

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYON VE ANALİZİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Esmanur SEVİNÇ**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEĞER**

TEMMUZ 2025, ERZİNCAN

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

“1840 Numaralı Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyon ve Analizi” isimli “**Yüksek Lisans**” tezim tarafımda incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim. Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Esmanur SEVİNÇ

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı : Tarih
Program Adı : Tezli Yüksek Lisans
Tez Başlığı :1840 Numaralı Şer'iyye Sicil Defterinin Transkripsiyon
Ve Analizi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 150 sayfalık kısmına ilişkin 07/10/2025 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı %1'dir.

Filtrelemeye tırnak içerisindeki alıntılar dâhil edilmiştir. Filtrelemede yedi (7) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 07/10/2025

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEĞER

Öğrenci: Esmanur SEVİNÇ

KILAVUZA UYGUNLUK

“1840 Numaralı Şer’iyye Sicil Defterinin Transkripsiyon ve Analizi” başlıklı Yüksek Lisans Tezi Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Esmanur SEVİNÇ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEĞER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEĞER danışmanlığında **Esmanur SEVİNÇ** tarafından hazırlanan “**1840 Numaralı Şer’iyye Sicil Defterinin Transkripsiyon Ve Analizi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı’nda **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği kabul edilmiştir.

07/10/2025

JÜRİ:

Danışman : **Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEĞER** (İmza)

Üye : **Prof. Dr. Kenan İNAN** (İmza)

Üye : **Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin USTA** (İmza)

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu’nun... /.../2025 tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

... /.../2025

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nin incelenmesinde ve çalışılmasında temel kaynakların başında şer'iyye sicilleri bulunmaktadır. Birinci el kaynaklardan olan şer'iyye sicilleri, dönem araştırmalarında o dönemin idari, sosyal, askeri ve birçok konunun aydınlanmasına yardımcı olur. Şer'iyye mahkemesi kayıtları sadece günlük hayattaki mahkeme kayıtlarını değil, merkezden gelen mahkeme kayıtlarını da içermektedir. Şer'iyye mahkeme kayıtları içeriğinde mülk satışları, hibe, nikâh kaydı, miras, sulh, borç – alacak, asayiş, kölelik gibi birçok kaydı içermektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde 1840 Numaralı Şer'iyye Sicil Defteri'nin analizi ve değerlendirilmesi, ikinci bölümde ise 1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicil Defteri'nin transkripsiyonu yer almaktadır. “1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicil Defteri'nin Transkripsiyon ve Analizi” ismi ile hazırlanan bu tez çalışması, Osmanlı Devleti'nde şehir tarihi çalışan araştırmacılara Trabzon tarihini araştırmacılarına yardımcı olması amacıyla hazırlanmıştır.

Esmanur SEVİNÇ, Erzincan, 2025

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasında kıymetli bilgilerini esirgemeyen, tez yazım sürecinde destek olan kıymetli hocam Prof. Dr. Kenan İnan'a, tez konumu belirlememde ve lisansüstü eğitimimde motivasyon kaynağım olan, okumakta zorlandığım belgelerin transkripsiyonunda yardımcı olan sayın hocam Dr. Öğretim Üyesi Sabiha ALTINDEĞER'e, saygıdeğer hocam Arş. Gör. İbrahim Kurtcebe AKKUŞ'a ve üniversitemiz Tarih bölüm başkanı sayın hocam Prof. Dr. Abdulkadir GÜL'e şükranlarımı sunarım.

Eğitim Hayatıma başladığım ilk günden bu yana maddi manevi bana her konuda destek olan saygıdeğer çok kıymetli anneciğim Nesrin MUTLU'ya, ağabeyim Ömer Halis DEMİR'e ve kız kardeşim Zeynep Sevde Demir'e, merhum babam Yılmaz DEMİR'e, sevgili eşim Sinan Sevinç'e ve sevgili oğlum Ahmet Göktuğ'a teşekkürü borç bilirim.

Esmanur SEVİNÇ

1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYON VE ANALİZİ

Esmanur SEVİNÇ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2025

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Sabiha ALTINDEĞER

ÖZET

Şer'iyye sicilleri Osmanlı Devleti tarihinin mali, idari, askeri ve birçok alanda ayrıntılı olarak incelenmesinde temel kaynak olarak kullanılmaktadır. 1840 numaralı Şer'iyye Sicili H. Ramazan 1074-Muharrem 1075 / M. Mart-Temmuz 1664 yılları arası mahkeme kayıtlarını ihtiva etmektedir. Transkripsiyonu yapılan bu defter ışığında Doğu Karadeniz bölgesinde yer alan Trabzon'un sosyal, kültürel, idari, ekonomik birçok alanı incelenmiştir. Bu çalışmanın birinci bölümünde 1840 numaralı Şer'iyye Sicil Defteri'nin analizine yer verilirken, ikinci bölümde defterin transkripsiyonuna yer verilmiştir. Transkripsiyonu yapılan 1840 numaralı Şer'iyye sicil defterinde mülk satışları, hibe davaları, nikâh kayıtları, miras, sulh kayıtları, borç alacak, asayiş, kölelik ve merkezden gelen davalar yer almaktadır. "1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicil Defteri'nin Transkripsiyon ve Analizi" ismi ile hazırlanan bu tez çalışması, Osmanlı Devleti'nin sosyal ve idari tarihini araştıran tarihçilere yardımcı olması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: XVII. Yüzyıl, Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti, Trabzon

TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF THE COURT RECORDS NO. 1840

Esmanur SEVİNÇ

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Master Thesis, July 2025

Supervisor: Assist. Prof. Dr Sabiha ALTINDEĞER

ABSTRACT

Sharia court records have been used as a primary source for detailed examination of the Ottoman Empire's financial, administrative and military history. Sharia court record numbered 1840 contain court records from Ramadan 1074 to Muharram 1075 (March 1075 to July 1664). This transcribed book examines numerous areas, including the social, cultural, administrative, and economic affairs of the province of Trabzon, located in the Eastern Black Sea region. The first part of this study analyzes Sharia court records numbered 1840, while the second part includes its transcription. The transcribed Sharia court records numbered 1840 include property sales, grant cases, marriage records, inheritances, peace records, debt receivables, public order, slavery, and cases originating from the central government. This thesis, titled "Transcription and Analysis of the Trabzon Serif Record Book No. 1840", was prepared to assist historians researching the social history and urban history of the Ottoman Empire.

Keywords: XVII. Century, Court Records, Ottoman Empire, Trabzon

İÇİNDEKİLER

1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYON VE ANALİZİ	
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI	iv
ÖN SÖZ	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xi
TABLolar LİSTESİ	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

1.1. Sicil Kayıtlarının Konular Göre Tasnifi	13
1.2. Mülk Satışı.....	14
1.3. Hibe	19
1.4. Sulh.....	20
1.5. Borç-Alacak.....	21
1.6. Davaların Dini Gruplara Göre Analizi	22
1.7. Nikâh Kayıtlarının Tasnifi.....	23
1.8 Köle Kayıtları	25

İKİNCİ BÖLÜM

1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU

SONUÇ	149
KAYNAKÇA.....	151
EKLER	154
ÖZGEÇMİŞ	163

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Ana Bilim Dalı
A.G.E.	: Adı Geçen Eser
A.G.M.	: Adı Geçen Makale
AÜDTCF	: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
Bkz	: Bakınız
C.	: cilt
T.Ş.S.	: Trabzon Şer'ıye Sicilleri
T.Ş.S.	: Trabzon Şer'ıye Sicilleri
T.T.K.	: Türk Tarih Kurumu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Davaların Kayıtlara Göre Tasnifi	13
Tablo 1.2. Mülk Satışları Analiz Tablosu.....	166
Tablo 1.3. Hibe Kayıtları Analizi	20
Tablo 1.4. Nikâh Kayıtları Analiz Tablosu.....	23
Tablo 1.5. Köle Kayıtları Analiz Tablosu.....	26

GİRİŞ

1840 nolu Trabzon Şer’iye Sicili 1663-1664 yıllarına ait kayıtları ihtiva etmektedir. Bu dönem aynı zamanda Osmanlı Devleti ile Avusturya arasındaki mücadelenin yoğunlaştığı tarihlere tekabül etmektedir. Bu yıllarda Trabzon’da vuku bulan olayların kaydedildiği defter, yazıldığı dönemin ve bölgenin sosyo-ekonomik ve siyasi olarak incelenmesine katkı sağlayacak bilgilere sahiptir. 1840 Numaralı Trabzon Şer’iyye sicilinin detaylı bir şekilde tetkik edilebilmesi için, sicilin ait olduğu şehrin tarihinden de bahsetmek gerekmektedir.

Tarihi süreçte Trabzon devletlerarası önem taşıyan, onlarca seyyah ve devlet adamını ağırlayan, Avrupa ve Asya medeniyetlerinin buluşma noktası olmuştur. Trabzon fethedilmeden önce Roma İmparatorluğu’nun, fethedildikten sonra Osmanlı İmparatorluğu’nun Doğu’da yer alan siyasi, askeri ve ticari öneme sahip önemli bir merkezidir. Sahip olduğu ulaşım şartlarının sağladığı kolaylıklar sayesinde bağlı olduğu merkeze yönelik siyasi ve askeri tehlikeleri ilk elden gözlemlemeyi ve gerekli önlemleri almaya müsait bir konumda olmuştur. Trabzon, tarih sahnesine çıkışından Kurtuluş Savaşı sonuna kadar çeşitli kültürden birçok insanı bünyesinde barındırmıştır.¹ Trabzon Kuzeydoğu Anadolu’nun askeri, idari, iktisadi ve kültürel bakımdan önemli bir merkezi olmuş ve tarihi süreç boyunca bu özelliğini hep korumuştur. Stratejik olarak bakıldığında Trabzon, Doğu Anadolu, İran ve Kafkasya’ya açılan bir kapı niteliğindedir. Ayrıca iktisadi olarak Trabzon Uzakdoğu’da başlayan tarihi İpekyolu’nun son duraklarından birisi olmuş ve eski çağlardan beri her zaman aktif olan limanı sayesinde önemini kaybetmemiştir.²

Doğu Karadeniz Bölgesi’nin yeryüzü şekillerinin, iklim ve bitki örtüsünün ulaşım ve yerleşim üzerindeki olumsuz etkisine rağmen bölgede eski dönemlerde yerleşme görülmektedir. Araştırmalara göre Trabzon’un Karadeniz’in kuzeyinden gelen Orta Asya kökenli Türk kavimleri tarafından kurulduğu anlaşılmaktadır.³ 1204 yılında Komnenos Hanedanı tarafından merkezi Trabzon olan Trabzon Rum İmparatorluğu

¹ Necmettin Aygün, *Onsekizinci Yüzyılda Trabzon’da Ticaret*, Serander Yayınevi, İstanbul, 2005, s. 75

² Mehmet Tezcan, “İpek yolu ve xiv. Yüzyıla Kadar İpekyolu Ticaretinde Trabzon’un yeri”, *Trabzon ve Çevresi Uluslararası Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu Bildirileri*, (3-5 Mayıs 2001), Trabzon 2002, cilt 1, sayfa 75

³ Melek Öksüz, “Kuruluşundan 19. Yüzyıl’a kadar Trabzon Tarihine Bir Bakış (1)”, *Karadeniz Araştırmaları*, 5, Bahar, 2005, s.16

kurulmuştur. Ereğli-Batum arasındaki Karadeniz sahillerini kapsayan bu devlet, Anadolu Selçuklu Devleti'nin askeri ve siyasi başarıları karşısında kısa bir sürede Ordu ve Giresun yakınlarına kadar gerilemiştir.⁴

Selçuklular 1228 yılında Trabzon'u kuşatmış ancak alamamıştır. Bu dönemde Trabzon'a yönelik Türk akınları giderek artmıştır. Bu akınlar neticesinde Trabzon-Rum İmparatorluğu Selçuklular'a vergi vermek zorunda kalmıştır. Selçuklular tarafından Samsun'un doğu kesimine bölgenin güvenliği için yerleştirilmiş olan Çepniler Karadeniz sahili boyunca doğuya doğru ilerleyerek bu bölgenin Türkleşmesinde önemli rol oynamışlardır.⁵ Hatta Osmanlı kuvvetleri Trabzon topraklarına girince Çepni Beyleri'de Osmanlı fethine yardımcı olmuşlardır. XV. Yüzyıla beraber yerleşik hayata geçtiği görülen Çepnilerin hâkim olduğu bölgelerde hiçbir Hristiyan yerleşim birimi görülmemiştir.⁶

Osmanlı Devleti XIV. Yüzyıldan itibaren Anadolu ve Balkan coğrafyasında sistemli bir biçimde genişleme siyaseti sürdürmüştür. XV. Yüzyılın başında yaşadığı fetret devrini atlattıktan sonra, tekrar fetih faaliyetlerine yönelmiştir. 1453 yılında Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethetmiş ve Osmanlı Devleti İmparatorluk seviyesine çıkmıştır. Bundan sonra Osmanlı Devleti hem Anadolu'da Türk birliğini sağlamaya çalışmış hem de Karadeniz'in bir Türk gölü olması için yollar aramaya başlamıştır.⁷

Trabzon, XV. yüzyıl ortalarında Osmanlı padişahı Fatih Sultan Mehmet ile Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın Anadolu'ya hâkim olmak için başlattıkları rekabetin başlıca konularından biri olmuştur.⁸ Bu dönemde Trabzon Rum Devleti oldukça küçülmüş olup, Trabzon ve civar toprakları kapsamaktaydı. Varlığını, komşuları olan devletler ile kurmuş olduğu akrabalık bağları sayesinde sürdürmekteydi. Bu amaçla Trabzon hükümdarı kızını Osmanlı Devleti'nin rakibi olan Uzun Hasan ile evlendirerek devletin ömrünü uzatmayı amaçlamıştır.⁹ Durum böyle iken Fatih Sultan

⁴ İsmet Parmaksızoğlu, "Trabzon'un Fethi / 21 Muharrem 866- 26 Ekim 1461", *Öncesi ve Sonrasıyla Trabzon'un Fethi*, ed. İsmail Hacı Fettahoğlu, Ankara 2001, s.61

⁵ Öksüz, "Kuruluşundan 19. Yüzyıl'a Kadar Trabzon Tarihine Bir Bakış (1)," 22.

⁶ Kenan İnan, "Trabzon'un Osmanlı'lar Tarafından Fethi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (14), 2003, s.71

⁷ Halil İnalcık, "Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)", Yapıkredi Yayınları, İstanbul 2009, s.11-31

⁸ Bekir Sıtkı Baykal, "Fatih Sultan Mehmet-Uzun Hasan Rekabetinde Trabzon Meselesi", *AÜDTCF Tarih Bölümü tarih Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 1964, s. 67.

⁹ Öksüz, "Kuruluşundan 19. Yüzyıl'a Kadar Trabzon Tarihine Bir Bakış (1)," 22.

Mehmet harekete geçmiş, Kastamonu ve Sinop gibi stratejik kaleleri ele geçirmiş ve doğuya doğru yönelmiştir. Trabzon denizden ve karadan kuşatılmış, imparatorun şehri teslim etmesiyle Trabzon'un fethi tamamlanmıştır. Fetihten sonra Trabzon'da, idari, askeri, iktisadi ve sosyokültürel açıdan bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Trabzon sancak şeklinde yapılandırılarak Osmanlı idari sisteminde yerini almıştır.¹⁰

Günümüzde Trabzon'un fetih tarihi ile ilgili kaynaklarda farklı tarihler zikredilmektedir. Trabzon'un fetih tarihi İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya göre 26 Ekim 1461 olarak belirtilmiştir.¹¹ Fakat M. Hanefi Bostan, Kenan İnan gibi tarihçiler fethin asıl tarihinin 15 Ağustos 1461 olduğu üzerinde durmaktadırlar.¹² Sonuç olarak Trabzon'un 15 Ağustos'ta fethedildiği kabul edilmiştir.

1461 senesinde Trabzon'un fethiyle birlikte Trabzon Kalesindeki gayrimüslimler kaleden çıkarılarak onların yerine Müslüman halk yerleştirilmiştir.¹³ Kaynaklarda, fethin ardından şehirde nüfus artışı olduğu kaydedilmiştir.¹⁴ Şehir Osmanlı hâkimiyetine girdikten sonra bağımsız yöneticiler, kadılar ve subaşılar tarafından yönetilmekte iken, 1465 senesinde Gelibolu Sancak Beyi Kasım Paşa tarafından düzenli yönetime geçmiş, ardından yine aynı sene İstanbul'un fethinde de önemli bir rol oynayan Zağnos Paşa bu bölgeye vali olarak tayin edilmiştir.¹⁵ Trabzon 1470 senesi itibarıyla şehzade sancağı haline gelmiştir. Yine 1470 senesinde Fatih Sultan Mehmet, Şehzade Bayezid'in oğlu Abdullah'ı Trabzon valiliğine tayin etmiş, 1489 senesinde Şehzade Selim şehre vali olarak tayin edilmiştir.¹⁶ Şehzade Selim'in valiliği döneminde Trabzon'un bir başkent gibi olduğu da söylenmektedir. Bu sebeple 1491 yılında şehre askeri birlikler kurularak şehirdeki kale ve surlar onarılmıştır.¹⁷ Şehzade Süleyman 1494 senesinde Trabzon'da dünyaya gelmiş ve 15 yaşına kadar burada yaşamıştır.¹⁸ 1512 senesinde İskender Paşa Yavuz Sultan Selim'in tahta geçmesiyle birlikte Trabzon'a vali

¹⁰ İnan, "Trabzon'un Fethi", s. 79.

¹¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, 2, TTK Yayınları, Ankara, 2006, s. 55

¹² İnan, "Trabzon'un Fethi", s. 24.

¹³ Lowry, Heath W., ve Hakkı Emecen, *Trabzon ve Çevresi Tarihi*, 297

¹⁴ Necmettin Aygün, *Onsekizinci Yüzyılda Trabzon'da Ticaret*, Serander Yayınevi, İstanbul, 2005, s. 58

¹⁵ M. Hanefi Bostan, *XV-XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat*, TTK Basımevi, Ankara, 2002, s. 18

¹⁶ Mahmut Goloğlu, *Trabzon Tarihi Fetihten Kurtuluşa Kadar Trabzon*, Serander Yayınları, 2000, s. 28.

¹⁷ Temel Öztürk, *Osmanlıların Kuzey ve Doğu Seferlerinde Savaş ve Trabzon*, Serander yayınları, Trabzon, 2011, s. 23.

¹⁸ Bostan, *XV-XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat*, s. 376

olarak tayin edilmiştir.¹⁹ XVI. Yüzyılın başlarından itibaren Trabzon artık önemli bir askeri merkez haline gelmiştir.²⁰ Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta çıkışına kadar Trabzon'da vali değişiklikleri devam etmiştir. Özellikle Kanuni döneminden itibaren toprakların hızla genişlemesiyle birlikte idari taksimata gidilmiş ve beş livadan oluşan Trabzon meydana gelmiştir.²¹ Trabzon'un Erzurum Eyaletine bağlanması 1535 yılında gerçekleşmiş, 1582'de III. Murad'ın emriyle eyaletlerin yeniden düzenlenmesi kararı alınana kadar Trabzon, Erzurum Eyaleti'ne bağlı kalmıştır.²² III. Murad'ın emri ile Trabzon ve Batum Lazistan sancakları birleştirilerek Trabzon Batum Eyaleti kurulmuştur.²³ 1651'de Trabzon Eyaleti'ne vali olarak Köprülü Mehmet Paşa'nın atandığı, 1654' de valiliğe Mir-i Miran Yusuf Paşa'nın atandığı bilinmektedir.²⁴ Bu dönemde var olan Kazak saldırıları nedeniyle, önemli bir nokta haline gelen Azak Muhafazası'na Trabzon valileri atanmıştır. 1659 yılında valiliğe Dilaver Paşa atanarak, saldırılara karşı dikkatli olunması emredilmiştir. Bu dönemde valilerin sürekli değiştiği, Azak Kalesi muhafazası etrafında bir savunma oluşturulduğu görülmektedir.²⁵ Çünkü coğrafi konum gereği Azak'a Trabzon limanından asker ve cephane gönderilmekteydi.²⁶

Özetle Trabzon, buraya hâkim olan devletler için siyasi, askeri, sosyal ve ekonomik açıdan önemli bir yer olmuştur. Trabzon, Boğazlar ve Ege yoluyla Akdeniz'e ve Avrupa'ya bağlanmasının yanı sıra Karadeniz üzerinden de Rusya ve Avrupa içlerine giden yolların kavşağında bulunmaktadır. Bu nedenle ticari öneminin yanı sıra askeri bir üs olarak da kullanılmıştır. Tarih boyunca burada birçok medeniyet kurulmuş ve özellikle Roma, Bizans ve Osmanlı dönemlerinde pek çok mimari eser yapılmıştır. Kuruluşundan beri çeşitli unsurları bünyesinde barındırdığından dolayı kültürel olarak zengin bir bölge halini almıştır. Fethedildikten kısa bir süre sonra da dini, sosyal ve ticari yapılarıyla Türk İslam kenti haline gelmiştir.

¹⁹ Bostan, XV-XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat s. 377

²⁰ Lowry ve Emecen, s. 297; Goloğlu, s. 43

²¹ Goloğlu, s. 85

²² Şehabeddin Tekindağ, "Trabzon", *MEB İslam Ansiklopedisi*, C. XII/1, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1997, s. 455

²³ Bostan, *Nüfus Hareketleri*, s. 409

²⁴ Goloğlu, s. 86

²⁵ Orhan Kılıç, "XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Trabzon Eyaleti'nin İdari Taksimatı ve Tevecihatı", Kemal Çiçek ve diğerleri (Ed.), *Trabzon Tarihi İlmi Toplantısı (6-8 Kasım 1998) Bildiriler*, Trabzon: Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, 2000, s. 179; Bostan, s. 18

²⁶ Kılıç, s. 180-181. Ayrıca bkz. Bostan, s. 22

Osmanlı Tarihi'nin arşiv kaynakları arasında önemli bir yere sahip olan şer'iyye sicil defterleri, Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarından itibaren kayıt altına alınmıştır. Bu defterler “kadı defteri”, “kadı sicilleri”, “şer'iyye sicil defterleri” ve “zabt-ı vekâyi” gibi çeşitli isimlerle anılmışlardır.²⁷ Gerek merkez ile yapılan resmi yazışmalar gerekse halkın şikâyet ve dileklerini çözüme kavuşturan hükümler ve ait olduğu mahallenin sosyal, ekonomik, kültürel, iktisadi ve hukuki hayatını yansıtan mahkeme kararlarını içeren bu siciller, Osmanlı tarihinin aydınlatılmasında büyük yarar sağlamaktadır. Osmanlı tarihi açısından bu derece önemli olan şer'iyye sicilleri incelenmeden devletin sosyal, ekonomik, siyasi tarihini eksiksiz izah etmek mümkün değildir.²⁸

Şer'iyye Sicilleri, idari teşkilatın bütün yönleriyle anlaşılmasına katkı sağlayan önemli belgelerdir. Özellikle kaza, sancak, eyalet taksimatı ve beylerbeyi, sancakbeyi, kethüdalık, kadılık, naiblik, mübaşirlik, subaşılık gibi adli ve idari görevlileri bu kayıtlardan çıkarabiliriz. Ayrıca vakıf, gedik ve narh gibi önemli müesseselerin işleyişini de kadı sicillerinden çıkarmamız mümkündür. Bunlara ek olarak Osmanlı aile yapısı, Müslim-Gayrimüslim ilişkileri hakkında çeşitli bilgileri bulabileceğimiz önemli kaynaklardır.²⁹ Askeri araştırmalar açısından baktığımızda ise savaşı meşruh kılan şeyhülislam fetvâlarına da bu defterlerden ulaşmaktayız. Böylece harp tarihimizi aydınlatacak önemli bilgiler siciller okunarak tespit edilebilmektedir.³⁰

Sicillerden faydalanılarak birçok yüksek lisans ve doktora tezi yazılmış, çalışmalar üretilmiştir. Son yıllarda bu çalışmalar artarak devam etmektedir. Şer'iyye Sicilleri üzerine yapılan tezler, metin çevirilerinin yapılması veya sicillere dayalı olarak yapılan konu çalışmaları olarak ikiye ayrılmaktadır.³¹ Ayrıca siciller kullanılarak yazılan kitaplar ve makaleler de vardır.

Şer'iyye Sicilleri denilince akla ilk gelen Ronalds C. Jennings'in çalışmalarıdır. Jennings, *The Judicial Registers of Kayseri (1590-1630) as a Source for Ottoman History* adlı doktora tezini Kayseri Şer'iyye Sicilleri üzerine yapmış olsa da daha sonra

²⁷ Fethi Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, III(V), 2007, s. 186

²⁸ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri Mâhiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler, I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları*: 52, İstanbul, 1988, s. 12

²⁹ Yunus Uğur, “Mahkeme Kayıtları (Şer'iyye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 1(1), 2003, s. 305-344

³⁰ Kenan İnan, “Trabzon Kadı Sicillerinde Girit Seferi Hakkında Kayıtlar (1648-1669)”, *Uluslararası Osmanlı Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, 2000, s. 295-309

³¹ Fethi Gedikli, “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri”, s. 195-196

Trabzon sicillerini kullanarak kitap ve makaleler yazmıştır. Christians and Müslims in Ottoman Cyprus and the Mediterranean adlı kitâbını sicillerden faydalanarak yazmıştır. Ayrıca Trabzon Şer'iyye Sicillerini kullanarak "Urban Population in Anatolia in the 16th Century: A Study of Kayseri, Karaman, Amasya, Trabzon and Erzurum", "The Society and Economy of Maçuka in the Ottoman Judicial Registers of Trabzon 1560-1640" gibi yazmış olduğu birçok makalesi mevcuttur.³² Yine Trabzon şer'iyye sicilleri üzerine Kenan İnan'ın birçok çalışması mevcuttur. *Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Onyedinci Yüzyıl Ortalarında Trabzon'da Sosyal ve İktisadi Hayat* isimli kitabı 14 makalenin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir kitaptır. Bu kitâbının içerisinde çeşitli konular hakkında yazmış olduğu makaleleri mevcuttur.³³ Bunlardan hariç çeşitli sempozyum, kongrelerde sunmuş olduğu makaleleri de vardır. "17. Yüzyılda Trabzon'da Yeniçeri Zabitleri: Berberzâdeler ve Berberzâde Mustafa Çavuş" isimli makalesi CIEPO 22'de yayınlanmıştır.³⁴

Önemli hukuk tarihçilerinden olan Fethi Gedikli de Trabzon Şer'iyye Sicillerini kullanarak çeşitli makaleler yazmıştır. "1560-1566 Yıllarında Akçaabat ve Köylerinin Sosyal ve Hukuki Durumu" adlı yazısı Trabzon ve Çevresi Uluslararası Trabzon Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu'nda yayınlanmıştır. Ayrıca Akçaabat Yazıları I adında kitâpta da aynı makalesi yayınlanmıştır.³⁵

Bahsettiğimiz çalışmalardan hariç çeşitli üniversitelerde özellikle şehir tarihleri ve mahalli hayata ait ilmi araştırmaların birinci derecede kaynağı olan Trabzon Şer'iyye Sicilleri kaynak olarak kullanılarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri vardır. Trabzon Şer'iyye Sicilleri üzerine yapılan doktora tezleri 14 tane iken yüksek lisans

³² Ronald C. Jennings, "The Society and Economy of Maçuka in the Ottoman Judicial Registers of Trabzon 1560-1640", *Continuity and Change in Late Byzantine and Early Ottoman Society*, Ed. H. Lowry, A. A. Bryer, Birmingham, 1986, s. 129-154.; "Limitation of the Judicial Powers of the Kadi in 17th Century Ottoman Kayseri", *Studies on Ottoman Social History in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, İsis Yayınları, İstanbul, 1999, s. 247-276.; "Kayseriyya", *Eİ*, New edition, 4, 1978, s. 842-846.; "Kadi, Court, and Legal Procedure in 17th Century Ottoman Kayseri", *Studia Islamica*, 48, 1978, s. 133-172.; "The Legal Position of Women in Kayseri, a Large Ottoman City, 1590-1630", *International Journal of Women's Studies*, 3, 1980, s. 559-582.; "Pious Foundation in the Society and Economy of Ottoman Trabzon, 1565-1640", *JESHO*, 33, 1990, s. 271-336.; *Plague in Trabzon and Reactions to it according to Local Judicial Registers*, *Hümanist and Scholar: essays in Honor of Andreas Tietze*, H. Lowry ve D. Quataert (Ed.), İstanbul, 1993, s. 27-36

³³ Kenan İnan, *Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Onyedinci Yüzyıl Ortalarında Trabzon'da Sosyal ve İktisadi Hayat*, *Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları*, Trabzon 2013.

³⁴ Kenan İnan, "17. Yüzyılda Trabzon'da Yeniçeri Zabitleri: Berberzâdeler ve Berberzâde Mustafa Çavuş", *CIEPO 22*, I, Kenan İnan, Miraç Tosun, Deniz Çolak (Ed.), Trabzon, 2018, s. 145-174

³⁵ Fethi Gedikli, "1560-1566 Yıllarında Akçaabat ve Köylerinin Sosyal ve Hukuki Durumu", *Trabzon ve Çevresi Uluslararası Trabzon Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu*, Trabzon, 3-5 Mayıs 2011, s. 53-103

tezleri 53 tanedir. Bu yüksek lisans tezlerinin 31 tanesi belli bir konuyu merkeze alırken 22 tanesi transkripsiyon ve değerlendirmedir.

Trabzon kadı sicilleri kullanılarak yapılan doktora ve yüksek lisans tezleri şunlardır;

Miraç Tosun'un yazmış olduğu XVIII. Yüzyıl Trabzon'unda Cemaatlerarası İlişkiler adlı doktora tezi ve Şeriye Sicillerine Göre Trabzon'da Mülk Satışları (1148-1735/1153-1741) adlı yüksek lisans tezleri sicillerden yararlanarak yapılmıştır. Ayrıca Trabzon'da Cemaatler Arası İlişkiler adlı kitâbı siciller kaynak olarak alınarak yazılmış bir kitaptır. Bunlara ek olarak “Trabzon'da Misafir Olarak Bulunan Gayrimüslimlerin Terekeleri (1650-1800)” adlı makalesi CIEPO 22'de yayınlanmıştır.³⁶ Eyyub Şimşek, Osmalı-Fransız Diplomatik İlişkileri ve Kırım Savaşı (1853-1856) adlı doktora ve Şer'iyeye Sicillerine Göre Trabzon'da Borç-Alacak İlişkileri 1112-1126/1701-1714 adlı yüksek lisans tezlerinde kadı sicillerinden yararlanan bir diğer kişidir.³⁷ Sebahittin Usta ise Trabzon'da Vakıflar (1550-1650) adlı doktora ve Trabzon'da Borç Alacak İlişkileri (1693-1700) adlı yüksek lisans tezlerini yazmıştır. Ayrıca “17. Yüzyılın İkinci Yarısında Trabzon'da Para Vakıfları” adlı makalesi CIEPO 22'de yayınlanmıştır.³⁸

Trabzon şeriye sicilleri kullanılarak yapılan yüksek lisans tezleri bazen belirli bir konuyu merkeze alınarak yapılırken bazen de transkripsiyon ve değerlendirme olarak yapılmaktadır. Konu merkezli yapılan yüksek lisans tezlerinden bazıları şunlardır: Nihat Albayrak, 42/2034 Nolu Şer'iyeye Defterine (Vr. 1-70) Göre Trabzon'un Sosyo-

³⁶ Miraç Tosun, *XVIII. Yüzyıl Trabzon'unda Cemaatlerarası İlişkiler*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı/Yeniçağ Tarihi, İstanbul, 2013.; Şeriye Sicillerine Göre Trabzon'da Mülk Satışları (1148-1735/1153-1741), Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2005.; Trabzon'da Cemaatler Arası İlişkiler, Serander Yayınları, Trabzon, 2018.; “Trabzon'da Misafir Olarak Bulunan Gayrimüslimlerin Terekeleri (1650-1800)”, CIEPO 22, I, Kenan İnan, Miraç Tosun, Deniz Çolak (Ed.), Trabzon, 2018, s. 205-217.

³⁷ Eyyub Şimşek, *Osmalı-Fransız Diplomatik İlişkileri ve Kırım Savaşı (1853-1856)*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2013.; Şer'iyeye Sicillerine Göre Trabzon'da Borç-Alacak İlişkileri 1112-1126/1701-1714, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2007

³⁸ Sebahittin Usta, *Trabzon'da Vakıflar (1550-1650)*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2015.; Trabzon'da Borç Alacak İlişkileri (1693-1700), Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2004.; “17. Yüzyılın İkinci Yarısında Trabzon'da Para Vakıfları”, CIEPO 22, I, Kenan İnan, Miraç Tosun, Deniz Çolak (Ed.), Trabzon, 2018, s. 193-204

Ekonomik ve Kültürel Yapısı³⁹, Ali Çolak, 1868 Nolu Trabzon Şer'iyye Siciline Göre Kentin Sosyal ve Ekonomik Hayatı (1703-1705),⁴⁰ Sabiha Altındağ, XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Trabzon'da Kölelik,⁴¹ Mine Keleş, XVII. Yüzyıl Sonlarında Trabzon'da Yaşanan Asayiş Sorunları (1692-1700)⁴² gibi yüksek lisans tezleri konu merkezli tezlerdir.

Trabzon Şeriye Sicillerini transkripsiyon ve değerlendirme bakımından çalışanlar da mevcuttur. Güldeniz Özer, Ahmet Yazıcı, Kadir Albayrak, Gülseren Erden, Yahya Yılmaz, Mehmet Eynallı, Zeki Ekiz, Orhan Zerey, Abdurrahman Latifoğlu, Mehmet Okudan, Mustafa Bülbül, Ayşegül Şahiner, Musa Uzun, Hakan Aydemir, Murat Güney, Yalçın Bazna, Sezgin Örseloğlu, Ali Turan, Gül Çiçek, Hilal Tok Öztekin, Cemil Uzun, Necmi Bulakçıbaşı yüksek lisans tezlerini transkripsiyon ve değerlendirme olarak yapmışlardır.⁴³

³⁹ Nihat Albayrak, *42/2034 Nolu Şer'iyye Defterine (Vr. 1-70) Göre Trabzon'un Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001

⁴⁰ Ali Çolak, *1868 Nolu Trabzon Şer'iyye Siciline Göre Kentin Sosyal ve Ekonomik Hayatı (1703-1705)*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 1997

⁴¹ Sabiha Altındağ, *XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Trabzon'da Kölelik*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2017.

⁴² Mine Keleş, *XVII. Yüzyıl Sonlarında Trabzon'da Yaşanan Asayiş Sorunları (1692-1700)*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2019

⁴³ 5 Güldeniz Özer, *1906 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicili (H.1153-1155-M.1740-1742)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1997.; Ahmet Yazıcı, *2091 Nolu Trabzon Şer'iyye Sicil Defterinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999.; Kadir Albayrak, *2034 Nolu Trabzon Şer'iyye Sicil Defterinin Değerlendirilmesi (Vr. 70-142 arası)*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1999.; Gülseren Erden, *1890 Numaralı Trabzon Şer'iyye Siciline Göre Trabzon*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2000.; Yahya Yılmaz, *Trabzon'un 1967/153 Numaralı H. 1257-1260 Tarihli Şer'iyye Sicil Defteri*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2000.; Mehmet Eynallı, *1941/127 Nolu Trabzon Şeriye Sicili (Transkrip ve Tahlil)*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2002.; Zeki Ekiz, *1828 Nolu Trabzon Kadı Sicili (Transkripsiyon-Değerlendirme)*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2003.; Orhan Zerey, *1824 Nolu Trabzon Kadı Sicili (Transkripsiyon-Değerlendirme)*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2003.; Abdurrahman Latifoğlu, *2110/296 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkribi ve Değerlendirilmesi (H.1332-1334/M.1914-1916)*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2005.; Muhammet Okudan, *2032/218 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicili (H.1296-1297/M.1879- 1880) Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 2005.; Mustafa Bülbül, *2039/225 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin (Vr. 71-123) Transkribi ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2007.; Ayşegül Şahiner, *1964/150 Nolu Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2007.; Musa Uzun, *1924/110 Nolu Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2007.; Hakan Akdemir, *2032 Nolu Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi -

Görüldüğü üzere Trabzon Şer'iyye Sicilleri kaynak olarak kullanılarak şu ana kadar birçok tez çalışması yapılmıştır. Siciller üzerine ülkemizde giderek artan sayıda imparatorluğun farklı şehirlerine ait bu tür çalışmaların var olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Trabzon kadı sicilleri kullanılarak yapılan tezlerin sayısının diğer şehirlere göre daha fazla olduğu yapılacak bir araştırmayla rahatlıkla ortaya konulabilir.

Çalışmış olduğumuz tez giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında sicilin de yazım yılı olan 1664 yılında Osmanlı Devleti'nde yaşanan gelişmelerden ve Trabzon Eyaleti'nin tarihinden kısaca bahsedilmektedir. Birinci bölümde; çalışılan sicilin genel özellikleri ve transkripsiyonu yapılan kayıtların tasnifi ve analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucu sicildeki kayıtların konuları mülk satışları, borç alacak, hibe, sulh, nikâh, köle azadları olarak tespit edilmiştir. Daha sonra bu kayıtlar gerekli yerlerde tablolarla desteklenmiştir. Böylece Trabzon'un 1664 yılında ki sosyal, siyasi, kültürel ve ekonomik durumu incelenmeye çalışılmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2008.; Murat Güney, *1826 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicili'nin Özet Transkripsiyonu ve Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2011.; Yalçın Bazna, *1951/137 Numaralı (1810-1811 M. Tarihli) Trabzon Şer'iyye Sicili*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2013.; Sezgin Örseloğlu, *1888 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin Özet Transkripsiyonu ve Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2016.; Ali Turan, *1815 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Hukuki Değerlendirmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.; Gül Çiçek, *1899 Numaralı (H.1146-1149/M.1733-1737) Trabzon Kadı Sicili'nin Çevrim Yazısı ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray, 2017.; Hilal Tok Öztekin, *1922/108 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2017.; Cemil Uzun, *1931 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicili'nin Özet Transkripsiyonu ve Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2018.; Necmi Bulakçıbaşı, *H.1245-1247 (1830-1832) Tarihli 1960 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin Transkribi ve Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2018

BİRİNCİ BÖLÜM

1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Tez çalışmamızın konusu olan 1840 numaralı Trabzon şer'iyye sicili H. Ramazan 1074-Muharrem 1075/M. Mart-Temmuz 1664 tarihleri arasındaki 5 aylık bir zamandaki kayıtları ihtiva etmektedir. Ancak toplam 39 adet merkezden gelen hükümlerin tarihlerine bakıldığında, özellikle Uyvar Seferi için asker talep edilen hükümler, H. Evail-i Cemaziyelahir 1074/M. 31 Aralık-9 Ocak 1663 tarihinden başlamaktadır. Defter toplam 34 varaktan oluşmaktadır. Defterde varak numarası 6-47 numaraları içermekte olup 37 numaralı varaktan hemen sonra gelen varak 46 numara ile işaretlenmiştir. Defterde 1 adet boş sayfa, 2 adet tekrar eden sayfa bulunmaktadır. Defterde toplam 175 adet kayıt bulunmaktadır.

Defter genel itibariyle açık bir Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Bazı kısımları, özellikle son kayıtların alt kısımlarının tahrip olduğu görülmüştür. Bu problemten dolayı okunamayan yerler “tahrip olmuştur” şeklinde belirtilmiştir. Şer'iyye sicilini okurken karşılaşılan zorluklara değinecek olursak en fazla özel isimleri yani şahıs ve yer isimleri okumada zorluklarla karşılaşmıştır. Okunamayan yerler “...” ile okunmuş ama emin olunamayan yerler ise “?” ile belirtilmiştir. Defterde 2 adet üstü çizilmiş (iptal edilmiş) kayıt olup bu kayıtların transkripsiyonu yapılmamıştır. 1840 numaralı sicili kaleme alan kâtibin açık bir yazı şeklini kullandığını daha önce belirtmiştik ancak bazı davalarda bazı kelimeleri tekrar yazmış veya davayı olması gerektiği gibi bitirmeyip kısaltmalar yaptığı görülmüştür. Ayrıca özellikle merkezden gelen hükümlerde kâtibin kısaltmalar yaptığına sıklıkla rastlanılmıştır. Bazı davalarda konu ile davayı bitiriş cümlelerinde farklılıklar vardır. Örneğin bir hibe davasında bitirme cümlesi “mülk-i

mevhubesidir” olmalı iken kâtip “mülk-i müşterasıdır”, “bey’ ve şiraya hükm” şeklinde ifadeler kullanmıştır.⁴⁴

İncelenen sicilde yer alan kayıtların daha iyi anlaşılması açısından 1663-1664 yıllarında Osmanlı-Avusturya mücadelelerinin yaşandığı dönem hakkında kısaca bilgi vermek doğru olacaktır.

Avusturyalılar Zitvatorok Antlaşmasını ihlal ederek sınırlarda Osmanlılar aleyhine faaliyetlerde bulunmaya başlamıştır. Bu sırada Osmanlı Devleti Venediklilerle bir savaş hazırlığı yapma düşüncesi içindeyken, Avusturyalıların bu faaliyetleri üzerine rotasını Avusturya üzerine çevirmiştir. Bu amaçla Padişah IV. Mehmet veziriazamı Fazıl Ahmed Paşa’yı Avusturya seferi için görevlendirmiştir. Fazıl Ahmed Paşa Uyvar Kalesi’ni kuşatmıştır.⁴⁵ 1840 numaralı Trabzon şer’iyye sicilinde de bu sefere dair hükümler bulunmaktadır. Belgrad’dan gelen bir hükümde Padişah Kefe muhafazasında olan Mustafa Paşa’ya Trabzon’u tevcih etmiş ve Mustafa Paşa Trabzon mutasarrıflığına getirilmiştir.⁴⁶ Daha sonra gönderdiği hükümde ise “irsal olunan defter mucebince ordu-ı hümayunuma göndermek şartıyla her kim makul ve münasib görülür ise zabt ettirmek emrim olmuştur” diyerek seferde savaşmak üzere asker istemiştir.⁴⁷

Belgrad’dan Trabzon’a gönderilen bir başka hüküm Trabzon Alaybeyine hitaben yazılmıştır. Hükümde verilen bilgilere göre Akdeniz’deki adalar ve sahillerden sefer-i hümayuna asker geleceği ve Trabzon’dan askerlerin toplanıp bayrakları ile sefer-i hümayuna katılmak üzere Akdeniz’e gönderilmesini emretmektedir. Verilen bu emir şöyledir;

...zü’ema ve erbab-ı tımarı kaldırub ve bayrakları ile önlerine düşüb mukayyid olub Hüdavendigâr Sancağı asakirinin muhafaza idgeldikleri Bahr-i Sefid sevahillerinde inşaallah te’ala nevrüz-ı furuzda mevcut ve hizmeti muhafazada olmanız babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu babda sadır olan ferman-ı celilü’l-kadrim mucebince amel idüb dahi iş bu emr-i kaza-i fermanım varduğı sa’atde tevakkuf itmeyüb eyalet-i mezburenin umumen zü’ema ve erbab-ı tımarı yerlü yerinden kaldırub ve bayrakların ile önlerine düşüb mu’tad ile nevrüz-ı furuzda varub vech-i meşruh üzere Bahr-i Sefid Cezirelerinde ve muvahilinde masdak Hüdavendigâr Sancağı asakirinin muhafaza idgeldikleri yerde mevcut ve memur

⁴⁴ T.Ş.S. 1840, 26/1.

⁴⁵ Abdülkadir Özcan, *İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları III*, İSAM Yayınları, Ankara 2017, s. Mustafa Cezar, *Mufasssal Osmanlı Tarihi*, TTK, Ankara 2021, c. 4, s. 2111-2112.

⁴⁶ TŞS, 1840, 30/5.

⁴⁷ TŞS, 1840, 31/1.

olduğu vech ile hizmet-i asliye sarf-ı muktedit eyleyesiz bi'l-cümle zıkr olunan muhafaza hizmeti umur-ı mühimmiyenin ehemmiyetindedir sa'ire kıyas olunmaz...⁴⁸

Anadolu'nun sol kolundaki tüm vilayet kadılarına gönderilen bir başka hükümde Belgrad'a korucu, kul ve acemi oğlanları toplayıp göndermesi ve eğer gelmeyenler olursa onların reaya olarak kaydedilmesi, asker elbisesi giymelerinin yasaklanması ve vergi vermelerini emretmiştir.⁴⁹ 1663 Osmanlı Avusturya savaşının devlet için asker temininde ve hazineye ne kadar ağır geldiği merkezden Anadolu'daki eyaletlere gönderilen hükümlerden anlaşılmaktadır. Hükümlerin içeriğine bakıldığında sırf bu işle uğraşmak için memur tayin edildiği, asker toplanmasında acele edilmesi gerektiği, bunun için kaçanların hainlik edenlerin kellesinin vurulacağı, Belgrad'a gelenlerin asker olarak kalacağı, vilayetlerinde kalanların ise asker sayılmayacağı ve raiyyet defterine reaya gibi yazılacağı ve ondan sonra asker elbisesi giyemeyecekleri ve vergi verecekleri gibi hususlar gönderilen hükümlerde üzerine basılarak tekrarlanmıştır. Bu hükümlerin tarihleri H. Evail-i Cemaziyelahir 1074/M. 31 Aralık-9 Ocak 1663 olarak verilmiştir.⁵⁰ Kaynaklarda Avusturya seferine çıkma kararı alındıktan sonra 5 Ramazan 1073/13 Nisan 1663 tarihinde Fazıl Ahmed Paşa Ordu ile Belgrad'a gitmiştir.⁵¹ Fazıl Ahmed Paşa Uyvar Kalesinin zenginlikleri ve büyüklüğünden dolayı burayı Osmanlı topraklarına katmanın daha uygun olacağını düşündü ve buraya yürümeye karar verdi. Uyvar Kalesi kuşatıldıktan 38 gün sonra 21 Safer 1074/24 Eylül 1663 tarihinde Osmanlılara teslim oldu.⁵² 20 Rebiülevvel 1074/22 Ekim 1663 yılında Trabzon'a gönderilen bir hükümde de Uyvar Kalesinin fetholunduğu ve seferden sonra Trabzon'daki kazalardan toplam 290.000 akçe vergi toplanmasına dair bilgi yer almaktadır.⁵³

⁴⁸ T.Ş.S. 1840, 32/1

⁴⁹ T.Ş.S. 1840, 32/4

⁵⁰ T.Ş.S. 1840, 32/4, 33/1. Mahmiye-i Belgrad'a gelüb mevcut bulmadan serdarları ile ma'en gelüb isbat-ı vücud idenler sahih-i asakirindendir gelmeyüb vilayetlerinde kalanlar asakirinden değildir re'ayadır ocakdan alakaları yoktur raiyyet defterine kaydolunup sair reaya gibi gelmeyenleri şer' ve kanun üzere hariç olunub ve asakir libasında görmeyeler sa'ir re'ayanın libası ve kıyafeti nicesi anları dahi evvel libası kaviyyesi ki sahih-i asakirden olanlar ile re'aya bellü olub fark oluna.

⁵¹ Mustafa Cezar, *Mufasssal Osmanlı Tarihi*, TTK, Ankara 2021, c. 4, s. 2112.

⁵² Mustafa Cezar, *Mufasssal Osmanlı Tarihi*, TTK, Ankara 2021, c. 4 s. 2112-2115.

⁵³ T.Ş.S. 1840, 33/2. Konu ile ilgili diğer hükümlerin belge numaraları ise şöyledir; 34/1, 34/4, 35/1, 35/2, 35/3. Seferden sonra vergi toplanmasına dair; 36/1, 36/2.

1.1. Sicil Kayıtlarının Konulara Göre Tasnifi

İncelenen sicildeki dava konularına bakıldığında, mülk satışı, sulh, borç-alacak, miras, nikâh akdi, köle azadı, hibe, ihtilaf, asayiş gibi konular bulunmaktadır. Ayrıca defterde 39 adet bulunan merkezden gelen hükümlerde de atama, sefer için asker talebi, vergilerin toplanması gibi konular vardır. Transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapılan 1840 numaralı Trabzon şer'iyye sicili Mart ve Temmuz aylarını da içine alan 5 aylık gibi kısa bir zaman dilimini kapsadığından olsa gerek sicilde dava çeşitliliği olsa da bunların sayıları oldukça azdır. Aşağıda davaların konularına göre dağılımının yapıldığı tabloda da bahsedilen durumun daha açık bir şekilde görülmesi mümkündür.

Tablo 1.1. Davaların Konulara Göre Ayrımı

Dava Konusu	Sicil Belge No	Toplam
Mülk Satışı	6/1, 6/5, 7/1, 7/3, 7/5, 8/1, 8/3, 8/5, 8/6, 8/8, 9/6, 10/1, 10/3, 11/1, 11/4, 11/5, 11/6, 12/4, 13/2, 13/3, 13/5, 13/6, 17/1, 17/4, 18/3, 19/1, 21/1, 21/3, 22/1, 22/4, 22/5, 23/1, 24/1, 24/4, 25/1, 25/3, 25/4, 25/5, 26/2, 26/3, 26/4, 26/5, 27/4	43
Hibe	6/2, 6/3, 6/4, 10/4, 10/6, 11/2, 12/3, 26/1	8
Nikâh Kaydı	11/7, 14/4, 14/5, 14/6, 15/2, 15/3, 16/1, 16/2, 16/3, 16/4, 16/5, 16/6, 16/7, 16/8, 16/9, 16/10, 16/11, 16/12, 16/13, 16/14, 16/15, 16/16, 16/17, 16/18, 16/19, 16/20, 16/21, 16/22, 16/23, 16/24,	30
Miras	8/7, 10/7, 15/1, 23/4	4
Sulh	7/6, 9/4, 11/8, 12/2, 13/4, 17/2, 17/5, 17/6, 18/1, 18/2, 20/3, 24/3, 27/1, 27/3	14
Borç-alacak	9/2, 9/5, 13/7, 20/2, 23/2, 23/3	6
Asayiş	13/1 (Hırsızlık), 14/1 (darp), 14/3 (gaiplik), 18/4	3
Kölelik	8/2, 9/1, 9/3, 10/5, 14/2, 21/2 , 24/2	7
Merkezden Gelen	7/4, 28/2, 29/1, 29/2, 29/3, 29/4, 29/5, 30/1, 30/2, 30/3, 30/4, 30/5, 31/1, 31/2, 31/3, 31/4, 31/5, 31/6, 31/7, 31/8, 31/9, 32/1, 32/2, 32/3, 32/4, 32/5, 33/1, 33/2, 34/1, 34/2, 34/3, 34/4, 34/5, 35/1, 35/2, 35/3, 36/1, 36/2, 36/3,	39
Diğer	7/2, 8/4, 9/7, 10/2, 11/3, 12/1, 12/5, 17/3, 19/2, 20/1, 22/2, 22/3, 25/2, 27/2, 28/1, 45/1, 46/1, 46/2, 46/3, 46/4	20

Tablodan da görüldüğü üzere toplam 175 kayıta en fazla konuyu 43 kayıt ile mülk satışları, daha sonra 39 kayıt ile merkezden gönderilen hükümler ve 30 kayıt ile nikâh kayıtları oluşturmaktadır. Kayıt sayısı 3'ün altında olan konular “diğer” maddesinin içine yerleştirilmiştir. Tablodaki diğer maddesini oluşturan kayıtların

içerikleri şu şekildedir; çeşitli anlaşmazlıklar (miras, mülk, mehir, alacak)⁵⁴, narh⁵⁵, vekil tayini⁵⁶, vasi tayini⁵⁷, nikâh feshi talebi⁵⁸, arpalık tahsisi⁵⁹, vakıf mütevellisine akçe tahsisi⁶⁰ ve bir konuya girmeyen kayıtlar vardır⁶¹. Bir kaydın ise yarısı tahrip olduğundan konusu anlaşılamamıştır.⁶²

1.2. Mülk Satışı

Mülk; kelime anlamı olarak güç yetirmek, hâkimiyet kurmak anlamına gelmektedir.⁶³ Mülk satışı kayıtları şer’iyye sicili defterlerinde en fazla görülen kayıt türlerinden biridir. Bu nedenle de olsa gerek Trabzon şer’iyye sicilleri özelinde mülk satışı konulu yapılan tezlere ve araştırmalara rastlamaktayız.⁶⁴ Mülk satışı kayıtlarına bakarak bölgenin sosyo-ekonomik yapısını ortaya çıkarmak mümkün olmaktadır. Nitekim mülk satışı kayıtlarını inceleyerek, dini grup, cinsiyet, vekâlet, mekân ve mekâna göre fiyat analizi gibi bilgileri çıkarabilmekteyiz. Yani Müslüman-gayrimüslim ilişkileri, kadınların mülk edinmesi ve bu mülk üzerinde satış da dâhil olmak üzere tasarruf haklarının bulunması, mülkün bulunduğu mekâna göre fiyat analizi yaparak bölgenin zengin ve saygın olan zümresinin en çok nerede yaşadığının tespiti vb. gibi birçok bilgiyi bu kayıt türünden bulmak mümkündür.

1840 numaralı şer’iyye sicil defterinde de en fazla karşılaşılan kayıt türü %.. Oranla mülk satışı kayıtlarıdır. Toplam 174 kaydın 43’ünü mülk satışları oluşturmuştur. Burada geçen mülk satışı kayıtları mekân, cinsiyet, dini grup, vekâlet durumu, fiyat gibi bilgileri içeren detaylı bir analiz yapılmıştır. Yapılan bu analizi tablo olarak aşağıda görmek mümkündür.

⁵⁴ T.Ş.S. 1840, 9/7, 11/3, 12/1, 19/2, 27/2, 28/1, 46/2.

⁵⁵ T.Ş.S. 1840, 45/1

⁵⁶ T.Ş.S. 1840, 22/2

⁵⁷ T.Ş.S. 1840, 8/4, 10/2

⁵⁸ T.Ş.S. 1840, 17/3

⁵⁹ T.Ş.S. 1840, 7/2

⁶⁰ T.Ş.S. 1840, 25/2

⁶¹ T.Ş.S. 1840, 46/1, 46/3, 46/4

⁶² T.Ş.S. 1840, 22/3.

⁶³ Mülk (Âlem), *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, erişim 24 Ekim 2025, <https://islamansiklopedisi.org.tr/mulk--alem>

⁶⁴ Miraç Tosun, “Şer’iyye Sicillerine Göre Trabzon’da Mülk Satışları (1148–1735/1153–1741)”, yüksek lisans tezi, (Karadeniz Teknik Üniversitesi), 2005. Turan Açık, “Şer’iyye Sicillerine Göre Trabzon’da Mülk Satışları (1160–1170/1747–1757)”, yüksek lisans tezi, (Karadeniz Teknik Üniversitesi), 2007.

1840 numaralı defterdeki mülk satışları kayıtlarında kullanılan tabirlere bakıldığında “bey‘, işтира, müşterra, şirâ, bey‘ bat‘i sahih-i şer‘” gibi alım-satım tabirleri kullanılmıştır. Bir mülk satışına dair tam bir örnek aşağıda verilmiştir.

Mahmiye-i Trabzon mahallatından İskenderpaşa Mahallesi sakinlerinden Osman Çavuş ibn-i Merhum Mehmed nam kimesne meclis-i şer‘i hatır-ı lazımü’t-tevkirde mahalle-i mezbure sakinlerinden iş bu ba‘isü’l-kitab Ali Beşe ibn-i Mustafa nam kimesne muvacehesinde bi’t-tav ve asaf ikrar ve itiraf idüüb mahalle-i merkumede vaki’ olub iki tarafı müşteri-i mezbur mülküne ve bir tarafı Mehmed mülküne ve bir tarafı tarik-i amm müntehi olan iki bab dükkânımı rıza ile merkum Ali Beşe’ye bey‘i bat-ı sahih-i şer‘i ile elli aded tam el-vezin riyali guruşa bey‘idüüb kabz-ı semen ma’dud ve teslim bey‘i mahdud eyledim ba’de’l-yevm mahdud-ı mezkür Ali Beşe’nin müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun Osman Çavuş’un vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Ali Beşe dahi bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey’ ve şiraya hükm-i birle ma hüvel vak‘i ala vuk‘u gibbe’t-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def’ ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike ve hurrire fi evahir-i şehri Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.⁶⁵

⁶⁵ T.Ş.S. 1840, 7/3.

Tablo 1.2. Mülk Satışları Analiz Tablosu

Belge No	Satıcı ve Alıcının Cinsiyetleri	Satıcı ve Alıcının Dini grupları	Satıcı ve Alıcının Vekalet Durumu	Satıcının Mahallesi	Alıcının Mahallesi	Mülkün Bulunduğu Yer	Fiyat
6/1	E→E	M→M	-	Ortahisar	Eskisaray	Ayafilibos	140 Riyali kuruş
6/5	E→E	Z→Z	-	Ketancı	-	Ketancı	Yok
7/1	K→E	Z→Z	-	Çölmekçi	Çölmekçi	Çölmekçi	50 Riyali kuruş
7/3	E→E	M→M	-	İskenderpaşa	İskenderpaşa	İskenderpaşa	50 Riyali Kuruş
7/5	E→E	M→M	-	Akçaabad/Sutma Karyesi	-	Faroz	50 Riyali kuruş
8/1	E→E	M→M	-	Aşağıhisar/Molla Siyah	-	Suk-i Sultani	60 Riyali kuruş
8/3	E→E	Z→Z	-	Eksotha	-	Eksotha	50 Riyali kuruş
8/5	K→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	İmaret	-	Faroz	170 Riyali kuruş
8/6	E→E	M→M	-	İskenderpaşa	-	İskenderğaşa	153 Riyali kuruş
8/8	E→E	M→M	-	Ortahisar	Kabak Meydanı	Kabak Meydanı	73 Riyali kuruş
9/6	E→E	Z→Z	-	Vazmolika	-	Vazmolika	70 Riyali kuruş
10/1	K→K	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Aşağıhisar	-	Tekfurçayırı	47 Riyali kuruş
10/3	E→K	Z→Z	Satıcı vekilsiz alıcı vekilli	Vazmolika	Vazmolika	Vazmolika	44 Riyali kuruş
11/1	E→K	M→M	-	Eksotha	Eksotha	Eksotha	105 Riyali kuruş
11/4	E→E	M→M	-	İmaret-i Hatuniye	İmaret-i Hatuniye	Akçaabad/Kalınca Karyesi	8'er Dirhem 32 Riyali kuruş
11/5	E→E	M→M	-	Foz Karyesi	-	Foz Karyesi	135 Riyali kuruş
11/6	K→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Tekfurçayırı	Tekfurçayırı	Tekfurçayırı	55 Riyali kuruş
12/4	E→E	M→M	-	Elhac Kasım	Derviş Ali Zaviyesi	Suki Sultani/Arasta Çarşısı?	180 Riyali kuruş
13/2	E→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Yoros Nahiyesi/Oka? Karyesi	-	Yoros Nahiyesi/Marona Karyesi	36 Riyali kuruş
13/3	K→E	Z→M	-	Yomra Nahiyesi/Hoc Karyesi	-	Hoc Karyesi	60 Riyali kuruş
13/5	K→E	Z→M	-	Cami-i Cedit	Cami-i Cedit	Cami-i Cedit	147 Riyali kuruş

Tablo 1.2: Mülk Satışları Analiz Tablosu (Devamı)

13/6	E→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Akçaabad Nahiyesi/ Covana Karyesi	Akçaabad Nahiyesi/ Covana Karyesi	Akçaabad Nahiyesi/Turune Karyesi	70 Riyali kuruş
17/1	E→E	Z→M	-	Çölmekçi Mahallesi	-	Yomra Nahiyesi/Sufila Karyesi	50 Riyali kuruş
17/4	E→E	M→M	-	Kasriyu Karyesi	-	Aşağıhisar	110 kuruş
18/3	K→K	M→M	İkisi de vekilli	Muhyiddin Mahallesi	Muhyiddin Mahallesi	Muhyiddin Mahallesi	50 Riyali kuruş
19/1	K→E	Z→Z	-	Şana-i Sagir Karyesi	Şana-i Sagir Karyesi	Şana-i Sagir Karyesi	20 Riyali kuruş
21/1	E→K	Z→Z	-	Çölmekçi/Urganciyan Mahallesi	-	Çölmekçi/Urganciyan Mahallesi	220 Riyali kuruş
21/3	K→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	İmaret Mahallesi	-	İmaret Mahallesi	200 Riyali kuruş
22/1	E→E,K	M→M	Alıcılar vekilli	Ortahisar	-	Debbaghane Mahallesi	40 Riyali kuruş
22/4	K→E	Z→Z	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Elhac Kasım Mahallesi	-	Debbaghane Mahallesi	169 Riyali kuruş
22/5	E→E	M→M	-	Elhac Kasım Mahallesi	İskenderpaşa Mahallesi	Suki Sultani/Bakkallar Çarşısı	300 Riyali kuruş
23/1	K→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Yomra Nahiyesi/Hoc Karyesi	-	Hoc Karyesi	17 Riyali kuruş
24/1	K→E	M→M	Satıcı vekilli alıcı vekilsiz	Tekfurçayırı Mahallesi	Tekfurçayırı Mahallesi	Tekfurçayırı Mahallesi	18 Riyali kuruş
24/4	E→E	M→M	-	Ortahisar Mahallesi	-	İskenderpaşa Mahallesi	32 Riyali kuruş
25/1	E→E	M→M	İkisi de vekilli	Ortahisar Mahallesi	Rize Kazası	Cami-i Cedid	300 Riyali kuruş
25/3	E→E	M→M	-	Sürmene Kazası	Ortahisar/Bayra m Bey Mahallesi	Ortahisar/Bayram Bey Mahallesi	40.000 Akçe
25/4	K→E	M→M	Satıcı vekilli	Elhac Kasım Mahallesi	-	Elhac Kasım Mahallesi	60 Riyali kuruş
25/5	E→E	M→M	-	Ortahisar/Amasya Mahallesi	-	Suki Sultani	407şer Dirhem kuruş?
26/2	E→E	Z→Z	Satıcı vekilli	Ayavasıl Mahallesi	-	Ayavasıl Mahallesi	50 Riyali kuruş
26/3	E→E	M→M	-	Yomra Nahiyesi/Dige Karyesi	-	Dige Karyesi	87 Riyali kuruş

Tablo 1.2: Mülk Satışları Analiz Tablosu (Devamı)

26/4	E→E	M→M	-	İskenderpaşa Mahallesi	Ortahisar/Eskisar ay Mahallesi	Suki Sultani Çarşısı	70 Riyali kuruş
26/5	E→E	M→M	-	Aşağıhisar Mahallesi	-	Aşağıhisar Mahallesi	97 Riyali kuruş
27/4	E→E	Z→Z	-	Urganciyan Mahallesi	-	Urganciyan Mahallesi	165 Riyali kuruş

Mülk satışlarının 30'u Müslümanlar arasında, 10'u zimmiler arasında, 3'ü ise zimmi ve Müslüman arasında olmuştur. Cinsiyet bağlamında ise 26'sı erkekler arasında, 2'si kadınlar arasında, 15'i kadın-erkek arasında gerçekleşmiştir. Mülk satışlarına detaylı bakıldığında hisse satışı, borç ödemek ve nafaka için yapılan satışlar da bulunmaktadır. Sicillere kaydedilen mülk satışları genellikle satışın gerçekleştiği zaman kaydettirilse de bir mülk satışı satışın yapıldığı tarihten 7 sene sonra mahkemeye kaydettirilmiştir. Bu kayda göre Elhac Kasım Mahallesi'nde zimmi kadın zimmi erkeğe 169 Riyali kuruşa mülk satmıştır.⁶⁶

1.3. Hibe

Kelime anlamı olarak 'karşılıksız vermek, bağışlamak' anlamına gelen hibe; hukuk dilinde bir malın karşılıksız olarak başkasına verilmesini ifade eder.1840 numaralı Trabzon şer'iyye sicilinde 8 adet hibe kaydı bulunmaktadır. Bu hibeleri yapan kişilerin hepsi Müslümanlar olmuştur. Ayrıca cinsiyetlerine bakıldığında 8 kayıta 4 erkek 4 kadın hibe yapmıştır. Hibe kayıtları incelendiğinde ivazsız (karşılıksız) yapıldığı görülmüştür. Ancak iki kayıt dikkat çekmektedir. Hibeler Ortahisar Amasya Mahallesi'nde yaşayan Ayşe Hanım ve Kefe Sancakbeyi olan Fazlullah Bey arasında gerçekleşmiştir. Adı geçen kişiler farklı iki kayıta birbirlerine hibe yapmışlardır. İki kayıt da Evail Ramazan 1074 tarihlidir. Ayşe Hanım Fazlullah Bey'e Suki Sultani çarşısında bulunan keresteci dükkânı ve iki mahzen hibe etmiş, Fazlullah Bey de Ayşe Hanım'a Rize'de mülk hibe etmiştir. İki kayıta da ivaz olmadığı görülmektedir. Bir hibe işlemi olabilmesi için belirli şartlar gerekmektedir. İslam hukukunda hibe, "karşılık şart koşulmaksızın bir malın hayattayken temlik" şeklinde tanımlanmaktadır. "Karşılıksız olma" kaydı hibe işlemi satış işleminden ayırmaktadır. Bir hibe akdinde başlangıçta şart koşulursa işlemin hibe olmaktan çıkıp satım hükmünü alacağını belirtmiştir. Ancak akdin hibe mi satım mı olduğunu belirleyen ana ölçüt, hibede herhangi bir karşılığın bulunması değil hibe edilen malın değeriyle karşılığında alınan mal veya hizmetin değeri arasında makul bir dengenin bulunup bulunmadığıdır. Böyle bir denge bulunmayıp ivaz sembolik kaldığında işlem yine hibe vasfını korumaktadır. Kısacası bir hibe yapılırken karşılığında hibe yapılan mülke eş değer bir karşılık alınırsa bu hibe akdinden çıkıp bir satış işlemi halini almaktadır. Bu durumda bahsi geçen iki

⁶⁶ T.Ş.S. 1840, 22/4.

hibenin hibe akdi mi yoksa satış işlemimi olduğu hususu ancak hibe konusunun değerlerine bakarak cevaplanabilir.

Tablo 1.3. Hibe Kayıtları Analizi

Belge No	Hibe Eden	Hibe Edilen	Hibe Konusu	İvaz Durumu
6/2	Ayşe Abdullatif	bt. Ayşe'nin oğulları Mehmed ve Mustafa	Ayasofya Mahallesiinde ev, bahçe ve anbar	İvazsız
6/3	Ayşe Abdullah	bt. Torunun oğlu Kaya b. Mustafa	Faroz Mahallesiinde ev ve çeşitli ağaçları olan bahçe	İvazsız
6/4	Ahmed Bey b. El-merhum Mehmed Paşa	b. Belkıs Hatun	Çeşitli mülkler	İvazsız
10/4	Safiye Hatun	Ayşe Abdullah bt.	Aşağıhisar'da mülk	İvazsız
10/6	Fazlullah Bey b. Abdalbaki	Ayşe Hanım bt. El-Merhum İshak Paşa	Rize'de mülk	İvazsız
11/2	Hasan Beşe b. İshak Paşa	(isim yazılmamış) bt. Mustafa	Eksotha Mahallesi'nde mülk	İvazsız
12/3	İsmail Beşe b. Mustafa	İsmail Beşe'nin karısı Servinaz bt. Abdullah	Akçaabad Nahiyesi Suga Karyesinde mülkün yarı hissesi	İvazsız
26/1	Ayşe Hatun b. İslam Paşa	bt. Fazlullah Bey b. Abdalbaki Paşa	Suki Sultani'de keresteci Dükkanı ve iki mahzen	İvazsız

1.4. Sulh

Sözlükte “barışma, uzlaşma, anlaşma, barıştırma” gibi anlamlara gelen sulh kelimesi, fıkıhta insanlar arasında mevcut bir anlaşmazlığın karşılıklı rıza ile bir davanın anlaşmayla sona erdirilmesi anlamında kullanılmaktadır. Taraflar arasındaki kin ve husumetin ortadan kalkmasını sağladığı için sulh müessesesine İslâm hukukunda büyük önem verilmiştir. Bu bağlamda şer‘iyye sicillerindeki sulh kayıtlarında da “es-sulhu seyyidü’l-ahkâm” (sulh en iyi hükümdür) sözü sıkça kullanılmaktadır.⁶⁷

⁶⁷ Fahrettin Atar, “Sulh”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 37, (İstanbul:TDV Yayınları, 2009), s. 481-485. Osmanlı Devleti’nde şer‘iyye sicilleri kaynaklı sulhla ilgili yapılan çalışmalardan bazıları; Işık Tamdoğan, “Sulh and the 18th Century Ottoman Courts of Üsküdar and Adana”, *Islamic Law and Society*, C.15, 2008, s. 55-83; Zeynep Dörtok Abacı, “Bir Sorun Çözme Yöntemi Olarak Sulh: 18. Yüzyıl Bursa Kadı Sicillerinden Örnekler ve Düşündürdükleri”, *OTAM*, C.20, S.20, Ankara 2006, s. 105-115; Kübra Afacan, *Trabzon Şer‘iyye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Sulh Akitleri ve Analizi*, (Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon 2018.

Sulhun gerçekleşebilmesi için tarafların karşılıklı onayı ve kabulü gerekmele birlikte, davacı belirli bir miktar ödeme karşılığında suçlamalarından vazgeçip karşı tarafla sulh olmaktadır. Mahkemelerde tespit edilen sulhlar üçe ayrılmaktadır. Bunlar hâkimin karar verme yerine tarafları uzlaştırması ile oluşan sulhlar, tarafların mahkeme dışında kendi aralarında anlaştıktan sonra bunu mahkemede kaydettirdikleri sulhlar ve mahkeme dışında yapılan ancak kaydettirilmeyen sulhlar şeklindedir. Son maddedeki sulhların varlığından ancak sonradan aynı konu hakkında taraflar arasında başka bir anlaşmazlık çıkarsa ve bu anlaşmazlık mahkemeye yansırsa haberdar olunabilmektedir.⁶⁸

Sulh davalarında, sulhun gerçekleşmesinde davacı ve davalı arasındaki uzlaşmayı sağlayan arabulucular “muslihun” olarak isimlendirilmekte olup şer’iyye sicillerindeki sulh kayıtlarında “*mabeynimize muslihun tavassut edip*” veya “*muslihun-ı müslimin tavassut edip*” şeklinde yer almaktadır.

1840 numaralı Trabzon şer’iyye sicilinde sulh konulu toplam 14 kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtların konuları ise miras anlaşmazlığı, anlaşmazlık olmadan hisseden vazgeçme karşılığında yapılan sulh, mülk anlaşmazlığından doğan sulh, vakıfla mahalle halkı arasında su yolu anlaşmazlığından doğan sulh vb. gibidir. Bunların hisseden vazgeçme karşılığında yapılan sulhlar dışındaki davalarda muslihun vardır. Hisseden vazgeçenler ise “*ala tarikü's-sulh vet't-teharüc*” ibaresi ile sulh yapmaktadırlar.

1.5. Borç-Alacak

Bu başlık altında 6 adet kayıt vardır. Bunların 4’ü borç alacak anlaşmazlığından doğan davalardır.⁶⁹ Borç-alacak anlaşmazlıkları borçlu borcunu ödemediğinde alacaklı mahkemeye başvurarak alacağının talep etmesiyle olmakta veya borçlu borcunu ödemiş olup da alacaklı almadığını söylediğinde ortaya çıkmaktadır.

Diğer 2 borç-alacak davasının biri Ortahisar Mahallesinde yaşayan Müslüman erkekler arasında 8100 akçe borç miktarıyla⁷⁰, diğeri Bayburt’ta yaşayan bir erkek ile

⁶⁸ Abacı, “Bir Sorun Çözme Yöntemi Olarak Sulh,” 108–109.

⁶⁹ T.Ş.S. 1840, 9/2, 9/5, 13/7, 23/2.

⁷⁰ T.Ş.S. 1840, 20/2.

kadın arasında 70 kuruş borç miktarıyla gerçekleşmiştir. Bu davada borçlu erkek alacaklı kadındır.⁷¹

1.6. Davaların Dini Gruplara Göre Analizi

Osmanlı Devleti feth ettiği topraklarda çoğu zaman iskân politikası uygulamış, devletin ve halkın inandığı dinden yani Müslüman olmayan kişilere de aynı hakları tanımıştır. Bu hukuki alanda da değişmemiştir. Devletin varlığı boyunca gerek Gayrimüslimlerle Müslümanlar arasında gerek gayrimüslimlerin kendi arasında mülk satışı, borç alacak ilişkisi vekil tayini gibi birçok dava görülmüştür. Osmanlı Devleti gayrimüslimlere de Müslümanlara tanıdığı hakları tanımış, kadı divanında bir karar alınırken müvekkilin din grubu ayırt etmeksizin adil karar verilmeye çalışılmıştır.

İncelenen sicildeki dava konularına bakıldığında 175 adet kayıt içerisinde, mülk satışı, sulh, borç-alacak, miras, nikâh akdi, köle azadı, hibe, ihtilaf, asayiş gibi konular bulunmaktadır. Ayrıca defterde 39 adet bulunan merkezden gelen hükümlerde de atama, sefer için asker talebi, vergilerin toplanması gibi konular vardır. İncelenen sicilde en çok görülen dava çeşitleri nikâh kaydı, mülk satışları sulh kaydı, hibe ve köle azadlarıdır. Adil bir biçimde karara bağlanan bu davaların çoğunu mülk satışı oluşturmaktadır. Sicildeki 39 adet mülk satışı davası içinden 28 adet davanın taraflarının dini grubu Müslüman, 6 adet davanın taraflarının dini grubu gayrimüslim, 5 adet davanın dini grubu ise gayrimüslimden Müslümana olacak şekilde görülmüştür. Defterde ağırlıklı olarak görülen davalardan diğeri ise sulh meseleleridir. Sicildeki sulh davalarının 10 adet davanın her iki tarafı da Müslüman, diğer 2 adet davanın tarafları da gayrimüslim olarak kaydedilmiştir. Defterde davalı ve davacı taraflarının her ikisi de Müslüman olan 8 adet anlaşmazlık, 7 adet köle azadı, 6 adet hibe kayıtları bulunmaktadır. Ayrıca 5 adet bulunan borç alacak ilişkisi davalarının 3'ü Müslümanlar arasında, biri gayrimüslimler arasında, biri de gayrimüslimlerle Müslümanlar arasındadır. Ayrıca 1840 numaralı şer'iyye sicilindeki mahkeme kayıtlarında birer adet Müslümanlar arasında arpalık tahsisi, vergi, nikâh feshi ve vekil tayini bulunurken iki adet de gayrimüslimler arasında vasi tayini davaları kaydedilmiştir

⁷¹ T.Ş.S. 1840, 23/3.

1.7. Nikâh Kayıtlarının Tasnifi

Nikâh, evlenmelerine herhangi bir mani durum olmayan bir kadın ve bir erkeğin nikâh akdi ile hayatlarını birleştirmesini ifade eder. Nikâh ile birlikte evlilik bağı oluşur ve aile meydana gelir. Aile neslin devamını sağlamak açısından gerekli bir müessesedir. Evlilikte rıza usulü esastır. Hanefi mezhebine göre akli melekeleri yerinde olan ve yaşı itibariyle evlenmeye uygun bir bayan rızası dışında zorla evlendirilemez. Osmanlılar döneminde de rızaya önem verilmiş, rıza dışında gerçekleştirilen akitlerin feshinin mümkün olduğu görülmüştür.⁷²

1840 Numaralı Şer'iyye Sicilinde 30 adet nikâh kaydı bulunmaktadır. Nikâh kayıtları genel itibariyle aynı formatta kaydedilmektedir. Öncelikle evlenecek erkeğin ismi, vekili varsa vekili, evlenecek kadının medeni hali (bekâr ya da dul), ismi vekilinin ismi, daha sonra şahitlerin ismi ve mehir miktarı yazmaktadır. Bu bilgileri daha iyi görmek amacıyla aşağıda nikâh kayıtlarının bir tablosu verilmiştir.

Tablo 1.4. Nikâh Kayıtları Analiz Tablosu

Belge No	Erkeğin İsmi	Kadının İsmi	Kadının Medeni Durumu	Mehir
11/7	Ali Bin Dilaver	Rukiyye Bint-i Mehmet	Bikri'l-Baliğa	-
14/4	Mehmet İbn-i Mustafa	Emine Bint-i İbrahim	-	3000 Akçe
14/5	Salih İbn-i Mustafa	Havva Bint-i İsmail	-	3100 Akçe
14/6	Mehmed bin Muslı	Aişe Bint-i Abdullah	-	1000 Akçe
15/2	Muslu Beşe Turhan	Fatıma Bint-i Ali Beşe	-	1500 Akçe
15/3	Kerem Beşe Bin Hasan	Semirtan	-	1000 Dirhem
16/1	Osman Bin Abdullah	Aişe Bint-i İsmail Beşe	Bikri'l-Baliğa	1000 Dirhem
16/2	Ali Tokmak Kurt	Nasibe Bint-i Es-Seyyid Kul	Seyyib	1500 Akçe
16/3	İbrahim Çelebi İbn-i Ahmed Efendi	Fatıma Bint-i El-Hacc Mahmut	Bikri'l-Baliğa	12000 Dirhem
16/4	Ahmet Efendi İbn-i Seydi	Havva Bint-i Ali Beğ Eş-Şehri	Seyyib	8000 Dirhem

⁷² Lütfi Sezen, "Türkiye'de Evlenme Biçimleri", *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* 27, 2005, s. 185

Tablo 1.4. Nikâh Kayıtları Analiz Tablosu (Devamı)

16/5	Şaban Bin Nasuh	Fatıma Bint-i Hüseyin	Seyyib	1000 Dirhem
16/6	Abbas Çelebi İbn-i Süleyman Çelebi	Nevbahar Bint-i Abdullah	Seyyib	3000 Dirhem
16/7	Ahmed Bin Mehmed	Havva Bint-i Ali Beşe	Bikri'l-Baliğa	4500 Akçe
16/8	Ahmed Bin Abdullah	Aişe Bint-i Hasan	Seyyib	1000 Dirhem
16/9	Ali Bin Abdullah	Sabire Bint-i Fazlı Beşe	Bikri'l-Baliğa	5000 Dirhem
16/10	Es-Seyid Ömer Bin Es-Seyid Hasan	Bakiye Bint-i Mahmut	Bikri'l-Baliğa	1000 Dirhem
16/11	Dilaver Bin Abdullah	Emine Bint-i Ömer	Seyyib	500 Dirhem
16/12	Halil Bin Hasan	Nazire Bint-i Abdullah	Bikri'l-Baliğa	3000 Dirhem
16/13	Yusuf Bin Abdullah	Hanife Bint-i Mustafa	Bikri'l-Baliğa	700 Akçe
16/14	Ali Bin Abdullah	Cefa Bint-i Abdullah	Bikri'l-Baliğa	4000 Dirhem
16/15	Ahmed Bin Mustafa	Havva Bint-i Mehmet	Bikri'l-Baliğa	3000 Dirhem
16/16	Hedasnon Veled-i Ternason	Linyan Bint-i Yorgan	Bikri'l-Baliğa	1000 Dirhem
16/17	Hüseyin Bin Abdullah	Müsemma Bint-i Abdullah	Seyyib	500 Dirhem
16/18	İsmail Bin Mustafa	Selvinas Bint-i Abdullah	Seyyib	100 Riyal-i Guruş
16/19	Hüseyin Bin Ali	Havva Bint-i Mustafa	Seyyib	100.000 Dirhem
16/20	Molla Mehmed	Safiye Bint-i Abdullah	Seyyib	1000 Dirhem
16/21	Mehmed Beşe İbn-i Hamza	Fatıma Bint-i Abdullah	Bikri'l-Baliğa	350 Akçe
16/22	İbrahim Bin Bayram	Rabia Bint-i Fazlı	Seyyib	1000 Dirhem
16/23	El-Hacc Mehmed Bin Yusuf	Emine Bint-i Abdullah	Seyyib	1000 Dirhem
16/24	Piyale Bin Abdullah	Fatıma Bint-i Abdullah	Seyyib	-

1.8 Köle Kayıtları

Kölelik insanlık var olduğundan itibaren kurulan her medeniyette kendisine yer bulmuştur. Devletlerin ilk kurulduğu dönemlerde kölelik daha az görülürken, devletlerin nüfuslarının genişlemesi ve yaşam standartlarının yükselmesi ile birlikte köle kullanımı zamanla daha yaygın hale gelmiştir. Osmanlı Devleti de köle sınıfı olan devletlerden birisi idi. Osmanlı Devleti'nde kölelik kavramı; savaş esiri olmadan Afrika'dan Kafkaslardan ve Kuzey Steplerinden getirilip esir pazarlarında satılan kimseyi ifade etmektedir.⁷³

Osmanlı Devleti'nde İslam hukuku ve Türk kültürünün getirdiği yapı, devleti özellikle köle hakları açısından diğer devletlerden ayırmaktaydı. Örneğin Osmanlı Devleti'nde kölelerin mahkemeye başvurma hakkı bulunmaktaydı. Şer'iyye sicilleri kaynaklı kölelik üzerine yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Özellikle Trabzon özelinde yapılmış bir yüksek lisans tezi ve bir doktora tezi vardır. Doktora tezinde 17. Yüzyılın ikinci yarısındaki şer'iyye sicillerinden tespit edilen kölelerin isimleri, cinsiyetleri, milliyetleri, efendileri, ne için istihdam edildikleri gibi bilgiler öğrenmekle birlikte, ayrıca kölelerin hangi konularda mahkemeye yansındıkları gibi bilgiler de edinebilmekteyiz. Örneğin, köle azatları konusu başta olmak üzere, kölelerin evlenmesi, kaçak köle, kölelerin suçlara karışması, köle satışları gibi birçok sosyal ve ekonomik konuda köleler hakkında kayıt vardır.⁷⁴

H. Ramazan 1074-Muharrem 1075 / M. Mart-Temmuz 1664 yılları arası mahkeme kayıtlarını ihtiva eden 1840 numaralı Şer'iyye Sicili'nde 7 adet köle kaydı tespit edilmiştir. Bu kayıtların ikisi kölelerin hürriyet ispatını içerirken, beş adet mahkeme kaydı da köle azadı konusunu içermektedir. Bahsi geçen kayıtların bazılarında kölelerin isimlerinden, fiziksel özelliklerinden ya da davanın geçtiği yer isimlerinden bahsedilmiştir.

⁷³ “Köle,” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, erişim 24 Ekim 2025, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kole>.

⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Sabiha Altındeğer, *Uzak Ülkelerin İnsanları: XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Trabzon'un Sosyal ve Ekonomik Hayatında Köleler*, (Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,) Trabzon, 2022.

Tablo 1.5. Köle Kayıtları Analiz Tablosu

Belge no	Konu	Fiziksel Özellikler	Dini Grup	Cinsiyet	Azad Olan	Azad Eden	Mahalle
8/2	Hürriyet İspatı		Müslüman				İmaret
9/1	Köle Azadı	Kara Kaşlı, Kara Gözlü	Müslüman	Erkek	Mustafa bin Abdullah	Fatıma Bint-i El-Hacc	Cami-i Cedit
9/3	Köle Azadı	Kara Kaşlı, Kara Gözlü	Müslüman / Gürcü	Erkek	Mustafa Bin Abdullah	Fatıma Bint-i El-Hacc	Cami-i Cedit
10/5	Köle Azadı	Orta Boylu, Sarışın	Müslüman / Rus Asıllı	Erkek	Şahbaz Bin Abdullah	Veli Mustafa İbn-i Musa Dayı	Derviş Ali Tekkesi Mahalləsi
14/2	Hürriyet İspatı	-	Müslüman / Rus	Erkek	Siyaguş Bin Abdullah	El Hacc-Mehmed	-
21/2	Köle Azadı	Orta Boylu Kara, Yağız, Kara Kaşlı, Kara gözlü	Müslüman / Gürcü	Erkek	Şahin Bin Abdullah	El Hacc İshak	Aşağı Hisar Mahalləsi
24/2	Köle Azadı	Sarışın	Müslüman / Gürcü	Erkek	(okunamadı)	Hacızade Mustafa	Görel Kazası

İKİNCİ BÖLÜM

1840 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU

6/1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden Fazlullah Bey ibn-i el-merhum Abdalbaki Paşa nam kimesne tarafından bey' atı beyanı ikrara vekil olub Osman Çelebi ibn-i Hasan Çavuş ve Cafer bin Abdullah nam kimesneler şهادتleriyle sabitü'l-ve kale olan Es-seyyid Mustafa Efendi ibn-i Nebi nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine Mahmiye-i Mezbure mahallatından Eskisaray Mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab El-Hacc Osman bin Murad Beşe Şehr-i Zafiye'den (?) nam kimesne mahzarında bi't-tav ve arz-ı ikrar ve itiraf idüb müvekkilim Fazlullah Beğ'in Ayafilibos Mahallesinde vaki olub bir haddi çeşmeye ve bir haddi Metropolitik mülküne ve bir haddi Çölmekci ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan altmış dib zeytun eşçarını ve yedi dib servi ağacı ve ceviz ve taş dıvarları ile ve sa'ir enva'i eşçar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle cümle tevabi' v'l-levahık a'id ve hamamıyla müvekkilim müşarün'ileyh Fazlullah Beğ merhum El-hac Osman Ağa'ya bey' bat-ı sahih-i şer'i ile yüz kırk aded riyali guraşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud eyledi ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkürü merkum El-Hacc Osman'ın müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrı leh el-merkum El-Hacc Osman dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma huve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olunduğuna lede'l-hace müzekkeri macira ola. Tahriren fi şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhud'l-Hal: es-Seyid Ebu Bekir Çelebi Kethüda, Mustafa Çavuş Bin Ali Beşe, Mahmut Çelebi..., Hızır Ağa

6/2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ayasofya Mahallesi sakinelerinden Aişe bint-i Abdullatif nam hatun tarafından bey-i at'l beyana ikrara vekil olub Hasan Beşe ibn-i Hüseyin ve diğer Hasan Beşe ibn Ali nam kimesne şهادetleriyle sabitü'l-ve kale olan Sinan bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mezbure Aişe'nin sulbi kebir oğulları olan iş bu sahibü'l-kitab Mehmed ve Mustafa ebna Ali nam kimesneler mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kalam idüb müvekkilem mezburenin Ayasofya Mahallesinde vaki' olub bir haddi Mirza mülküne bir haddi Sinan Beşe mülküne bir haddi tarik-i 'amm ve bir tarafı dahi zımmi abrama müntehi olan bir bab evi ve iki kıt'a bahçesi ve sarbi tabir olunur anbarını cem'i tevabi' ve'l levahık ve tara'if ve muvafıkı ile müvekkilem mezbure Aişe Hatun'un sulbi kebir oğulları mezburan Mehmed ve Mustafa'ya ala tarikü'l-iştirak ve'l tavi ber vech-i ... hibe-i sahih-i şer'i eyleyüb ve temlik ve tahliye ve teslim eyledi ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür cem'i tevabi'yle iştiraken mezburanın mülk-i mevhubesidir. keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-ve kale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkuman Mehmed ve Mustafa dahi bi'l-muvacehe ittihad kabul ve kabz ve temlik eyledik diyücek ma hüv'l vak'i ala vuk'u vuku'a gibbe't-taleb ketb ve terkım olunub yed-i talebe def' ü teslim olundu lede'l-hace müzekkeri macira istima' itdi Tahriren fi şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudu'l Hal

Osman Beşe İbn-i Musa, Ahmed Derviş, Ahmed Bin Hasan, Hasan Bin Sinan

6/3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Faroz Mahallesi sakinelerinden Ayşe bint-i Abdullah nam hatun meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde oğlunun oğlunun oğlu olan iş bu sahibü'l-kitab Kaya bin Kara Mustafa nam kimesne mahzarında bi't-taviü's-saf ı ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumede vaki' olub kendi silk-i mülküne mün selik olub bir tarafı İbrahim mülküne bir tarafı Kara Mustafa Beşe mülküne ve bir tarafı tarik-i 'amm mün tehi olan bir bab evi ve bahçemi içinde olan enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı

müsmiresiyle cem'i tevabi' ve levahık ve tara'if ve murafıkı ile mezbur Kaya'ya hibe-i sahih-i şer'iyeye ile temlik ve tahliye ve teslim eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun müstakilen mülkü mevhubesidir keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Kaya dahi bi'l-muvacehe ittihab-ı kabul ve kabz ve temlik eyledim ba'de'l-yevm diyücek sıhhat-ı mübeyyine ve teslim ve teslim-i hükm-i birle ma vaka bi't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ü teslim olundu lede'l-hace müzekkeri macira istima' itdi Hurrir fi şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudul Hal

Üveys Beşe İbn-i Ömer Beşe, Salih Çelebi bin El Mezbur, Hasan Çelebi ibn-i Ali Dede, Nasuh Çelebi bin Kurd Beşe, Yakup Beşe Bin Mehmed Çelebi

6/4

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Orta Hisar'da Amasya Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ahmed Bey ibn-i el-Merhum Mehmed Paşa nam müteveffanın veraseti anası Aişe bint-i İslam Paşa nam hatun ile lieb ... kız karındaşları Miyase ve Belkıs nam hatunlar ile müteveffa Ahmed Bey'in emmüsi oğlu Fazlullah Bey ibn-i el-Merhum Abdülbaki Paşa nam kimesnelere münhasır olduğu zahir ve mebni oldukdan merkum Fazlullah Bey meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mezbure Belkıs Hanım ente (?) el-merhum Mehmed Paşa vakt-i afiha tarafından da'vaya müsbet ve müseccel vekil olan Mustafa Çavuş ibn-i Ali nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kelam idüb emmizadem müteveffa-i merkum Ahmed Bey'in ümmüyesi Esmâ Hatun'dan müntakıl Ortahisar'da vaki' bir haddi Kal'a dıvarına ve bir haddi Seydi Çelebi mülküne ve bir haddi Sekeszade Mahmud Ağa mülküne ve bir haddi tarik-i hassa müntehi çardağı ... bir birine muttasıl dört bab emmi evlerine ve üstünde vaki' olan çardakıyla ve muttasıl sarbi tabir olunur anbar su kuyusu zikr olunan odaların altında vaki' sarbi tabir olunur anbarı ve hamamı ve yine mahdud-ı mezkürün içinde vaki' iki bab sarbi tabir olunur anbarları ve önünde vaki' çardakı ve iki furunu ve mahdud-ı mezburun içinde olan bahçesinden bi-hasbü'l-fera'iz mezburetanlar ile mabeynimizde Âli ma farizallahu te'ala tevzi' ve taksim eylemek murad eyledükde mezbure Belkıs Hanım... vaki' hal su'al olunub vekili olan Mustafa Çavuş'un takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması matlubumdur dedikde gibbe's-sual merkum Mustafa Çavuş

hevaye maktul olub müşarün'ileyh Fazlullah'ın hisse taleb eylediği dört bab odanı ve üstümde olan çardağı ve dört hisse sarbi tabir olunur anbarların üstünde vaki' olan çardak ve iki kıt'a furunu ve hamamı ve camekanı bi'l-cümle cem'i tevabi' ve'l-vahik ve tara'if ve murafıkıyla müteveffa Ahmed'in hal-i huyutunda ve kemal-i akl-ı sıhhatında kız karındaşı müvekkilem mezbure Belkıs Hanım'a hibe-i sahih-i şer'iyeye ile hibe ve temlik ve tahliye ve teslim eylediğinde müvekkilem Belkıs Hanım dahi ittihad-ı kabul ve kabz eylediğünden sonra mukabelesi müvekkilem Belkıs Hanım karındaşı Ahmed'in bir samur kürk ve bir... ve bir sim gümüş tobez ve altı zir'a çuka virdüğünde Ahmed Beğ dahi alub ol dahi kabul ve kabz eyledi minval üzere mahdud-ı mezbur cem'i tevabi' müvekkilem mezbure Belkıs Hanımın mülk-i mevhubesidir deyü cevap virilecek müşarün'ileyh Fazlullah Beğ Belkıs Hanım mahdud-ı mezkûru karındaşı Ahmed Beğ hal-i huyutunda bey' eylediği ber vech ile malumum değildir deyü Fazlullah Beğ mülkü olacak vekil-i merkum Mustafa Çavuş'un takrir-i kelimasına muvafık beyyine taleb olundukda udul-ı ricalden Mir Mehmed Çelebi ibn-i Ömer Efendi ve El-Hacc Osman bin Murad Beşe nam kimesneler li-ecl-i şehade hazıran bi'l-meclis olub gıbbe'ş-şehadet fil hakika mezbure Belkıs Hanımın lieb... er karındaşı Ahmed Beğ hal-i huyutunda ve kemal-i akl-i sıhhatında bizim huzurumuzda şöyle ikrar ve itiraf eylediğine ümmiyem Ayşe Hanımdan müntakil Ortahisar'da vaki' iki haddi Kale hisarına ve bir haddi Mülkinezeade Mahmud Ağa ve bir haddi tarik-i 'amm müntehi olan dört kıt'a odalarını ve üstünde vaki' bir bab çardağı ve dört aded sarbi tabir olunur anbarı ve üstünde olan çardak... ve hamamıyla ve bahçesiyle kız karındaşı Belkıs Hanıma hibe-i sahih-i şer'i ile hibe ve teslim ve temlik eyledim ve mukabelesi bir samur kürk ve bir gümüşlü gıdare (?) ve bir gümüş tobez ve altı zir'a al çuka aldım sizler şahid olun deyü Ahmed Beğ hal-i huyutunda bizi şahid eyledi biz dahi bu minval üzere Ahmed Beğ'in ikrarına şahidleriz şehadet dahi ederiz deyü eda-ı şehadet-i şer'iyeye eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbule oldukdan sonra müşarün'ileyh Fazlullah Bey bana da'va ... olmağla vech-i mu'arızadan men' olunub sıhhat-ı hibe ve teslim ve teslim ve mezbure Belkıs Hanımın yedinde kemagan ibkası mu'accele hükm-i birle ma hüvel vak'i ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub merkum Belkıs Hanımın yedine def' ve teslim olundu lede'l-hace müzekkeri macira ola cera zalike. Tahhiren fi evasıt-ı şehir-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal

Ali Çelebi İbn-i Derviş, Ahmed Efendi Selecî, ...oğlu Mustafa, Hasan Çelebi Bin Cuma, Hüseyin Beşe..

6.5

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ketancı Mahallesi sakinlerinden Nikola veled-i Mulano nam zimmi meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde iş bu sahibü’s-sefer Bereşgun veled-i Lefter nam zimmi mahzarında bi’t-tav ve asaf ikrar ve itiraf idüb yine mahalle-i merkumede vaki’ bir tarafı Estopoğlu Ahmed mülküne ve bir tarafı Ömer Beşe ibn-i Mahmud mülküne ve bir tarafı Kokul ve bir tarafı tarik-i amm müntehi olan bir bab fevkani ve bir bab tahtani hanemi ve sarbi tabir olunur anbarımı ve furunu ve bahçemi içinde olan dokuz dib incir ağacı ve sa’ir enva’i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle cümle tevabi’ ve’l-levahık ve murafıkıyla bey’ idüb kabz-ı semen ma’dud ve teslim bey’i mahdud eyledim ba’de’l-yevm mahdud-ı mezkûrun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbur vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle el-merkum Bereşgun zimmi dahi bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey’ ve şiraye hükm-i birle ma vak’a ala vuk’u gibbe’t-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def’ ve teslim olundu lede’l-hace müzekkiri macira ve iticah idine. Tahriren fi evasıtı şehir-i Ramazan-ı Mübarek sene erba’a ve seb’in ve elf.”

Şuhudül Hal

Ömer Beşe İbni Mahmut Beşe, Hüseyin Ağa İbni Mehmet Çelebi, Rüstem Beşe İbni Abdullah, Penayud Veled-i İstefun, .. Kerako, Kaleyor Veled-i Yuni, .. Veled-i ..

7.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Çölmekçi mahallesi sakinelerinden Nansuka bint-i Vasal nam zimmi meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde işbu sahibü’l-kitab lieb dam er karındaşı olan Yuri veled-i Vasal nam zimmi mahzarında bi’t-tav ve izale bi’l-kere vel cehr (?) ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumede vaki’ olub bir haddi Gorgor zimmi mülküne ve bir haddi Lisaverta ve bir haddi tarik-i amm müntehi olub karındaşı merkum zabt ve tasarrufumuzda olan bir bab mülk-i menzilinden ve kiremitgah hanesinden sarbi tabir olunur anbardan ve su kuyusundan ve mahdud-ı

mezkürenin canib-i erba'asında vaki' ... ile üç sehimden iki sehim hisse karındaşım mezkür... olub ve bir sehim hisse benim olmağla zıkr olunan bir sehim hisse-i şayiamı karındaşım merkum Yuri zimmiye bey'i bat-ı sahihi şer'i ile elli aded riyalı guruşa bey' edüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim mübeyyi' mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezbur zimminin müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşe ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle el-merkum Yuri zimmi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma vak'a ala vuk'u gibbe't-teleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olunduki lede'l-hace müzekkiri macira ola ve yine hurri zalike. Hurrir fi evasıt-ı şehr-i Ramazan-ı Mübarek min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudul Hal: Abdalbaki Beşe İbni Osman, Es-Seyid Pir-i Beşe İbn-i Hasan, İbrahim Bin Hasan, Osman Beşe, Hüseyin Bin Hasan, Savah Veled-i Milya, Savah Veled-i Lefter, Gorgor Veled-i Kerako, Savah Veled-i Yorvan, Murat Veled-i Adam

7.2

"Of Kazasına tabi' Holasiya nam karye sakinlerinden Ahmed bin Abdullah ve İsa Beşe ibn-i Abdullah ve Köse Murad ibn-i Abdullah ve Alioğlu Osman ve Ebu Bekir bin Şaban ve Osman bin Murad ve Osman Beşe ibni Abdullah ve Ahmed bin Abdullah vesairleri... bi'l-fi'il Trabzon Eyaleti ber vech-i arpalık mutasarrıf olub Azak serhaddi muhafazasında olan ve zide ruşen-i zamiri asaf nazır-ı isabet ... azametlü ve sa'adetlü Mustafa Paşa edamallahu te'ala iclalehu hazretlerinin taraf-ı ref'ilerinden kethüdaları olan kıdveti'l-ematicid ve'l-a'yan ve ekabiri sa'adetlü Mustafa Ağa dame mecdehunun huzurlarında akd-i meclis olunan meclis-i şer'iyye gurrada yine kaza-i mezbura tabi' Kononas nam karye sakinlerinden Ali Beşe ibn-i Mustafa Beşe nam racül mahzarında takrir-i da'va idüb Holasiya nam karye toprağında vaki' olub bir haddi mezburun karındaşı Ahmed Çelebi ile meşa ve müşterek mutasarrıf olduğu toprağı ve bir haddi Konohor tarafında olan hendek ve bir haddi ırmağa ve iki tarafı Holasiya toprağına müntehi olub... mutasarrıf olduğum toprağı kırk elli seneden berü mutasarrıf ve tasarrufunda olub merkum Ali Beşe fuzuli ... ihdas eylemeyi bin altmış yedi senesinde Trabzon Eyaletine ber vech-i arpalık mutasarrıf olan vezir-i ruşen-i zamir Dilaver Paşa hazretlerinin inayetleri ile fukara ve ... müslümana zulüm ve te'addileri bir birleri

mabeyninde olmak için dura çıkub Eyalet-i Trabzon'a tabi' Of Kazasına gelüb ve dahl olub divan eyleyüb akd-i meclis olundukda tarih-i merkumede Of Kazasına kadı olan akza-i kuzzati'l-müslimin evla-i vülahü'l-... Mevlana Halil Efendi zide fazlehü zamanında vezir-i müşarün'ileyh deyü andan merkum Ali Beşe ile mürafi-i şer'i şerif alduğunda zikr olunan toprağı bize kemagan sadır ve tarafımıza hükm olunub ve merkum Ali Beşe'nin maktul ...”

7.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İskenderpaşa Mahallesi sakinlerinden Osman Çavuş ibn-i Merhum Mehmed nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mahalle-i mezbure sakinlerinden iş bu ba'isü'l-kitab Ali Beşe ibn-i Mustafa nam kimesne muvacehesinde bi't-tav ve asaf ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumede vaki' olub iki tarafı müşteri-i mezbur mülküne ve bir tarafı Mehmed mülküne ve bir tarafı tarik-i amm müntehi olan iki bab dükkanımı rıza ile merkum Ali Beşe'ye bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile elli aded tam el-vezin rişali guruşa bey'idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim bey'i mahdud eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür Ali Beşe'nin müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun Osman Çavuş'un vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Ali Beşe dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma hüvel vak'i ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike ve hurrire fi evahir-i şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül Hal

Mehmed Çavuş İbni İlyas, Hasan Efendi El İmam, El Hac Mustafa bin El Hac İbrahim, Mehmet Beşe Tekeli, Selim Beşe İbn-i Ali Beşe

7.4

“Of Kazasına tabi' Holayisa nam karye sakinlerinden Osman bin Ali ve Süleyman bin Abdullah ve İbrahim bin Abdullah ve Kahraman bin Murad ve sa'irleri cemihim hala Trabzon Eyaletine ber vech-i arpalık mutasarrıf olub Azak serhaddi muhafazasında olub hala vekil-i sultan-ı aliye emini devleti'l-haliye müşir-i mufahham nazım-ı menazım-ı enam müdebbiri cumhuri'l-mehamil bünyad'l-aliyye müşeyyidi

erkani's-sultani es-seyid mahsufu bi-sunuf avatiku'l-melikü'l-enam Mustafa Paşa edamallahu te'ala iclalehu ali yevmi'l-mizan hazretlerinin taraf-ı refi'lerinden kethüdaları olan kıdveti'l-ematicid ve'l-ekarim cami'ü'l-imamet ve'l-mekarim izzetlü Mustafa Ağa dame mecdehunun huzur-ı alilerinde akd-i meclis olunan meclis-i şeri'at-ı gurrada karye-i mezbure sakinlerinden Hüseyin bin nam kimesne muvacehesinde her birileri da'va ve takrir-i kelim idüb merkurum lacin kazan behasına Of Kazasında ref olunması için Asitane-i Sa'adetinden emr-i ati ihracına ziyadesiyle harcırahıma dahi akçe harç ve sarf eyledüm deyu tabir-i vech-i şer'i kendü başına Of Kazasında olan cümle hane-i salyaneleri salub hane başına on ikişer gurus cem' ü tahsil eyleyüb kendü ve mutasarrıf-ı mühimmesine harç eyledüğünden gayr-ı ba'de'l-hesab cem' ve tahsil eyledüğüm akçeden benim ve kismetim üç yüz gurusun baki kalmıştır deyu huzur-ı müşarün'ileyhde birkaç def'a ikrar ve itiraf eyleyüb hala meblağ-ı mezkür üç yüz gurusu merkurum Laçinden taleb ider vaki' hal su'al olunub mezbur laçinin takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması matlubumdur dediklerinde gıbbe's-su'al ... mezburun mer'a ahalilerinin takrir ve da'valarına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Mehmed bin Abdullah ve Ahmed bin Abdullah nam kimesneler li-ecl-i şehade haziran bi'l-meclis olub gıbbe's-şehadeti vaki' iş bu tarih-i kitabdan bir sene mukaddem merkurum Laçin'in Asitane-i Sa'adetten kazan behaya ref olunması için Asitane-i Sa'adetten emr-i alişan ihracından ziyade akçe harç ve sarf eyledüm deyu Of Kazasında vaki' olan cümle hane-i salyaneler salub hane başına on ikişer gurus cem' ve tahsil eyleyüb harç... icrasına harç ve sarf eyledüğü akçeden gayrı merkurum Laçin ... mezburda re'aya mabeynlerinden görüldükde merkurum Laçin dahi ba'de'l-hesab cem' ve tahsil eyledüğüm akçeden harç ve sarfindan gayrı hala benim zimmetimde re'ayanın üç yüz gurusları baki kalmıştır deyü merkurum Laçin bizim huzurumuzda ikrar ve itiraf eyledi bizler dahi merkurum Laçin'in ikrarına bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi ideriz deyu eda-ı şehadet-i şer'iyye eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de'l-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbul oldukdan sonra merkurum Laçin bi-gayr-ı vech-i şer'i cem' ve tahsil eyledüğü üç yüz gurus mütte-i merkurum Holasiya ahalisine iştira eylemeleri muceble hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi şehr-i Şevval-i Mübarekun sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal

Seyyid Mehmed Çelebi Bin Ömer Efendi, Ali Ağa El- Cezeri , Mehmet Ağa El- Cezeri, Mehmet Bey Halebi

7.5

“Mahmiye-i Trabzon Kazası Muzafatından Akçaabat Nahiyesine tabi Sutma nam karye sakinlerinden Bostan bin Ali nam kimesne meclis-i Şer-i hazır-u lazimüt tevkirde Süleyman bin Musli mahzarında bit-tav es-sala bil kere ve'l cezil ikrar ve itiraf idüb mahmiye-i Trabzon mahallatından faroz mahallesinde vak'i olub bir haddi müsteci Bali mülküne ve bir haddi Kaleci Ali Mülküne ve bir haddi Bayi'i mezburun içinde vaki olan bağçemi cem'i envai eşçar'ı müsmiremi cem'i tevabi v'l levahık ve taraf ve mürafık ile merkur Süleyman'a Bey'i bat'ı sahih-i şer'i ile elli aded riyali gुरुşa bey idüb kabz-ı semeni mağdud ve teslim bey-i mahdud eyledim. Badel Yevm Mahdud-ı mezkur-ı mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır. Keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırrı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle merkur dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike ve hurrire fi şehri Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudul Hal

Satılmış Ağa ibni El hac Ömer, Ömer Ağa İbni satılmış Ağa, Durmuş Çavuş ibni El hac İbrahim, Mehmed Beşe..., Ahmed Beşe bin., Ömer Çelebi Bin Beşir

7.6

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomra Nahiyesine tabi' Varvara nam karye sakinlerinden İsmail bin Hasan nam kimesne tarafından sulh-u atıu'l beyan beyana ikrara vekil olub El-Hacc Selim bin İsmail ve Ali bin Abdullah nam kimesneler şehadetleriyle sabitü'l vekale olan Ali Beşe ibn-i Hasan nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazimü't-tevkirde İskenderpaşa Mahallesi sakinlerinden olub vekil-i mezburun müvekkilesi merkur İsmail Çelebi oğlu olub bundan akdem fevt olan Ali Beşe nam müteveffanın sulbi kebir oğlu olan iş bu ba'isü'l-kitab Ahmed Çelebi nam kimesne

mahzarında ikrar ve itiraf idüb müvekkilem oğlu İsmail oğlu müteveffa-i mersum Ali Beşe'nin terk eylediği muhallefatından bi-hasbü'l-fera'iz müvekkilim İsmail'e intikal iden sadis hisse-i şa'ikasını merkum Ahmed'den da'va ve niza sadırından mabeynlerine müslimun ve müslihun tavassut itmekle müvekkilim merkum İsmail'in mabeynlerine otuz aded riyalı guruşa sulh eylediklerinde müvekkilim merkum İsmail dahi sulh-ı mezburu kabulü bedel ve sulh olan otuz aded riyalı guruşa oğlunun oğlu merkum Ahmed'in yedinden Ali tarik-i sulh ve isticah olub zimmetini ibra ve izkat eyledi ba'de'l-yevm oğlu müteveffa-i mezburun terk eylediği muhallefat ve metrukatından ve ismi mal itlak olunur eşyasından vechen mine'l-vücuhi hisse alakası kalmadı dedikde mukırrı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vekale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle el-merkum Ahmed dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrara ve sulh ve ibraya hükm-i birle ma vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike ve hurrir fi şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudul hal:

Ahmet Ağa Demhazade, Hüseyin Çelebi Civanas(?), Mehmet Beşe İbni Ali Beşe, Osman Beşe ibni Hasan, Hasan Beşe ibni .., Mehmet bin Osman, Fazlı bin Hasan

8.1

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağı Hisar'da vaki' Molla Siyah Mahallesi sakinlerinden Ali Beşe ibn-i Abdullah nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Ömer Beşe ibn-i Ali nam racul mahzarında bi't-tav asaf ikrar ve itiraf idüb mahmiye-i mezburun Suk-ı Sultanisinden vaki' olub çarşı olan bir tarafından Tarakçı İsmail dükkanına ve bir tarafından ve ikinci İsmail mülküne ve bir haddi ve bir tarafından Bakkal Davud mülküne ve bir tarafı tarik-i amm müntehi ve muttasıl olan bir bab bakkal dükkanı bey' bat-ı sahih-i şer'i ile altmış aded riyalı guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim bey'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve

şiraye hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike. Hurrire fi evail-i şehr-i Şevval-i Mükerrerem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudul Hal

Murat Beşe ibni Abdullah, Simci Murat, Ahmet Beşe İbni Abdullah, Musli Beşe Simyacı, Bakkal Musa, Veli Mehmet Çukadar, Kenan Bin Mehmet

8.2

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İmaret Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Değirmenci İsmail Beşe nam müteveffanın sulbiyeti sagire kızları Fatma ve Aişe ve İkram nam sagirelerin tesviye-i umurlarına amel-i şer'i şerifden vasi mansubeleri olan sagire-i mezburların emmisi olan İbrahim ibn-i Ali Beşe nam kimesne vesayeti ve yine müteveffa-i mezburun kebire kızı Emine nam hatun tarafından vekalet ve yine müteveffa-i mezbur İsmail Beşe'nin mahsubiyeti hibe cihetinden varisi ve lieb dam kız karındaşı olan Fatıma bint-i Ali Beşe nam hatun tarafından müsbet ve müseccel vekil olam Hasan Efendi ibn-i Ömer nam kimesneler meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazıran olub müteveffa-i mezburun abd-ı müşterısından olan Dilaver bin Abdullah nam kimesne muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb merkum Dilaver sagir-i mezburenin hizmetlerinden ... idüb te'allül ve te'addi ider vaki' hal su'al olunub mezburun takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması matlubumdur dedikde gibbe's-su'al merkum Dilaver cevabında efendim İsmail Beşe hal-i huyuvatında ve kemal-i huyutundan sonra ... dahi müslümanlar huzurumuzda cem'i malından ıġtak ve rıkyedden itlak eyledi sa'ir her bir ... hür oldum deyü merkum Dilaver cevap viricek mürteza (?) merkum İbrahim ile vekil-i mersum Hüseyin Efendi merkum Dilaver'in ıtkına münkirler olucak merkum Dilaver'in takrir-i kelamına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Hüseyin bin Aslan ve Ömer bin Abdullah nam kimesneler li-ecl-i şehadet hazıran bi'l-meclis olub gibbe's-şehadeti vaki' zikr Değirmenci İsmail Beşe hal-i huyutunda ... dahi bizim huzurumuzda abd-i müşterası olan iş bu merkum Dilaveri cem'i malından ıġtak ve rıkkıyetten itlak eyledi biliriz bu husus bu vech üzere cariliğine şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü şehadet-i şer'ıye eylediklerinden şahidan-ı mezburanın ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şehadetleri makbul oldukdan sonra merkum

Dilaver'in akd-i hürriyetine hükm-i birle vasi'-i merkum İbrahim ile vekil-i mezbur Hasan Efendi mu'arızadan men' olundu. Tahiren fi evail-i şehr-i Şevval-i Mükerrermin min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Veli Mehmet Beşe Çukadar, İsmail bin Abdullah, Veli Beşe İbni Recep

8.3

"Budur ki Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Eksotha Mahallesi sakinlerinden Yordan veled-i Yor mahfil-i kaza iş bu sahibü's-sefer Kokul veled-i Yanol mahzarında ikrar idüb mahalle-i merkumede vaki' olub bir haddi Mustafa mülküne ve bir haddi tabi'-i mezbur mülküne ve bir haddi kiliseye ve bir haddi tarik-i amm müntehi olan bir bab evi ve havlu ile cem'i tevabi' ve vahik tara'if ve murafıkı ile merkum Kokul zimmiye bey' bat-ı sahih-i şer' ile sekiz dirhem guruşa elli aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim ve mübeyyi' kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür merkum zimminin mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırrle el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahiren fi gurre-ı şevval-i Mükerrermin sene erba'a ve seb'in ve elf ... min hicret-i minel iz ve's-şeref."

Şuhudül hal:

Ali Beşe Simci, Ali Beşe Kılıçcı, Mustafa Çelebi bin El Hac Ali, Süleyman Çelebi Kakolzade, Mustafa Beşe Bin Kakolzade, Mustafa Beşe bin Abdullah, Ali Beşe Simci, Hamza Çelebi Bin Resul

8.4

"Budur ki Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Vazmovlika Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Turonovi veled-i Andon nam halikin sulbi sagir oğulları Alzan ve Konstantin nam zimmilere babaları halik-ı mezburdan intikal iden emvalini hıfz ve ahz-ı zabt u rabt-a vasi lazım ve mühim olmağla sagiran-ı mezburan iş bu hamili-s-sefer anaları Semiryani nam zimmiyeyi vas'i nasb ve tayin olundukda ol dahi vasiyet-i mezbureyi kabul ve sagiranı mezburanın hizmet-i lazımleri

eda-i ... olucak ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi evail-i şehîr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal: Hasan Çelebi Korucu, El Hac Hasan Bin Abdullah, Ramazan Beşe Bin Bakkal Damat, Amaten Veled-i Yuri, Benayut Veled-i ..., Cava Veled-i Takor, Tranol Veled-i Sodri, ve gayrihim

8.5

"Budur ki İmaret Mahallesi sakinelerinden Ümmü bint-i Kanca Mehmed Beşe nam hatun tarafından bey' atı beyanı ikrara vekil olub mezburenin tenhiz-i arifan olan emmileri Mehmed ve Mustafa ve Abdullatif nam kimesneler şهادetleriyle sabit vekale olan mezburenin kebir oğlu Mehmed Çelebi bin Ömer Beşe nam kimesne mahzarında ikrar idüb müvekkilem mezburenin silk-i mülküne münselik olub Faroz Mahallesinde vaki olub bir haddi Fazlı Hasan Çelebi ve bir haddi Karamanoğlu mülküne ve bir haddi Sabit Ahmed mülküne ve bir haddi Çalık Mehmed ve damadı Hasan Çelebi mülküne ve bir haddi Karaman mülküne muntehi olan bir bab evini ve muttasıl ahırını ve furunı ve bahçesini ve sair enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle merkum Beyazıt Beşe'ye bey' bat-ı kat'i ile yüz yetmiş aded riyalî gurusâ bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i bey'i mahdud eyleyib ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye mucibiyle hükm-i birle gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi evail-i şehîr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Hasan Ağa Bin Mustafa, Simci Bali Çelebi, Dülger Mustafa Beşe Racül, Mehmet Çelebi Kolaz Ali, Ali Beşe ..., Süleyman Beşe Ahcî, Hasan Çelebi bin Ramazan, ve gayrihim

8.6

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İskenderpaşa Mahallesi sakinlerinden Mehmed bin Mustafa nam kimesne mahfil-i kazada iş bu sahibü'l-kitab Seydi Çelebi bin Süleyman nam kimesne mahzarında ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumede vaki'

olub bir haddi Harmancı Arslan ve bir haddi Harmancı Hüseyin ve bir haddi müşteri-i merkum mülküne ve bir haddi tarik-i amm müntehi olan bir bab fevkani ve tahtani mülk-i menzili ve iki bab mahzeni ve furunı ve iki aded zeytin eşcarımı merkum Seydi Çelebi'ye bey' bat-ı kat'i ile yüz elli üç aded riyali guruşa bey' edüb kabz-ı semen ve teslim-i semen eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı mukırrle merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey'i ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrirre fi evasıt-ı şehr-i Şevval-i Mükerrerrem sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Hasan Efendi el İmam İskender Paşa, Mustafa Bin El İmam Ketancı, Mehmet Çelebi bin Osman Çavuş, Osman Çavuş Bin Mehmet, Veli Beşe Racül, Hasan Çelebi Bin Mustafa, Ali Çelebi bin İbrahim Çavuş, Hasan Ağa Subaşı, Fazlı Beşe Bin Osman, Mürteza Beşe Bin Ali, ... Ağa Bin Abdullah

8.7

"Budur ki Trabzon Mahallatından Zeytinlik Mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem fevt olan Murteza Beşe ibn-i Ali Beşe nam müteveffanın zevce-i metrukesi olan Aişe bint-i Süleyman nam hatun tarafından da'va-i ati beyan-ı beyana müsbet ve müseccel vekil olan mezburenin zevci Zehiroğlu dimekle ma'ruf Osman Beşe nam racul meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine Mahmiye-i Trabzon mahallatından Ortahisar'da vaki' Amasya Mahallesi sakinlerinden olup sabıkan mahmiye-i mezburede zabıt-i yeniçeriyan olup müteveffa-i mezbur Murteza Beşe'nin lieb dam karındaşı olan Mustafa Çavuş Ali Beşe nam kimesne mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb müvekkilem ve zevcem mezbure Aişe Hatunun zevci Murteza Beşe fevt oldukda cümle nuküdu ve muhallefatı lie ebeveyn karındaşı kabz eylemiştir vaki' hal su'al olunsun dedikde gıbbe's-su'al merkum Mustafa Çavuş cevabında mezbure Aişe Hatun cevabında tarih-i kitabdan bin altmış yedi senesinde karındaşım Murteza fevt oldukda mezburenin maktul-ı zevcesinden ala tarik-i sulh ve't-tehariç ibra ve ıskat eyledi deyü cevab ... mer'i ibraz edilmek vekil-i merkum Zehiroğlu Mehmed hücceti münkir olıcak merkum Mustafa Çavuş'un mazmunu hüccet ve takrir-i kelam

muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Es-Seyyid Mustafa Efendi ve Hasan Efendi ibn-i Yusuf nam kimesneler li-ecl-i'shade hazıran olub gıbbe'sh-şehadet vaki' merkum Zehirzade'nin müvekkilem ve zevcem Aişe Hatun tarih-i merkum Doğan bin Abdulkemir Efendi mahmiye-i mezbure kadısı iken Aişe Hatunun tarafından eniştesi Sebil Ali'nin vekalet-i mezbure Aişe'nin li ebeveyn karındaşları Ali ve Hasan şehadetleri merkum Ali Ağa velayet-i müşarün'ileyh Mustafa Çavuşun müteveffa zimmetinde olan mehr-i mü'eccil mi'a dirhem hisse-i şahikası mukabelesinde merkum Mustafa Çavuş'dan müteveffa Murteza Çelebi'nin zikr eyledüğü muhallefat ve metrukat ve ism-i mal ıtlak olunur eşyası içün ala tarik-i sulh ve't-tehariç iki yüz elli aded riyali gurus alub katib (?) ile Mustafa Çavuşun zimmetine ibra ve ıskat eyledüğüne Mevlana-i mezburun mesahisiyle merkum Mustafa Çavuşun yedine iş bu sulh-ı hüccet verdüğüne biz şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü eda-i şehadet-i şer'iyye eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbul oldukdan sonra mezbure Aişe Hatun'un zevci mu'arızadan men' olunur merkum Mustafa Çavuş'un yedinde olan sıhhat-ı sulh hükm-i birle gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrire fi evasıt-ı şehri Şevval-i Mükerrrem sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Esad Efendi İbni Hüseyin Efendi, Mehmed Çavuş bin Derviş..., Mehmet Çelebi bin Ömer Efendi, Bektaş Beşe..., Mustafa Çelebi..., Mehmet Beşe..., ve gayrihim

8.8

"Budur ki Ortahisar Mahallesi sakinlerinden Fazlı Çelebi ibn-i Ali Efendi nam kimesne mahfil-i kazada Kabakmeydanı Mahallesi sakinlerinden Ramazan bin Abdullah mahzarında ikrar edüb Kabakmeydanı Mahallesinde vaki' lede'l-ahali ve'l-ciran ma'lumü'l-hudud olub cedid-i Belkıs Hatun'dan bi-hasbü'l-ırs intikal eden bir bab mülk-i menzili ve bahçeye zeval veren Mustafa'nın harabeye müşerref olan mülk-i menzilini ve bahçesinden ma'adasını cümle tevabi' ile merkum Ramazan Beşe bey' bat-ı sahih-i şer'i ile yetmiş üç aded riyali gurus bey' edüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim mübeyyi' mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun cem'i tevabisiyle merkum Ramazan Beşe'nin mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve

şiraye izin verilüb ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrire fi evasıt-ı şehri Şevval-i Mükerrerem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf. Min hicreti'l-iz ve'ş-şeref.”

Şuhudül hal:

İbrahim Çelebi bin Recep, Murat Bin Yusuf, Mehmet Bin Abdullah, Mehmet Bin Musli, Kenan bin Abdullah ve gayrihim

9.1

“Budur ki Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Cami’i Cedid Mahallesi sakinelerinden Fatma bint-i El-Hacc İdris nam hatun tarafından ıtk-ı atiül beyan-a ikrara vekil olub Saraç Hüseyin Beşe ibn-i Abdullah ve Mehmed Çelebi Topçuzade nam kimesneler şهادetleriyle sabitül vekale olan Mehmed Ali Odabaşı Şehr-i Haram nam kimesne mahfil-i kazada karakaşlu kara gözlü olub merkum Fatma Hatunun abd-ı müşterasından olan iş bu sahibü'l-kitab Mustafa bin Abdullah mahzarında ikrar edüb iş bu evsaf ile mevsuf olan merkum müvekkilem mezbure Fatma hatun cem’i malından ikraz idüb hasbettellillahil azim ve taliben merzatihi kerim tahrir ve igtak ve rıkkkiyetten ıtlak sa’ir ahrar-ı asliyun gibi hür olub bimalahim ala ma aleyhim mefhumuna mastak oldukdan sonra müvekkilem mezbure Fatma Hatunun merkum Mustafa üzerinde hakkı veladan gayr-ı hakkı kalmadı dedikde mukırr-ı merkumun vech-i meşruh üzere bi’l-vekale cari olan kelimatı meşruhesi merkum Mustafa dahi bi’l-muvacehe tasdik ve kabul idecek abd-ı mezburun ıtkına dahi tenbihe hükm-i birle hazel vesika ala ma hüvel hakika ber sicil-i temessük ketb ve terkim olunur yed-i talebe def’ ve teslim olundukları lede’l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike. Hurrire fi evasıt-ı şehri Şevval-i Mükerrerem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül Hal:

El-Hac Mustafa Bin Abdullah, Es-Seyid Mustafa Efendi Cami-i Cedid, İbrahim bin Usta..., Berber Hasan Çelebi, Kenan ..., ve gayrihim

9.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Şeyh (?) Mahallesi sakinelerinden Hatice ve Havva bintan Mehmed nam hatunları tarafından da’va-ı ati beyan-ı ikrara vekil olub Hasan Çelebi bin Mehmed ve Yakub bin Ali nam kimesneler şهادetleriyle sabit vekale olan İbrahim Çelebi Bulanzade nam kimesne mahfil-i kazada ve mezburetanın üvey

babası olan Yunus Beşe nam kimesne muvacehesinde da'va ve takrir-i kelim idüb müvekkilem mezburetanın anası Hayrünnisa nam hatun müteveffıye olub varis'i müvekkilem mezburetan Havva ve Hatice ile yine Havva ve Hatice'nin iki kız karındaşı Belkıs ve Fatma nam kimesneler ile ceddeteleri nam hatun ve zevci merkum Yunus münhazır olduğu zahir ve mübeyyin olduktan sonra müvekkilem mezburetanın anaları Hayrünnisa Hatun'un zevci mersum Yunus'un zimmetinde ve cihet-i fariza-i şer'iyeden elli gurus alacağı olub Hayrünnisa müteveffıye oldukda meblağ-ı mezkür dahi merkum Yunus Beşe'nin zimmetinde kalmak taleb ider vaki' hal su'al olunub ihtar-ı hak olunması matlubumdur dedikte gıbbe's-su'al merkum Yunus cevabında zevcem Hayrünnisa'dan elli gurus vereceğim yoktur deyü münkir olucak vekil-i mezburun takrir-i da'vasına mutabık beyine taleb olundukda udul-ı ricalden Murteza Beşe bin Mehmed ve molla Ahmed bin Ali nam kimesneler li-ecl-i şehadet hazıran olub gıbbe's-şehadet-ül hakika merkum Yunus Beşe'nin üvey kızları namında ve bizim huzurumuzda zevcem Hayrünnisa'ya elli gurus deynim vardır deyü bizim huzurumuzda merhum Yunus Beşe'nin ikrarına bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi ideriz eda-i şehadet-i şer'ıye eyledikleri şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve'l-tezkiye şehadetleri kabule olduktan sonra meblağ-ı merkum elli gurusdan mezburetan Hatice ve Havva hatunun hisse-i şahiaları ve vekil-i merkum İbrahim Çelebi'ye eda ve teslim eylemek merkum Yunus Beşe tembih birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrire fi evasıt-ı şehir-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Ahmet Efendi El-., El-Hac Yusuf Efendi, Veli Mehmed Çukadar, Murteza Beşe Bin Ahmed, Kenan Muhzır

9.3

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Cami'i Cedid Mahallesi sakinelerinden Fatma bint-i El-Hacc İdris nam hatun tarafından atik-i ati beyan-ı ikrara vekil olub Saraç Hüseyin Beşe ibn-i Abdullah ve Mehmed Çelebi Topçuzade nam kimesneler şehadetleriyle sabitül vekale olan Mehmed Ali Odabaşı eş-Şehir-i Haraç nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde merkum Fatma Hatunun abd-ı müştirası olan kara kaşlu kara gözlü Gürci'il asl olan iş bu sahibü'l-kitab Mustafa ibn-i Abdullah nam sagir mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb iş bu evsaf ile mevsuf olan kul-ı sagir

merkum Mustafa'yı müvekkilem mezbure Fatma Hatun cem'i malından ikrar idüb hasbetenlillahilazim ve taliben merzatihi'l kerim tahrir ve ıġtak ve rıkyetten ıtlak idüb lemalehim aleyhima aleyhim mefhumuna mastak oldukdan sonra sa'ir ahrar-ı asliyün gibi olub ba'de'l-yevm müvekkilem mezbure Fatma Hatunun sagır-i merkum Mustafa'nın üzerinde hakkı veladan gayr-i hakkı kalmadı dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bil vekale cari olan ikrar ve kelimatına el-mukırrleh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bais-i cihad-i tahkik idecek abd-ı mezburun ıtk-ına ve hürriyetin hükmi-i birle ma vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu hurriren zalike. Hurrire fi evasıt-ı şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül hal:

El-Hac Mustafa bin Abdullah, Es-Seyid Mustafa Efendi Cami-i Cedid, İbrahim Bin Usta Hasan, ve gayrihim

9.4

"Budur ki Ortahisar Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Harmancı Ali Beşe nam müteveffanın veraset-i sulbiye-i sagire kızları İsmihan ve Havva nam sagirelere zevce-i metrukatı Rabia'ya ve li ebeveyn er karındaşı sagiretan-ı mezburetanın tesviye-i umurlarını kibel-i şer-i şerifden mensub vasileri olan anaları Rabia'nın tarafından müsbet ve müseccel vekil-i şer'i olan Ahmed bin Abdullah mahzarında ikrar idüb mukabelesinde bir beyaz kazan ve bir kırmızı ... ve bir ... demir kılıç ve bin yirmi aded riyalı gurus dahi virüb mezbur tufan nam kimesneyi ala tarikü's-sulh vet't-teharüc alıb kabz eyledim ba'del yevm sagiretanın mezuretanın zimmetlerinde... teallik bir akçe ve bir habbe hakkı kalmamıştır dedikde gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Zi'l-ka'ade sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Naib İshak Beşe Mahmud Zade, ... Halil Bey, ... Murat

9.5

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Armolika Mahallesi sakinlerinden Amravid nam nasrani meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde mahalle-i mezbure sakinelerinden iş bu ba'isü's-sefer kitab Sarfine bint-i Yanol nam zimmiye muvacehesinde da'va ve

takrir-i kelim idüb mahalle-i merkumede vaki' lede'l-ahali ve'l-ciran ma'lumü'l-hudud olan mülk-i menzilimi cem'i tevabi' ve levahık ve tara'if ve murafık ile deyni intikal eylemek şartıyla bey' bat-ı sahih-i şer'i ile mezbure tarafından zimmiyye yüz yirmi aded riyalı guruşa bey' eyledim ve lakin meblağ-ı mezkürdan zimmetinde kırk guruş baki kalub deyni intikal ...vaki' hal su'al olunub mezburenin takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması matlubumdur dedikde gibbe's-su'al mezbure tarafından cevabında menzil-i mezkürün kısmeti olan yüz yirmi guruş tamamen nefir-i (?) ... merkum İmravid zimmiye Âli eda ve teslim eyledim ve merkum İmravid zimmiye intikal eyledüğüne havi ider deyü cevab virilecek merkum İmravid zimmi menzil-i mezkürün kısmında baki kalan kırk guruş bana virilmedi almadım deyü münkir olacak mezbure Sarfina'nın takrir-i kelimına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Hasan Çelebi ibn-i Kurd Beşe ve nasara ta'ifesinden Yanol veled-i ... nam kimesneler li-ecl-i şehade hazıran bi'l-meclis olub gibbe's-şehadet-ül vaki merkum İmravid zimmi ve Armolika Mahallesinde olan mülk-i menzilini cem'i tevabi'yle bizim huzurumuzda gelini olan iş bu Sarfina bint-i Yanol nam zimmiyyeye yüz yigirmi aded riyalı guruşa bey' bat-ı sahih-i şer'i ile bey' idüb ve meblağ-ı mezkür re'aya-ı merkum İmravid bizim huzurumuzda alub kabul ve kabz eyledi biliriz bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü eda-i şehadet-i şer'iyeye eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbul oldukdan sonra ... icab ve kabul ... üzere merkum İmravid'in da'vası lağv olunması ve vech-i mu'arızadan men' olunub ma hüve vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu. Hurri zalike ve hurrire fi evasıt-ı şehr-i Şevval-i Mükerrrem min sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal: Mustafa Çavuş bin Ali, Esad Efendi ibni Hasan Efendi, Mehmet Çelebi Bin Ömer Efendi, Murteza Beşe ibni Ahmet Çavuş

9.6

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Varmolika (?) Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem halik olan Tıranol veled-i Andon nam halikin sulbi sagir oğulları Andon ve Kostantin nam sagirelerin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'iden mansube ve vasileri olan anaları Mihriban bint-i Lefter nam zimmiye vesayeti ve yine halik-i mezburun li ebeveyn er karındaşı Nebvet veled-i Andon nam zimmiler meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü's-sefer Arslan ve

Mencail ve Zanil veled-i Yanol Reis nam zimmiler muvacehesinde her birleri bi't-tav ve rızalen vesayet ve vekalet-i ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb mahalle-i merkurda vaki' olub iki tarafı müşteri-i mezburlar mülküne ve iki tarafı tarik-i amme müntehi olan ber vech-i münakız meşa ve müşterek olduğumuz üstü kiremit bir bab mülk-i menzilimden ve harabeye müşerref olan bir bab odayı ve sarbi tabir olunur ambarımı ve bir medfun ... ve havlu içinde olan iki eşcar cem'i tevabi' ve levahık ve tara'if ve murafıkı ile sagir-i mezburanın babası Halik-i mersumun zaruret-i deyni için sagir-i mezburun mansube-i vasileri olan anaları Sagiratan vesayet ve kendü hisse-i şa'iamı kendim asalet-en mezburatan Arslan ve Mencail ve Zanil zimmilere ala tarik-i sulh ve't-tehariç mutasarrıf olmak üzere bey' bat-ı sahih-i şer'i ile yüz yetmiş aded riyalı guruşun nısfı sekiz dirhem ve nısf-ı aheriye yetmiş dirhem guruşa bey' idüb meblağ-ı mezkûr yüz yetmiş guruş müşteri-i mezburların yedinden tamamen alub ala ma farizullahu te'ala mabeynimizde tevzi ve taksim eyledik bade'l-yevm mahdud-ı mezkur müstakilen ala tesviye-i mezburun zimmilerin mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun didiklerinde mukırranı mezburanın asaleti ve vesayeti cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle merkur mezburan dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eylediklerinden sonra sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi evasıt-ı şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Hasan Çelebi İbni Kurt Beşe, Ali Çelebi Mollazade, El Hac Hasan Bin Kasım Beşe, Ramazan Çelebi Bin Murat, Mehmet Çelebi..zade, Yusuf Beşe Bin Abdullah

9.7

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinlerinden olub diyar-ı aherde olub huyuvat ve memat iderler kıbel-i şer'i şerifden üzerine olub harabe-i müşerref olan yeri müşahede olunması matlubumdur dedikde kıbel-i şer'i şerifden Mevlana Ahmed Efendi na'ib-i irsal ı malum olmayan Mustafa bin İshak nam kimesnenin kız karındaşı oğlu Ömer bin İshak nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazır olub şöyle takrir-i kelim ve tabir-i meram eyledikde anamın karındaşı olan Mustafa bin İshak nam kimesne ve diyar-ı aherde olub huyuvat ve mematı malum olmamağla Aşağıhisar'da vaki' lede'l-ahali ve'l-ciran malumetü'l-

hudud olan mülk-i menzili harabe-i müşerref olmağla tamir ve terkime muhtaç olub tamir ve termim eylemek murad eylediğimde... mahallesi cemaatinden bazı kimesneler mani olub beni dahil ittürmeyüb tamiratolundukda ol dahi zeyl-i vesika ve mesturu'l-esami olan müslüman ile niza olunan menzil-i münhidin üzerine varılub nazar eyledükde fi'l-hakika harabe olub tamir ve terkime muhtaç olduğunu mevlana-i mezbur mahallinde müslimin huzurunda muayyede müşahede eylediği ve tahrir ve termime izin verildiğünden sonra merkum... (okunmuyor) mezbur için yedimde senihü'l-islam ve kadı'ü'l-enam olan Efendi hazretlerinin fetvay-ı şerifi vardır deyü ibraz idüb nazar olundukda mazmuna der-i diyarında gayb olub huyuvat ve mematı malum olmayan zeydin vatanında olan emlak ve eşyasını hıfz iden kimesnesi olmamağla hakimü's-şer'i her (?) ve mühim ... ve mutemet-i aliye kız karındaşı oğlu Ömer ve bir ...nail eyledikte Ömer dahi hıfz ve harabesini tamir eylemek istedikde mahalle cema'ati hıfz ve tamir ve binadan mene kadir olursa cevab-ı ba-sevabında olmazlar deyü buyurulmağla ber muceb-i fetevay-ı şer'i gayb-ı mezburun mahallesi cema'ati ber vech-i mu'arızadan men' olunub merkum Ömer bin İshak'ın menzil-i mezkûr tamir ve termime izin virilüb ma hüve vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ala hurri zalike. Hurrirre fi evasıt-ı şehr-i Şevval-i Mükerrrem sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal

İshak Beşe Ali, Hasan Çelebi Bin Kurt Beşe, Süleyman Bölükbaşı,

10.1

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinelerinden Belkıs bint-i İbrahim Çelebi nam hatun tarafından bey' ati beyana ikrara vekil olub mezburun tenzihi (?) arifan olan El-Hacc bin Hüseyin ve diğer Ali bin Mustafa nam kimesneler şهادetleriyle sabit-ül vekale olan mezburenin zevci Hüseyin bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure mahallatından Tekfurçayırı Mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Fatı Hatun bint-i Yusuf nam hatun muvacehesinde bi't-tav ve rızalen bekre ve'l-necir (?) ikrar ve itiraf idüb müvekkilem ve zevcem mezburenin Tekfurçayırı Mahallesinde vaki' olub bir tarafı Türkiz Hasan kızı mülküne ve bir tarafı Abdülbaki Çelebi mülküne ve bir tarafı müşteri-i mezbure Fatı Hatuna ve bir tarafı tarik-i hassa müntehi olub müvekkilem mezbureye

oğlu Mustafa ile zevci Hasan'dan intikal idüb mezbure Fatı Hatun ile müvekkilem mezbure meşa ve müşterek mutasarrıf olduğu bir bab mülk-i menzilde ve bahçede ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresinden olan iki sehim hisse-i şa'iasını mezbure Fatı Hatuna bey' bat-ı sahih-i şer'i ile kırk yedi aded sekiz dirhem riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i mebi mahdud eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkürde ve bahçede ve mülk-i menzilde olan müvekkilem mezbure Belkıs Hatunun hisse-i şa'iası bi'l külliye mezbur Fati Hatunun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle merkum Fati Hatun dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ala hurri zalike ve hurrire fi evasıt-ı şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhüdül Hal

Üveys Beşe ibni Mehmet, Ahmet Beşe İbni İsmail, Abdalbaki Bin Hüseyin Efendi, Mürteza Beşe İbni Mahmut, Süleyman Çelebi Bin Abbas

10.2

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Vazmolika Mahallesi sakinelerinden olub bundan mürd olan maraka zimmiyenin sulbi sagir oğlu Vasili nam sagir anası halık-ı mezbure Maraka zimmiyeden intikal iden emvalini hıfz ve ahvalini zabt u rabta bir vasi' lazım ve mühim olmağla yine sagir-i mezburun babası olan iş bu sahibü's-sefer Kerako veled-i Nikola nam zimmi vasi' nasb ve tayin olundukda merkum zimmi dahi vesayet-i mezbureyi kabul ve sagir-i mezburun hizmet-i lazımesine edaya müşeddid olacak ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrire fi selh-i şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Hasan Çelebi bin Kurt Beşe, Hasan Ağa Subaşı, Ramazan Çelebi Bin Murat, El-Hac Hasan Bakkal, Mustafa Bin Ali, Nesvet Veled-i Ledize, Emanet Veled-i Yor, Kerako Veled-i Eksaydi

10.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Vazmolika Mahallesi sakinlerinden Yanol veled-i Ağça nam zimmi meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinelerinden bint-i Neyvan nam zimmiye tarafından iştira ve tasdike vekil olub Kalyori veled-i Leyo ve Nikola veled-i Kalobdi nam zimmiler şهادetleriyle sabitü'l vekale olan Veli Beşe ibn-i Mehmed nam kimesne mahzarında bi’t-tav asaf-ı ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumede vaki’ olub bir tarafı El-Hacc Beşir mülküne ve bir haddi kilisa ve iki tarafı tarik-i amme müntehi olan bir bab evimi ve havlusı ve içinde olan bir dib zeytun eşcarı ile ve bir dib ... eşcarı ile zevcem mezburenin zimmiyeye bey’ bat-ı sahih-i şer’i ile kırk dört aded riyalı guruşa bey’ idüb kabz-ı semen-i mah’dud ve teslim-i mebi’ mahdud kıldım ba’de’l-yevm mahdud-ı mezkür mezburenin müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle merkum Veli Beşe dahi bi’l-vecale vicühen tasdik ve şifahen tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey’ ve şiraye hükm-i birle ma vak’a ala vuk’u gibbe’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi evahir-i şehr-i Şevval-i Mükerrrem min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.”

El Hac Ömer Efendi Bin İbrahim Çavuş, Ali Çelebi Biraderi O,

Osman Beşe Bin Abdullah, Hüseyin Beşe Bin Abdullah, Bostan Bin Mehmet, Lazar Veled-i Saras

10.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinelerinden Safiye bint-i ... nam hatun meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinelerinden iş bu sahibetü'l-kitab Aişe bint-i Ahmed nam hatun muvacehesinde ikrar ve itiraf idüb mahalle-i mezburede vaki’ olub bir haddi Sirkeci mülküne ve bir haddi Hüseyin ve bir haddi El-Hacc İshak ve bir haddi Üveys Beşe mülküne müntehi olan bir bab mülk-i menzilimi ve havlu içinde vaki’ iki asmalu eşcarımı cem’i tevabi’ ve’levahık ve tara’if ve murafıkı ile mezbure Aişe Hatuna hibe-i sahihe-i şer’iye ile hibe ve temlik ve tahliye ve teslim eyledim ba’de’l-yevm mahdud-ı mezkürün içinde olan menzil-i mezkür mezbure Aişe hatunun mülk-i mevhubesidir. Keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet mutasarrıf olsun didikde mukırrren mezburenin vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını mukırrle el-mezbur dahi bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahede tahkik ve

kabz eyledim deyücek sıhhat-ı hibeye teslih-i teslim hükm-i birle gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrire fi gurre-i Zi'l-ka'ade sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül hal: Ahmet Efendi El- İmam, İshak Bin Murat, Mehmet Beşe Bin Sinan, İbrahim Beşe bin Ahmet, Koca Muharrem ve gayrihim

10.5

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Derviş Ali tekkesi Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Veli Mustafa ibn-i Musa Dayı nam müteveffanın sulbi kebir oğlu olub Hasan Çelebi bin el-mezbur nam kimesne tarafından ıtk-ı ati beyan-ı ikrara vekil olub El-Hacc Mehmed bin Ahmed ve Mehmed bin El-Hacc Ahmed nam kimesneler şahadetleriyle sabitü-l vekale olan Mustafa Çelebi ibn-i El-Hacc Hanif nam kimesne mahfil-i kazada orta boylu sarı Rusiü'l asl olan Şahbaz bin Abdullah muvacehesinde ikrar ve itiraf idüb iş bu evsaf ile mevzuf olan kulunu müvekkilim Hasan Çelebi'nin babası Mustafa Çelebi hal-i huyuvatında ve kemali akl-i sıhhatinde cem'i malından ikraz idüb hasbetenlillahul azim ve talebe'l-mürzat rıbbel kerim tahrir ve ıġtak ve rıkkyetten ıtlak idüb lemalehüm ve aleyyi ve aleyhim mefhumuna mastak oldukdan sonra müvekkilem merkumun babası Mustafa'nın merkum Şahbaz üzerinde hakkı veladan gayr-ı hakkı kalmadı kibel-i şer'i şerifden mezburenin yed'ine hüccet-i şer'i verildi dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vecale cari olan ikrar ve ikrar-ı kelimatını el-mukırrle el-mezbur dahi bi'l-muvacehe tasdik idecek abd-ı mezburun ıtkına ve hürriyetine hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren eva'il-i şehr-i Zi'l-ka'ade sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül hal: Seydi Çelebi Bin Süleyman, Mustafa Çelebi Bin El- Mezbur, Hüseyin Efendi El İmam, İsmail Bin Çelebi Bin Mehmet, ..., Mehmet Çelebi Sülükzade, Cerakiz Ahmet Bin Abdullah

10.6

“Budur ki Kaza-i Rize Mahallatından Çarşıkurbu Mahallesi sakinlerinden Fazlullah Bey ibn-i el-Merhum Abdulbaki paşa zide mecduhu meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde Mahmiye-i Trabzon mahallatından Ortahisar'da vaki' Amasya Mahallesi sakinelerinden fahrü'l-muhadderat ve tacü'l-mesturat Aişe Hanım ibnet-ü el-Merhum İslam Paşa dame... tarafından ikrar ve tasdike ma hüve tarikiü'l-...iş bu şer'an vekalet-i sabit olan İncekarazade Mahmud Çelebi nam kimesne muvacehesinde merkum

Fazlullah bey' bi'l-asale ikrar ve itiraf idüb Kaza-i Rize'de vaki' olub Rus nam mevzi'de cari olan nehirin üzerinde bir dam içinde vaki' ve iki aynı... mezbure Aişe Hanıma hibe-i sahihe-i şer'iye ile hibe ve temlik ve tahliye ve teslim eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan iki ayn-ı ve ... mezbure Aişe Hanımın mülk-i mevhubesidir keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı müşarün'ileyh Fazlullah Bey'in cari olan ikrar ve kelimatını mukırrle merkum Mahmud Çelebi dahi bi'l-vekalet müvekkilem Aişe Hanım ittihab-ı kabul ve kabz eyledi dedikden sonra sihhat-i hibeye ve teslih-i teslim hükm-i birle gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrirre fi evail-i şehr-i Ramazan-ı Mübarek min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Mustafa Çavuş Bin Ali Beşe, Mir Mehmet Çelebi Bin Ömer Efendi, Hasan Ağa ..., El-Hac..., Şeyh Mehmet Efendi, ve gayrihim

10.7

"Mahmiye-i Trabzon sakinelerinden sahib-i hazel sıfr Beruka veled-i Frandi nam zimmi meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mahmiye-i mezbure sakinlerinden olub bundan akdem halik olan Kozali bint-i Nam zimmiyenin usuvet-i nesebiye cihetinden varisi olub halik-i mezbure Kozali'nin anası Anza nam zimmiyenin anası Malekan nam zimmiyenin li ebeveyn er karındaşı Yuri nam zimminin sulbi oğlu olan Yanol nam zimmi muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb halik-ı mezbure Kozali bila veledi müteveffıye olub verasetinin nısf-ı zevci Amira nam zimmiye ve nısf-ı aheri yine halik-ı mezbure Kozali'nin anası Anza'nın babası Frankol nam zimminin babası Yakim zimminin li ebeveyn er karındaşı diğer Beruka'nın oğlu Frandi'nin evladından olub halik-i mezburenin nısf-ı varisi bana münhazır iken ve tayin-i varis olduğum ecilden merkum Yanol zimmi beni dahl ittürmeyüb halik-i mezbur Kozali'nin nısf-ı muhallefatını kabz eylemiştir vaki' hal su'al olunub merkum zimmiler takrir-i tahrir ve kasr-ı yed eylemesi matlubumdur dedikde gıbbe's-su'al merkum Yanol zimmi cevaba metsub olub diyar-ı aherde iken Kozali zimmi halik olub merkum Beruka zimmi bana ta'yir ve ırsim deyu Kozali'nin nısf-ı muhallefatını kabz eylemek murad eyledükde bin yetmiş dört muharreminin senesinde mahmiye-i mezbure ahalisi olan Laz Bakkal Es-Seyyid Abdurrahman Efendi huzurunda li ebeveyn karındaşı olan Anna bint-i Yor nam zimmi kendi asaleti ve benim tarafımdan ma'rifet-i şer'i ile vekalet-i merkum Beruka

zimmi ile Mevlana-i müşarün'ileyh Efendi huzurunda ma'rifet-i şer'i şerif olduklarına biz halık-ı mezbure Kozali zimmiyenin anası Anza zimminin anası Malekan nam zimmiyenin li ebeveyn er karındaşı Yor zimminin sulbi oğlu ve kızı olduğumuz beyyine-i adile ile isbat eyledikden sonra sahib olunmayub yine mahmiye-i mezburede senihülislam ve kadı'ü'l-enam olan Efendi hazretlerinden varis bizim olur deyu bu hibe Beruka zimmiye olur deyu mu'acce varub istindak eyledüklerinden varis münhazıran olduğuna bizim feteva-i şerifemiz vardır deyu ibraz idüb nazar olundukda mazmun-ı der-i diyarda bekir zimmiye halik zevcem varistir ve kendi anası li-ebeveyn karındaşı oğlu Ömer ve kızı Zeyneb'i ve anasının ve babasının li-ebeveyn er karındaşı zimminin ... ile kısmet-i tereke ne vech ile olur cevab-ı ba-sevabında altı sehindir üç sehim Zeyd iki sehim Ömer'de ve bir Sehim Zeyneb'e diğer ikisine değmez deyu buyrulmağın bize hükm olundu yedimizde mevlana-i müşarün'ileyh Es-Seyyid Abdurrahman Efendi imzasıyla muhzi ve hattı makbule mahtum ve tarih-i merkum ile müverrih-i hüccet-i şer'isi vardır deyu ibraz edüb merkum Beruka'nın muvacehesinde feth ve kırat olundukdan sonra merkum Beruka zimmi dahi mürafi-i şerif olunub mezbur Yanol ile kız karındaşı Anna halik-i mezburenin ... olub yedlerinde olan mazmunu hücceti dahi ber vech-i mu'arızadan men' olunub ma hüve vak'i ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb olundu. Yanol zimmi yed'ine def' ve teslim olundu. Hurrire fi gurre-i şehir-i Zi'l-Ka'ade min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf."

Şuhudül Hal:

Ali Beşe İbni Mustafa, Mehmet Beşe İbni Musli Beşe, Kenan El-Muhzır, Hasan Efendi El-İmam, Amra Veled-i Asras, Haçık Ayvasol

11.1

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Eksotha Mahallesi sakinlerinden Hasan Beşe ibn-i İshak nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahalle-i merkume sakinlerinden iş bu baisül-kitab bint-i Mustafa nam hatun mahzarında ikrar idüb mahalle-i merkumede vaki' olub bir haddi Karamonlaoğlu mülküne ve bir haddi Zülfikar ve bir haddi Kasab Solak ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan bir bab tahtani mülk-i menzili ve muttasıl odamı ve furunu ve bahçemi ve enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle yüz beş riyali guraşa bey' idüb kabz-ı semen ve teslimi mebi eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun mülk-i müşterasıdır keyfe ma

yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını mukırrle merkum dahi bi'l-muvacehe tahkik idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb ve terkim yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve iftiham idine hurri zalike. Hurrire fi evail-i şehir-i Zi'l-ka'ade sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül Hal:

Mehmet Çelebi ..., Mehmet Beşe Karamanlıoğlu, Ahmet Beşe Bin Mehmet, Solak El-..., Ali Beşe Kulakcıoğlu, Mehmet Çelebi Bazazistan, Bali Çelebi Kasım

11.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından El-Hacc Kasım Mahallesi sakinlerinden İsmail Beşe ibn-i Mustafa nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde abd-ı memlukem oğlu olan iş bu sahibü'l-kitab Süleyman bin Dilaver nam kimesne mahzarında bi't-taviü's-saf ikrar ve itiraf edüb mahalle-i mezburede vaki' olub bir haddi Mustafa Çavuş mahzeni ve bir haddi Satulmuş Ağa mahzenine ve bir haddi Başol zimmi mülküne ve bir haddi tarik-i amme ve bir haddi Arsin Yoluna müntehi olan bir bab harabe müşerref olan mülk-i menzilimi ve altı aded pabuçcu dükkânımı ve üç dükkanın ayda mahmiye-i mezburede akçenin Ortahisar'da olan cami'i kebirin vakfına dokuz akçe icare zımnıyla ve yine mahmiye-i mezburede Akçaabad Nahiyesine tabi' Soğa nam karyede vaki' olub bir haddi Bali Beşe mülküne ve iki haddi Receboğulları mülküne müntehi olub... beş koz sehim isti'ab olunur boz toprağım ve yine bundan gayrı karye-i merkum vaki' olub bir tarafı El-Hacc Hasan mülküne ve bir tarafı tarik-i amme müntehi olub beş koz kendi sehim isti'ab olunur boz toprağımı sahib-i arz ma'rifetiyle hakk-ı tasarrufu cem'i tevabi' ve'l-vahık ve tara'if ve murafıkı ile merkum Süleyman'a hibe-i sahih-i şer'i ile hibe ve temlik ve tahliye ve teslim eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun müstakilen merkum Süleyman'ın mülk-i mevhubesidir keyfe ma yeşa ve yehtar ve mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh merkum Süleyman dahi bi'l-muvacehe ethab-ı kabul ve kabz eyledi deyücek sıhhat-ı hibe' ve teslim-i hüküm olundu lede'l-hace müzekkiri macira ola zalike. Fi gurre-i evail-i şehir-i Zi'l-ka'ade-i Şerif sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül Hal:

Bünyad Beşe İbni Ramazan Beşe, Ali Çelebi İbni Mustafa, El-Hac Ömer İbni İbrahim Çavuş, Mehmet Bey Halebi, Süleyman Bin Osman, Hüseyin Bin Hasan, İvaz Bin Ali

11.3

“Budur ki Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Orta Hisar’da Amasya Mahallesi sakinlerinden Mustafa Çavuş ibn-i Ali Beşe nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde hazır olub şöyle takrir-i kalam eyledi ki car-ı mülâsıkım olan Murad bin Abdullah nam kimesne iç evlerimin üzerinde kenefi olub mezburun kenefinden çirkef necaset olmak dolaba içinde harab idüb bize külli zararı vardır kibel-i şer’i şerifden üzerine varulub keşf ve mu’ayene olunub zararı def ve ref’ olunması matlubumdur dedikde kibel-i şer’i şerifden Mevlana Şeyh Mehmed Efendi irsal olunub ol dahi zeyl-i kitabdan mesturi’l-esami olan müslimin ile ve bi-garaz mimar ustaları ile mahalle-i mezbureye niza olunan iç evlerin ardında olan kenefin ve iç evinin kenefi yanında olan dolab nazar olundukda fi’l-hakika kenefin çirkef necaseti dolabın içine harab eylediği ve merkum Murad’ın kenefinin zararı olduğu sabit-i mezbur müslimin ve usta mimarlar kenefin zararı vardır deyü haber virdüklerinde ba’is-i mezbur dahi zikr olunan kenefin tahrib olunmasına mahallinde hükm edüb ve meclis-i şer’i şerife gelüb ve kavlı üzere haber virilmeyi ma hüve vak’a ala vuk’u gıbbe’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi evail-i Zi’l-ka’ade-i Şerif min şuhur sene erba’a ve seb’in ba’de’t-tamam elf min hicret-i mine’l-izz ve’s-şeref.”

Şuhudül Hal:

Hasan Ağa ..., El Hac Ali Ağa, Yakup Ağa, Mahmud Çelebi Karazade, Mustafa Beşe El-Mümtaz, Hasan Çelebi Çavuşzade, Ömer Bin Hüseyin, ve gayrihim

11.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İmaret-i Hatuniye Mahallesi sakinlerinden Muhzır Hasan Çelebi ibn-i nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü’l-kitab Mustafa Çelebi ibn-i Mehmed nam kimesne mahzarında bi’t-tav rızalen bekre ve’n-necir(?) ikrar ve itiraf idüb Akçaabad Nahiyesine tabi’ Kalınca nam karyede vaki’ olub iki tarafı Dardoğan oğlu mülküne ve

bir tarafı Esad Efendi mülküne bir haddi tarik-i amme müntehi olan ... bahçemi içinde olan enva'i eşcarı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve cem'i tevabi' ve'l-levahık ve tara'if ve merafıkıyla merkum Mustafa Çelebi'ye sekiz dirhem guruşa bey' bat-ı sahih-i şer'i ile otuz iki aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrleh el-merkum Mustafa Çelebi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ola. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Zi'l-ka'ade-i Şerife sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Ahmet Çelebi Babızade, Mehmet Çelebi Katib, Es-Seyid Ahmet Çelebi, Mustafa Beşe Seravat (?), Ahmet Efendi Bin Musli Efendi, ve gayrihim"

11.5

"Mahmiye-i Trabzon muzafatındanFoz (?) nam karye sakinlerinden Baki Çelebi ibn-i Mustafa Çavuş nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden Mehmed Beşe ibn-i Mahmud nam kimesne mahzarında bi't-taviü'-saf ve ikrar ve itiraf idüb karye-i merkumede vaki' bir haddi Hallaç mülküne ve bir haddi Kılıç Ali mülküne ve bir haddi Saraç Mehmed mülküne ve bir haddi Yonda zimmi mülküne müntehi olan bir bab fevkani bir bab tahtani hanemi ve bahçemi ve içinde asmalu mülkü eşcarımı ve funduk eşcarını ve taşrasında vaki' bir haddi Celeb Ali mülküne ve bir haddi Abazha oğlu mülküne ve bir haddi Salih Ali mülküne ve bir haddi Baki mezbur mülküne muttasıl olan orman ve içinde olan asmalu mülk eşcarımı tevabi' ve'l-vahık ile yüz otuz beş riyali guruşa bey' idüb sahih-i şer'i ile bey' idüb kabz-ı semen ve teslim mebi mah'dud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun Mehmed Beşe'nin müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr-ı lehmerkum bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira isticah itmeye hurri zalike. Hurrire fi evasıt-ı şehr-i Zi'l-ka'ade sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mustafa Çavuş Berkozade, Polad Çavuş Mustafa, İshak Beşe İbni Ali, Süleyman Oğlu Ali Çelebi, Kurt Beşe Oğlu Hüseyin Çelebi”

11.6

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Tekfur Çayırı Mahallesi sakinelerinden Gülsüm bint-i Ömer Beşe nam hatun tarafından bey’ atü’l beyanı ikrara vekil olan mezburenin şahsına arifan olan Ahmed Beşe ibn-i Murad ve Ali Çelebi ibn-i İslam nam kimesneler şهادetleriyle sabitü-l vekale olan mezburenin zevci Ahmed bin Kurd nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde mahmiye-i mezbure mahallatından Tekfurçayırı Mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü’l-kitab Bostan Çelebi ibn-i Mehmed nam kimesne mahzarında bi’t-tav ve’l-rızalen bekre ve’l-necir ikrar ve itiraf idüb yine mahalle-i merkumede vaki’ bir haddi Osman Beşe mülküne ve bir haddi İsmail Çelebi oğlu mülküne ve bir haddi Mehmed Beşe mülküne ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan mülk-i bahçemi ve içinde olan eşcarı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle bey’ bat-ı sahih-i şer’i ile elli beş riyalı guraşa bey’ idüb kabz-ı semen ve teslim-i bey’ eyledim ba’de’l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı mukırrle merkum bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrara ve bey’ ve şiraya hükm-i birle ma vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Tahriren fi evail-i Zilhicce sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Ahmet Beşe İbni Murat, Naibzade Mahmut Ağa, Ali Bey Çavuşzade, Naiboğlu Ahmet Ağa, ...”

11.7

“Ez-zevc Ali bin Dilaver vekili Himmet Beşe Murad Ez-zevceti’l-bikrül’ baliğa Rukiyye bint-i Mehmed vekiliha Ahuvan Süleyman min karye-i (?) Karlık el-mehr-i mü’eccil erba’a elf dirhem fazz-ı raicü fi’l-vaktü el-vaki’ fi evasıt-ı şehir-i gurre-i Zilhicce sene 1074.

Şuhudül Hal:

Murteza Beşe İbni İbrahim, Mahmut Beşe Bin Ahmet Efende, Ahmet Bin Abdullah, Diğer Ahmet Bin Süleyman”

11.8

“Trabzon Eyaleti’nden Kaza-i Tirebolu sakinelerinden Ümmü bint-i Ahmed nam hatun meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde yine kaza-i mezbure sakinelerinden Aişe bint-i Hüseyin nam hatun muvacehesinde bi’l-fi’il Trabzon Eyaletine ber vech-i arpalık mutasarrıf olan vezir-i ruşen zemir-i asaf nazır ve isabet-i tedbir-i izzetlü Mustafa Paşa edamallahu te’ala iclalehu hazretlerinin taraflarından kethüdaları olan kıdveti’l-ematicid ve’l-ekarim cami’ü’l-hudud ve’l-mekarim izzetlü Mustafa Ağa’nın huzurlarında akd-i meclis olunan meclis-i şeri’at-ı garade ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb kaza-i mezbure muzafatından Uslu nam karyede vaki’ olub bir haddi Değirmenderesine ve bir haddi Gülcü Ahmed toprağına ve bir haddi Ali Beşe civarına ve bir tarafı iki ırmak arasında müntehi olan asmalu ağaçlarımı babam Ahmed’den bi-hasbü’l-fera’iz bana intikal etmekle mezbure Aişe Hatun fuzulen zabt idüb ben dahi mahdud-ı mezburun mezbur Aişe’den da’va ve niza sudurunda iken mezbure Aişe Hatun şerrine süluk idüb ol dahi yine karye-i merkumede vaki’ olub bir haddi Ebubekir Beşe mülküne ve bir haddi Receb mülküne ve bir haddi dereye müntehi olan asmalu mülk ağaçlarımı ve ... kendinin olmak zımniyla benden talep ve da’va etmek murad eyledükde mabeynimize muslimün ve muslihun tavassut eylemekle niza eyledüğüm mahdudun içinde olan asmalu mülk ağaçlardan fariğ olduğunda ol dahi benim zabtımda olan asmalu mülk ve ... fariğ olub bu minval üzere sulh oldukda ba’del yevm ber vech-i husus-ı mezbura müte’allık benden da’va ve niza sadır ve kadir olunur ise lede’l-hükkamü’l-kiram makbule ve mesmu’ olunmasun dedikde mukırr-ı mezbure Ümmü Hatunun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-mezkür Aişe Hatun dahi vecahen tasdik ve şifahen tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve ibraz ve vesika sulh ve ibra mucebiyle hükm olunub ma hüve vak’a ala vuk’u gıbbe’t-taleb ketb ve terkim olunub mezbure Aişe Hatunun yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira istica idine hurri zalike ve tahriren fi evasıt-ı şehr-i Zilhicce-i Şerife min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mustafa Çavuş Bin Ali Beşe, Mustafa Efendi Körcül, Mehmet Çelebi Kara... zade, Mehmet Bin Talip, Mustafa Odabaşı Topçuzade, Mehmet Çelebi Bin Ömer”

12.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Derviş Ali Zaviyesi Mahallesi sakinlerinden Seydi Çelebi İbn-i Süleyman nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde hazır olup şöyle takrir-i kalam ve tabir-i meram eyledi ki mahmiye-i mezburenin suk-i sultanisinden Kilise-i Cebel Çarşusunda vaki’ olup carınla hakkım olan Hasan Beşe oğlu Mustafa nam kimesnenin mahzeninin kiriş ağaçlarının mabeynlerinde gargir mahzeni dıvarına geçüb mezbur Mustafa’nın mahzeni harabeye müşerref olup hala gargir dıvarımın üzerinde dıvar bina idüb terk eylemek murad iderim ve merkum Mustafa’nın mahzeninin kirişleri dıvarından ihraç olunmasından ve kibel-i şer’i şerifden üzerine varılub mezbur Mustafa’nın mahzeninin kirişleri mahzenimin dıvarlarına külli zararı olduğuna keşf ve mu’ayene olunmasına matlubumdur dedikde kibel-i şer’i şerifden Mevlana-i Şeyh Mehmed Efendi irsal olunub ol dahi zeyl-i kitabdan mesturi’l-esami olan müslümanlar ile zikr olunan Kilise-i Cebel Çarşusuna varılub nazar olundukda fi’l-hakika merkum Mustafa’nın mahzeninin kirişleri mezbur Seydi Çelebi’nin mahzeni gargir dıvarı içinde olup Seydi Çelebi’nin dıvarına zararı olduğuna mu’ayene-i müşahede olundukdan sonra zikr olunan gargir dıvarı Seydi Çelebi’nin olduğuna Mustafa münkir olacak Seydi Çelebi’den beyyine taleb olundukda udul-iriciden Ahmed Beşe ibn-i Abdullah ve Hüseyin Efendi ibn-i Ömer nam kimesneler li-ecl-i şehade hazıran olup gibbe’ş-şahade fi’l-hakika zikr olunan gargir dıvarı Seydi Çelebi’nin mahzeninin dıvarıdır Mustafa’nın mahzeninin kirişleri Seydi Çelebi’nin dıvarına külli zararı vardır bilürüz bu hususda şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü eda-i şehadet-i şer’iye eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba’de’t-tadil ve’t-tezkiye şehadetleri makbule oldukdan sonra merkum Mustafa zikr olunan mahzeninin kirişleri Seydi Çelebi’nin dıvarından ihraç eylemesine ve mahzeni kirişleri altına tabac ağacı koyub verib üstüne bina eylemesini Mustafa’ya tenbih olunub marü’z-zikr olunan gargir dıvarı Seydi Çelebi’nin mucibiyle hükm olunub mevlana-i mezbur mahallinde tahrir ve meclis-i şer’i şerife ve da’va üzere haber verilmek ma hüvel vak’i ala vuk’u gibbe’t-taleb ketb olundu Seydi Çelebinin yed’ine def ve teslim olundu ki lede’l-hace isticah idine hurri zalike ve hurrire fi evahir-i şehri-i Zilhicce sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül hal:

Mehmet Beşe, Kenan Muhzır, Veli Beşe İbn-i Receb,...”

12.2

“Mahmiye-i Trabzon Eyaleti’ne tabi Tirebolu Kazası sakinelinden Aişe bint-i Hüseyin nam hatun Trabzon Eyaletine ber vech-i arpalık mutasarrıf olan vezir-i ruşen zamir-i asaf nazır ve isabet-i tedbir-i izzetli Mustafa Paşa edamallahu te’ala iclalehu hazretlerinin tarafından kethüdaları olan kıdveti’l-ematicid ve’l-ekarım Mustafa Ağa dame mecidenin huzurlarında akd-i meclis olan meclis-i şerifi garrada mezbure Aişe hatun hazıre olup yine Kaza-i Tirebolu sakinelinden Ümmü bint-i Ahmed nam hatun muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb kaza-i mezburenin kazası muzafatından Uçlu nam karyede vaki’olub bir tarafı kendü mülkünden ve bir haddi receb mülküne ve bir haddi dereye müntehi olan asmalu mülk ağaçları ve on aded çelik andal(?) yerlerin mezbure Ümmü Hatun zevcim Ebubekir Beşe nam kimesneye bey’ eyledi deyü ümmiyle deyü ve zeamiyle eylemek murad eyledükde yine mezbure Ümmü Hatunun karye-i merkumede vaki’ olup babasından intikal edüb bir tarafı Değirmenderesinde ve bir haddi Kökçe Ahmed sınırına ve iki tarafı ırmak arasında müntehi olan asmalu mülk ağaçlarını tarih-i kitabdan Ebubekir Beşe nam kimesneye bey’ eyledi deyü yedi sene mukaddem mezbure Ümmü tarafından vekalet-i mahdud-ı mezkürün Karacanaibzade Mehmed Çelebi zevcim Ebubekir Beşe nam kimesneye yiğirmi guraş bey’ edüb zevcim Bekir Beşe fevt olup bana intikal idüb tasarrufumuzda iken ol dahi mahdud-ı mezbur benden taleb da’va eylemek murad eylediğinde mabeynimize müslimun ve müslihun tavassut etmekle ben dahi mezburenin tasarrufunda olan çelik andalı yerleri ile asmalu mülk ağaçlarından mahdud-ı mezburenin içinde vaki’ bir arş ... olup ve mezbure dahi benden zevcim Ebubekir Beşe’ye bey’ eylediği mülk-i fera eylemek üzere sulh murad eylediğinde ol dahi sulh-ı mezburu ve ben dahi bu minval ve kabul eyledim ba’de’l-yevm mezbure Ümmü Hatunun çelik andalı yerlerinde ve asmalu mülk ağaçları vicahen mine’l-vücuha nizam yoktur husus-ı mezbura müte’allik benden asalet ve vekalet da’va ve niza sadır olur ise makbule ve mesmu’a olunmasun dedikde mukırr-ı mezburun Aişe hatunun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle elmerkula mezbure Ümmü hatun dahi bi’l-muvacehe tasdik idecek sıhhat-ı sulh ve ikrar ve berat-ı zimmete mucibiyle hükm olunub ma hüvel vak’i ala vuk’u bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi evahir-i şehr-i Zilhicce sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mustafa Çavuş ..., Kürmetlü Mustafa, Mehmet Çelebi Naibzade, Mehmet Bey Çelebi, Ahmet Ağa Ömerzade”

12.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından El-Hacc Kasım Mahallesi sakinlerinden Temizzade dimekle ma’ruf İsmail Beşe ibn-i Mustafa nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde iş bu sahibetü’l-kitab zevce-i menkuhesi Servinaz bint-i Abdullah mahzarındabi’t-taviü’s-saf ve itiraf idüb Akçaabad Nahiyesine tabi’ Suga nam karyede vaki’ olub bir haddi Osman ve bir haddi Receb ve iki haddi tarik-i amme müntehi olan çevirmenin içinde vaki’ olub zevcem mezbure Servinaz ile mesa ve müşterek olduğu bir bab mülk-i menzilden olan nısf-ı hisse-i şa’iamız ve sarbi tabir olunur anbardan nısf-ı hissemi ve asmalu mülk ağaçlardan ve enva’i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle karye-i merkum mezbure Servinaz ile ber vech-i münasefe müşterek zabt eyledüğüm emlak hissemi cem’i tevabi’ ve’-levahık ve tara’if ve murafıkı ile zevcem mezbure servinaz hatuna hibe-i sahihe-i şer’i ile hibe-i temlik ve tahliye ve teslim eyledim ba’de’l-yevm mahdud-ı mezkürümüzda olan nısf-ı hisse-i şa’iamı mezbure Servinaz Hatunun mülk-i mevhubesidir keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle el-merkume Servinaz dahi bi’l-muvacehe ittihab-ı kabul ve kabz eyledim deyücek sıhhat-ı hibeye ve teslim hükm-i birle ma hüvel vak’i ala vuk’u gıbbe’t-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira olan hurri zalike. Hurrire fi evahir-i şehr-i Zilhicce sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal:

Seyid Çelebi Bin Süleyman Çelebi, Ramazan Çelebi İbn-i Davud, Dakis Ahmet Bin Abdullah, Gördiki Mustafa, Mehmet Beşe İbn-i Mustafa”

12.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından El-Hacc Kasım Mahallesi sakinlerinden Temizzade demekle ma’ruf İsmail Beşe ibn-i Mustafa nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde mahmiye-i mezbure mahallatından Derviş Ali Zaviyesi Mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü’l-kitab Seydi Çelebi ibn-i Süleyman Çelebi nam kimesne

muvacehesinde bi't-tav rızalen bekre ve'n-necir (?) ikrar ve itiraf idüb kendi silk-i mülkümde münselik olub mahmiye-i mezburenin suk-ı sultanisinde Arasta Çarşusu kurbinde vaki' olub bir haddi Satulmuş Ağa'nın mahzeni ve bir haddi bayi'i mezburun evine ve bir tarafı tarik-i amme müntehi olan bir harabeye müşerref olan mahzeni ve furunun üst yanında olan bir bab harabe mahzen ve alt yanında vaki Satulmuş Ağa mahzenine varınca muttasıl harebe mahzen yerleri eser binası merkum İmaret-i Hatuniye Vakfında olan zikr olunan mahzenlerimi ve yine bundan gayri mahdud-ı mezbure muttasıl olub evkafdan olmayub muttasıl mülk-i sahihim olan bir haddi El-Hacc Hasan mahzenine ve bir canibi bayin-i mezburun evi dıvarına muttasıl ve bir tarafı tarik-i amme müntehi olan odaya hamama cem'i-tevabiyle müşarün'ileyh Seydi Çelebi bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile yüz seksen aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen mahdud-ı teslim-i mübeyyi-i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun Seydi Çelebi'ye cem'i tevabi' ile müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbur İsmail'in vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı mukırrle merkum Seydi Çelebi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma hüve'l vak'i ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve hurrire fi evası-ı şehr-i Zilhicce-i Şerife min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

El-Hac Ahmet Bakkal, El-Hac Ali bin Allahverdi, El-Hac Ramazan Bin Süleyman, El-Hac Hasan Bin Kasım Beşe, El-Hac Hasa Bin Abdullah”

12.5

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Merhum İmaret-i Hatuniye Mahallesi sakinlerinden Hasan Çelebi şehr-i muhzır nam kimesne meclis-i-şer-i hatır-ı lazımü't-tevkirde mahmiye-i mezbure mahallatından Ortahisar'da vaki' Bab-ı Bazar Kapusu Cami'i Şerifi'nin imamı olan El-Hacc Hasan Efendi İbn-i Satılmış nam kimesne muvacehesinde merkum Hasan Çelebi da'va ve takrir-i kelam idüb Hatuniye nam vakıf karyede vaki' Kilaz nam mevzi'de olub bir tarafı Ali Beşe ve bir tarafı yol bir tarafı ırmak ve bir tarafı dereye müntehi olan bağçeyi ve asmalu ağaçları ve ziraate kabil olan boz toprakları imam-i mezbur Hasan Efendi fuzulen zabt idüb beni dahl ettirmeyüb

vaki' hal su'al olunub mezburun takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması matlubumdur dedikde gıbbe's-su'al mezbur Hasan Efendi cevabında mahdud-ı mezkûr Gülşen nam hatunun mülk-i sahihi olup Gülşen Hatun hal-i huyuvatında yetmiş seksen sene mukaddem mahdud-ı mezburun mahallesinin öşrü ve ... merhume İmaret-i Hatuniye Vakfı cabilerine eda ve teslim eyledüğünden sonra baki kalan ...dahi Bab-ı Bazar Mescid-i Şerifinde imam olanlara vakf-ı sahih-i şer'i ile vakf idüb velakin mezbur Hasan Çelebi'nin kaynatası İbrahim Efendi nam kimesne sabıka cami'i şerife imam olmağla mahdud-ı mezburü zabt idüb ba'del vefat sulbiye kızları mahdud-ı mezkûrû birkaç sene mülkiyet üzere zabt idüb vakfeyn iptal eylemek murad eyledüklerinde bin altmış iki senesinde cami'i şerife imam olan Es-Seydi Mahmud Efendi nam kimesne tarih-i merkumede mahmiye-i mezbureden kadı olan akza-i kuzzati'l-müslimin Mevlana Mahmud Efendi huzurunda merkum muhızır Hasan Çelebi ile mürafi-i şer'i olup mahdud-ı mezburun mahallesi cami'i şerifte Gülşen nam hatun imam olanlara vakf eyledi deyü da'va ve niza eylediklerinde merkum Hasan Çelebi tarih-i merkumda vakfi münkir olacak tarih-i merkum niza olunan mahdud-ı mezkûrû mahmiye-i merkumede kadı olan Mahmud Efendi huzurunda vakfi isbat oldukda mahdud-ı mezkûrda cami'i şerife imam olanlara tahliyesi hükm olunub imam-ı mezbur Seydi Mahmud Efendi'ye zabt için yedine hüccet-i şer'iyeye virülüb Mahmud Efendi dahi fevt olup cami'i şerife ben dahi imam olup mahdud-ı mezburu ol vech ile zabt iderim deyü tarih-i merkume ile mü'ezzin(?)Mahmud Efendi imzasıyla memzi ve hatt-ı hatmiyle mahdum olan hüccet ibraz idüb Hasan Çelebi'nin muvacehesinde feth ve kıra'at olundukda Hasan Çelebi mazmunu hattımı münkir olucak imam Hasan Efendi'den beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Mahmud Çelebi Bin El-Hacc İshak ve Handan Bin Abdullah ve Ramazan bin Rüstem nam kimesneler li-ecl-i şehade hazır-ı bi'l-meclis olup fi'l-vaki' mahdud-ı mezkûr Gülşen Hatun vakfı olduğuna bin altmış iki senesinde mahmiye-i mezburede kadı olan Mahmud Efendi huzurunda Muhızır Çelebi ile es-Seydi Mahmud Efendi mürafi' olduklarında vakf-ı isbat olunub mahdud-ı mezkûrun tahliyesi cami'i şerife imamına hüküm olunub Hasan Çelebi mu'arızadan men' olunub zikr olunan hüccet Hasan Çelebi muvacehesinde olundukta bilürüz bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi iderüz deyü eda-i şehadet-i şer'iyeye eylediklerinden şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve'l-tezkiye şehadetleri makbule olundukdan sonra merkum muhızır Hasan Çelebi mu'arızadan men' olunub marü'z-zikr olan mahdud-ı mezkûrun

tahliyesine yine kemakan vakfiye ve İmam Hasan Efendi hükm-i bir olunub ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî şehr-i Muharremü'l-Haram sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Ahmet Efendi El Müderrîs, El-Hac Yusuf Efendi El Müderrîs, Hasan Efendi El İmam, Mustafa Çavuş Afyonzade, Mehmet Çelebi Şamizade”

13.1

“Trabzon Eyaleti'ne tabi' Tirebolu Kazası sakinelerinden Fatıma bint-i Abdullah nam hatun bi'l-fi'il Trabzon Eyaletine ber vech-i arpalık mutasarrıf olan vezir-i ruşen zamirü'l-asaf nazır ve isabet-i tedbir izzetlü Mustafa Paşa edamallahu te'ala iclalehu hazretlerinin taraf-ı refi'lerinden kethüdaları olan izzetlü Mustafa Ağa dame mecide huzurlarında akd-i meclis olunan meclis-i şeri'at garrade-i mezbure Fatıma Hatun yine kaza-i mezbure sakinlerinden Saniullah bin Fazlı Beğ nam kimesne muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb tarih-i kitabdan mukaddem merhum Saniullah kaza-i mezburenin kalesi içinde olan mülk-i menziline açub menzil-i mezkurun içinde olan sebet sanduğumu merhum Saniullah'a yarub sanduğumun içinde bir meşin kise içinde olan beşyüz guruşu ile kesb ve sirka idüb mukaddeman merhum Saniullah'dan meblağ-ı mezkûru taleb-i da'va eyledüğümde yüz on guruş ikrar idüb meşin kese ile yüz on guruşa Selim Gani nam kimesne kurbu içinde buldu deyü getürüb teslim eylediğine ve mezbur Saniullah'ın ikrarına sabıka Mahmiye-i Trabzon Kadısı olan Mevlana Es-Seydi Abdurrahman imzasıyla mühzi' ve hatt-ı hatmiyle mahdum yed'imde mezbur Saniullah'ın ikrarına yed'imde hüccet-i şer'iyem vardır vaki' hal su'al olunub meblağ-ı mezkûrün ... mezbur Saniullah'dan taleb iderim didikde gıbbe's-su'al mezbur Saniullah cevabında mezburun sebet sanduğunda ben Ahmed'im yed'inde olan hüccet-i şer'iyesi benim muvacehesinde olmadı mabeynimize beyyine olmuştur deyü münkir olucak mezbur Fatıma'nın yedinde olan hüccetin mahsulüne mezbureden beyyine taleb olundukda udul-i ricalden El-Hacc Yusuf Efendi ibn-i El-Hacc İbrahim ve Satılmış Ağa ibn-i El-Hacc Ömer nam kimesneler li-ecl-i şehadet-i hazıran olub fi'l-vaki' iş bu tarih-i kitabdan birkaç sene mukaddem mezbure Fatıma Hatun merhum Saniullah'dan yüz guruş sirka ve garası (?) eyledüğü Saniullah bizim huzurumuzda bir meşin kise ile ...içinde kendi teslim guruş buldu bana gelüb ben dahi muhhiben şaştım yüz on

guruş çıkdı yine mezbur merkum Saniullah takrirleriyle hüccet olunub Fatıma Hatunun yedine virilüb bu vech üzere mazmun-ı hüccete müşahidleriz şehadet dahi iderüz deyü eda-i şehadet-i şer'ıye eylediklerinde şahidan-ı mezburenin ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbul olmağın ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehri Muharremü'l-Haram sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mürteza Beşe Ahmet Çelebi, Mustafa Çavuş Ali Beşe, Ömer Çelebi Naibzade”

13.2

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yoros Nahiyesine tabi' Oka (?) nam karye sakinlerinden Hasan Beşe ibn-i Cafer nam kimesne tarafından bey' atıü'l beyana ikrara müsbet ve müseccel vekil olan mezbur-ı sulb-i kebir oğlu Ahmed nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Seydi bin Mustafa nam kimesne mahzarında bi'l-vekale ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb yine nahiye-i mezbureye tabi' Marona nam karyede vaki' bir tarafı orman ve bir tarafı çevirme mülk ve bir tarafı ulu yola mintehi olan babam nam-ı Hasan Beşe müşteri-i mezbur Mustafa'dan işтира eyledi asmalu mülk ağaçlarını bi'l-cümle tevabi' ve'l-levahık ile bir bab mülk-i menzili ve anbarı ve mahzen yerini ve zira'ate kabil olan boz toprakları sahibül' arz ma'rifetiyle bey' bat-ı sahih-i şer'i ile mezbur Seydi otuz altı riyalı guruşa bey' idüb kabz-ı semen ve teslim ve meb'i eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür ve sa'ir cem'i tevabi' ile müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf dedikde mukırr-ı mezbur vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el mukırrı leh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı Muharremü'l-Haram sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Ahmet Efendi El-İmam, Şaban Efendi El-İmam, Said Efendi, Musa Beşe İbn-i Mehmet Beşe”

13.3

“Budur ki Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomra Nahiyesine tabi Hoç Beravlaki nam karye sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Lefter nam halıkın

sulbi sağır oğlu Yordan ve sulbiyet-i sagire kızı Alene nam zimmilerim tesviye-i umurlarına kibel-i şer'i şerifden vasi'-i mensubleri ve sagiran-ı mezburanın ve halık-ı merkum Lefterin zevce-i metrukesi olan Maryore bint-i Semlit nam zimmiye meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Ali Beşe ibn-i Murad nam kimesne mahzarında bi'l-vesaye ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb vasi' olduğun sagiran-ı mezburanın babalarından intikal idüb karye-i merkumede vaki' olup bir tarafı Üstübezade Ali Çelebi mülküne ve bir tarafı Derviş mülküne ve bir tarafı Hüseyin Çavuşoğlu mülküne ve bir tarafı Kara Yor zimmi mülküne ve bir tarafı tarık-i amme müntehi olan sagiran-ı mezburan babalarından intikal iden beş dib zeytun eşcarı ile bir dib ak dud eşcarı ile ve arz-ı haliyesi ile sagiran-ı mezburanın babasının duyun-u ... içün ve sagiran-ı mezburanın zaruret-i nafakası içün tarih-i kitabdan üç sene mukaddem mezbur Ali Beşe'ye bey'i bat-ı kat'i ile altı aded rişali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i mübeyyi' mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburenin vech-i meşruh üzere bi'l-vesaye cari olan ikrar ve kelimatını el mukırrı leh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi gurre-i şehir-i Muharremü'l-Haram min şuhur sene hamse ve seb'in ba'de tamam elf min hicret-i mine'l-iz ve's-şeref.

Şuhudül Hal:

Hasan Efendi El-İmam İskender Paşa, Mehmet Çelebi Sülfizade, Şahin Beşe El-Racül, Mehmet Beşe Çukadar, Kenan El-Muhzır, ve gayrihim”

13.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinlerinden Nayıbzade demekle ma'ruf Es-Seyid Ömer Çelebi nam kimesne meclis-i şer' hatır-ı lazımü't-tevkirde mahmiye-i mezburede vaki' merkum İskenderpaşa Evkafına müteveli olan iş bu rafi'ü'l-kitab Murteza Çelebi ibn-i Kara Mustafa nam kimesne muvacehesinde bi't-tav ve'l-rizalen bekre ve'n-necir ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb mahmiye-i mezburenin kazası muzafatından Akçaabad Nahiyesine tabi' Maklavita nam karyeden merhum İskenderpaşa evkafının hamam ve karbansarayına ve sa'ir çeşmelerine ceryan iden suları karye-i merkumede olan bahçenin içinde ceryan idüb

harabe-i müşerref olan asma yerleri tamir ve termime muhtaç olduğundan gayr-i bahçemin içinde ... olan suyu kendinin olmak zeamıyla bahçem içinde olan ... ceryan eylemek murad eyledikde İskenderpaşa hamamı ve cami'i ve karbansarayının cümle cemaati zikr olunan su vakfidır deyü benden dava ve taleb eyleyüb ve kaziye-i ma'mul-i beharesini ibra ve isbat yine sadvetinde iken mabeynimize müslimun ve müslihun tavassut itmekle otuz iki guruşa sulh eylediklerine benden sulh-ı mezburu kabul ve bedel-i sulh olan otuz iki guruş evkaf-ı mezbûre mütvellisi olan merkum Murteza Çelebi'nin yedinden ala tarikü's-sulh ve't-teharüc alub kabul ve kabz idüb mütevell-i merhum Murteza Çelebi'nin zimmetine bedel eyledim ba'de'l-yevm havasımın tarafından iki küçük sudan gayrı cümle bahçemden ceryan iden suyu İskenderpaşa evkafından benim alakam yoktur zikr olunan suya müte'allik ber vech-i benden asaleten veya vekaleten da'va ve niza sadır olursa le'de'l-hükkamü'l-kiram makbule ve mesmu' olunmasun didikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı mukırrle merkum mütevell Murteza Çelebi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve berat-ı zimmete hükm-i birle ma hüve'l vak'i ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ola. Hurrir fi evasıt-ı şehr-i Muharremü'l-Haram sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal:

Mustafa Çavuş Afyonzade, Ahmet Efendi, Mehmet Çavuş İbn-i İlyas, Hasan efendi, Es-Seyid Bin Ebubekir Efendi”

13.5

“Mahmiye-i Mezbure Mahallatından Cami'i Cedid Mahallesi sakinelerinden Aleksandra bint-i Andon nam zimmiye meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinelerinden iş bu sahibü'l-kitab Sefer Beşe ibn-i Abdülbaki Çelebi mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb mahalle-i merkumede vaki' bir haddi Abdülbaki mülküne ve bir haddi Odabaşı Mehmed Ali Çelebi mülküne ve bir haddi müşteri-i mezbur mülküne ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan bir bab evimi ve bir çardağı ve altında olan ahurı ve sarbi tabir olunur anbarımı önünde olan havlusuyla ve furunu ve bahçe içinde olan enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiremi cem'i tevabi'yle merkum Sefer Beşe'ye bey'-i bat-ı sahih-i şer'i ile yüz kırk yedi

sekizer dirhem riyali kebir guruşa bey' idüb kabz-ı semen ve teslim-i meb'i eyledi ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macıra fi gurre-i şehr-i Saferü'l-Hayr sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mehmet Ali Çelebi Vakazade, Es-Seyid Mustafa Efendi El-İmam, İbrahim Çelebi El..., Esad Efendi”

13.6

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Akçaabad Nahiyesine tabi' Çovana nam vakf karye sakinlerinden Hüseyin Çelebi ibn-i Ali Beşe nam kimesne bi-nefsi asaleten ve diyar-ı aherde olan li-ebeveyn karındaşı Bostan tarafından vekaleten ve emmüsi oğulları İbrahim ve Kasım nam kimesneler tarafından bima hüve tarik-i neha-i şer'i vekalet-i sabit olan merkum Hüseyin Çelebi mahfil-i kazada yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Ali Çelebi ibn-i nam kimesne muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb mahmiye-i mezbure muzafatından Akçaabad Nahiyesine tabi' Turune (?) nam vakf-ı karyede vaki' olub bir tarafı Rüstem mülküne ve bir tarafı ırmak ve iki tarafı tarik-i amme müntehi olub bundan akdem fevt olan Ömerzade olan Veli Ahmed nam kimesneden intikal iden bir bab evi ve asmalu mülk ağaçları ve boz toprağı cem'i tevabi'yle mezbur Ali Çelebi'ye yetmiş aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud eyledik ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gibbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Saferü'l-Hayr sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

İbrahim Ağa Yarımbyıkzade, Hasan Bin Hüseyin, El-Hac Mehmet Efendi El-Müezzin, Derviş Beşe El-Cemaat, Ali Bin Kenan”

13.7

“Mahmiye-i Trabzon sakinlerinden Rızvan bin Abdullah mahfil-i kazada yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden Saraç Süleyman Beşe bin Abdullah mahzarında da’va ve takrir-i kalam idüb merkurum Saraç Süleyman Beşe tarih-i kitabdan beş sene mukaddem benden cihet-i karz-ı şer’i elli aded riyali gurus alub meblağ-ı mezburu merkurum Süleyman Beşe’den taleb eyledükde edasında teallül ider su’al olunub aliverilmesi matlubumdur dedikde gıbbe’s-su’al merkurum Süleyman Beşe fi’l-hakika merkurum Rızvan’dan elli gurus karz aldım yine mezbur Rızvan’a meblağ-ı mezkür elli gurus eda ve teslim eyledim deyücek merkurum Rızvan almadum deyü münkir olucak mezbur Süleyman Beşe’nin takrir-i kalamına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden İbrahim Beşe bin Abdullah ve Hasan bin Mustafa nam kimesneler li-ecl-iş-şehadet hazıran olub gıbbe’ş-şehadet-i karz fi’l-hakika Süleyman Beşe bizim huzurumuzda mezbur Rızvan’a elli gurusaya sayub mezbur Rızvan dahi aldım Süleyman Beşe zimmetinde olan elli aded riyali gurusunu alub kabz eyledim ba’de’l-yevm Süleyman Beşe zimmetinde bir akçem kalmadı deyü mezbur Rızvan bizi işhad eyledi bu hususa biz şahidleriz şehadet dahi iderüz deyü eda-i şehadet-i şer’iye eyledüklerinde şahidan-ı mezburanın ba’de’t-tedil ve’t-tezkiye şehadetleri makbule oldukdan sonra mezbur Rızvan ber vech-i mu’arızadan men’ olunub Saraç Süleyman Beşe talebiyle ma hüve vak’a ala vuk’u fi’l-hakika ketb olundu. Hurrire fi evahir-i şehr-i Saferü’l-Hayr sene hamse ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal:

Veli Mehmet Çukadar, Kenan El-Muhzır, Veli Beşe El-Racül, Mehmet Beşe..., ve gayrihim”

14.1

“Budur ki Akçaabad Nahiyesine tabi’ Vara nam karye sakinelerinden Döndü bint-i Tekfur nam zimmiye meclis-i şer’i hatır-ı lazımu’t-tevkirde yine karye-i mezbure sakinlerinden Mustafa Beşe ibn-i İshak Çelebi nam kimesne mahzarında da’va ve takrir-i kalam idüb tarih-i kitabdan bir gün mukaddem merkurum Mustafa Beşe ... Süleyman nam kimesneye karye-i merkumenin çeşmesi kurbunde balta sapı ile darp eyleyüb ol darbtan zevcem Süleyman olub yatıyor mezburun sahib-i firaş olub yatıyor mezburun cerhinden fevt olmak ihtimali vardur deyü su’al olunub mezburun takrir-i tahrir ve icra-i

hak olunması matlubumdur dedikte gıbbe's-su'al ve'l inkar mütte-i mezburenin takrir-i da'vasına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Mustafa Bin Es-Seyid Allahverdi ve bir haddi İshak Beşe ibn-i nam kimesne li-ecl-i şehadet hazıran-ı bi'l-meclis olub gıbbe's-şehadet fi'l-hakika merkum Mustafa Beşe mezburenin zevci Süleyman'ın ense köküne balta sapı ile urub ve mezburun cehrinden sahibü'l-fıraş olmuştur bilürüz bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi iderüz deyü eda-i şehadet-i şer'i eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbule oldukdan sonra mezbure Döndü talebiyle haze'l-vesika ala ma hüve'l-hakik-i birle temessük ketb olundu. Hurrire fi evahir-i şehri Saferü'l-Hayr sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Hüseyin Efendi El-İmam, Hasan Efendi El-İmam, Beşir Çelebi Bin Mehmet, Ahmet Beşe İbn-i Gürcü”

14.2

“Budur ki Mahmiye-i Trabzon sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan El-Hacc Mehmed bin nam müteveffanın atası abd-ı müştirasından olub Rusiu'l asl olan Siyağuş bin Abdullah nam gulam mahfil-i kazada müteveffa-i mezburun anası Şerife bint-i nam Hatun muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb tarih-i kitabdan mukaddem ben sahib-i fıraş olduğumda efendim El-Hacc Mehmed beni cem'i malından ığtak ve rıkyetten ıtlak eylemiş iken El-Hacc Mehmed fevt olmasıyla merkume Şerife Hatun ıtkıma mani olub beni mirasa evkal eylemek murad ider vaki' hal su'al olunub mezburenin takrir-i tahrir olunub icra-i hak olunması matlubumdur dedikte gıbbe's-su'al mezbure Şerife Hatun cevaba mütesaddi merkum Siyağuş'u oğlum El-Hacc Mehmed ığtak ve rıkyetten ıtlak eylediği malumum değildir deyü münkire olucak mezbur Siyağuş'un takrir-i da'vasına muvafık beyyine taleb olundukda ba'de'l-muhal ve istimhal etyan-ı beyyinden aciz ve kasr olucak mezbur Siyağuş yine kemagan mezbure Şerife Hatun hizmetinde olub aherden kimesne mezbur Siyağuş'a dahl olunmayub mezbure Şerife'ye hizmet eylemek için haze'l-vesika ala ma hüve'l-hakika ber sicil ketb ve tahrir olunub mezbure Şerife'nin yed'ine def' ve teslim olundu. Hurrire fi evahir-i şehri Saferü'l-Hayr sene hamse ve sseb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

El-Hac Hasan Ağa Bin Ömer Beşe, Mustafa Çelebi Bin Ali Çelebi, Hasan Efendi El-İmam Erzincan, Mehmet Ağa, Makaracızade, Kenan El-Muhzır, ve gayrihim”

14.3

“Maçuka Kazasına tabi’ Verona nam karye sakinlerinden ...Kostantin Trabzon Eyaletine ber vech-i arpalık mutasarrıf olan vezir-i ruşen zamir-i asaf nazır izzetlü Mustafa Paşa hazretlerinin huzuru taraflarından ka’imakam olan izzetlü Mustafa Ağa huzurlarında akd-i meclis olunan meclis-i şeri’at garrade merkum dahi karye-i mezbur sakinlerinden Rahşan veled-i Hacator ve Mustafa bin İsmail ve Kerakos veled-i Garas nam zimmiler muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb iş bu tarih-i kitabdan on altı gün sulbiye kızım Sorance (?) nam zimmiye gayb olub mezburun zimmilerden taleb-i da’va eyledüğümde üç gün mühlet verildikde mezburan zimmiler kızım iş bu Sorance (?) zimmiye bulub getürüb bana teslim eylemişlerdir ba’de’l-yevm husus-ı mezbura müte’allik da’va ve nizam kalmamıştır dedik mukırran-ı mezburanın vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-mezburan zimmiler dahi bi’l-muvacehe tasdik eylediklerinden sonra ma vak’a gibbe’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi evail-i şehri Rebiülevvel sene hamse ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mahmud Çelebi Bin El-Hac İshak, Mustafa Çavuş Bin Ali Beşe, Mehmet Çavuş Bin İlyas, Mehmet Racül İncekarazade, ve gayrihim”

14.4

“Ez-zevc Mehmed ibn-i Mustafa vekili Abbas ibn-i Süleyman ez-zevcetü Emine bint-i İbrahim vekilha Süleyman bi-şehadeti Yakub ibn-i Mehmed ve Hüseyin ibn-i Derviş el-mehr-i mü’eccel üç bin akçe hurrire fi evail-i şehri Rebiülevvel sene hamse ve seb’in ve elf.”

14.5

“Ez-zevc Salih ibn-i Mustafa vekili Baki Çelebi ibn-i Hüseyin ez-zevce Havva bint-i İsmail şahidan Hasan Efendi el’imam kıdvet Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah el-mehr-i mü’eccel üç bin yüz akçe kaydolundu.”

14.6

“Ez-zevc Mehmed bin Muslı vekili Süleyman ibn-i Abdullah ez-zevcetü Aişe bint-i Abdullah vekilha Abbas şahidan İbrahim Beşe Abdullah Hasan Beşe bin Mahmud mehr-i mü’eccel bin akçe kaydolundu.”

14.7 MUHALLEFAT

“El-Merhum Çakaloz Mustafa İbn-i Ali Nam ve Tereke Zevce-i ... ismi hafıka bint Mehmet Çelebi El-şehri Derviş Beşe...”

15.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Eksotha Mahallesi sakinlerinden bundan akdem vefat eden Ahmed bin Mehmed nam kimesnenin veraset-i emmüsi oğlu Hüseyin ve diğer emmüsi oğulları İbrahim ve Murad ve zevce-i metrukesi Fatıma bint-i Mustafa nam kimesneler münhazıra olduğu zahir ve mütemeyyin oldukdan sonra mezburan Hüseyin ve İbrahim ve Murad nam kimesneler meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde husus-u atü’l beyana vekil olup nehc-i şer’i üzere vekaleti sabit olan Es-Seyid Ahmed Çelebi mezbure Fatıma Hatun tarafından vekil olup mahzarında ikrar ve takrir-i kelam edüb müteveffa-i mezburun mahalle-i mezburede vaki’ bir tarafı tarik-i amme ve üç tarafı ali mülküne ve bir tarafı Reis nam kimesnenin mülküne müntehi olan bir bab evi ve furunu ve içinde olan ... ve nühas ve mezburan ve mezbure Fatıma Hatun ... mezbure hatunun mehr-i mukabelesidir bu hisse mukabelesinde verilmeyüb semen olursa ... ihraç olunub şer’e müte’allik davadan zımmetlerini ibra ve ıskat eyledi didiklerinde mukırran-ı mezburanın vech-i meşruh üzere cari olan ikrarı vekili mezbur Es-Seyid Ahmed Çelebi dahi bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahede tahkik eyledikten sonra ma vak’a gıbbe’t-taleb ketb olunub yed-i talebe def’ ve olundu ki lede’l-hace temessük iden. Hurrire fi evasıt-ı Rebiülevvel sene hamse ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Es-Seyid Halil Bin Mehmet, Ali Çelebi Bin Mehmet, İbrahim Çelebi Bin Mehmet, Mehmet Çelebi ibn-i Süleyman, Süleyman Çelebi ibni abbas, El-Hac Ali... El-Hac Halil Beşe, Derviş Çelebi bin Ali, Es-Seyid Bekir Çelebi Bin Tahir, Hüseyin çelebi İbn-i İbrahim”

15.2

“Ez-zevc Muslu Beşe Turhan vekili bi-Nefsihi Muslu Beşe ez-zevcetü'l Fatıma bint-i Ali Beşe vekiliha Hasan Efendi el-İmam fî ... şahidan Ömer Çelebi ibn-i Rızvan Sar ibn-i Yeniçeri Resul el-mehr-i mü'eccel bin beş yüz akçe.”

15.3

“Ez-zevc Kerim Beşe bin Hasan vekili Veli ve Ebu Hasan ez-zevcetü Semirtan vekiliha ve ebuha ... bi'shâdet Yusuf Beşe ve Mustafa Çelebi bin Murad mehr-i mü'eccel elf dirhem. Hurrîre fî evahir-i Rebiülevvel sene hamse ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal:Süleyman Bin Mehmet”

16.1

“Ez-zevc Osman bin Abdullah el-vekili Osman Beşe ibn-i İshak ez-zevceti'l-bekri'l-balığa Aişe bint-i İsmail Beşe el-vekili inha Yunus ibn-i Ali bi'shâdeti Ömer Efendi ibn-i El-Hacc Mehmed Efendi kara el-mehr-i mü'eccel elfa dirhem. Tahriren fî gurre-i şehr-i Şevval-i Mükerrrem sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal:

Ali Beşe ibn-i Mustafa, Çukadar Mehmet Beşe, Kenan el-Muhzır ve gayrihim”

16.2

“Ez-zevc Ali Tokmak Kurt vekili anha ez-zevceti's-seyyib Nasibe bint-i Es-Seyid Kul vekili anha Süleyman Çelebi ibn-i Abbas veşehadeti Ömer ibn-i Karagöz Bostan ibn-i Musli el-mehr-i mü'eccel bin beş yüz akçe fî selh-i şehr-i Şevval-i Mükerrrem sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal: Kenan El-muhzır, Çukadar Mehmet Beşe ve gayrihim”

16.3

“Ez-zevc İbrahim Çelebi ibn-i Ahmed Efendi el-vekili El-Hacc Yusuf Efendi ibn-i El-Hacc İbrahim zevceti'l-bekri'l-balığa Fatıma bint-i El-Hacc Mahmud ... vekili anha Ceddi Ali Beğ ibn-i İsa Çavuş velayeten ümmüha Havva tarafından ceddi merhum Ali Beğ bi'shâdeti Mehmed Efendi ibn-i Muhyiddin ve İsa Çelebi bin Ali Beğ nam kimesneler şehadetleri ile merhum Ali Beğ vekaleti el-mehr-i müeccel kadre ve nisabet-

i isna aşer elf dirhem fittıyen raicül fi'l-vakt. Tahriren fi selh-i Şevval-i Mükerrermin min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudul Hal: Hüseyin Efendi El-İmam Arsin, El-Hac Osman Bin Süleyman Efendi, Mustafa Efendi İbn-i El İmam Kenan, El-Hac Hasan Efendi El-İmam Bab-ı Bazar, ve gayrihim”

16.4

“Ez-zevc Ahmed Efendi ibn-i Seydi vekili inha El-Hacc Yusuf Efendi ibn-i El-Hacc İbrahim ez-zevceti's-seyyib Havva bint-i Ali Beğ eş-şehr-i ... Çavuş el-vekili anha ebuhu Ali Beğ ve şehadeti Mehmed Efendi ibn-i Muslihiddin ve İsa Çelebi mehr-i mü'eccel semaniye elf dirhem. Tahriren fi selh-i Şevval-i Mükerrermin sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Hüseyin Efendi El-İmam Arsin, El-Hac Osman Bin Süleyman Efendi, Mustafa Efendi İbn-i El İmam Kenan, El-Hac Hasan Efendi El-İmam Bab-ı Bazar, ve gayrihim”

16.5

“Ez-zevc Şaban bin Nasuh vekili an Hasan Efendi El-İmam Ayasaofya ez-zevceti's-seyyib Fatıma bint-i Hüseyin el-vekili anha Ali bin Ahmed bi'shahadet-i Ali Solak Mehmed bin Abdullah el-mehr-i mü'eccel elf dirhem. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Zilkaade sene erba'a seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Ali Beşe İbn-i Mustafa, Kenan El-Muhzır, ve gayrihim”

16.6

“Ez-zevc Abbas Çelebi ibn-i Süleyman Çelebi el-vekili anha ebuhu el-mezbur Süleyman Çelebi ez-zevceti's-seyyib Nevbahar bint-i Abdullah el-vekili anha Bakkal Mustafa bin Abdullah bi'shahadeti Es-Seyid Ahmed Çelebi bin Es-Seyid Eyüb Efendi ve Ömer Çelebi Karagözzade el-mehr-i selaset-i elf dirhem. Tahriren fi evail-i şehr-i Zilkaade sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mehmet Çelebi İncekara, İbrahim Çelebi El-Hayat, Bakkal Hacı, Kenan El-Muhzır, ve gayrihim”

16.7

“Ez-zevc Ahmed bin Mehmed vekili Süleyman bin Mehmed ez-zevceti’l-bekri’l-baliğa Havva bint-i Ali Beşe el-vekili anha Ali Beşe ibn-i Murad bi’şهادeti Beşir Çelebi ibn-i Mehmed Hüseyin bin ... el-mehr-i mü’eccel dört bin beş yüz akçe. Hurrîre fî evasıt-ı Zılkaade sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül hal:

Mehmet Beşe Çukadar, Kenan El-Muhzır,ve gayrihim vel-hazirün”

16.8

“Ez-zevc Ahmed bin Abdullah el-vekili anha Molla Hasan Efendi İmam-ı Aya Sofya ez-zevceti’s-seyyib Aişe bint-i Hasan el-vekili anha Sefer bin Kurt bi’şهادeti Mehmed bin Abdullah ve Şahin bin Abdullah el-mehr-i mü’eccel elf dirhem. Tahrîren fî evail-i şehr-i Zılkaade min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Hasan Ağa ..., Veli Mehmet Çukadar, Kenan El-Muhzır, ve gayrihim”

16.9

“Ez-zevc Ali bin Abdullah vekili Süleyman bin Murad ez-zevceti’l-bekri’l-baliğa Sabire bint-i Fazlı Beşe el-vekili anha Mehmed bin Abdullah bi’şهادeti Hasan bin Ali ve Mehmed bin Abdullah el-mehr-i mü’eccel hamse elf dirhem. Tahrîren fî evail-i şehr-i Zılkaade-i Şerife min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal:

Kenan Bin Abdullah, Veli Mehmet Çukadar, ve gayrihim”

16.10

“Ez-zevc es-Seyid Ömer bin es-Seyid Hasan el-akdi bi’nefisihi zevceti’l-bekri’l-baliğa Bakiye bint-i Mahmud el-vekili anha Osman bin Mahmud bi’şهادeti Ahmed bin

Ali ve Mustafa bin Kurt el-mehr-i mü'eccel elf dirhem . Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Zilkaade-i Şerife sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Kenan Bin Abdullah, Veli Mehmet Çukadar, ve gayrihim”

16.11

“Ez-zevc Dilaver bin Abdullah el-vekili anha Molla El-Hacc Mustafa ibn-i zevceti's-seyyib Emine bint-i Ömer vekili anha Molla Rızvan bin Yusuf Hasan bin Selim Molla Ali bin Mehmed mehr-i mü'eccel hamsete mi'a dirhem Hurrire fi gurre-i şehr-i Zilkaade sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mehmet Beşe Çukadar, Kenan El-Muhzır, ve gayrihim”

16.12

“Ez-zevc Halil bin Hasan el-vekili ebuha Hasan ez-zevceti'l-bekri'l-baliğa Nazire bint-i Abdullah vekili anha Hasan Beşe ibn-i Abdullah be'shadeti Mustafa bin Himmet İbrahim bin Himmet el-mehr-i mü'eccel elf dirhem. Hurrire fi gurre-i şehr-i Zilkaade sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Kenan El-Muhzır, Mehmet Beşe Çukadar, ve gayrihim”

16.13

“Ez-zevc Yusuf bin Abdullah el-vekili Osman Çelebi ibn-i Mehmed Molla ez-zevceti'l-bekri'l-baliğa Hanife bint-i Mustafa el-vekili anha Hasan Efendi ibn-i Abdulgani şhadeti Ömer bin Mehmed bin Abdullah mehr-i mü'eccel yedi yüz akçe. Tahriren fi gurre-i şehr-i Zilkaade sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Kenan El-Muhzır, Mehmet Beşe Çukadar, ve gayrihim”

16.14

“Ez-zevc Ali bin Abdullah vekili Ali bin Abdullah ez-zevceti'l-bekri'l-baliğa Cefa bint-i Abdullah el-vekili Murteza Çeleb ibn-i Abdullah bi'shadeti Murteza Bin Abdullah El-Hacc Hasan el-mehr-i mü'eccel erba'a elaf dirhem. Tahriren fi gurre-i şehr-i Zilkaade sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal: : Kenan El-Muhzır, Mehmet Beşe Çukadar, ve gayrihim”

16.15

“Ez-zevc Ahmed bin Mustafa vekili Mehmed bin Derviş zevceti’l-bekri’l-baliğa Havva bint-i Mehmed el-vekili Ahmed bin Ali bi’şهادeti Mahmud bin Mehmed Ramazan ibn-i Rüstem mehr-i mü’eccel selase elaf dirhem. Tahiren fi gurre-i şehir-i Zilkaade sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Kenan El Muhzır, Mehmet Beşe Çukadar, Veli Beşe ibni Recep, ve gayrihim”

16.16

“Ez-zevc Hedsnon veled-i Ternezil (?) ez-zevceti’l-bekri’l-baliğa Linyan bint-i Yorgan nam zimmiye el-mehr-i mü’eccel elfa dirhem. Tahiren fi gurre-i Zilkaade sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Kenan El-Muhzır, Seydi Çelebi, Hasan Ağa İbn-i Emmizade, Said Efendi, Hasan Ağa”

16.17

“Ez-zevc Hüseyin bin Abdullah vekili Süleyman bin Mustafa ez-zevceti’s-seyyib Müsemma bint-i Abdullah el-vekili anha Halil bin Süleyman bi’şهادeti Mustafa bin ... Hasan bin Serhad el-mehr-i mü’eccel hamse mi’a dirhem. Tahiren fi evahir-i şehir-i Zilkaade sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Kenan El Muhzır, Mehmet Beşe Çukadar ve gayrihim”

16.18

“Ez-zevc İsmail bin Mustafa zevceti’s-seyyib Selvinas bint-i Abdullah el-vekili anha Ramazan Beşe ibn-i Davud el-mehr-i mü’eccel yüz riyali gurus. Tahiren fi evahir-i şehir-i Zilkaade sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Ali Çelebi İbn-i Mustafa, Mustafa Çelebi İbn-i Ali, Hüseyin Bin Hasan, Çukadar Mehmet Beşe, KenanEl-Muhzır, El-Hac Hasan Bakkal, ve gayrihim”

16.19

“Ez-zevc Hüseyin bin Ali vekili Bayram bin Ahmed zevceti’s-seyyib Havva bint-i Mustafa el-vekili anha Nazif bin Yusuf bi’şهادeti Mehmed bin Mahmud Hamza

bin Hasan mehr-i mü'eccel elaf mi'e dirhem. Tahriren fi evahir şehr-i Zilkaade sene erbaa ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Ali Beşe Bin Mustafa, kenan El-Muhzır, ve gayrihim vel hazirun”

16.20

“Ez-zevc Molla Mehmed bin vekili Hüseyin Efendi ibn-i Ömer ez-zevceti's-seyyib el-mutallaka baina Safiye bint-i Abdullah el-vekili anha Molla Mehmed bin Ali bi'shahadeti Molla Hasan bin Selim ve Molla Ömer bin Mehmed el-mehr-i mü'eccel elfa ... mihri evvel mi'e dirhem. Tahriren fi selh şehr-i Zilkaade min şuhur sene erba'a ve seb'in ve ba'de tamam elaf min hicreti mine'l-iz ve's-şeref.

Şuhudül Hal: Kenan El-Muhzır, Karamehmet ..., İbrahim Bin, ve gayrihim”

16.21

“Ez-zevc Mehmed Beşe ibn-i Hamza vekili gene kendi ez-zevceti'l-bekri'l-baliğa Fatıma bint-i Abdullah el-vekili anha Mahmud Beşe ibn-i Beşir bi'shahadeti Mustafa bin Abdullah Ramazan bin İvaz Süleyman el-mehr-i mü'eccel üç yüz elli akçe. Tahriren fi gurre-i Zilkaade min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: : Kenan El Muhzır, Mehmet Beşe Çukadar ve gayrihim”

16.22

“Ez-zevc İbrahim bin Bayram vekili Veli Beşe ibn-i İsmail ez-zevceti's-seyyib Rabi'a bint-i Fazlı vekili anha Süleyman Beşe ibn-i Fazlı bi'shahadeti Mustafa Osman Süleyman bin Fazlı mehr-i mü'eccel elf dirhem. Tahriren fi gurre-i Zilhicce sene erba'ave seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mehmet Beşe İbn-i Osman, Mehmet Beşe İbn-i Yusuf, Çukadar Mehmet Beşe”

16.23

“Ez-zevc El-Hacc Mehmed bin Yusuf el-akdi bi'nefsihi ez-zevceti's-seyyib Emine bint-i Abdullah vekili anha Abdurrahman bin Abdullah şahadeti Çıkırıkçı Mahmud bin Osman Topçu El-Hacc Ali bin Hasan mehr-i mü'eccel elf dirhem. Tahriren fi evail Zilhicce-i Şerif sene erba'a ve seb'in ve elf.”

16.24

“Ez-zevc Piyale bin Abdullah vekili Rüstem Çelebi bin Ahmed ez-zevcetüs’s-seyyib Fatma bint-i Abdullah, el-vekili anha Rüstem Çelebi bi’şehadeti Bostan Bin Mehmet el-mihr-i müeccel (devamı tahrip olmuş)”

17.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Çölmekçi Mahallesi sakinlerinden Sebüd veled-i Yanol nam zimmi meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde iş bu sahibü’l-kitab Mustafa bin Abdullah mahzarında bi’t-tavü’l-rızalen bekre ve’n-necir (?) ikrar ve itiraf idüb Yomra Nahiyesine tabi’ Süfla nam karyede vaki’ olub lede’l-ahali ve’l-ciran malumü’l-hudud olan bir bab mülk-i menzilimin ve asmalu mülk ağaçlarımın ve boz topraklarımın nısf-ı merkum Mustafa’ya bey’ idüb bat-ı sahih-i şer’i ile elli adet riyali guruşa bey’i idüb kabz-ı semen ma’dud ve teslim bey’i mahdud eyledim ba’de’l-yevm mahdud-u mezburün nısfı merkum Mustafa’nın mülk-ü müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarıf olsun dedikde merkum Sebüd zimminin vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr lhe Sebüd zimmi el-mukırleh el-merkum Mustafa dahi bi’l-muvacehe tasdik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey’ ve şiraya hükm-i birle ma vak’a ala vuk’u gıbbe’t- taleb ketb ve terkim yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike ve tahriren fi evasıt şehr-i Receb-i Mürecceb sene erba’a ve seb’in ve elf .

Şuhudül Hal: Murat Bin Kurt, Mehmet Beşe İbn-i Abdullah, Osman Beşe İbn-i Süleyman, Lazar Veled-i Serabu, ... Beşe El-Ketenzade, Lefter Veled-i Sevder,”

17.2

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Akçaabad Nahiyesine tabi’ Handan(?) nam karye sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Yani veled-i Mavrovi nam zimminin lieb dam kız karındaşı Afendir bint-i Mavrovi nam zimmiye meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde halık-ı mezburun muhallefatına vazi’ül-yed olan zevce-i metrukatı olan iş bu sahib-i kitab Feyra bint-i Tenoza nam zimmiye mahzarında ikrar ve itiraf idüb karındaşım halık-ı mezburun terk eyledüğü muhallefat ve metrukatından ve ism-i mal ıtlak olunur eşyasından bi-hasbü’l-fera’iz bana isabet iden hisse-i şa’iamı karındaşım halık-ı mezburun zevcesi merkum Feyra zimmiyeden da’va ve niza sadvında iken mabeynimize müslimun-u müslihun tavassut etmekle bi’gayrı on

beş guruşa sulh eylediklerinden ben dahi sulh-ı mezburu kabul ve bedel-i sulh olan onbeş guruşu merkum Feyra zimmiyenin benden ala tarikü's-sulh ve't-teharüc alub zimmetini ibra-i ıskat eyledim ba'da'l-yevm karındaşım halık-ı merhum Yani zimminin terk eylediği muhallefatından ve ism-i mal ıtlak olunur eşyasından vechen mine'l-vücuhi hisse ve alakam kalmadı husus-ı mezbure müte'allik benden asaleten ve vekaleten da'va ve niza sadır ve kadir olursa lede'l-hükkamü'l-kiram makbul ve mesmu olunmasun dedikde mukırr-ı mezbure zimmiyenin vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle leh el-mezbur Ferya zimmiye dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı sulh ve ikrar haze'l-vesika hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira isticah idine hurri zalike ve hurrir fi gurre-i şehri Receb-i Mürecceb min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: İbrahim Beşe İbn-i Hasan Bıyıkzade, Kapucu Paşa El..., Lefter Veled-i Yor, Koyuncu Vasil"

17.3

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinelerinden Emine bint-i El-Hacc Musli nam bikrû'l baliğa meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazıran olub zevci Mehmed bin Süleyman nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kelam idüb iş bu tarih-i kitabdan altı ay mukaddem kıbel-i şer'i şerifden mansub-ı vasi' olan El-Hacc Kurd nam kimesne benim rızam yoğ iken merkum Mehmed beni tezevvüc ve akd-i nikâh eylemiş idi fesh-i nikâh olunması matlubumdur su'al olunub merkum Mehmed'in takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması taleb iderim dedikde gıbbe's-su'al merkum Mehmed cevabında mezbure Emine'nin kıbel-i şer'i şerifden mansubu vasi'si olan El-Hacc Kurd Ağa mezbure Emine'nin bana tezevvüc ve akd-i nikah eylemek murad eylemek mezbure Emine'nin rızasıyla şuhudlar mahzarında akl-ı baliğayım Mehmed bin Süleyman altı bin akça ile beni nikah ve tezevvüc eyledi deyü mezbure Emine'ye vasi' olan El-Hacc Kurd Ağa'ya tarafından vekil eyleyüb mezburun hüsn-i rızasıyla El-Hacc Kurd Ağa'ya dahi mezbure Emine bana kadı huzurunda akd-i nikah idüb deyü cevap virecek mezbure Emine hin-i nikahda akile ve baliğayım dimedim diyu münkir olucak merkum Mehmed'in takrir-i kelamına muvafık beyyine taleb olundukda udul-ı ricalden Ahmed bin Abdullah ve Mehmed bin Abdullah nam kimesneler li-ecl-i

şehade hazıran bi'l-meclis olub gıbbe'ş-şehadeti fi'l-hakika iş bu hazırı bi'l-meclis olan El-Hacc Muslu kızı Emine bizim huzurumuzda tarih-i kitabdan altı ay mukaddem vasi' olan El-Hacc Kurd Ağa'ya tarafından vekil idüb ben akl-ı baliğa oldum beni altı bin akçe mebla ile babamın hizmetinde olan Mehmed bin Süleyman'a akd-i nikah eyle deyü El-Hacc Kurd Ağa'ya vekil eyleyüb bilürüz mezbure Emine'nin ikrarı üzereine vekil olan El-Hacc Kurd Ağa'ya dahi mezbure-i merkur Mehmed'e akd-i nikah ittürdü. (bir kısmı tahrib olmuştur) Şer'ie eyledüklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbule oldukdan sonra mezbure Emine'nin ikrarına ve Mehmed'in sıhhat-ı nikahıdır hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub merkur Mehmed'in yedine def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira hurri zalike. Hurrire fi evasıt-ı şehr-i Receb-i Mürecceb sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

El-Hac Hasan Ağa Bin Yahya Beşe, Mehmed Ağa ..., El-Hac Veli Bin Mevzi, Hasan Çelebi Bin Mehmet Ağa, Es-Seyid Mustafa Efendi El-İmam Cam-i Cedid"

17.4

"Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Kasriyu (?) nam karye sakinlerinden Ali bin Mehmed eş-şehr-i Rizezade nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde lieb dam karındaşı olan iş bu sahibü'l-kitab ala tarik-i iştirak ve'n-nesabi sadır eylemek üzere Aşağıhisar Mahallesi Fatıma nam Hatundan işтира eyledüğümüz mülk-i menzili ... husus için menzil-i mezküre virdüğüm yüz on guruşa karındaşım merkur Osman Beşe'nin yed'inden alub kabz eyledim ba'de'l-yevm Fatıma Hatundan işтира eyledüğümüz menzil-i mezkur müstakilen merkur karındaşım Osman Beşe'nin mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkur Osman Beşe dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek ma hüve 'l vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve hurrire fi evasıt-ı şehr-i Receb-i Mürecceb min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mustafa Çevuş Bin Ali Beşe, Ömer Çelebi Sülüşzade, Bektaş Beşe Bin Serdar, Osman Beşe Bin Derviş, Ahmet Çelebi Bin ..."

17.5

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İmaret Mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem fevt olan Sadi Beğ ibn-i Mehmed Efendi nam müteveffanın zevce-i metrukesi olan Aişe bint-i Karabıyık Ali Beşe nam hatunun tarafından sulh-ı atıü'l beyana ikrara vekil olup Mir Mehmed Çelebi ibn-i Ömer Efendi ve Molla Hasan bin Abdalbaki ve El-Hacc İbrahim nam kimesneler şهادetleriyle sabitü'l vekale olan Es-Seyid Nazır Ahmed Çelebi ibn-i Es-Seyid Eyüb Efendi nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde müteveffa Sadi'nin sulbiye-i kebir kızları Havva ve Ümmühan nam hatunlar tarafından tasdik-i vekil olup Mehmed Çelebi ibn-i Fazlullah ve Ali Çelebi ibn-i Hüseyin nam kimesneler şهادetleriyle sabitü'l vekale olan El-Hacc Muslihuddun müteveffa Sadi Beğ'in damadı olan Murteza Beşe ibn-i Mahmud nam kimesneler mahzarında bi'l-vekale ikrar ve itiraf idüb müvekkilem mezburenin zevci müteveffa Sadi Beğ'in zimmetinde münakıd olan altı bin akçe mehr-i mü'eccel müsemması ve semen-i hisse-i şa'iasını ve yine Sadi Beğ'den sonra müteveffiye olan kızı Hadice'nin muhallefat ve metrukatından isabet iden sadis hissesi mukabelesinden müteveffa Sadi Beğ'in İmaret Mahallesinde vaki' Na'ib Mehmed Efendi'ye iki yüz tamü'l-vezin gurusı bey' eyledükleri mülk-i menzillerden ve Çuka nam karyeden olan bağçeden ve ism-i mal itlak olunur eşyasından ve müvekkilem mezburenin kendi zimmetinde olan eşyadan gayrı müvekkilem mezbure Aişe Hatun üvey kızları Ümmühan ve Havva Hatun damadı ve Murteza Beşe'den ali tariki's-sulh ve't-teharüc yedi dirhem hesabı üzere yüz adet riyalı gurusı üvey kızları Havva ve Ümmühan ve Murteza Beşe yed'lerinden alub zimmetleri ibra ve ıskat eyledi ba'de'l-yevm müvekkilem mezbure Aişe Hatunun zevci müteveffa Sadi Beğ'in terk eyledüğü muhallefat ve metrukatından ve ism-i mal itlak eşyasından ve mülk-i menzillerinden ve bahçesinden ve müteveffiye olan kızı Hadice eşyasından vechen mine'l-vücuhi hisse ve alakası kalmadı dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vekale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum El-Hacc Musa bi'l-vekale ve Murteza Beşe bi'l-asele vecahen tasdik ve şifahen tahkik eylediklerinden sonra sıhhat-ı sulh ve ikrar ve berat-ı vesika hükm-i birle ma vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb katb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira isticah idine hurri zalike ve hurrire fi şehr-i Receb-i Kasr ve min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:Abdurrahman Ağa Bin Musa Bey, Murteza Çelebi ... zade, Mahmut Çelebi Bin Davud, Davud Çelebi Bin Mehmeti Ali Çelebi Bin Hasan Efendi, Mustafa Çelebi...,”

17.6

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Akçaabad Nahiyesine tabi’ Argaliya nam karye sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ahmed bin Fazlı nam müteveffanın veraseti Rabia bint-i Mehmed nam hatun ile emmüsi Hüseyin ve Mehmed ibn-i Hasan nam kimesnelere münhasıra olduğu zahir ve mübeyyin oldukdan sonra Hüseyin dahi fevt olub veraseti sulbiye-i kebire kızı İnsafe ve mezbure İnsafe’nin emmüsi Mehmed nam kimesneler münhasıra olduğu zahir ve mübeyyin oldukdan sonra mezbure İnsafe Hatunun tarafından sulh-ı ati beyanı ikrara vekil olub Osman Beşe ibn-i Bali ve Fazlı bin Mustafa nam kimesneler şehadetleriyle sabitü’l-vekale olan mezburenin zevci Satılmış bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde emmüsi oğlu müteveffa Ahmed’in muhallefatına vaziü’l-yed olan müteveffa Ahmed’in anası mezbure Rabia Hatun mahzarında bi’l-vekale ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb zevce-i mezburenin babasının karındaşı oğlu müteveffa Ahmed’den müntakil olub karye-i merkumede vaki’ lede’l-ahali ve’l-ciran malumü’l-hudud olan mülk menzilinden ve asmalu mülk ağaçlarından ve eşcarı (belgenin bu kısmı tahrip olmuş) iken müvekkilem mezburenin mabeynlerine müslimun ve müslihun tavassut itmeğle müvekkilem mezburenin mabeynlerin sekiz aded riyalı guruşa sulh eylediklerinde müvekkilem zevcem İnsafe dahi sulh-ı mezburu kabul bedel-i sulh olan sekiz aded riyalı guruşu kabz-ı muhallefat olan müteveffa Ahmed’in anası mezbure Rabia Hatun’un yedinden alâ sebil-i sulh ve’t-teharüc olub mezbure Rabia’nın zimmetini ibra ve ıskat eyledi ba’de’l-yevm müvekkilem merkumenin mezbure Rabia’nın mütevaffa olan oğlu Ahmed’in karye-i merkumede terk eylediği mülk menzilinden ve asmalu mülk ağaçlarından ve ism-i mal ıtlak olunur eşyasından vicahen mine’l-vücuhi hisse ve alakası kalmadı husussu mezbura müte’allik müvekkilem mezbureden da’va ve niza sadr olursa lede’l-hükkamü’l-kiram makbule ve mesmu’ olmasun dedikde mukırr-ı mezbur Satılmış’ın vech-i meşruh üzere bi’l-vekale cari olan ikrar ve kelimatı el mukırr leh el-merkum Rabia Hatun bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahade tahkik idecek sıhhat-ı sulh ve ikrar ve berat-ı zimmete hükm-i birle ma vak’a bi’t-taleb ketb olundu mezbure Rabia Hatunun yedine def ve teslim olundu ki lede’l-

hace müzekkiri macira hurre zalike ve hurrire fi selh-i Receb-i Mürecceb sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudü'l-hal: Elhac Ali bin Hasan, Hasan Çelebi bin Selim, Mehmed Çelebi bin Hasan, Abdullah bin Mehmed, Hüseyin bin Hasan, Ahmed Beşe ..., Mehmed Beşe bin Musli"

18.1

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Çölmekçi Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Yerasimu veled-i Salyan nam mehalikin veraseti ve anası Aleksandriya veled-i Mumi nam zimmiye ile mehalik-i merkumenin emmüsi oğlu Lefter veled-i Kumcu nam zimmiye münhasıran olduğu zahir ve mübeyyin olduktan sonra mezbure Aleksandriya tarafından ikrar-i atiü'l-beyana sulhe vekil olub Todori veled-i Mumi ve Kakul veled-i Mihañ nam zimmiler şehadetleriyle sabitü'l-vekale olan mezbur Aleksandriya zimmiyenin babası Mumi nam zimmi meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mehalik-i merkumenin emmüsi oğlu olan merkum Lefter zimmi tarafından ikrar ve tasdike nech-i şer'i üzere vekaleti sabit olan Hamza Çelebi ibn-i Abdülnebi nam kimesne mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb müvekkilem mezburenin zevci Salyan zimmetinde münakıd olan mehr-i mü'eccel müsemması ve hakk-ı hissesi olan oğlu Yerasimu'dan isabet iden sadis hisse-i şa'iası mukabelesinden merkum Lefter'in vekili olan Hamza Çelebi'nin yedinden elli bir aded riyali gurus alub Lefter zimmi vazii'l-yed eyledi ba'de'l-yevm müvekkilem mezburenin oğlu Yerasimu ve zevci Salyan zimminin terk eyledükleri muhalefat ve metrukatlarından ve ism-i mal itlak olunur eşyasından vechen mine'l-vücuñ hisse ve alakası kalmadı dediklerinde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan bi'l-vekale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Hamza Çelebi dahi bi'l-vekale vicahen tasdik ve şifahen tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve berat-ı zimmete hükm-i birle ma hüve'l-vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ola fi gurre-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudü'l-hâl: Mehmed Ağa Mayeri, Hüseyin Çelebi Biraderzade, Hüseyin Çelebi bin El-mezbur, İbrahim Beşe Mayeri, Manol veledi Elkas"

18.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinlerinden Zağanos Kapusu kurbunde sakin ve mütemekkin iken bundan akdem fevt olan Hasan Çavuş ibn-i Ahmed nam müteveffanın veraseti zevce-i metrukesi olan Amine bint-i Esseyid Zemi? nam hatun ile sulb-i kebir oğulları Bostancı Mehmed Ağa ve Mustafa Çelebi ve Ahmed Çelebi ve Osman Çelebi nam kimesneler ile yine müteveffa-i mezburun sulbiye-i kebir kızıları Ümmühan ve Saniye ve Ayşe ve İhsane ve Fatıma nam kimesnelere münhasıra olduğu zahir ve mübeyyin oldukdan sonra müteveffa Hasan Çavuş’dan sonra müteveffiye olan mezbure Saniye Hatun’un zevc-i Mehmed Çelebi ibn-i El-Hacc Mehmed Eş-Şehri İncekara ve yine Hasan Çavuş’dan sonra müteveffiye olan Ayşe nam hatunun hasren varisi ve zevci olan Hamza Çelebi ibn-i Abdülnebi ve mezbur İhsane Hatun tarafından ikrar-ı atiyü’l-beyanı beyana vekil Hasan Yazıcı ibn-i Ali ve Gavs bin Ömer Ağa nam kimesneler şهادetleriyle sabitü’l-vekale olan Ali Çelebi ibn-i Hüseyin ve mezbure Fatıma Hatun’un tarafından ikrar-ı atiyü’l-beyana vekil olub El-Hacc Ali bin Mehmed ve Gavs bin Ömer nam kimesneler şهادetleriyle sabitü’l-vekale olan merkum Mehmed Çelebi ve yine müteveffa Hasan Çavuş’un sulbiye-i kebir kızı olub hala diyar-ı aherde sakin olan mersume Ümmühan Hatun tarafından ve kibel-i şer’i şerifden vekil nasb ve tayin olan Molla Hasan bin Ali nam kimesneler meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde hazıran olub yine müteveffa-i merkum Hasan Çavuş’un sulbi kebir oğlu iş bu sahibü’l-kitab Bostancı Mehmed Ağa nam kimesne mahzarında her birleri bi’l-vekale ve bi’l-asale ikrar-ı tam ve takrir-i kalam idüb müvekkilem mezburanın babası Hasan Çavuş’dan intikal Aşağıhisar’da Molla Siyah Mescidi Mahallesinde mülk menzillerinden ve yine Aşağıhisar Mahallesinde Zağanos Kapusu kurbinde Hasan Çavuş’dan müntakil (bir kısmı tahrip olmuş) vaki’ olan çiftlikteki mülk menzilinden ve bahçesinden ve Hasan Çavuş’un terk eylediği evani nühasından bi-hasbi’l-fera’iz müvekkilelerimizin her birine isabet iden otuz dokuz gurus ve yine müteveffa Hasan Çavuş’un zevce-i evveli olub müteveffiye olan Asiye nam Hatun’un Görele Kazasında olan bahçesinden ve Hasan Çavuş’un zimmetinden olan mehr-i mü’ecceli müsemmasından müteveffiye Asiye Hatundan olan kızları Saniye ve Aişe ve İhsane on ikişer gurus dahi isabet idüb Hasan Çavuş nam müteveffanın muhallefat ve emlakinden müvekkilelerimizin her birlerine isabet iden otuz dokuz gurusu ve analarından dahi isabet iden on ikişer buçuk gurus hisse-i şa’iaları

karındaşı Bostancı Mehmed Ağa'nın yedinden bi't-tamam ve'l-kemal alub kabul ve kabz idüb merkurum Bostancı Mehmed Ağa'nın zimmetine ibra ve ıskat eylediler ba'de'l-yevm müvekkilelerimiz mezburunun babası Hasan Çavuş'un ve anaları Asiye Hatun'un terk eyledikleri muhallefat ve metrukat ve emlak ve çiftliğinde vechen mine'l-vücu hisse ve alakaları kalmadı dediklerinde mukırrunı mezburunun asaleten ve vekaleten cari olan ikrar ve kelimatları mukırr leh el-merkurum Bostancı Mehmed Ağa'dan dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve berat-ı zimmete hükm-i bir le ma vak'a bi't-taleb ketb olundu fi gurre-i Receb-i Mürecceb min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühüdü'l-hâl: Hasan Bey Çolak, Süleyman Ağa ..., Derviş Ağa Kâşifzade, Ahmed Ağa Biraderi o, Elhac Osman Ağa Zifineli, Murteza Beşe bin Mahmud"

18.3

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Muhyiddin Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Bayram nam müteveffanın veraset-i sulbi sağır oğlu Veli'ye ve sulbiye-i sağıre kızı Aişe ile zevce-i metrukesi Melek bint-i Hasan nam Hatun'a münhazıran olduğu zahir ve mübeyyin oldukdan sonra sağıran-ı mezburanın kabl-i şer'i şerifden vasi'-i mansubesi olan katibesı Havva bint-i Hasan nam hatun tarafından bey' ati beyanı ikrara vekil olub bima hüve tariki'l-nehcil sübut-i şer'an vekaleti sabite olan mahalle-i merkurumun imamı olan El-Hacc Mehmed bin Allahverdi ve yine müteveffa-i merkurum Bayram'ın zevce-i metrukesi olan mezbure Melek bint-i Hasan tarafından bey' ati beyanı ikrara vekil olub Yusuf Beşe ibn-i Mehmed ve Kuloğlu Mehmed Beşe nam kimesneler şehadetleriyle sabitü'l-vekale olan Halil Beyzade İbrahim Çelebi nam kimesneler meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Ahmed Beşe ibn-i Turhan nam kimesne tarafından iştira ve tasdike vekil olub nehc-i şer'i üzere vekaleti sabite olan Mehmed Beşe ibn-i Abdullah nam kimesne muvacehesinde her birileri bi'l-vekale ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb müvekkilem mezbure Melek Hatunun zevci Bayram ile ber vech-i münasefe meşa ve müşterek zabt idüb mahalle-i merkurumda vaki' olub bir tarafı Ali Beşe mülküne ve bir tarafı... Mülküne ve iki tarafı tarik-i amme müntehi olan bir bab tahtani mülk menzili ve bahçemi ve cem'i tevabi' ve'l-vahık ve tara'if ve murafıkı ile sağıran-ı mezburanın babası müteveffa Bayram'ın zaruret-i deyni ve sağıran-ı mezburanın dahi zarureti nafaka ve kisveleri için bey' bat-ı sahih-i şer'i ile

merkum Ahmed Beşeye elli aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i mübeyyi' mahdud eyledikten sonra meblağ-ı mezkûru tamamen müşteri-i mezbur Ahmed Beşe'nin yedinden alub kabul ve kabz eyleyüb meblağ-ı mezburu yiğirmi beş guruşa sağiran-ı mezburanın vasi'si olan katibesi Havva Hatun alub ve baki yiğirmi beş guruş dahi müşterek olan müteveffa-i mezburun zevce-i metrukesi olan müvekkilem mezbure Melek alub kabz ve taksim eylediler ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkur bi'l-küllîye cem'i tevabi'yle merkum Ahmed Beşe'nin mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırran-ı mezburanın vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatları el-mukırr leh el-merkum Mehmed Beşe dahi bi'l-ve kale vücuhen tasdik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi gurre-i evail-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühudü'l-hâl: Mehmed Beşe bin Hüseyin, Elhac Ali bin Elhac Mehmed, Hüseyin Çelebi bin İbrahim, Süleyman bin Hasan, Mustafa Çelebi bin Elhac Halis, Hasan Beşe Simcioğlu”

18.4

“Mahmiye-i Trabzon'da sakin olan zimmi ta'ifesi Bi esrihim meclis-i şer'i hatırı ı lazımü't-tevkirde hala Trabzon Eyaletinde ber vech-i arpalık mutasarrıf olan vezir-i ruşen zamirü'l-asaf nazır ve isabet-i tedbir izzetlü ve sa'adatlü Mustafa Paşa yesrullahi ma yerid fi'l-hayr ve ma yeşa hazretlerinin taraf-ı ref'ilerinden mütesellimi olan kıdveti'l-emacid ve'l-akran Mehmed Ağa zide mecide hazretlerinin (bir kısmı tahrip olmuş)

mukaddem mahmiye-i mezbure mahallatından Derviş Ali Mahallesi sakinlerinden Kürkci Mustafa nam kimesnenin sulbi kebir oğlu Çelebi nam kimesne yine mahmiye-i mezbure mahallatından İskenderpaşa Mahallesinden Kayalık dimekle meşhur nam mevzi'de kendi züema ile mürur ve ubur ider iken bi bi emrullahu te'ala kayalukdan uçub beş gün mikdarı huyuvatta olub merkum Çelebi huyuvatda iken tarihi merkumda mahmiye-i mezbure kadısı olan Ladikli Esseyid Abdurrahman Efendi tarafından na'ibleri olan Mevlana Mehmed Efendi ile ve Musa Paşa'nın mütesellimi olan Ali Ağa'nın tarafından mübaşir tayin olunan Hasan Ağa ile keşf ve tahriri içün mevzi'-i mezbure varub merkum Çelebi'nin babası Kürkçü Mustafa'dan oğlu merkum

Çelebi'den mahalle-i merkumenin ve sa'ir mahallelerin cemaatlarından bi-gavz müslimun huzurunda naib-i müşarün'ileyh su'al olunub seni bu kayalıkdan aşağı kimler uçurdu da'va eylemek ile der deyu su'al olundukda benim bir kimesne ile da'va ve nizam yokdur kendi za'mmım ile bi emrillah ayağum kayub kayadan aşağı düşdüm deyü merkum Çelebi ve babası Kürkçü Mustafa'nın takrirleri keşf olunub hüccet-i yedimize irade virilüb beş günden sonra merkum Çelebi fevt bir sene zaman mürurundan sonra hala mütesellim Mehmed Ağa yeri hüsn idüb kendü tahvili tarihinde olmağın yara için bi gayr-ı hak bizden öşr ve dem diyet talebiyle bize külli zülum ider su'al olunub mezburun takrir-i tahrir ve icra-i hak olunub men ve def olunması matlubumdur dedikde gıbbe's-su'al mütesellim merkum Mehmed Ağa cevabında fi'l-hakika bizim zamanımızda olmadı lakin sicil nafakasına? memur ... öşr-i diyet ve dahi taleb iderim ve alırım deyü cevap viricek zimmi ta'ifesi iade-i kelam idüb ağaçdan düşdüm kader deyü benden suya garg olandan ateşte yanandan dağdan suyundan helak olanlardan öşrü diyet ve dem-i diyet taleb olunmamak babında yedlerimizde olan emr-i şerife mucebince şeyhülislam olan efendi hazretlerinden feteva-i şer'iyemiz vardur deyü ibraz idüb mütesellim-i merkum Mehmed Ağa'nın muvacehesinde feth ve kıraat olunub ağaçtan düşenden ve suya garg olandan ve ateşte yanandan ve kurt yiyenden? ve dağdan sınıuktan helak olanlardan dem diyet ve öşrü diyet ile verdirilmesin deyü buyurulmağın ber muceb-i emr-i ali feteva-i şerife mütesellim Mehmed Ağa mu'arızadan men' olunub ma vak'a bi't-taleb ketb olundu hurrire fi gurre-i şehr-i Şabanü'l-mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudü'l-hâl: Ahmed Efendi El-müderriş, Elhac Yusuf Efendi, Mustafa Çavuş, Süleyman Ağa Karacandal, Mahmud Çelebi İncekarazade, Mehmet Beşe bin Muslu"

19.1

"Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Şana-i Sağır nam karye sakinlerinden Mariye bint Gorgor ve Şebe hatun bint-i Zoğraf nam zimmiyeler meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazıran olub yine karye-i merkumede sakine olan iş bu hamil-i kitab Nasara ta'ifesinden Hucil? nam zimmi mahzarında her birileri bi't-tavi ve'l-rıza ma-bekre ve'n-necir ikrar ve itiraf idüb karye-i mezburede vaki' olub bir tarafı dereye ve bir tarafı müşteri-i merkum Kibranu nam zimmi mülküne ve bir haddi Breşkova zimmi mülküne ve bir haddi Müselmine müntehi olub Yanol oğlu Lefter nam zimmi ile ber

vech-i münasefe mesa ve müşterek olduğumuz ve nısfıyet üzere zabt eyledüğümüz fındıklık bahçesinin nısfı hissemizi ve mahdud-ı mezbur içinde yine mutasarrıf ider ise nısf-ı hisse-i şa'iamızı merkurum Suğa'ya? bey' bat-ı sahih-i şer'i ile yigirmi aded riyalı bey' idüb kabz-ı semen ve teslim-i mebi' mahdud eyledük ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkurede olan nısf-ı hisse-i şa'ialarımız merkurum Kibranu zimminin müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkurum Kibranu zimmi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükmi-i birle ma vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim yed-i talebe def' ve teslim olundu ki hurrire fi gurre-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühüdü'l-hâl: Tahrip olduğundan okunamadı.”

19.2

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomra Nahiyesine tabi' Turuna? nam karye sakinlerinden Seydi Çelebi ibn-i Süleyman Çelebi nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazıran olub şöyle takrir-i kelam ve tabir-i anı'l meram eyledi ki yine karye-i mezbure sakinlerinden Hüseyin bin Hasan nam kimesne feth-i hakaniden berü ve bu ana gelince karye-i merkurumede ve çeşmeye ve sahil-i bahre ve sa'ir ahir karalara mürür ve ubur ide geldüğümüz tarik-i ammeye bi-gayrı vech-i şer'i bozup kendi bahçesine zam ve ilhak eyleyüb karye-i merkurumeye ve çeşmeye ve karalara mürür idecek yolumuz kalmadı kabl-i şer'i şerifden üzerlerine varılub feth-i hakaniden berü mürür ve ubur ide geldüğümüz yolumuz keşf ve mu'ayene olundukdan sonra alı verilüb hakkım icra olunması matlubumdur dedikde kıbel-i şer'i şerifden husus-ı mezburu mahallinde görülmesi babında Mevlana Ahmed Efendi irsal olunub ol dahi zeyl-i kitabdan mesturu'l-esami olan bi garaz müslimin ile karye-i merkuruma varılub niza olunan kadimeden tarik-i ammenin üzerinde akd-i meclis olunan meclis-i şeri'at garabet-i merkurum Seydi Çelebi mezbur Hüseyin ihzar ve muvacehesinde şöyle takrir-i da'va eyledi ki mezbur Hüseyin iş bu kadimi olub feth-i hakaniden berü mürür ve ubur ide geldüğümüz yolumuzu mezbur Hüseyin bozup kendi bahçesine zam ve ilhak eyledi vaki' hal su'al olunub zikr olunan tarikden yine kemakân mürür eylemeği taleb iderin dedikde gıbbe's-su'al mezbur Hüseyin cevabında merkurum Seydi Çelebi benden niza eyledüğü tarik-i amme değildir kadim yol değil ve bahçem içinde yol olub

ilhak eyledim deyü münkir olucak müdde-i merkum Seydi Çelebi'nin takrir-i da'vasına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Ramazan bin Ali Beğ ve Hamza bin Ahmed ve Hüseyin bin Mehmed ve Kurd bin Davud ve Ali bin Turhan ve Kurd bin Mehmed namun kimesneler li-ecl-i şehadet hazırun bi'l-meclis olub gıbbe'ş-şehadet fi'l-vaki' merkum Seydi Çelebi'nin mezbur Hüseyin'den niza eyledüğü tarik-i kadimden feth-i hakaniden berü yol karye-i merkumeye ve sa'ir ve kurralara ve çeşmeye cümle karalara emsalinin yoludur mezbur Hüseyin iş bu yolu bozub kendü bahçesine ilhak eyledi bilirüz bu husus bu vech üzere allahu te'ala şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü eda-i şehadet-i şer'iyeye eylediklerinde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbul olduktan sonra merkum Seydi Çelebi husus-ı mezbur için şeyhülislam ve kadı'ü'l-enam efendi hazretlerinin feteva-i şer'iyem vardur deyü ibraz idüb nazar olundukda mazmunu der-i diyarında bazı kimesneler otuz sene zaman zeydin bahçesinin kenarında mürür ve ubur ve çeşmeye hakk-ı şer'i olmağla şerb-i intikal ide gelmiş iken bila emr zeyd-i mezbur nazarında ve evvel ... mania kadir olurmu deyü su'al olundukda cevab-ı ba-sevabında olmaz deyü buyurulmağın ber mucib-i feteva-i şerife zikr olunan yol kadim tarik-i amme olduğuna ve bu yoldan yine kemakân mürür ve ubur olunmasına ve mezbur Hüseyin yolu bahçesinden taşra bozmamasına ve sa'iran mürüruna ve kadim-i tarik-i amme olduğuna na'ib-i mezbur mahallinde merkum Seydi Çelebi'ye mucibiyle ile hükm idüb ve mezbur Hüseyin mu'arızadan men'i birle eylediğine mahallinde tahrir ve meclis-i şer'i şerife gelüb vuk'u üzere haber virilmeğın ma hüve'k-vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrire fi gurre-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühüdü'l-hâl: Murteza Beşe bin Mahmud, Hamza bin Mahmud, Hüseyin Çelebi ibni Kurd Beşe, Ahmed Çelebi ibni Ömer, Hüseyin Beşe ibni ...”

20.1

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomra Nahiyesine tabi' Turuna nam karye ahalisi sakinlerinden Seydi Çelebi ibn-i Süleyman Çelebi ve Osman bin Bilal ve Mustafa bin Turhan ve Mustafa bin Mehmed ve Osman bin Süleyman ve Ali bin İshak ve Hıdır Beşe ibn-i Süleyman ve Frankola veled-i Salanbuz ve Lefter veled-i Semlid ve Konstantin veled-i Berşukve namun kimesneler bi-ecmaim meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde hazıran olub şöyle takrir-i kelam ve tabir-i ani'l-meram eyleler ki

karye-i merkurum sakinlerinden Hüseyin ibn-i Hasan ve Ali bin Osman nam kimesneler bi-gayri veçhi şer'i feth-i hakaniden berü bizim zabt-ı tasarrufumuzda olan mera ve ormanlık yerler ki bir haddi Turune değirmenine varınca ve bir tarafı Fetügölaz? ve bir haddi zeytunluk başında olan kuru çeşmeden Fuhul ırmağının inhasına varınca orman ve meramız Hüseyin ve Ali nam kimesneler bir tarik ile zabt idüb bizi dahil ittirmemek murad iderler husus-ı mahallinde istima olunması babında kibel-i şer'i şerifden üzerine varılub hakkı adil üzere görölmesi matlubumuzdur deyü na'ib taleb eylediklerinde kibel-i şer'i şerifden dahi Mevlana Ahmed Efendi na'ib irsal olundukda ol dahi zeyl-i kitabdan mesturu'l-esami olan bi-garaz müslimin ile karye-i merkurumda niza eyledükleri orman ile meranın sınırı üzerine varub akd-i meclis olunan meclis-i şeri'at garra-i mezburda Hüseyin ibn-i Hasan ile Ali bin Osman nam kimesneler mezburun Turuna ahalisi ihzar ve muvacehesinde da'va ve takrir-i kelam idüb aba-ı ceddi feth-i hakaniden berü bu ana gelince iş bu Turuna nam karyede vaki' bir haddi Turuna değirmeni ve bir haddi Fetügölaz? ve bir haddi zeytunluk başında olan kuru çeşmeden Fuhul İrmağının inhasına varınca müntehi olan orman ve meramızı mezburan Hüseyin ile Ali fuzulen zabt idüb bizi dahil ittirmezler vaki' hal su'al olunub takrir-i tahrir ve kasr-ı yedlerine tenbih olunması matlubumuzdur dediklerinde gıbbe's-su'al mezburan Hüseyin ve Ali cevap-ı mütesaddi olub zikr olunan orman ve mera deyü niza eyledükleri toprağı hal ve mu'attal olmağla karye-i merkurumda sipahi olan Osman Alaybeyi ivası? Süleyman Ağadan marifeti tapulayub iş bu tasarruflarımız ol vech iledir niza olunan orman toprağı Turuna ahalisinin feth-i hakaniden berü meraları ve ormanı dahi maiyyet zabt eyledüklerini bilmeziz bir vechile malumumuz değildir deyü münkir oluncak merkurum Turuna ahalisinin takrir-i da'valarına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden olub hariç kurradan Mesona nam karye sakinlerinden Kurt bin Davud ve Hüseyin Çelebi ibn-i Mehmed Beşe ve Ali Bin Turhan nam kimesneler li-ecl-i şehadet hazıran olub gıbbe's-şehadeti mine'l-vaka' merkurum Hüseyin ile Ali iş bu bir haddi Turuna değirmeni ve bir haddi Fetügölaz? ve bir haddi zeytinlik başında olan kuru çeşmeden Fuhul İrmağının inhasına değin müntehi olan zabt eyledükleri orman ve mera feth-i hakaniden bu ana gelinceye değin Turuna ahalisinin ormanı ve merası olub Turuna ahalisi eylediklerini aba-ı cedlerimizden işittiüğümüzden ma'ada bilirüz deyü bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü eda-i şehadet-i şer'iyeye eylediklerinde şahidan-ı mezburun ba'de't-tasdik ve't-tezkiye şehadetleri

makbule olduktan sonra mezburun Turuna ahalisi husus-ı mezbur için yedlerimizde şeyhülislam müftü'l-enam olan Efendi hazretlerinin feteva-i şerifemiz vardır deyü ibraz idüb nazar olundukda mazmun-ı der diyarında bir karye ahalisinin kadimden meralıkları ormanlık olan karye ahalisi rızaları haricden zeyd-i sipahi tapusuyla bu hususa kadir olur mu deyü su'al olundukda cevap-ı ba-sevabında olmaz deyü buyurulmağın ber mucib-i feteva-i şerif na'ib-i mezburu merhum Hüseyin ile ve Ali mu'arızadan bi'l-vech-i men' idüb tarla olan mahdud-ı mezkûrun içinde olan ormanı ve merayı Turuna ahalisine hükm idüb ... şerife gelüb vuk'u üzere haber verilmeğın ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrir fi Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühüdü'l-hâl: Kurt Beşe (tahrip olmuş)”

20.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden zü'amadan kıdveti'l-emasıl ve'l-akran El-Hacc Kurt Ağa ibn-i Süleyman Beğ nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden Muhyiddin Mahallesinin imamı olan El-Hacc Mehmed bin Allahverdi nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kelam idüb merhum El-Hacc Mehmed Efendi benden cihet-i karz-ı şer'i sekiz bin yüz akçe karz almışdır meblağ-i mezkûr sekiz bin yüz akçemi merhum Mehmed efendi'den talep eylediğimde edasında te'allül ve niza ider vaki' hal su'al olunub mezburun takrir-i tahrir olunub hakkım icra olunması matlubumdur dedikde gıbbe's-su'al merhum Mehmed Efendi cevabında münkadi' olub fi'l-hakika mezbur El-Hacc Kurt Ağadan cihet-i karz sekiz bin akçe karz aldım meblağ-ı mezkûr zimmetimde vacibü'l-evalim ve lazımü'l-kaza deynimizdür deyü merhum El-Hacc Mehmed Efendi ikrar ve itiraf idecek merhum El-Hacc Mehmed Efendinin ahrarı ve itirafı üzere meblağ-ı mezkûr sekiz bin yüz akçeye merhum El-Hacc Kurt Ağaya merhum El-Hacc Mehmed Efendi yed-i hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub mezbur El-Hacc Kurt Ağanın yedine def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve ihtiham idine hurri zalike ve hurrir fi gurre-i evail-i şehr-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: El-Hac Mustafa ..., Küçük Ali ..., Mehmet Beşe Çukadar, Kenan El-Muhzır”

20.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Evanis veled-i nam zimminin veraseti sulbiye kızı Haniye nam zimmiye ve mürd-i mezburun oğlu Fasid ve zevcesi Zambaki nam Ermenilere münhazıra olduğu tahir ve mübeyyin olduktan sonra merhum Hani tarafından da’va-i atiyü’l-beyanı ikrara müsbet ve müseccel vekil-i şer’iyesi olan mezburenin şerefi’l-islam ile müşerref olan Mehmed bin Abdullah El-Muhtedi nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımu’t-tevkirde yine mahmiye-i mezbure mahallatından Çarkaban Mahallesi sakinlerinden Gregor veled-i Safer nam nasrani muvacehesinde da’va ve takrir-i kelim idüb tarih-i kitabdan mukaddem müvekkilem mezburenin babası Evanis nam Ermeni zinde-i kabzasından mürd olan olub nükudundan yüz doksan guruşa bat Ali nam kimesneye a’yinat verirken merhum zimminin karındaşı Şar nam Ermeni meblağ-ı mezkürü kabz idüb müvekkilem ve zevcem mezburiye hissesi mikdarınca meblağ-ı mezkurdan bir akçe ve bir habbe götürüb teslim itmeyüb mürd olmağın hala karındaşı merhum Gregor Ermeninin zimmetinde dahi müvekkilem mezburenin babası Evanis Ermeninin merhum Gregor Ermeninin yed-inde ala tarikü’l-emanet-ı emval ve erzakı olub merhum Gregorus Ermenden taleb eylediğimde te’allül ve niza ider vaki’ hal su’al olunub merkume Gregor Ermeninin takrir-i tahrir-i ve icra-i hakk olunması matlubumdur dedikde gıbbe’s-su’al merhum Gregor Ermeni cevaba münakıd olub merhum Mehmed’in müvekkilem ve zevcesi olan mezbure Hani babasının yed’inden ala tarikü’l-emanet-ı evla-ı emval ve erzakından mezburun zevcesinden Hani zimmiyenin hisse-i şa’iası kırk üç guruş kebir ve üç rub’ guruş ve bir tencere ve bir bin altmış bir senesinde benden mezbure Hani zimmiye ala tarikü’s-sulh ve’t-teharüç alub ibra ve ıskat eylediği yine merkumda mahmiye-i mezbure kadı olan akza-i kuzzati’l-müslimin evla-i vülatü’l-muhiddin Mevlana ve Evlana Mahmud Efendi imzasıyla muhzi ve zabt-ı kısmet ile mahdum ve sene ahdi ve sittin ve elf tarihiyle müverrih yedimde hüccet-i şer’iyem vardır deyü ibraz idüb nazar olunub vekil-i merhum Mehmed’in muvacehesinde feth ve kıra’t olunduktan sonra vekil-i merhum Mehmed mazmun-ı hüccet-i bir külliye inhar idecek merhum Gregor Ermeninin yed’inde olan mazmun-ı hüccete muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden (bir kısmı tahrib olmuş) olub gıbbe’ş-şehadeti’l- vak’a Evanis kızı Hani bin altmış bir senesinde merhum Gregor Ermeninin babası Evanis Ermeninin ala tarikü’l-emanet olan eşyasından mezbure kızı Hani’ye isabet iden hisse-i

şa'iası mukabelesinde ala tarikü's-sulh ve't-tehariç kırk üç guruşa üç rub' ve bir tencere ve bir siniye alub merkum Gregor Ermeninin zimmetine ibra ve ıskat eyledüğü tarih-i merkumda mahmiye-i mezbure kadısı olan Mehmed Efendi imzasıyla muhzi ve hatt-ı hatmiyle mahdum ve sene-i merkum tarihiyle müverrih yed'ine sulh ve ibra olduğuna hüccet-i şer'ie verüb merkum Gregor Ermeninin zimmetine ibra eyledi bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi ideriz deyü eda-i şehadet-i şer'ie eylediklerinde şahidun-ı mezburunun ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbule olduktan sonra vekili Mehmed'in zevci Hani zimmiye mu'arızadan men' olub sıhhat-ı ibraya hükm olub ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olunub Gregor zimminin yed'inden def' ve teslim olundu. Hurrire fi gurre-i şehr-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:

Mehmed ..., Mehmet Beşe İbn-i Muslu, Kenan El-Muhzır, Bekredic Veled-i Bayak, Badesar Veled-i Verdim”

21.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatında Çölmekçi Mahallesinde vaki' Urganciyan Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem mürd olan Yani veled-i Tortos nam halik er karındaşı Temira veled-i Tortos nam zimmi meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mürd-i merkum Yani'nin zevce-i metrukesi olan iş bu sahibü'l-kitab Selnafe bint-i Erul nam zimmiye mahzarında bi't-tavü's-saf ikrar ve itiraf idüb karındaşım mehalık-ı merkumdan muttasıl mahalle-i merkumda vaki' olub bir haddi Abacı Abdurrahman mülküne ve bir haddi Mustafa Beşe mülküne ve bir haddi Göseh Lefter zimmi mülküne ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan bir bab fevkani ve tahtani mülk-i menzili ve furunumu ve sarbi ta'bir olunur anbarımı ve bağçemin içinde olan enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiremi ve yine bundan ma'ada Yomra Nahiyesine tabi' Hoç Mumcular nam karyede vaki' olub lede'l-ahali ve'l-ciran malumu'l-hudud olan harabeye müşerref olan ev yeri ve bahçeyi ve asmalu mülk ağaçlarımı cem'i tevabi' ve'l-levahık ve tara'if ve murafıkı ile mezbur Selnafe zimmiyeye bey' bat-ı sahih-i şer'i ile iki yüz yigirmi adet riyal-i tam altun guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i mübeyyi' mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür minval-i meşruh üzere mezbure Selnafe zimmiyenin müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkum Temira zimminin vech-i meşruh üzere

cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkume Selnafe zimmiye dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gibbe't-taleb ketb olundu. Tahrirren fi evail-i şehri şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal: Seydi Çelebi Bin Süleyman, Ali Çelebi Bin İshak, Es-Seyid Ebu Bekir Çelebi Kethüda-i Kulle, El-Hac Osman ..., Fehmi Paşa El-Kalenderi, Veyamiha Veled-i Pasgal"

21.2

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinelerinden fahrü'l-muhadderat ve ...-mesturat Safiye Hatun ibnet-i Merhum El-Hacc İshak nam hatun tarafından ıtk-ı atıü'l-beyanı ikrara vekil olub Ahmed Çelebi ibn-i Mehmed ve Ahmed Beşe ibn-i Mustafa nam kimesneler şهادetleriyle sabit-i vekale olan mezbure Safiye Hatunun lieb dam er karındaşı olan Mahmud Çelebi ibn-i El-Hacc İshak nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mezbure Safiye hatunun abd-ı müşterasından olan orta boylu kara yağız kara kaşlu kara gözlü Gürcü'l-asl olan iş bu sahibü'l-kitab Şahin bin Abdullah mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb iş bu evsaf ile mevsuf olan merkum Şahin müvekkilem mezbure Safiye Hatun'un malından ifraz idüb hasbeten lillahil ta'zim ve talebe'n-merzatihi'l

kerim tahrir ve ıġtak ve rıkyetinden ıtlak idüb sa'ir ahrar-ı asliü'n gibi hür olub limalehüm ve aleyhüma aleyhüm mefhumuna masdak oldukdan sonra müvekkilem mezbure Safiye Hatunun merkum Şahin üzerinde hakk-ı veladan gayrı hakkı kalmadı dedikte merkum Mahmud Çelebi'nin vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrı leh el-merkum bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten (gerisi tahrib olmuş)"

21.3

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İmaret Mahallesi sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Sadi Beğ ibn-i Mehmed Efendi nam müteveffanın sulbiye-i kebire kızları Havva ve Ümmühan nam hatunlar tarafından bey' atıü'l- beyan-ı ikrara vekil olub Mehmed Çelebi ibn-i Muslihiddin ve Ali Çelebi ibn-i Hasan nam kimesneler şهادetleri ile sabitü'l-vekale olan El-Hacc Musa bin Mehmed ve yine müteveffa-i mezburun zevce-i metrukesi olan Aişe bint-i Karabıyık Ali Beşe nam hatun tarafından

bey' atü'l-beyan-ı ikrara vekil olub Mehmed Çelebi ibn-i Kasab Davud Beşe ve Mehmed Çelebi ibn-i nam kimesneler şهادetleriyle sabitü'l-ve kale Mürteza Beşe ibn-i Mahmud nam kimesneler vekaleten ve yine müteveffa-i merkum Sadi Beğ'den sonra mütevaffiye olan Müteveffa Sadi Beğ'in sulbiye-i kebire kızı ve mezburetan Havva ve Ümmühan'ın lieb kız karındaşı ve mezbure Aişe'nin sadriye kızı olan mütevaffiye Hatice Hatunun zevci olan vekil-i merkum Mürteza Beşe ... asaleten meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazıran olub yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden olub mahmiye-i mezburede na'ib-i şer'i olan iş bu sahibü'l-kitab Şeyh Mehmed Efendi ibnü'l-merhum Hüseyin Efendi nam kimesne mahzarında her birileri bi'l-asale ve bi'l-ve kale bi't-tav ve rızalen bekre ve'n-necir? ikrar ve itiraf idüb müteveffa Sadi Beğ'den muntekil İmaret Mahallesinde vaki' olub bir haddi El-Hacc Şaban Efendi mülküne ve bir haddi Ömer Efendi mülküne ve bir haddi Mü'ezzin Arif Çelebi mülküne ve bir haddi Müsemma nam hatun mülküne ve bir haddi Derviş Mehmed ile diğer Mehmed Beşe mülklerine muntehi olan iki bab tahtani bir odası ve önünde vaki' sofası ve sarbi ta'bir olunur anbarı ve su kuyusu ve furunu ve kenefi ve muttasıl ahuru ve taşrasında vaki' olan bir bab tahtani yer odası ve önünde olan sofasıyla ve kenefi ve havlusu ve bahçesiyle ve içinde vaki olan enva-i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve merkum Hatuniye İmareti furunundan bir çift günde hakk-ı ciran fodulasuyla ve cem'i tevabi' ve'l-vahık ve tara'if ve murafıkı ile mahmiye-i mezburenin suk-i sultanisinde iki buçuk ay mikdarı bey'i min yezid olunub rağbet-i nas münkadi olduktan sonra na'ib-i merkum Şeyh Mehmed Efendi'nin üzerinden tamü'l-vezn sekiz dirhem hesabı üzere iki yüz aded riyalı guraşa karar idüb dahi ziyade baha ile taleb ve rağbet-i zuhur itmemekle müvekkilelerimiz mezburatan Havva ve Ümmühan ve Aişe ve Mürteza Beşe minval-i meşruh üzere mahdud-ı mezkürü cem'i tevabi' ile merkum Şeyh Mehmed Efendi'ye bat-ı sahih-i şer'i ile iki yüz tamü'l-vezn guraşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb-i' mahdud eylediler ve eyledik ve meblağ-ı mezkür iki yüz guraşa müşteri-i merkumun yedinden tamamen alub kabul ve kabz eyledüğümüz ve sonra meblağ-ı mezkürün iki yüz guraşa ala ma farizallahu te'ala müvekkilelerimiz ile merkum Mürteza Beşe ile müvekkilesi kaynanası mezbure Aişe Hatun müslimün huzurunda mabeynlerinde tevzi' ve taksim eylediler ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür müstakilen cem'i tevabi' ile merkum Şeyh Mehmed Efendi'nin mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarruf olsun dediklerinden mukırrun-ı mezburların

asaleten ve vekalet-en vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Şeyh Mehmed Efendi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sonra sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Receb-i Mürecceb min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühudu'l-hâl: Fahrü'l-ayan Elhac Hasan Ağa ibn-i Ahi Beşezade, Elhac Veli ibn-i Nuri, Elhac Ahmed bin Yerebakan, Elhac Çelebi ibn-i Derviş Beşe, Ömer Çelebi ibn-i Nicezade, Derviş Ağa Kaşifzade, Ahmed Ağa Birader, Mehmed Ağa Bari, Zeyni Çelebi ibn-i Mehmed Ağa, Hasan Çelebi ibn-i ..., Mehmed Ağa Yuşa, Elhac Şaban Efendi El-imam İmaret”

22.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden Nalbantzade Mehmed Çelebi ... liebeveyn karındaşları İbrahim ve Ali nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazı mü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Dilaver bin Abdullah ve merkum Dilaver'in zevcesi Hatı bint-i Abdullah nam kimesneler muvacehesinde merkum Mehmed Çelebi asaleten ve vekaleten bi't-tav'a ve rızalen bekre ve'n-necir ikrar ve itiraf idüb Debbağ Mahallesinde vaki' olub bir haddi, Köşeh Mehmed mülküne ve bir haddi Şatır mülküne ve bir haddi Ahmed mülküne ve bir haddi tarik-i amme müntehi olub karındaşı mezbur ile ber veçhi ... mesa ve müşterek olduğumuz bab evimizi ve çardağımızın cem'i tevabi' ve'l-levahık ve tara'if ve murafıkı ile ala tarikü'l-iştirak ve tesavir-i meşa ve müşterek zabt eylediğimiz üzere mezburan Dilaver ile zevcesi Fatıma Hatun bey' bat-ı sahih-i şer'i ile kırk aded riyalı guraşa bey' edüb ve kabz-ı semen-i ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezburun minval-i meşruh üzere mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarruf olsun dedikde mukırr-ı mezbur Mehmed Çelebi'nin vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum mezburan Dilaver ve Fatıma dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eylediklerinden sonra sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu. Tahriren fi gurre-i şehr-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Es-Seyid Mustafa Efendi El-İmam Cami-i Cedid, Hasan Efendi El-İmam Debbaghane, İbrahim Çelebi Bin Mustafa, Mustafa Çelebi Bin Recep”

22.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinelerinden olan Rabia bint-i El-Hacc Oğuz Yusuf nam hatunun babası Oğuz Yusuf’un muhallefatına ve ism-i mal itlak olunur eşyasına vazîü’l-yed olan anası Aîşe bint-i El-Hacc Ömer nam hatundan babası muhallefatının mezbure Aîşe Hatundan da’va ve taleb ahz ve kabz ve inde’l-ihtiyaç mürafi’-i şer’i olmağa iş bu sahibü’l-kitab Hüseyin Efendi ibn-i Ömer Efendi nam kimesne tarafından vekil ve na’ib-i münab nasb ve ta’yin eyledüğüne udul-iriciden Mahmud Çelebi ibn-i Muslu ve Osman bin Abdullah nam kimesneler eda-i şehadet-i şer’iye eylediklerinde merkum Hüseyin Efendi dahi vekalet-i mezbureyi kabul ve mezbure Rabia Hatunun hizmet-i lazimesi edaya mütesellim oluncak ma hüve’l vak’a ala vuk’u gibbe’t-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def’ ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve tahriren fi gurre-i şehr-i Şaban-ı Mu’azzam min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Şaban Ağa Bin Hüseyin, Ebu Bekir Çelebi Bin Süleyman, Mehmet Beşe Bin Muslu, Kenan El-Muhzır”

22.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden farü’l-muharrerat ve tacü’l-mesturat Aîşe bint-i ... Ebubekir Efendi nam hatunun zevci olub bundan akdem fevt olan Sekbanzade Mustafa Beşe nam müteveffanın zimmetinden münakid olan mehr-i mü’eccel müsemmasını ve semen-i hisse-i şa’iası vesa’ir hukuk-ı şer’iyesi zevc-i müteveffa-i mezbur Mustafa Beşe’nin zemim-i malında olan nukudundan ve müteveffa-i mezburun muhallefat ve metrukatları ... olanlardan da’va ve taleb ve ahz ve kabz ve ibkal ve izale müteveffa olan ... cümlesine iş bu sahibü’l-kitab (gerisi tahrir olmuş)”

22.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından El-Hacc Kasım Mahallesi sakinelerinden Hatune binti Zatil nam zimmiye tarafından bey’i atîü’l beyanı ikrara vekil olub İshak Beşe ibn-i Ali ve Hasan Çelebi ibn-i Kurt Beşe nam kimesneler şehadetleriyle sabit

vekil olan mezbure Hatune'nin zevci Yor veled-i Bereşgun nam zimmi meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Sava veled-i Totori nam zimmi mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb müvekkilem ve zevcem mezburenin Debbağhane Mahallesinde vaki' olub bir haddi Goza mülküne ve bir haddi Alaybeyzade Hüseyin Ağa mülküne ve bir haddi Muslu Beğ mülküne ve bir haddi Kabile mülküne müntehi olan bir bab evi ve bahçesi ve içinde vaki' olan enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle cem'i tevabi' ve'l-levahık müvekkilem ve zevcem mezbure Hatune zimmiye tarih-i kitabdan yedi sene mukaddem merkurum Sava zimmiye bey' bat-ı sahih-i şer'ile yüz altmış dokuz aded riyalı guruşa bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dud ve teslim meb'i mahdud eylemiş idi mahdud-ı mezbur tarih-i merkurumdan berü merkurum Sava zimminin mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarruf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vekale cari olan ikrar-ı ve kelimatı el-mukırrı leh el-merkurum zimmi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma hüvel vak'i ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve hurrire fi evail-i şehir-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal:Ahmed Ağa Bin Hüsam, El-Hac Mehmet Bin Musa Beşe, Ebu Bekir Beşe Bin Mehmet Beşe, Mehmet Beşe Bin Muslu"

22.5

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından El-Hacc Kasım Mahallesi sakinlerinden... zade dimekle maruf Mustafa Çavuş nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde mahmiye-i mezbure mahallatından İskenderpaşa Mahallesi sakinlerinden Tuhruzade dimekle meşhur Ali Çelebi ibn-i Mustafa nam kimesne mahzarında bi't-tav' asaf ikrar ve itiraf idüb mahmiye-i mezburenin Suk-ı Sultanisinde Bakkallar Çarşusunda vaki' olub bir haddi Kurt Beşe oğlu Hasan Çelebi furununa muttasıl ve bir haddi Yuşça oğlu Ali mülküne ve bir haddi Saraçlar Çarşusuna ve bir haddi Mehmed Ali Çavuş furununa ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan harabe ekmekçi furununu ve iki dükkan yeri ve ... mahzenine ve mahdud-ı mezkür içinde vaki' furun bahçesi ve yine mahdud-ı mezburenin içinde olan eski han yerini cem'i tevabi' ve'l-levahık ve tara'if ve murafıkı ile ayda tavaş Mahmud Ağa evkafına dokuz akçe icare mu'ayenesiyle merkurum Ali

Çelebi'ye bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile üç yüz aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dud ve teslim meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkur cem'i tevabi' ile müstakilen merkum Ali Çelebi'nin mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarruf olsun dedikde mukırr-ı mezbur Mustafa Çavuş'un vech-i meşruh üzere cari olan (bir kısmı tahrib olmuş) Ali Çelebi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira isticah idine hurri zalike ve hurrire fi evail-i şehir-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur ve sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şühudül Hal:Osman Çavuş Bin Mehmet, Mehmet Çavuş Bin İlyas, İshak Beşe Bin Ali Beşe, Mehmet Çelebi Bin Osman, El-Hac Mustafa Kulak”

23.1

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomra Nahiyesine tabi' Zafos nam karyedeki Hoç nam karye sakinelerinden Ziyade bint-i El-Hacc Osman nam hatun tarafından bey'i atü'l beyana vekil olub Ali Beşe ibn-i Mustafa ve Mehmed ibn-i Piri namlar şهادetleri ile sabit vekil olan mezburenin babası El-Hacc Osman nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab İbrahim bin Ali nam kimesne mahzarında bi'l-ve kale ikrar ve itiraf idüb müvekkilem ve kızım mezburenin karye-i merkumede vaki' olub bir haddi Kırboğuz ve bir haddi Ahmed mülküne ve bir haddi Mehmed mülküne ve bir haddi Salasinos zimmi mülküne müntehi olub sahtiyan bizim kile Trabzon sehem-i isti'ab olunur boz toprağını sahibü'l-arz ma'rifetiyle hakk-ı tasarruf ve karayemiş eşcarlarını vesa'ir ahva-ı enva'i eşcarlarını müsmire ve gayrihim cem'i tevabi' ve'l-levahık ve tara'if ve murafıkı ile merkum İbrahim'e on yedi aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen-i mah'dud ve teslim meb'i mahdud eyledi ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür merkum İbrahim'in mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-ve kale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve tevfiye hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira isticah idine hurri zalike ve hurrire fi gurre-i şehir-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Ali Çelebi Bin Yoşca, Mehmet Beşe Bin Allahverdi, Abdurrahman Beşe Bin Mehmet, Mehmet Beşe Bin Muslu”

23.2

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomura Nahiyesine tabi’ Şana-i Sagir nam karye sakinlerinden Abdülbaki bin Cafer nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde İsbala nam karye sakinlerinden Yor Veled-i Totos nam zimmi mahzarında da’va ve takrir-i kelim idüb tarihi kitabdan altı sene mukaddem babam Cafer Mahruse-i İstanbul’da tüccarlık (?) amelinde iken fevt olub babamın muhallelfat ve metrukâtı ve ... mahruse-i mezburede olan tencere (?) ... kırk guruşa bey’ idüb merkum zimmiye kırk guruşa tencere ... karz virüb merkum zimmi meblağ-ı mezkûru karz olub ve bana getürüb teslim eyledüğüne deruhte zimmi eylemiş idi meblağ-ı mezkûr kırk guruşdan on beş guruş aldım hala zimmetinde yiğirmi beş guruşum kalmışdır vaki’ hal su’al olunub merkum zimminin takrir-i tahrir ve icra-i hakk olunması matlubumdur dedikde gibbe’l-inkar müdde-i mezburun Abdülbaki’nin takrir-i da’vasına muvafık beyyine taleb olundukda ba’de’l- (bir kısmı tahrib olmuş) oluncak mezbur Abdülbaki’nin talebiyle istihlaf idecek meblağ-ı mezkûr kırk guruş merkum Yor zimmi ... Cafer’in muhallelfat ve metrukâtından Mahruse-i İstanbul’da tencere ustalarından alub kabz idüb ve arayim meblağ-ı mezkûru kırk guruşa müteveffa Cafer’in sulb-i oğlu Abdülbaki’ye teslim eyledim deyü ta’ahhüd eylemediğine ve merkum zimminin zimmetinde müteveffa Cafer’in akçesi külli ve bazen kalmadığına ve aher kimesneye alub virmedüğüne ve bu vech ile ve kazzamı olmadığına merkum Yor zimmiye yemin teklif olundukda merkum Yor zimmi dahi ala vakf-ı mes’ul-i halef bi’l-lellezi enzelel mescil ala an aleyyi islam eyledüğünden sonra mezbur Abdülbaki vech-i mu’arızadan men’ olub ma hüve vak’a ala vuk’u gibbe’t-taleb ketb olunub merkum Yor zimminin yedine def’ ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve hurrir fi evasıt-ı şehir-i Şaban-ı Mu’azzam sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhudül Hal: Hüseyin Çelebi Barakzade, Es-Seyid Ali Çelebi Bin Süleyman, Mehmet Beşe Bin Muslu Beşe, Murteza Beşe Bin Mehmet Beşe”

23.3

“Mahmiye-i Trabzon sakinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ahmed nam mütevaffanın varakını(?) lieb dam kız karındaşı Güllü binti Sefer nam hatunun ile

emmisi Ebubekir Çelebi nam kimesneyi zahir ve mübeyyin olduktan sonra mezbure Güllü hatun ve mezbur Ebubekir Çelebi nam kimesne meclisi şer'i hatır-ı lazımü't tevkirde Bayburt kazasına tabii kala sakinlerinden Süleyman bin İbrahim nam kimesne mahzarında dava ve takrir-i kelam idüb tarih-i kitabdan mukaddem merkum Süleyman Gümüşhane kazasında karındaşım Ahmed'den cihed-i karz yüzon gurus karz alub hala karındaşım Ahmet fevt olmağla mebağ-ı mezkür merkum Süleyman'ın zimmetinde kalmışdır vaki hal su'al olunub merkumun takrir-i tahrir ve icra-i hak olunması matlubumdur dediklerinde gibbe's-sual merkum Süleyman cevabında mezbure Güllü Hatun'un karındaşı Ahmed'den cihet-i karz yetmiş gurus karz aldım meblağ-ı mezkür yetmiş gurusun otuz beş gurusu iş bu müteveffanın emmisi Ebubekir Çelebi'ye ve baki kalan otuz beş gurusu dahi mezbure Güllü Hatunun tarafından vakil olan Yakub Ağa ibn-i Mehmed Ağa nam kimesneye eda ve teslim eyledim hala zimmetim bir akçe ve bir habbesi kalmadı deyü merkum Süleyman cevap verücek mezbure Güllü Hatun Ağa'dan kelam idüb Yakub Ağa'yı husus-ı mezbur için meblağ-ı mezkûru hisse tarafından vekil eylemedim meblağ-ı mezkür otuz beş gurus bana gelüb duhül olmadı merkum Süleyman'ın ikrarı üzere meblağ-ı mezkür otuz beş gurus merkum Süleyman'ın ikrazı üzere tahsil olunmadı babında yed'ime kıbeli's-şer'i şerifimde yed'ime hüccet-i şer'ie verilmesi taleb iderim dedikde merkum Süleyman'ın ikrarı üzere meblağ-ı mezkür otuz beş gurus mezbure Güllü hatuna eda ve teslim eylemeğe merkum Süleyman'dan mucebiyle hükm olunub ma hüvel vak'i ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olunduki lede'l-hace müzekkiri macira isticah idine hurri zalike hurrire fi evasıt-ı şehr-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mehmet Beşe İbn-i Musli Beşe, Mehmet Efendi El-Tabip..., Mehmet Beşe İbn-i ..., Kenan El-Muhzır,”

23.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Tekfurçayı Mahallesi sakinelerinden olub bundan akdem bila-veled müteveffiye olan Havva ve Fati binad Mustafa Çelebi nam hatunların veraset-i zevci Mahmud Çelebi ibn-i Mehmed Çelebi nam kimesne ile mezburatanın babası Mustafa Çelebi ile anaları Neslihan bint-i El-Hacc Mehmed eş-şehri hurus nam kimesneler münhazıra olduğu zahir ve mübeyyin olduktan sonra

merkum Mustafa Çelebi bi'nefsi-ı asaleten ve zevce-i mezbure Neslihan Hatun tarafından ikrar-ı ati beyanı beyanata vekil olub bima-hüve tarik-i nehc-i şevt vekâlet-i şer'an sabite olan Na'ibzade dimekle maruf Ömer Çelebi ibn-i Mustafa Çelebi nam kimesne vekâlet-i meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde müteveffa olan Havva ve yine Havva'dan sonra müteveffiya olan (bir kısmı tahrib olmuşdur) merkum Mahmud Çelebi ibn-i muvacehesinde her biri ikrar ve itiraf idüb müteveffiye-i mezburemattan Havva'nın zevci merkum Mahmud Çelebi'nin zimmetinde münakıd olan kırk bin akçe mehr-i mü'eccel müsemmasından ve ba'de müteveffiye olan Fati'nin dahi zevc-i merkum Mahmud Çelebi'nin zimmetinde münakıd olan otuz bin akçe mehr-i mü'eccel müsemmasının mühimmevi nikâhları (?) yetmiş bin akçe olub meblağ-ı mezkûr yetmiş bin akçenin nısf-ı otuz beş bin akçe itmekle mezburetan Havva ve fati bila-veled müteveffi olmasıyla bi-hasbi'l-fera'iz cümlelerin eyledikleri muhallefat ve metrukâtları ve tereke eyledikleri nısf-ı zevc-i merkum Mahmud Çelebi'ye intikal idüb ve nısf-ı aheri dahi babası Mustafa Çelebi ile anası müvekkilem merkume Neslihan Hatun'a isabet itmekle yetmiş bin akçe mehr-i mü'eccel müsemmalarından müvekkilem merkum ile babası Mustafa Çelebi'den otuz beş bin akçe müteveffa-i mezburun zevci Mahmud Çelebi'nin yedinden alub kabul ve kabz eylediklerinden sonra mütevaffiye-i mezburatan Havva ve Fati'nin dahi cümle tereke eyledikleri muhallefatve metrukâtlarının müslihun huzurunda ala ma farzallahu te'ala mabeynimizde tevzi' ve taksim eyledik ba'de'l-yevm mütevaffiye Havva ve Fati nam hatunun terk eyledikleri muhallefat ve metrukâtları ve ism-i mal ıtlak olunur eşyalarından vechen mine'l-vücuha hisse ve alakalarımız kalmadı dediklerinde mukırran-ı mezburanın vech-i meşruh üzere cari asaleten ve vekâleten cari olan ikrar ve kelimatları el-mukırr leh el-merkum Mahmud Çelebi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten sonra sıhhat-ı ikrara ve haze'l-vesika hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehir-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mahmut Çelebi ..., Ahmet Çelebi Bıyıkzade, Ali Ağa Yarimbıyıkzade, Yusuf Ağa Bin Abdullah, Mehmet Efendi Bin ...,”

24.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Tekfurçayı Mahallesi sakinelerinden Rabia bint-i Hüseyin nam hatun tarafından bey'i atü'l beyana ikrara vekil olub

Mehmed Beşe ibn-i İsmail ve Molla Mahmud bin Süleyman nam kimesneler şehadetleri ile sabit vekil olan Ahmed Efendi ibn-i Mahmud nam kimesne bi'l-vekale meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Hasan Beşe ibn-i İshak nam kimesne mahzarında ve bi't-taviü's-saf ikrar ve itiraf idüb müvekkilem mezburenin mahalle-i merkurda vaki' olub bir haddi sitre mahallede ve bir haddi müsalebe ve bir haddi tarik-i 'amme ve bir haddi tarik-i hassa müntehi olub müvekkilem mezbure kız karındaşı Havva nam hatun ile mesa ve müşterek mutasarrıfe olduğu bir bab mülk-i menzilde ve bahçede olan nısf-ı hisse-i şa'iasını kız karındaşı mezbure Havva Hatun'un zevci olan merkur Hasan Beşe'ye bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile on sekiz aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkür mezbur Hasan Beşe'nin mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vekale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkur Hasan Beşe dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten sonra sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehir-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Şaban Efendi El-İmam İmaret, Ömer Efendi İbn-i El-Hacc Halis, Hüseyin Efendi El-İmam Debbag, Hasan Efendi El-İmam İskender”

24.2

“Görelle Kazasına tabi' Hacızade Mustafa mahfil-i kazada Sarışın Gürcüyetü'l asl olan ... cem'i malımdan ıhtak etmişimdir dedikde kayd-ı sicil olundu. Hurrire fi Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.”

Şuhudül Hal: Naib ... Mehmet Çelebi, Yarımbıyıkzade Mehmet Çelebi, Mehmet Efendi, Mahmut Ağa, ve gayrihim”

24.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinlrinden olub bundan fevt olan Şakaloz dimekle ma'ruf Mustafa Beşe ibn-i Ali nam müteveffanın veraset-i zevce-i metrukesi olan Afife bint-i Mahmud Çelebi nam hatun ve sulbiye-i sagire kızı Emine'ye li-ebeveyn ümmüzadesi Beşir Beşe ibn-i Mehmed nam kimesneler münhazıra olduğu şer'an mütehakkık olmağın merkur Beşir Çelebi asaleten ve sagire-i mezbure Emine'ye kıbel-i şer'i şerifden vasi'-i mansubesi ve anası mezbure Afife

Hatun tarafından ikrar-ı atü'l-beyanata beyana sulh vekil olub bi-mahüve tarik-i nehc-i savbı şer'an vekalet-i sabite olan Hüseyin Efendi ibn-i Ömer nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure mahallatından Eksotha mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Abdurrahman Ağa ibn-i Musa Beğ nam kimesne mahzarında bi't-taviü's-saf her biri ikrar ve itiraf edüb merkur Abdurrahman Ağa tarih-i kitabdan mukaddem müteveffa Şakaloz Mustafa Beşe'den iştirâ eyledüğü bin altı yüz guruşluk ipek pahasından bin iki yüz guruş merkur Abdurrahman Ağa Şakaloz Mustafa Beşe'ye eda ve teslim eyledi merkur Abdurrahman Ağa ibek bahasından kusuru için Mustafa Beşe'ye yüz seksen guruşa gürcüü'l-asl iki ras gulam ile yetmiş guruşa bir ras cariyeye ve doksan iki guruş dahi Mustafa beşe'ye eda ve teslim eyledim ancak zimmetimde Şakaloz Mustafa Beşe'nin ipek bahasından elli sekiz guruş kalmışdır deyü ikrar ve itiraf olub ve biz dahi iki iki ras Gürcüü'l-asl gulam ile cariyeye dahil noksaniye Şakaloz Mustafa Beşe'ye virmedik deyu mabeynimizde münaza'at-ı kesire ve muhasemat-ı şedide vaki' oldukdan sonra iki gulam ile cariyenin kıymetlerinden nizamız olmağla mabeynimizde muslihun ve müslimun tavassut itmekle mabeynimizi merkur Abdurrahman Ağa ile yüz aded riyalı guruşa sulh eylediklerinde bizler dahi sulh-ı mezburun kabul ve bedel sulh olan yüz aded riyalı guruşa merhum Abdurrahman Ağanın yedinden ala sebili's-sulh ve't-tehariç alub zimmetini ibra ve ıskat eyledik ba'de'l-yevm biz dahi husus-ı mezbura müte'allik bizden asaleten veya vekaleten da'va ve niza sadır ve sadır olunursa lede'l-hükkamü'l-kiram makbulmesmua olunmasın dediklerinde mukırran-ı mezburanın asaleten ve vekaleten cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkur Abdurrahman dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı sulh ve ikrar-ı ibra'ya berat-ı zimmetini mucibiyle hükm olunub ma hüve vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb olundu. Hurrirre fi evasıt-ı şehr-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf .

Şuhudül Hal: Ahmet Efendi El-Müderris, El-Hac Şaban Efendi El-İmam İmaret, Ahmet Efendi El-Muhzır, Recep Efendi İmaret, Mehmet Çelebi Katib-i İmaret"

24.4

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden Sakiszade Mahmud ağa nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Hüseyin bin Abdullah nam kimesne mahzarında bi't-taviü's-saf ikrar ve

itiraf idüb mahmiye-i mezbur mahallatından İskenderpaşa Mahallesinde vaki' olub bir haddi mekabir-i müslimin ve iki haddi Saraç El-Hacc Mustafa mülküne ve bir haddi Bunarezzade Ömer Beğ mülküne muntehi olub eski bağçe ta'bir olunur bir bab evimi ve bahçemi içinde olan enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmire ile merkum Hüseyin'e bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile yigirmi bir guruş kıymetiyle bir ra's bargir ile on bir guruş nükudun mecmu' otuz iki aded riyali guruşa merkum Hüseyin'e bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbur vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Hüseyin dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten sonra sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraya hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve istihcah idine hurri zalike ve hurrire fi evası-ı şehr-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Osman Çavuş Bin Mehmet Abdalbaki Çelebi Berberzade, El-Hacc Osman Zefineli, Mustafa Çelebi Çukadar, Hamza Beşe ..., Murteza Beşe Biraderi O, Uzun İbrahim Beşe, Hüseyin Çelebi, Ali Çelebi"

25.1

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden olub hala Rize Kazasında meskun olan kıdveti'l-kıra-i kiram Fazlullah Beğ mehilü'l-merhum Abdülbaki Paşa zide mecdihu tarafından bey'i atiü'l beyana ikrara vekil olub kaza-i rize sakinlerinden Çelebi demekle meşhur Ahmed Ağa ibn-i Mehmed ve Fazlı Beğ ibn-i Abdullah nam kimesneler şهادetleri ile sabitül vekale olan El-Hacc Osman bin Murad Beşe nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Hüseyin Ağa bin Mehmed nam kimesne mahzarında bi't-tav'ü's-saf ikrar ve itiraf idüb müvekkilem müşarün'ileyh fazlullah Beğ'in ümmüsi Esmâ Hanım'dan müntakil Cami'i Cedid Mahallesinde vaki' olub bir tarafı Fazlı Ağa mülküne ve bir tarafı Kalteli El-Hacc Hasan mülküne ve bir tarafı Muhzırzade Mehmed mülküne ve bir tarafı tarik-i amme muntehi olan iç evleri iki bab fevkani odayı ve tahtında olan iki bab evi ve furunu ve harabe hamamı ve zeytun eşcarlarını ve sa'ir enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-i müsmirelerimizi cümle tevabi' ve'l-levahık merkum

Hüseyin Ağa'ya bey' bat-ı sahih-i şer'i ile üçyüz aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen mahdud ve teslim meb'i mahdud eyledi ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-merkum Hüseyin Ağa dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erbaa ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Fahrülayan Mustafa Çavuş Bin Ali, Mahmut Çelebi İncekarazade, Es-Seyid İsmail Çelebi, İbrahim Çelei Biraderi O, Uzun Hasan Ağa, El-Hac Ömer Bin Murat"

25.2

"Budur ki Mahmiye-i Trabzon'da vaki' merhum İmaret-i Hatuniye Evkafı'nın ehl-i ta'ifelerinden El-Hacc Yusuf Efendi ve Ortahisar Müderrisi Ahmed Efendi müsteadilerinden muayyed Hüseyin Efendi ve imamlarından El-Hacc Şaban Efendi ve hatibi Ahmed Efendi ve imam Ömer Efendi Cüzhevan ... Ahmed Efendi ve müezzin Maruf Çelebi ve yine cüzhevan Mehmed Efendi ve İmaret-i Hatuniye Evkafının cümle ehl-i ta'ifeleri bi ecmaihim meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde hazırın olub evkaf-ı mezburenin mütevellisi olan El-Hacc Ahmed bin Abdullah ve Derviş Beşe ibn-i Mehmed nam kimesneler muvacehelerinde her birileri ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb müteveli-i merkum El-Hacc Ahmed ve Şeriki Derviş ... taamiye akçesini mabeynimizde hesab eyledüğümüzde taamiye akçesi deyü merkum El-Hacc Ahmed ile şeriki olan Derviş Beşe'nin yedlerinde olan iki bin akçe ve bir aylık vazifemiz akçesi altı bin akçe ki mecmu' on iki bin akçe müteveli-i merkuma El-Hacc Ahmed ile Derviş Beşe'nin yedlerinde bi't-tamam ve'l-kemal alunub zimmetlerini ibra ve ıskat eyledik merkuman Elhac Ahmed ile Derviş Beşe'nin zimmetlerinde bir akçe ve bir habbelerimiz kalmadı dediklerinde mukkırun-ı mezburun ehl-i mezaife akitleri vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-merkuman El-Hacc Ahmed ile Derviş Beşe dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik eylediklerinden sonra sıhhat-ı ikrar ve berat-ı zimmetine hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u en-niza gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub müteveli-i mezburan El-Hacc Ahmed ile Derviş

Beşe'nin yedlerine def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira isticac idine hurri zalike hurrire fi evail-i şehri Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ba'de tamam elaf min hicret-i mine'l-izz ve's-şeref.

Şühudü'l-hâl: Elhac Hasan Ağa bin Yahya Beşezade, Mehmed Çelebi bin Selfi Osman, Mehmed Çelebi Katib-i İmaret, Derviş Çelebi bin Mehmed Ağa, Mehmed Ağa Yâri, Ahmed Çelebi Nazır-ı İmaret ve gayrihum.”

25.3

“Sürmene kazasına tabi' sakinlerinden olub Dergâh-ı Ali dalim mahsufama me'ali çavuşlarından kıdveti'l-emasil ve'l-akran Mustafa Çavuş ibn-i Abdullah nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde Mahmiye-i Trabzon mahallatından Ortahisar'da Bayram Beğ Mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Murteza Çelebi ibn-i Mustafa nam kimesne mahzarında bi't-taviü's-saf ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumda vaki' olub bir haddi Dokuzluoğlu mülküne ve taraf-ı sülüsü tarik-i amme münthehi olub bundan akdem Atabizade Ali Efendiden iştira eyledüğüm bir bab fevkani ve tahtani mülk-i menzili ve havlusu cem'i tevabi' ve'l-vahık ve tara'if ve murafık ile merkum Murteza Çelebi'ye bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile kırk bin nükud raici fi'l vakt akçeye bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i mübeyyi' mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezbur Murteza Çelebinin müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrı leh el-merkum Murteza Çelebi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idicek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve hurrire fi evasıt-ı şehri Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Abdurrahman Ağa Bin Bostan Çavuş, Hüseyin Ağa Bin Ali Ağa, Mir Mehmet Çelebi Serdar, Şahin Çelebi Bin Mustafa, Salih Ağa Ez-Zaim, Ahmet Efendi Bin Ebubekir Efendi, Mehmet Çelebi El-İmam Mahalle-i Mezbur, Abdurrahman Beşe Bin Abdi, Molla Firaz Efendi, Kenan El-Muhzır”

25.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından El-Hacc Kasım Mahallesi sakinelerinden Kamile bint-i Mustafa Beşe nam hatun tarafından bey' atıül beyanı ikrara vekil olub

Hasan Çelebi ibn-i Bozkurt Beşe ve Ruşen ve Mustafa Beşe ibn-i Davud nam kimesneler şehadetleriyle sabitül vekale olan Bostan Beşe ibn-i Abdullah nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab El-Hacc Hasan bin Abdullah nam kimesne mahzarında bi'l-vekale bi't-tav' asale bekre ve'n-necir ikrar ve itiraf müvekkilem mezburenin mahalle-i merkuma vaki' olub bir haddi Ramazan Beşe mülküne ve bir haddi müvekkilem balığa mezbure Kamile Hatun mülküne bir haddi müşteri-i mezbur El-Hacc Hasan mülküne ve bir tarafı tarik-i amme münthehi olan mabeynimizde müvekkilem mezbure Kamile'nin tarik-i hassadan alakası olmak ile müvekkilem mezbure Kamile Hatun mahdud-ı mezburunin içinde vaki' olan arz-ı haliyesini ve bir dib zeytun eşcarını bahçesine tabi' olan taş duvarlarını cem'i tevabi' ve'l-levahik ve tara'if ve murafıkı ile merkum müvekkilem Kamile Hatun mezbur El-Hacc Hasan'a bey' bat-ı sahih-i şer'i ile altmış aded riyalı guraşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkürenin içinde olan arz-ı haliyesi cem'i tevabi' ile merkum El-Hacc Hasan'ın müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vekale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idicek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olundu hurri zalike ve hurrire fi şehr-i Ramazan-ı Mübarek min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Süleyman Çelebi Bıçakcızade, Mustafa Beşe İbn-i Mehmet, Tuhluzade Ali Ağa, Çelebi Mehmet Bey, Kurt Beşe Oğlu Hasan Çelebi"

25.5

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar'da vaki olub Amasya Mahallesi sakinlerinden olub sabıkan Kefe Sancağı beyi olan kıdveti'l-ümera'i'l-kiram izzetli Fazlullah Beğ dame ikbalehu meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden olub sabıka mahmiye-i mezburede zabıt-i yeniçeriyen olan Dergâh-ı Ali dame mahzufa mal-ı me'ali çavuşlarından kıdveti'l-emasil ve'l-ayan Mustafa Çavuş ibn-i Ali Beşe nam kimesne mahzarında müşarün'ileyh Fazlullah Beğ bi't-taviü'l ve'l-rızalen bi'l-bekre ve'n-necir ikrar ve itiraf idüb kendi silk-i mülkümde münselik olub Mahmiye-i Trabzon Suk-ı Sultanisinde vaki' olub bir tarafı leb-i deryaya

ve bir tarafı tarik-i hassa ve bir tarafı Haseki Mehmet Ağa dükkânına ve bir tarafı tarik-i amme müntehi olan altı bab fevkani kerasteci dükkânlarımı ve tahtında vaki' olan dört bab mahzenleri dahi ayda merhum İmaret-i Hatuniye Vakfına otuz akçe icare-i mu'ayyenesiyle müşarün'ileyh Mustafa Çavuş'a bey'i bat-ı sahih-i şer'i ile dört yüz yedişer dirhem guruşa bey' idüb kabz-ı semeni ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr altı bab fevkani kerasteci dükkânı ve tahtında olan dört aded mahzeni dahi müşarün'ileyh Mustafa Çavuş'un müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkum Fazlullah Beğ vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Mustafa Çavuş dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ketb ve terkim olunub müşarün'ileyh Mustafa Çavuş'un yedi'ne def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine hurri zalike ve hurrir fi gurre-i şehir-i Ramazan-ı Mübarek min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mir Mehmet Çelebi Ömer Efendi, Hasan Efendi El-İmam Debbaghane, Mahmut Çelebi Bin El-Hacc Mehmet..., Şeyh Mehmet Efendi Bin El-Merhum Hasan Efendi"

26.1

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar'da vaki' Amasya Mahallesi sakinelerinden fahrü'l-muharrirat ve tacü'l-mesturat Aişe Hatun ibnet-i el-merhum İslam Paşa vakt-i afiha(?) tarafından hibe-i atü'l beyanı ikrara vekil olub Ahmed Ağa ibn-i Hüseyin ve Cafer Ağa ibn-i Abdullah nam kimesneler şهادetleriyle sabitü'l vekale olan Mahmud Çelebi ibn-i El-Hacc Mehmed nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımu't-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden olub sabıka Kefe Sancağı beyi olan kıdveti'l-ümera-i kiram iş bu sahibü'l-kitab Fazlullah Beğ ibn-i el-merhum Abdülbaki Paşa zide kadrehu muvacehesinde bi't-tavi's-saf ve ikrar ve itiraf idüb müvekkilem mezbure Aişe Hanım'ın mahmiye-i mezbure Suk-ı Sultanisinde vaki' olub bir haddi leb-ı derya ve bir haddi Fazlullah Beğ dükkânına ve bir haddi tarik-i hassa ve bir haddi tarik-i amme müntehi olub ayda merhum İmaret-i Hatuniye Evkafına on beş akçe icare-i mu'ayyenesiyle üç bab fevkani kerasteci dükkânını ve tahtında vaki' olan iki bab mahzeni dahi müvekkilem mezbure Aişe Hanım müşarün'ileyh Fazlullah Beğ'e

hibe-i sahih-i şer'îye ile hibe ve temlik ve tahliye ve teslim eyledi ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr üç bab kerasteci dahi dükkânı ile içinde olan iki bab mahzen müşarûn'ileyh Fazlullah'ın müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere bi'l-vekale cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırr leh el-merkum Fazlullah Beğ dahi bi'l-muvacehe tasdik ve kabu idecek sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb ve terkim ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace isticah idine hurri zalike ve hurrîre fi evail-i şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mir Mehmet Çelebi Bin Ömer Efendi, şeyh Mehmet Efendi Bin Hasan Efendi, Mahmut Çelebi İbn-i El-Hac Mehmet Ağa, Hasan Efendi El-İmam Debbâğ, Mahmut Çelebi İbn-i El-Hacc İshak, Hasan Efendi El-İmam İskenderpaşa, Mehmet Çavuş İbn-i İlyas, Perviz İbn-i Abdullah, Mehmet Çelebi Maksudzade, Murteza Beşe Bin Ahmet Çavuş”

26.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ayavasıl Mahallesi sakinlerinden Bavali veled-i nam kimesne zimmi meclis-i şer'î hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Aleksandr veled-i Tanas nam zimmi mahzarında her biri ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb oğlum Lefter nam sagirenin anasından ırs-i şer'î ile intikal idüb mahalle-i merkumede vaki' olub bir tarafı Havace Arslan mülküne ve bir tarafı Sadık Çelebi mülküne ve bir tarafı Gorgor mülküne ile ve bir tarafı tarik-i amme ile mahdud ve mümtaz olan bir bab tahtani mülk-i menzil ve havluya ve oğlum sagire-i mezburun anasının zaruret-i deyni için ve sagir-i mezburun dahi nafakası için vesayetim hasebiyle merkum Aleksandr zimmi bey'i bat-ı sahih-i şer'îyle elli riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ve teslim-i meb'i mahdud kıldım ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun mülk-i menzil Aleksandr zimminin müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbur Bavali zimminin vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırrle merkum Aleksandro zimminin dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul idicek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu ve terkim ve yed olunub ve yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace isticah idine hurri zalike ve hurrîre fi gur-re-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: El-Hacc Hasan Bin Kasım Beşe, Bünyad Çelebi Bin Kurd, Veli Beşe İbn-i Ahmet, Şaza Veled-i Vasil”

26.3

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Yomra Nahiyesine tabi’ Dige (?) nam karye sakinlerinden Derviş ibn-i Ali nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde bi’l-fi’il Trabzon muhafazasında olan zabitan-ı yeniçeriyan Trabzon olan iş bu sahibü’l-kitab Mustafa Çavuş ibn-i Ali nam kimesne muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelam idüb karye-i merkumede vaki’ olub bir tarafı Çavuşzade El-Hacc Ömer mülküne ve bir tarafı Mehmed Beşe mülküne ve bir tarafı Mustafa Beşe mülküne ve bir tarafı ırmağa müntehi olan bir bab mülk-i menzili ve sarbi tabir olunur anbarımı ve furunu ve bağçemi içinde vaki’ olan asmalu mülk ağaçlarımı ve fundukluk hadikası ve dört dib... küblerimi ve sa’ir enva’i eşcar-ı müsmire ve gayr-i cümleyle tevabi ve levahık ve tara’if ve murafıkı ile müşarün’ileyh Mustafa Çavuş’a bey’-i sahih-i şer’ile seksen yedi aded riyalı guruşa bey’ idüb kabz-ı semen-i ma’dud ve teslim-i meb’i mahdud eyledim ba’d-e’l-yevm mahdud-ı mezkür-u mezbur Mustafa Çavuş’un müstakilen mülk-i müşterasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatını el-mukırrı leh el-merkum Mustafa Çavuş dahi bi’l-muvacehe tasdik ve bi’l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten sonra sıhhat-ı ikrar ve bey’ ve şiraye hükm-i birle ma hüvel vak’i ala vuk’u gıbbe’t-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def’ ve teslim olundu ki lede’l-hace müzekkiri macira ola hurri zalike ve hurrire fi evail-i şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şuhydül Hal: Molla Recep El-İmam, Mahmut Ağa Bin El-Hacc İshak, Şahin Çelebi Biraderio, Mehmet Çelebi Selefizade, Mehmet Çelebi Kokomizade, Emir İbn-i Derviş”

26.4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İskenderpaşa Mahallesi sakinlerinden El-Hacc Kasım ibn-i İsmail nam kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde Mahmiye-i Trabzon mahallatından Ortahisar’da Eskişaray Mahallesi sakinlerinden iş bu sahibü’l-kitab İbrahim bin Kaya nam kimesne mahzarında bi’t-tav’a ve’l-rızalen bekre ve’n-necir ikrar ve itiraf idüb mahmiye-i mezburenin Suk-ı Sultanisinde vaki’ Abacılar Çarşusunda

olub bir tarafı Hüseyin Beşe mülküne ve bir tarafı Murteza ve iki tarafı tarik-i amme müntehi olan bir bab büyük dükkanımı ayda Ortahisar Cami'i Şerifine beş akçe icare zeamiyle merkum İbrahim'e vakf-ı mezburun mütevellisi izniyle bey' bat-ı sahih-i şer'iyle yetmiş aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim meb'i mahdud eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr olan dükkan çar (?) duvar ile mezbur İbrahim'in müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum İbrahim dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten sonra sıhhat-ı ikrara ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma hüve vak'a ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine. Hurrirre fi evail-i şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Derviş Bin İbrahim, Mehmet Bin Murat, Hamza Bin Murat, Hasan Beşe Bin ..., Osman Çelebi Bin El-Hacc Mahmut, Mehmet Çelebi Bin Dede"

26.5

"Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar Mahallesi sakinlerinden Mustafa Çelebi Abdülbaki nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure sakinlerinden iş bu sahibü'l-kitab Cafer Ağa ibn-i Abdullah nam kimesne mahzarında bi't-tav'a ve'l-rızalen bekre ve'n-necir ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumda vaki' olub bir haddi Kurd mülküne ve bir haddi Bayram mülküne ve bir haddi kala cidarına ve bir haddi tarik-i amme müntehi olan bir bab harabe evimi cem'i tevabi' ve'l-evahık ve tara'if ve murafıkı ile merkum Cafer Ağaya bey' bat-ı sahih-i şer'i ile doksan yedi aded riyali guruşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud eyledim ba'de'l-yevm mahdud-ı mezkûr mezburun müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Cafer Ağa bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik ve kabul eyledikten sonra sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma hüvel vak'i ala vuk'u gibbe't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine. Tahriren fi evail-i şehr-i Ramazan-ı Mübarek min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül hal: Bayram Bey İbn-i Abdi, Ali Çelebi Bin İbrahim, ... Cafer, Perviz Ağa Bin Abdullah, Kenan El-Muhzır, Osman Bin Abdullah, Mehmet Bin Veli”

27.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden Rabia bint-i El-Hacc Oğuz Yusuf nam hatunun tarafından sulh-i atiü'l beyanı ibraya vekili olan Hüseyin Efendi ibn-i Ömer Efendi nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde müteveffa Oğuz Yusuf'un zevce-i metrukesi mezbure Rabia'nın anası olan Aişe bint-i El-Hacc Ömer nam hatunun tarafından tasdike ve ikrara vekil olan mezbure Aişe'nin zevci Ahmed Beşe ibn-i Ali nam kimesne mahzarında ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb müvekkilem mezburenin babasından intikal idüb cümle terk eylediği muhallefat ve metrukât ve nükudundan ve cümle terk eylediği eşyasından bi-hasbü'l-fera'iz müvekkilem mezbure Rabi'a'ya isabet iden hisse-i şa'iası mukabelesinde anası mezbure Aişe Hatun'dan doksan aded riyaî ve beş ibkalı(?) altun saç bağı ve bir memhur İstefan (?) ve altun kırmalar ve altun kösek ve üç yüz dirhem raht kuşak ve evani-i nühası ve çardağın bakisinden ve dükkândan hisse-i şa'iasını bi'l-cümle müvekkilem mezbure Rabia Hatun anası mezbure Aişe Hatunun yed'inden ala tarikü's-sulh ve't-tehariç alub anası mezbure Aişe Hatunun yed'inde alub ibraz-ı zimmet eyledi ba'de'l-yevm müvekkilem mezbure Rabia Hatunun anası Aişe Hatunun zimmetinde babası mirasından vechen mine'l-vücuha hisse-i mürafih kalmadı husus-ı mezbur için mezbure Rabia hatundan da'va ve niza sadır ve sadır ve mübadele olursa lede'l-hükkam el-kiram makbule ve mesmu'a olunmasın dedikde mukırr-ı mezbur Hüseyin Efendi'nin vech-i meşruh üzere bi'l-vecale cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Ahmed Beşe dahi bi'l-vecale vecachen tasdik ve şifahen tahkik idecek sıhhat-ı ikrara ve kelimat-ı ibraya ve ibraz zimmete hükm-i birle ma hüve vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Şuhudül Hal: El-Hacc Hasan Ağa ...zade, Mustafa ...zade, Mehmet Çelebi Bin Müşvik, Hüseyin Efendi El-İmam, Hasan Ağa ..., El-Hacc Recep El-İmam”

27.2

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Aşağıhisar mahallesi sakinlerinden Fatima bint-i Hasan Çelebi nam hatunun tarafından da'va-i ati beyan ı ikrara bi-mahüve tarik-i nehci savb-ı şehri vekaleti sabite olan mezburenin babası merkum Hasan Ali Çelebi ibn-i Mustafa nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde yine mahmiye-i mezbure

sakinlerinden olub vekil-i merkur Hasan Ali Çelebi'nin damadı olan Ali Beşe ibn-i Cafer nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kalam idüb tarih-i kitabdan mukaddem merkur Ali Beşe kızım Fatıma'ya tezevvüc eylediği anda (?) ağırlık namıyla nas bende meşhur ketb-i fikhiyede mehr-i mü'eccel müsemma olunub teslim eylediği bir ras Gürcü iü'l-asl Bağçenan bint-i Abdullah nam cariyeye memlükemi müvekkilem kızım merkume Fatıma dahi kabul ve kabz idüb hizmetinden olduğundan gayri merkur Ali Beşe kızım mezbure ile ba'de't-tezevvüc halvet-i sahihe bulunduğundan sonra merkur Ali Beşe zikr olunan Bağçenan cariyey geri rücu idüb almışdır vaki' hal su'al olunub zikr olunan cariyeyi geri kızım Fatıma'ya aliverilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-su'al merkur Ali Beşe cevabında merkur Hasan Ali'nin kızı Fatıma'ya tezevvüc eylediğime ol esnada zevcem Fatıma bir ras Gürciyetül asl Bağçenam bint-i Abdullah nam cariyemi zevcem Fatıma Hatun'a ağırlık ve yahud mehr-i mü'eccel namıyla virmedim bu vech ile merkur... yokdur deyü mezbur Ali Beşe husus-ı mezbur bi'-külliye münkir olucak vekil-i merkur Hasan Çelebi'nin takrir-i da'vasına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Hasan Çelebi ibn-i Solak ve... ta'ifesinden Narise bint-i Mehmed ve Aişe bint-i Ali Beşe nam kimesneler li-ecl-i şehade hazıran bi'l-meclis olub gıbbe's-şehadet fi'l-hakika merkur Ali Beşe iş bu merkur Hasan Ali Çelebi kızı Fatıma nam hatun tezevvüc ve nikah eylemek esnasında iken merkume Fatıma'ya merkur Ali Beşe ibn-i Cefer bir ras Gürcüiü'l-asl Bacıyan nam cariyesi mezbure Fatıma'ya tezevvüc ve nikah eylediğinde mehr-i mü'eccel namıyla virüb biliriz bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi ideriz deyu eda-i şehadet-i şer'iyle eyledikleri şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbule olundukdan sonra merkur Hasan Çelebi husus-ı mezbur için yed'imde seniyü'l-islam ve kadı'ü'l-enam olan Efendi hazretlerinin fetva-i şerife vardur deyü ibraz idüb nazar olundukda Mazmun... Zeyd Hindi bikt-i baliğa tezevvüc eylediği esnada hinde namıyla virüb teslim eylediği bir cariyeye-i memlükemdir hind-i merkur dahi kabul ve kabz idüb ba'de't-tezevvüc halvet-i sahihe olundukda ... cevap-ı ba-sevabında olmaz deyü mehr-i müecceldir buyrulmağın ber muceb fetva-i şerifi merkur Ali Beşe'den zikr olunan Bağçenam nam cariyeye yine zevcesi mezbure Fatıma Hatun'a mucebiyle zevci merkur Ali Beşe'den hükm-i birle olunub mavak'a bi't-taleb ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki hacc isticah idine hurrir fi gurre-i şehr-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Veli Mehmet İbn-i Hüsam, Veli Bin Süleyman, Mehmet İbn-i İbrahim, Es-Seyid Mustafa Bin Korkut, Ali Bin Abdurrahman, Kenan El-Muhzır”

27.3

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından İmaret-i hatuniye Mahallesi sakinlerinden olup bundan akdem fevt olan Değirmenci İsmail Beşe nam müteveffanın lieb karındaşı İbrahim bin Ali kimesne meclis-i şer’i hatır-ı lazımü’t-tevkirde müteveffa-ı mezburun sulbiye-i kebire kızları Emine ve Aişe nam kimesneler ile müteveffa-i mezburun zevce-i metrukesi olan Emine bint-i Haydar Beşe nam hatun tarafından ikrara ve tasdike bi-mahüve tarik-i nehci savbı şer’an vekalet-i sabit olan Ali Beşe ibn-i Hasan ve yine müteveffa İsmail Beşe’nin lieb dam kız karındaşı Fatıma bint-i Ali nam Hatunun tarafından ikrara ve tasdike müsbet ve müseccel vekil-i şer’isi olan Hüseyin Efendi ibn-i Ömer Efendi nam kimesne muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb karındaşım müteveffa İsmail Beşe’nin zimmetinde zikr-i ma tehallül (?) ücretinden senede yigirmi aded gurusdan dört senede seksen aded riyalı gurus idüb mezburlardan taleb-i da’va eylemediğin veresinin bazıları mukırr olup bazıları dahi münkir olacak mürafi-i şer’i şerif olup dört senede ücretim karındaşım İsmail Beşe’nin zimmetinde seksen aded gurus olduğuna dahi isbat eyledim meblağ-ı mezkürü ... ve bazen karındaşım İsmail Beşe’den alub kabz eylemedüğüne ve bir vech ile alub ibra-i zimmet eylemedüğüme şer’a bana gayr-ı teveccüh eyledüğüme ben dahi temin-i bi’mal eylediğimden sonra meblağ-ı mezkür seksen aded riyalı gurusu ücretim karındaşım İsmail Beşe’nin nükud ve muhallefatından bana hükm olunub yed’ime kıbel-i şer’iden hüccet-i şer’iye verilüb meblağ-ı mezkürü yed’imde olan hüccet-i şer’iyem mucebince karındaşım müteveffa İsmail Beşe’nin nükud ve muhallefatından ve kızları mezburetanın Emine ve Aişe nam akı ve baliğanlarından ve zevce-i metrukesi bakiyenin müvekkilesi olan Ali Beşe’den ve müteveffa-i İsmail Beşe’nin lieb dam kız karındaşım Fatıma’nın tarafından ikrara vekil olan Hüseyin Efendi ibn-i Ömer Efendi nam kimesnelerden meblağ-ı mezkür seksen gurus ücretime dava niza südurunda iken mabeynimize müslimin-u müslihun tavassut etmekle mabeynimizde altmış aded riyalı gurusu mezburatan Emine ve Aişe’den ve zevce-i metrukesi Bakiye Hatun’dan ve kız karındaşım mezbure Fatıma Hatun’un yedlerinden ala tarikü’s-sulh ve’t-tehariç alub zimmetini ibra ve ıskat eyledim ba’de’l-yevm husus-ı mezbure müte’allik da’va ve nizam kalmadı husus-ı mezbure müte’allik benden asaleten veya vekaleten da’va ve niza sadır olursa lede’l-hükkamü’l-

kiram makbul ve mesmu' olunmasun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el- merkum Emine ve Aişe vekil-i merkumun Ali Beşe ve Hüseyin Efendi dahi bi'l-vekale ve bi'l-asalet vücuhan tasdik ve kabul idecek sıhhat-ı ikrara ve şiraye ve hibe-i hükm-i birle ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Tahriren fi gurre-i şehri-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mehmet Çelebi Bin Ömer Efendi, Hasan Efendi El-İmam, Mehmet Beşe Emir, Veli Mehmet ...”

27-4

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Urgancıyan Mahalesi sakinlerinden Köse Benayut veled-i Yanol nam meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde iş bu sahibü'l-kitab Leyo veled-i Todos nam zimmi mahzarında bi't-taviüs'-saf ikrar ve itiraf idüb mahalle-i merkumda vaki' bir tarafı Kiriya zi zimmi mülküne ve bir tarafı bayin-i mezbur mülküne ve tarafeyni tarik-i amme ile müntehi olan bir bab tahtani evimi ve bahçemi ve içinde olan anbarımı ve bir dib zeytun eşcarımı ve iki dib turunç eşcarımı ve bir dib laçün ağacını vesa'ir enva'i eşcar-ı müsmire ve gayr-i müsmiresiyle cümle tevabi' ve'l-evahık ve murafıkı ile bey' bat-ı sahih-i şer'i ile yüz altmış beş riyali guraşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslim-i meb'i mahdud eyledim mahdud-ı mezkür mezbur Leyo zimminin müstakilen mülk-i müştirasıdır keyfe ma yeşa ve yehtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezburun vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el-mukırr leh el-merkum Leyo zimmi dahi bi'l-muvacehe tasdik ve bi'l-müşahede tahkik idecek sıhhat-ı ikrar ve bey' ve şiraye hükm-i birle ma vak'a ala vuk'u gıbbe't-taleb ve ketb ve terkim olunub yed-i talebe def' ve teslim olundu ki lede'l-hace müzekkiri macira ve isticah idine. Hurrir fi gurre-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Abdurrahman Ağa, Hasan Beşe İbn-i Ali beşe, mehmet bin ali, El-Hacc Ali, Bekir Bin Abdullah, Hasan Bin Murat”

28.1

“Mahmiye-i Trabzon Mahallatından Ortahisar Mahallesi sakinlerinden Hasan Beğ ibn-i Ali Ağa nam kimesne meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde Görele Kazasına tabi' Aralı Oğuz nam karye sakinlerinden olub kayık re'islerinden Hasan bin nam kimesne mahzarında da'va ve takrir-i kalam idüb tarih-i kitabdan mukaddem Gürcü

Seferi vaki' oldukda mezbur Hasan Beşe'nin kayığı Gönve Kazasına bizi götürüb ve yine Trabzon'a getirmesine elli aded riyalı gurus mezbur ile barışub (?) bizi Gönve Kazasına getirüb dahl eyledikden sonra mezbur Hasan Beşe Trabzon'a bizi götürmedi ve elli gurus kayık tulusunu bizden teknil ile almışdır hala nısf-ı tulusu olan yığirmi beş gurusumu mezbur Hasan Beşe'den taleb iderim vaki' hal su'al olunsun mezburun takrir-i tahrir ve nısf-ı tulusu olan yığirmi beş gurusu mezbur hasan Beşe'den taleb ederim vaki' hal gıbbe's-su'al merkur Hasan Beşe cevaba mütesaddi olub fi'l-hakika merkur Hasan Ağa ile Gönve Kazasına yarışub elli gurus tulusu aldım lakin yine merkume Hasan Beği Trabzon'a götürmesine yarışmadım deyü münkir oluncak merkur Hasan Beğin takrir-i da'vasına muvafık beyyine taleb olundukda udul-i ricalden Dilaver Ağa ibn-i Abdullah ve Mahmud Çelebi ibn-i Hasan ve Ali Çelebi ibn-i Süleyman nam kimesne li-ecl-i şehadeti hazırın bi'l-meclis olub gıbbe's-şehadet-i hakika merkur Hasan Ağa Gürcü Seferine gider oldukda merkur Hasan Beşe'nin kayığı elli gurus yarışub akçesini teslim eyledüğünde bizim Gönve'ye Trabzon'a bizi götürüb elli gurus bana içün virdüm dediğinde mezbur Hasan Beşe dahi kayığı ile sizi Gönve Kazasına götürerim yine sizi Trabzon'a getirüb dahl eyleyeyim deyü mezbur Hasan Beşe bu minval üzere deruhde ve el-şiran eyledi bilirüz bu hususa bu vech üzere şahidleriz şehadet dahi iderüz deyü eda-i şehadet-i şer'ıye eylediklerinde husus-ı mezburun ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbule olundukdan sonra mezbur Hasan Beşe meblağ-ı mezkür nısf-ı tulusu yığirmi beş gurus kira Hasan'a teslim-i hükm olunub ma vak'a gıbbe't-taleb ketb olundu. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Şaban-ı Mu'azzam min şuhur sene erba'a ve seb'in ve elf.

Şuhudül Hal: Mehmet Beşe ibn-i Muslu, Ali Beşe El-Racül, Mehmet Beşe İmam Mahalle, Mehmet Beşe Evinzade, Kenan El-Muhzır"

28.2

"Şeri'at nisab mukta zide kadı'ü'l-âlâ efendi kamiâb tehiyyat-ı safiye ithafıyla inha olunur ki iş bu sene-i erba'a ve seb'in ve elf Zilkaadesi gurreinden Trabzon sancağının umur-ı kısmet-i askeriyesi tarafımızdan size sipariş olunmuşdur gerektirki düş feteva-i askeriyesinin muhallefatını terkim ve beyne'l-verese taksim ettirdikten sonra rüsum-ı ahz ve bu tarafa irsal idesiz vesselam

El-Muhzır Hafız Mehmet el-kadı-i asker Anadolu"

29.1

“Emirü’l-ümerai’l-kiram kebirü’l-küberai’l-fiham zü’l-kadr ve’l-ihtram el-muhtass bi-mezid-i inayeti’l-meliki’l-âlâm Trabzon Beğlerbeğisi dame ikbale mefahirü’l-kuzzati’l-hükkâm madeni’l-fazl ve’l-kelam Trabzon vs. kadıları zide fazlehum tevki’-i ref’i hümayun vasıl olıcak malum olaki hala İstanbul ve tevabi’ keferesi batrîki olan Diyusamun nam rahib der Sa’adetime arz-ı hal idüb bi’l-fi’il batrîkliğime müte’allik zıkr olunan kadılıklarda sakın papazların ve keşişlerin vesair zımmilerin üzerlerine edası lazım gelen senevi miri rüsum kadıları kazayına? Ve tasdik akçeleri ve nikâhları ve panayırları ve manastırları ve ayarfaları? ve resmen ve her papazdan birer altın ve her zımmiden on ikişer akçe batrîklik rüsumu ve yine her papazdan birer altın ve her zımmiden on ikişer akçe medrobolidlik mahsulün ve kiliselerine göre bakileri arz olub karar iden Kolobutoz nam Medrobolidin vekillerinin kabz eylediği bin yetmiş üç senesinin ibtidasından ve bin yetmiş dört senesine mahsub olmak üzere miri rüsum tamamen ahz ve kabz eylemek için defter ve mektub ile tarafımdan vekil olan Amasya Medrobolidi Peraşmovi nam rahib varub yetmiş üç senesinin muhasebesin firar eden mezbur medrobolidin vekillerinden olub ve bin yetmiş dört senesi tamamen ahz ve kabz idüb Eksaros Medrobolin kabz eylediği on bin akçeden ma’adasını muhasebesine göre Gümüşhane Biskobosu olan Eftamiyos nam rahib zimmetinde olan miri rüsum ve haracı dahi mezbur vekile kabz idüb kimesne tabi’ olmaya mürd olan babasların ve keşişlerin ve... nın müte’adid kadim üzere metrukâtları vekil-i mezbur ahz ve kabz eyledikde emirlerime muhalif miri miran ve mir liva deyü medrobolidi ve adamları ve subaşıları ve ze’amet-i erbab-ı tımar ve beytü’l-mal kassam adamları ve sa’ir ehl-i örf ta’ifesi dahi rencide eylemeyeler ve miri rüsum ve nısf akçesinden kimesnenin zimmetinde bir akçe baki konulmamak babında emr-i şerifim verilmek ricasına ilam eylediği ecilden idüb kanun-ı kadim üzere amel olunmak emrim olunmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vekil-i merkum Peraşmovi nam rahib vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel idüb dahi zıkr olunan kadılıklarda ve tevabi’inde sakın babasların ve keşişlerin ve sa’ir zıkr olunan üzerlerine edası lazım gelen senevi miri rüsum ve metrukâtlarına nısf akçeleri ve nikâhları ve panayırları ve manastırları ve ayazmaları ve resmen ve her babasdan bir altın ve her zımmiden onardan ikişer akçe ve kilisaları gürbanikaları? sa’ir batrîklik rüsumu ve yine her babasdan bir altın ve her zımmiden onardan ikişer akçe alınur mahsulen mürd olan

babasların ve keşişlerin ve kolokderiyelerin mutad-ı kadim üzere batrik olan metrukâtları vesa'ır batrîklik mersum ve medrobolidlik mahsulün ve azil olub firar iden Maloniyus nam medrobolidi vekil nasb eyledüğü bin yetmiş üç senesinin ibtidasında ve bin yetmiş dört senesinin miri rûsumu ahz ve kabz eylemek içün defter ve mektub ve vekil-i mezbur ahz ve kabz itdürüb Sarmovi ve Motoryus kabz eyledüğü on bin akçeden ma'adasını görüb ve Gümüşhane Biskobosu olan mezburun zimmetinde olan miri rûsum ve haracı dahi vekil-i merkuma ahz ve kabz itdürüb mürd olan babasların ve keşişlerin kolokderiyelerin mütadım üzere ahz ve kabz itdürüb oluna gelmeye muhalif miri miri adamları ve subaşları tarik-i aherden kimesneler dâhil eylemeyeler mezburun miri rûsum cem ederken def'i bade kimesne rencide ve remide ettirmeyesin şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasuz. Tahiren fi yevmi'l-rabi şehr-i Muharrem”

29.2

“Kıdveti'l-emasil ve'l-akran Trabzon Sancağında kebir Mehmed zide kadre der Sa'adetime mektub gönderüb bu mezbur Akça'abad Nahiyesinden Vusali? nam karyesinde üç bin akçe bin akçe tımara mutasarrıf olan Zülfikar murafık olub tımar-ı mahlül olmağla bundan akdem arz olundukda ibtidadan üç bin akçe tımara emr-i münifim virülüb uzun boylu ela gözlü açık kaşlı raf'i tevki'-i ref'i şan Mustafa'ya mübaşir ricasına arz idüb tımarı olunduğu karyesi vardır... Sefere itmek şartıyla bu vech olmağla sene isna ve seb'in ve elf Zilkaade'nin yiğirmi dördüncü gününde umur-ı şerifem verildikten sonra fermanım olunmağın zikr olunan üç bin akçe bu vech üzere müteveffa-i mezbur Zülfikar ve Mustafa'ya hüccet olunub oldu görüb verdim zikr olunan üç bin buyurdumki ba'de'l-yevm mahdum olub mutasarrıf olub hidemat-ı mürafi'-i mer'i asekiri... Defteri ve mührü kayd olundu aherden bir kimesne müdahil olmaya şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasuz.”

29.3

“İş bu darende-i tevki'-i ref'i hümayun Mehmed mezid-i inayet-i padişah tarafından getirüb Trabzon'a vaki' merhum cami-i şerife evkafı imaret-i amiresinde iftiharu'l-havass ve'l-mekarim muhtarü'l izz el-melikin Darü's-sa'adetim ağası olub evkaf-ı mezbure nazırı olan Muslu Ağa dame ikbale arz-ı mucebince hıyaneti zahir olmakla ref' olunan diğer Mehmed'in yerine bin yetmiş dört Rebiülevvel'inin on birinci gününden yevmi üç akçe vazife ile Kilar katibi nasb idüb bu berat-ı hümayunu arb-ı

marufeden virdüm buyurdumki mezbur varub hidmet-i lazimesin mer'i ve müeddi sonra ta'yin olunan yevmi üç akçe vazifesin evkafı mezbure mahsulunden mütevellisi yedinden alub mutasarrıf olub... Vaki olunmaya şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi yevmi's-salis ısrin Rebiülevvel."

29.4

"Kıdveti'l-kuzzat ve'l-hükkam madeni'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Maçuka kadısı zide fazlehu tevki'-i ref'i hümayun vasıl olacak malum olaki kaza-i mezbur ahalisi Dergah-ı Mu'allama arz-ı hal idüb bunlar üzerlerine edası lazım gelen avarız ve sa'ir tekalifmuz olanlara ferman olunduğu üzere virüb tekalif-i şakka tekalif ile rencide olunmak icab eylemez iken hala beğlerbeği ademleri ve yaverleri ve sancak beğleri ve subaşıları bila-emr-i şerif bunların üzerlerine varub ehl-i i'aşeleri ile mezkun oldukları evleri üzerlerine konub müft ve meccanen etmek ve koyun ve kuzu ve tavuk ve odun ve otluk ve sa'ir me'kulatları aldıktan gayri ehl ve iyalleri cebren tegallüb konak ve konak gönderüb ve derinden akçesi ve bahçelik akçesi namıyla bi-gayr-i hakk ve hilaf-ı emr-i şerif akçelerin alub ve bunları hilaf-ı şer'i şerif darb ve mecruh eyleyüb ve devr-i selamiye ve na'il-i baha ve kaftan baha namıyla külli akçelerin alub bunlar emsali hükm ve te'addilerinin bahası olmaları bildirüb bu vech ile hilaf-ı şer' ve kanun-ı hükm ve te'addi ettirilmeyüb men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim ecilden hilaf-ı şerif ve kanun ve defteri hakani ve kanun ittirmemek buyurdum ki hükm-i şerifimle mezbura mukayyed olub göresin arz olunduğu üzere ise re'ayam ve beraya ol vechile hükmü kaydı olunduğu kat'a rıza-i şerifim yokdur mezburu muhkem tenbih ve tekidleriyle hüsn ile eda-i şerif ve emr-i şerif bunların üzerlerine varmayub ve lazım gelen metrukatlarından dahi olan evine konub müft ve meccanen itmekleri almaya ve aldirmayasın ve menkulat kısmından her ne lazım olub olursa ise hüsn-i sadır ile satanlardan narh-ı cari üzere akçelerin ile aldırub müft ve meccanen bila-emr-i şerif görenlerden almayub ve darüsselama ve kaftan baha ve na'il baha ve... ve çayır ve bahçelik akçesi namı bila-emr-i şerif ve kanun bir akçe virmeye ve almaya ve aldirmayasız men' ve def' eyleyesin hakim-i şer'i şerif kimesne te'addi ettirmeyesin vech olmayanları olmalarına kabub istemeyüb yazub Dergah-ı Mu'allama arz-ı hal mezbur sancak dahi ref'i emr-i şerifim virilmeğin bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren evasıt-ı şehr-i Muharrem sene erba'a ve seb'in ve elf."

29.5

“Emirü’l-ümerai’l kiram kebir-i kübera-i fiham zü’l-kadr-i ve’l-ihiram sahibü’l-izz ve’l-ihşam mahfuz-ı bi-mezid-i inayeti’l-meliki’l-ala Erzurum Beğler beği dame ikbalehu ve kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Mevlana Trabzon Kadısı zide fazlehum tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum olaki kaza-i mezbure ahalisi Dergah-ı Mu’allama adem ve arz-ı hal idüb bunlar emr-i şerifimle vaki’ olan tekalif cem’ine me’mur olanlara eda idüb üzerlerine edası lazım gelen hukuk ve rüsumları dahi kanun ve defter mucebince kendi zabitlerine virüb eda idüb aherden dahil olunmak icab eylemez iken miri miran ademleri ve sancak beği mütesellimleri vesa’ir ehl-i örf ta’ifesi fuzulen üzerlerine konub müfit ve meccaneyim demek ve koyun ve kuzu ve tavuk ve bal ve yağ vesa’ir mekulat aldıklarından gayrı bila-emr-i şerif ve hilaf-ı kanun üç ayda bir darüsselamiye ve nal baha ve kaftan baha ve zahire baha ve konak ve göçek varma deyü kırk ve elli kile terke ayda alub vesa’ir bunun emsali ve tekalif-i şakka ile rencide ve remide etmekden hali olmadıkları bildirüb hilaf-ı şer’i ve kanun ve bila-emr-i şerif nesnelerini alınmayub men’ ve def’ olunmak babında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden meclis-i şer’i ile görölüb icra-i hakk ittirilmek emrim olmuştur buyurdum ki şerifimle vusul buldukda hak üzere mukayyed olub göresin arz olunduğu üzere beğleri eyyam-ı vilayet ve sancağında re’aya ve beraya bu vech ile zülm ve te’addi olunduğuna rıza-i şerifem yokdur ve darüsselamiye memnu’dur ehl-i örf ta’ifesine muhkem tenbih ve te’kid eyleyesin senki davet olunmadan bunların üzerlerine varmayub ve davet olunmadan vardıklarında ehl-i iyalleri ile sakın oldukları evleri üzerlerine konmayub müfit ve meccanen demek ve sa’ir mekulat ve bila-emr dahi ve hilaf-ı şer’i ve kanun ve darüsselamiye ve kaftan baha ve nal baha ve zahire baha ve konak ve göçek varma deyü terkelerin almayub vesa’ir bunun emsali tekalif-i şakka taleb ve tekalif almayalar ve aldırmayub men’ ve def’ eyleyesiz ba’d-e’ş-şerif istemeyüb vech-i meşruh üzere re’aya rencide iderlerse yazub arz eyleyesiz hilaf-ı şer’i ve tekalif ve mugayyir emr-i hümayun kimesneye bir iş eylemeyesiz husus-ı mezbur için bir dahi emr varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasuz. Tahriren fi evahir-i şehri Muharremü’l-Haram sene erba’a ve seb’in ve elf.

Afi Edirne El-Mahruse”

30.1

“Kıdveti’l-kuzzat ve’l-kelam madeni’l-fazl ve’l-kelam Mevlana Trabzon kadısı zide kadre tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum olaki kaza-i mezbure muzafatından Maçuka Nahiyesine tabi Veratkan ve Karman ve Yumi? nam karyeler ahalisi dergah-ı muallama arz-ı hal idub karye-i mezbure muzafatından Lemeşred Şita ve Mezukda Toluk ve Yıldırım Ulup ve İlana Sukup ve Dağdan Çanur yandırılıb ve suya gark olub ve üzerine tam yakılıb ve ağaçdan düşüb helak olmasıyla hala miri miran ve yaverleri ve subaşları ve yaverleri vesair ehli örf taifesi müceddeden ahz için karyelerden kak olmuş öşr-i diyet namına akçe ve terke deyü hilaf-ı şer’i şerife rencideye bir bahane olmadıkları ve bu babda davasına muvafık şeyhülislamdan feteva-ı şerifeleri olub gayrı bildurub feteva-ı şerifeleri mucebince amel idub men’ ve def olunmak babında emr-i şerifem rica eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerifemle vardıkda arz-ı hususu mezbur hak ve adil üzere ve feteva-ı şer’isine nazar idüb göresin arz olundugu üzere ise vesa’irlere bu vech ile zülm ve te’addi olunduğunda kat’a rıza-i şerifem yokdur miri miran adamları ve mir liva su başlarını ve sa’ir ehl-i örf taifesine öşr-i diyet ve dem diyet talebiyle akçe virilmeğe ve almaya ve aldirmayın men’ ve def eyleyesiz şer’i şerife ve feteva-i münife kimesne iş ittirmeyesiz hak üzere olub hususa müdahil olmadı da’valarına kars vormeyüb üzerlerine varub yazub ve dergah-ı mu’allama arz eyleyib husus-ı mezbur tekrar dahi sükkanklar olunub emr-i şerif eylemeyesiz böyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi gurre-i evasıt-ı şehr-i Muharremü’l-Haram sene erba’a ve seb’in ve elf.”

30.2

“Trabzon Beğlerbeyi dame ikbalehu ve kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Trabzon Kadıları zide fazlehum tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum olaki Yavebolu Kazasına tabi’ Oğuz nam karye mahallatından Resullü Mahallesi sakinlerinden darendegan-ı ferman-ı hümayun Mehmed ve Musa ve Mustafa ve Resul ve Hüseyin ve Uğur ve mahalle-i mezburenin sa’ir ahalisi ve Dergah-ı Mu’allama arz idüb bunlar karye-i mezbure toprağında vaki’ mahsus ve müte’akid ormanı yine karye-i mezbure mahallatından Türkelli nam mahalle sakinlerinden Veli ve Ahmed ve Hamza ve Mehmed ve Mecnun diğer Ahmed ve Ali ve Rüstem ve diğer Mehmed ve diğer Ali nam yeniçeri ile ve Hüseyin oğlu ve Mustafa ve İsmail oğlu

Mustafa ve İlyas ve Hüseyin ve Hamza nam kimesneler ile mezkûr Türkelli nam mahallenin sa'ir ahalisi tarlalık ve meralık ve kurtluk üzere Aba-i cedd mesa-ı müşterek zabt idüb mezkûr merada davarları muhtelif yürüyü gelmiş iken mezkûr Türkelli nam mahalle ahalisi zikr olunan mera ve ormanı müstakilen zabt idüb bizi dâhil ittürmeyüb merada davar güz yürümez deyü niza edüb şer'i şerif üzere görüldükde münaza'a fie olan mera ve ormanı bir tarafı lazım Kuru Deresi gözü ve bir tarafı Yayla yolu ve bir tarafı ziyaret yanı ve bir tarafı ziyaret yanı ve bir tarafı Gudansiyas ve bir tarafı Özden arsasından Büyükdereye varıncayadek hudud-ı mezkûr ile mahdud olan mahsus ve müstakil mera ve orman abeen kadim-i zamandan zikr olunan mahalle ahalisi mesa ve müşterek mera ve koruluk üzere tasarruflarında olub ve kadimden davarların mezkûr merada mahlut yürüyüb üstünde ve sınırunda intifa idegeldikleri şühud-u udul ile şer'an sabit kahir olmağ ile kadimden olageldiği üzere mesa ve müşterek zabt ittirülmek üzere tenbih ve sicil ve hüccet ve siyasilerine memhur ve mahdun temessük ve miri miran tarafından dahi hüccet mucebince memhur temessük virilüb mesa ve müşterek hıfz iderler iken mahalle-i mezkûr Türkelli nam mahalle ahalisi kanaat etmeyüb kadime muhalif niza ve rencide ve hali olmadıklarını bildirüb ellerinde olan hüccet-i şer'i vesa'ir temessükleri mucebince amel olunub men' ve def' olunmak babında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden buyurdumki hükm-i şerifimle vardıklarında bu babda tamamen mukayyid olub ol canibden yeniçeri zabiti marifetiyle cem'a muvacehesinde hak üzere tefahhus ve hüccet ve temessüklerine nazar idüb göresün niza olunan mahalle-i kadime mahsus ve müstakid mera ve koru olunduklarında mezkûr Türkelli Mahallesi ahalisinin müstakil mera ve olur yerleri mine'l-vaki zikr olunan iki mahalle ahalisinin mesa ve müşterek mera ve koruları olub aba-i cedd davarları mahasulu mahalle dıvarları üstünde ve sınırunda intifa itdirdikleri şühud-ı udul ile şer'an sabit ve zahir ve sicil ve hüccet olunmuş iken kana'at itmeyüb niza iderler ise cane değildir kadimden olunan mera ve koruluk üzere mesa ve müşterek zabt ittirmeyesiz şer'i şerif ider halki cane değil kadimden ola geldik mera ve koruluk üzere mesa ve müşterek zabt ittirmeyesiz şer'i şerif ve kanun ve hüccet ve kadiminden olu gelen emr-i hümayuna muhalif kimesneye iş ittirmeye dahi müdahale dâhil ittirmeye işlemeyüb ismi ile yazub Dergah-ı Mu'allama arz edib bu hususa muhalif şikayet olunub bir emr-i şerifim dahi varmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Saferü'l-Hayr sene erba'a ve seb'in ve elf."

30.3

“Kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Mevlana Trabzon Kadısı zide fazlehu tevki’-i ref’i hümayun vasıl olacak malum olaki tüccar ta’ifesinden El-Hacc Ramazan nam kimesne Dersaadetime arz-ı hal idüb ve Erzurum’dan ve Kürdistan’dan İstanbul’a götürmek için iştira eylediğim meta’ın lazım gelen gümrüğünün aldığım mahalde ve Gönnye’de gümrük emini olanlara eda idüb aherden dahl olmak icab eylemez iken gümrük emini hala Asitaneye kaza-i mezbureye uğrar olduğumuzda yükümüzü bozmayub ve taşraya met’a çıkarmayub furuhat eylemez iken hala Trabzon gümrük emini olanlar ola gelmişe muhalif ve mücerred ve taleb-i mal için gümrük namına akçe taleb idüb hilaf-ı şer’i ve kanun rencide ve remide eylemeden hali değıllerdir hafidir? Men’i naib emr-i şerif verilmek rica edüb deyü bildirdüğü ecilden imdi hilaf-ı şer’i ve kanun rencide olunmaya deyü emr edüb buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel idüb dahi göresin fi’l-vaki’ mezbur olduğu met’anın lazım gelen gümrüğün aldığı mahalden gümrük emini olanlara bir def’a virüb aherden dahil olmak icab eylemez iken Asitaneye gelirken kaza-i mezbureye uğradıkda yükü bozmayub ve taşra met’a çıkarmayub fûruhat eylemez iken Trabzon emini mücerred ve taleb-i mal için tekrar gümrük namına akçe taleb idüb hilaf-ı şer’e ve kanun rencide ve remide eyledikleri vaki’ ise men’ ve def’ idüb mezbur aldığı meta’in iştira eylediği mahalde bir def’a gümrük virdükden sonra hilaf-ı şer’i ve kanun tekrar ol vech ile rencide ve remide ittürmeyüb husus-ı mezbur bi-hakk tekrar şikayet olunmaya eylemeyesüz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasuz. Tahriren fi evail-i şehr-i Muharremü’l-Haram sene erba’a ve seb’in ve elf.”

30.4

“İzzetmedar feth-i karar Çavuş Ağa hazretlerine der dua inşarından sonra inha-i mehbane budur ki bundan akdem cami’i şerif için ol taraftan sizin gönderdiğiniz tahta-i cüzlere adedin bilürsüz her birine birer bucuk guruş navlun götürerekçilere virilmiştir eğer senin ol tarafda mezburun gemi re’islerine husus-ı mezbur için verdüğünüz bir şey var ise gerü taleb olsa bunda geldikleri gün heman size çıkdı bu vech ile tahrir olunduğu üzere navlun verilüb eda olmuştur şöyle malum oldu baki vesselam.”

Tıpk-ı asl-ı hâtır... .. Hafız Mehmed El-Kadi-ü El-Asker Anadolu El-Mahruse...

30.5

“Düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizami’l-âlem müdebbir-i umuri’l-cumhur bi’l-fikri’s-sakıb mütemmehami’l-enam bi’r-re’yi’s-sa’ib mümehhid-i bünyani’d-devlet ve’l-ikbal müşir-i erkani’s-sa’adet-i ve’l-iclal el-mahfuf-ı bi-sunuf avatıfı’l-meliki’l-ala Kefe muhafazasında vezirim Mustafa Paşa edamallahu te’ala iclalehu tevki’-i ref’i hümayunum vasıl olucak malum olaki sen yarar ve vüzari-i azamım namdarları olup müstehak-ı inayet-i vüzara-i azimim olduğun ecilden haliya hakkında mezid-i inayet-i padişahane ve mezid-i raf’et-i padişahım zuhura getirüb iş bu sene erba’a ve seb’in ve elf Cemaziye’l-evvelinin onyedı gününden Trabzon Eyaletinin sana tevcih ve inayet idüb ilam için ta’yın olmuştur buyurdum ki vusul buldukda sadır olan emrim üzere berat virüb amel-i tecir ve tevakkuf itmeyüb mütesellimin gönderüb Trabzon Eyaletine sen mutasarrıf olup hıfz ve hırsaset-i memleket ve himayet ve siyanet-i raiyyet babında ve sen me’mur olduğun muhafaza hizmetinde mecd ve sa’i olup ve mu’accelen emrimin götürüb beratın aher acilen mukayyid olasın şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın. Tahriren fi evası-ı şehir-i Cemaziye’l-evvel sene erba’a ve seb’in ve elf.

Ann Belgrad El-Mahruse

Kadvasale eyyam-ı gurre Recebü’l-Mürecceb Sene erba’a sebin ve elf.”

31.1

“Düstur-ı mükerrerem müşir-i mufahham nizamü’l-âlem müdebbiri umuri’l-cumhur bi’l-fikri’s-sakıb mütemmehami’l-enam bi’r-re’yi’s-sa’ib mümehhid-i bünyani’d-devlet ve’l-ikbal müşeyyid-i erkani’s-sa’adet-i ve’l-iclal el-mahfuf-ı bi-sunufi avatıfı’l-meliki’l-ala Trabzon Eyaletine mutasarrıf olan vezirim Mustafa Paşa edamallahu te’ala iclalehum ve kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Mevlana Trabzon Kadısı zide fazlehu tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum olaki Trabzon İskeleyi mukata’ası bin yetmiş dört Muharrem-i guresinden kimesneye berat-ı şerifimle Asitane-i Sa’adetinden tevcih olunub ol tarafa zabt için vardukda bundan evvel mukata’a-i mezbure zabıtları olanlar beşlü ağalığı ile ma’en zabt idegelmeğın ve beşlü ağalığına Dergâh-ı Mu’allam Yeniçerilerinden nam kimesne ulufesi bedel verilüb mukata’a-i mezbureyi zabt ve tasarruf mümkün olmamağın bir iş getirüb Hazine-i Amireye teslim edüb ol zamandan berü mukata’a-i mezbureyi tekmil-i zabt ve tasarruf

ve mal-ı miri ahz ve kabz eylediği malum olmamağla senki vezir-i müşarün'ileyhsin bin yetmiş dört Muharrem-i guresinden mukata'a-i mezbureyi tevabi' ile kemal-i zabt eylemiş ise ani'l-defteri mucebince mal-ı miriyi kendinden talep ve tahsil ve emr-i şerifimle sana saliyane olunan üç yük akçeyi alub ma'ada Trabzon beşlülere mevaci ve duagüyan vazifeleri yararları mucebince virdürölüb ve kanun-ı kadim üzere mukata'a kılmayasın irsal olunan defter mucebince ordu-ı hümayunuma göndermek şartıyla her kim makul ve münasib görölür ise zabt ettirmek emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel idüb haliya mukata'a-i mezburenin beratı sana irsal olunmağla bin yetmiş dört Muharrem-i guresinden bu ana gelince mukata'a-i mezburenin tevabi' ile her kim zabt eylemiş ise mevkufat defteri mucebince teftiş ve tefahhuz ittirüb ve berat ve defterde tasrih olunduğu üzere mal-ı mukata'a ve kanun üzere oluna gelen defter mucebince zabt ittirüb ve tahsil olunan akçeden sana saliyane fermanım olan üç yük akçeyi alub ma'ada Trabzon beşlülere mevaci ve duagüyan vazifeleri beratları mucebince verdirüb mal-ı mukata'aya zarar gelmemekden ihtiraz eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimat kılasuz. Tahiren fi yevmi'l-hamis ve işrun şehr-i Cemaziye'l-evvel sene erba'a ve seb'in ve elf.

Ann Mahruse-i Belgrad

Kadvasale Eyyam-ı fi gurre-i Receb sene erba'a ve sebin ve elf."

31.2

"Trabzon mahallatından Tekfurçayı mahallesinde vaki' Gündoğdu Cami'i Şerifinden yevmi üç akçe ile müteveli olan Ömer terk-i diyar eylediği ol vech ile mahlül olmağın yerine iş bu darende-i ferman-ı hümayun Mevlana Mehmed her vech ile layık ve amel ve müstehak olmağın tevcih olunub berat-ı hümayun verilmek babında kadısı mevlana Abdurrahim arz eylemeğın terk-i diyar edüb mahlül ise sadaka idüb hümayunu verdim buyurdum ki varub mezbur Mevlana Mehmed müteveli olub hizmet-i lazimesi mü'eddi kıldıkdan sonra yevmi üç akçe ile mutasarrıf olub ve duay-ı ömr-i devlet için duaya müdavemet idesiz alamet-i şerife itimat kılasız. Tahiren fi evail-i şehr-i Şevval-i Mükerrrem sene selase ve seb'in ve elf."

31.3

"Mefahirü'l-ayan Trabzon Kalasında beşlü nefaratının ağası olan Mustafa Ağa ba'de's-salam inha olunur ki iş bu sene erba'a ve seb'in ve elf Muharrem-i guresinden

Trabzon İskelesi mukata'asına zabt için taraf-ı şehri-yardan emin gelmemek ile sene-i mezbure Muharrem-i Guresinden ism-i hata marifet-i şer'i ile Seydi Mustafa ile Ebubekir Bölükbaşı emanet emini arz idüb altı ay mezburan zabt eyleyüb tahsil eyledükleri almayla beşlüyan ulufelerini verüb mukata'a-i mezbure hüdam olmamağla kimesne deruhde eylemeyüb hali ve mu'attal kalub padişahi gerü kalduğu ecilden iş bu bin yetmiş dört Receb-i guresinden sene tamamına değin mah be mah tahsil olunan mal ve defter mucebince mal-ı padişahi için getürüb bize teslim eylemek için ferman-ı padişahi üzere cümle ayan-ı vilayet ve ism-i hatası ma'mul görmeleri ile biz dahi seni makul görüb mukata'a-i mezbure tarafımızda emanet zabt eyleyüb mal-ı padişahi tahsil eylemenüz için iş bu mektub tahrir olunur gerektirki ba'de'l-yevm mukata'a-i mezburenin malından tahsil eylemeye basiret üzere olun bu mektub ile amel olası.

Mütesellim-i Trabzon"

31.4

"Vech-i tahrir-i huruf oldur ki haliya Trabzon İskelesinde Bolatana nam karye sakinlerinden Ahmed Reis nam kimesnenin sefinesine bin aded tob yuvarlakları tahmil olub vech-i meşruh üzere tahmil ve Asitane'ye irsal kılındı ve dört bin aded yuvarlak hüccet mucebince bi't-tamam gelüb vasıl olunmağın iş bu temessük olmak için ketb olundu mezbur reis yedine def' olundu.

El-vasılı, 1074, 15"

31.5

"Emirü'l-ümerai'l-kiram kebir-i kübera-i firam zü'l-kadr-i ve'l-ihtiram sahibü'l-izz ve'l-ihtişam inayeti'l-melikü'l-alam Trabzon Beğlerbeğleri dame ikbalehu ve kıdveti'l-kuzzat ve'l-hükkam madeni'l-fazl ve'l-kelam Mevlana Trabzon Kadısı zide fazlehu tevki'i ref'i hümayun vasıl olacak malum ola ki Trabzon kadısı zide kadre gümrük ve mizan-ı harir ve tevabi' mukata'a emini olan kıdveti'l-emasil ve'l-akran Mustafa zide kadre Der Sa'adetime gelüb kadimden tüccar ta'ifesi Trabzon'a götürüb fūruhat eyledüğü meta'nın her bir batmanından doksan ikişer akçe resm-i gümrük alunub ve satılmayub aher diyara olub gidenlerden her bir batmanından bac namına birer rub' alunagelmış iken ve kırk elli seneden berü eminan-ı sabıka bu minval üzere olub vaz'-ı kadim üzere aluna deyü emr-i şerif ve feteva-i münif dahi var iken vech-i meşruh üzere sicil ve mahruza kayd ve hüccet-i şer'iyeye olmuş iken tüccar ta'ifesinden bazıları vech-i

meşruh üzere satmayub aher diyara götürdükleri her birinin kaydını viregeldikleri her bir batmanından birer rub' alıverilmek için bu babda emir virilen hüccet-i şer'ie ve berat-ı alişan mucebince miri için alı verilüb hilaf-ı hüccet-i şer'ie ve mugayyir-i feteva-i şerife ve emr-i hümayun kimesneye te'allül ve muhalefet ettürmemek babında emr-i şerifim verilmek rica eyledüğü ecilden idi hüccet-i şer'ie mucebince amel olunmak emrim olunmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel edüb dahi hüccet-i şer'ie ve feteva-i münife nazar idüb göresiz fi'l-vaki' tüccar ta'ifesi Trabzon'a getürdükleri harir-i fûruhat eylemeyüb aher diyara alub kendilerinden her bir batmanından bac namına birer rub' alınagelmiş iken tüccar ta'ifesiden bazıları te'allül ve muhalefet eylemeleri ile canib-i miriye gadr aded-i vasimiz mezkûrün istidadan firar ve zarar eyledikleri vaki ise bu babda olan hüccet-i şer'iyenin mazmun-ı muvaki' şer'i şerif olub ala vechü'l-hısm olur ise ol babda muhteza-ı emr-i şerifimle amel idüb emin-i mezkûrün berat-ı şart ve babda olan hüccet-i şer'ie mucebince kadimden vire geldikleri üzere aher diyara getürdükleri her birinin bacı alıvir alıvir kadimden olugelen hüccet-i şer'ie ve feteva-i münife-i ve emr-i hümayun ve hilaf-ı şerif ettikde vermeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerifime itimat kılasız. Tahriren yevmi'l-erba'a işrun ve sene erba'a ve seb'in ve elf."

31.6

"Mukata-i cibayet-i Bolatana karye-i Mimara ve Mesariye ve Memlos ve Mayer Beytü'l-mal ve mal-ı gaib ve mal-ı mefkut ve abd-ı abık? Ve yine ve kaçaktan? resm-i toy? Rehin ve gümrük ketan ve iskele ve Bolatana ve gümrüğü eminleri... ber vech-i şurut der uhde-i Ali Çelebi cabi ol evvel tarihü-'l vaki fi 15 şehr-i Şabanü'l-muazzam min şuhur sene erba'a sebin ve elf."

31.7

"Vech-i tahrir-i huruf budur ki Hatuniye Evkafı mukata'alarından zikr olunan Bolatane cibayeti mukata'asının bundan akdem ellibin akçe üzere zabt olugelmeğin binyetmişdört senesi Şabanın onuncu gününde vaki' Mart ibtidasında aher kalursa zikr-i sene tamamen cibayeti mezkûrun sakin-i mezbur Ali Çelebi'ye elli ikibin akçeye iltizam ve kabul idüb şer'-i şerifimle zikr olunan elli iki bin akçenin nisf-i sekiz dirhem gurus yüz akçe hesabı üzere olub ve nisf-ı ahiri ile beyne'n-nas cari olan akçe ile eda olunub

zıkr olunan elli iki bin akçe mah be mah canib-i def'i eda ve teslim üzere deruhte olunub mezbur Ali Çelebi bu minval üzere kayd olundu.

Musa Ağa el-mütevelli-i İmaret Trabzon hala”

31.8

“Mukata-ı Cibayet-i Hoşoğlan ve Mesarye Mesa'nın Ali Çelebi ve... Ve Holomana ve Suğa ve Azur ve Pirali ve rüsüm-ı beytü'l-mal ve mal-ı gaib ve mal-ı mefkut ve abd-ı abık ve kaçkur ve resm-i toy? Ve resm-i arusane ve aşar babında... deruhde-i .. cibayet-i mültezim ol evvel martü'l-vaki şabanü'l-muazzam sene erba'a ve sebin ve elf”

Fi sene: 34500 akçe

31.9

“Vech-i tahrir-i huruf budur ki İmaret-i Hatuniye Evkaf-ı Mukata'alarından zıkr olunan Hoşoğlan cibayeti mukata'ası bundan akdem senesi otuz üç bin beş yüz akçe üzere Süleyman Çelebi uhdesinden alub bin yetmiş dört senesi mah-ı Şaban-ı Mu'azzamın on üçüncü gününde vaki' Mart ibtidasında aher kullardan? cibayet-i mezburun senesi Davud Çelebi bin akçe ziyade idüb otuz dört bin beş yüz akçe olmak üzere mezkür Davud cabi iltizam ve kabul eyleyüb feteva-i şerifle zıkr olunan otuz dört bin beş yüz akçe hakk-ı iltizamı mah be mah sene-i merkum evvel ahirine değin canib-i def'i eda ve teslim etmek deruhte olunmağın vech-i meşruh üzere hakk-ı iltizamı sicil-i mahfuz kayd olundukdan sonra zabt ve tasarruf için mezbur Davud Çelebi'nin yedine bu varaka verildi tarihi mezbur.

Mustafa El-mütevelli-i İmaret-i Hatuniye hala”

32.1

“Trabzon Eyaletinden alay beğleri zide kadrehüm tevki'-i ref'i hümayun vasıl olucak malum olaki Akdeniz'de vaki' cezire ve sevahilinde birkaç seneden berü hıfz olan Hüdavengir-i Resne? Sancağının alay beği ve zü'ema ve erbab-ı tımarı bu sene-i mübarekede düstur-ı mükerrem müşiri'l-fiham nizam-ı âlem nazım-ı menazım-ı alam vezir-i azam ve serdar-ı ekrem Ahmed Paşa edamallahü te'ala iclalehu ile sefer-i hümayuna memur olmalarıyla sen ki alay beğlerisin hala Vilayet-i Trabzon'un zü'ema ve erbab-ı tımarı ile beğlerin yerine tayin olunmuşsuzdır imdi iş bu emr-i şerifim

varduğu sa’atde aram etmeyüb mezburun umum üzere zü’ema ve erbab-ı tımarı kaldırub ve bayrakları ile önlerine düşüb mukayyid olub Hüdavendigar Sancağı asakirinin muhafaza idgeldikleri Bahr-i Sefid sevhillerinde inşallahu te’ala nevrüz-ı furuzda mevcut ve hizmeti muhafazada olmanız babında ferman-ı alıšanım sadır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu babda sadır olan ferman-ı celilü’l-kadrim mucebince amel idüb dahi iş bu emr-i kaza-i fermanım varduğu sa’atde tevakkuf itmeyüb eyalet-i mezburenin umumen zü’ema ve erbab-ı tımarı yerlü yerinden kaldırub ve bayrakların ile önlerine düşüb mu’tad ile nevrüz-ı furuzda varub vech-i meşruh üzere Bahr-i Sefid Cezirelerinde ve muvahilinde masdak Hüdavendigar Sancağı asakirinin muhafaza idgeldikleri yerde mevcut ve memur olduğu vech ile hizmet-i asliye sarf-ı muktedir eyleyesiz bi’l-cümle zikr olunan muhafaza hizmeti umur-ı mühimmiyenin ehemmiyetindedir sa’ire kıyas olunmaz ve bundan sonra hazine yoklanur şöyle ki zü’ema ve erbab-ı tımara memur oldukları hurufat-ı muhafazada varmayub evlerinde bulunalar âdem-i taksirinizden bulunub asla aman virilmeyüb muceb-i icra içün eseri hisaretle? Hakkınızdan gelindikden sonra olanda bulunan zü’ema ve erbab-ı tımar koyuldu kapıları önünde sulb olunub umumi üzerlerine girfet olunur ve belleri boylarına ana göre basiret üzere olub ihmal ve hilaf-ı emr-i şerife def’ bunda ikrar eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi evail-i şehr-i Cemaziye’l-ahir sene erba’a ve seb’in ve elf.

El-Mahruse-i Belgrad”

32.2

“Fazilet me’ab Yavebolu İskefiye Kadısı Efendi hazretleri efendi kâmiyab tehiyat-ı samiye ithafından sonra muhalisane inha olunur ki budur ki sahdiha? asakirinden olub yeniçeri serdarı ref’ olunub yerine onyedinci ağa bölüğünde Ali Beşe nam yoldaş serdar tayin olunmuşdur mamurdur ki mezburı serdarlığı hizmetinde istihdam eyleyesiz ol canibde olan yeniçeri ve acemioğlan ve tobçu ve cebeciyi merkum zabt ve tava’if-i mezbureden bila-izin fevt olanların terekeleri aher ve Suk-ı Sultanide fûruhat ve hâsıl olan nükudu müfredat defteri ile teslim ve bu tarafa irsal ettiresiz ve lakin hilaf-i şer’i şerif ve kanun bir ferdi rencide ettirmeysiz baki hemişe eyyam-ı şer’at da’im baad. Tahriren fi gurre-i yevmi’t-tasi’ min şuhur Cemaziye’l-evvel sene erba’a ve seb’in ve elf.

Salih Ağa-ı Yeniçeri Dergâh-ı Âli hala”

32.3

“Cenab-ı Şeriat meab

Kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Mevlana Akçaabad Kadısı zide fazlehu ba’de’t-tehiyyat ve teslim-i inha olunur ki budur ki Akçaabad Nahiyesinden Anhoş nam karyeden bin dört yüz akçe gedik tımarı ile Kala-ı Kulle mustahfizlarından hayattan fevt olub tımar-ı mahlûl ve gedik-i halayı ve mu’attal kalmağla ve yeniçeri... Kala-ı Kulle dizdarı Mustafa arz virmeğin mezbur oluncaya değin zabt için tahrir-i mektub tahrir ve irsal olunub lede’l-husus gerektir ki mezbur gedik tımarın tahvil tarihinde düş mahsul bi hasbü’ş-şer’i ve kanun oldukları üzere mezbur zabt ve ahz u kabz ettirüb aherden bir ferd dâhil ittirmeyesiz. Tahriren şehr-i Receb-i Mürecceb sene 1074.”

32.4

“Kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Anadolunun sol kolunda vaki’ olan kadılar zide kadrehum ve mefahirü’l-emasıl ve’l-akran zikr olunan kazalarda vaki’ yeniçeri serdarları zide kadrehum tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum ola ki inşallahu te’ala intikal-i müte’al iş bu sal-ı ferhunde sefer-i hümayunun mukarrer olmağ ile zikr olunan kazalara ve kurralarda sakın ehl-i sefer nefer-i yeniçeriler ile siz ki serdarlarsız nevrüz-ı furuzda Belgrad’a mevcut korucu ve oturak ve acemi oğlan ve kul oğlanları kanun-ı kadim üzere iş bu sa’adetim muhafazası irsal ve serdar olan yeniçeri ve topçu ve cebeci serhalü? serhadlerine gönderilüb mevcut ve korucu bunlar... Şöyle ki bundan sonra gelmeyüb ve kısdır deyü özr idüb ve geriye kalanlar sonra emr-i şerifimle zabitleri gönderilüb emval ve erzakları miriye kabz ve virdikleri kat’a olunmağla koğuş olunmağın haklarından gelinür ve siz ki serdarlarsız serhadde olanları serhadlerine ve korucu ve oturak ve acemi oğlanları ve kul oğlanları kanun-ı kadim üzere iş bu sa’adetim muhafazasında ve mukarrer olanların önlerine düşüb nevrüz-ı furuzda gelüb Mahmiye-i Belgrad’da mevcut bulunub esbab-ı mevcut idenler sahih-i askeride ve gelmeyüb evlerinde kalanlar askeri değildir ra’iyet defterine kayd ve sair re’aya gibi şer’ ve kanun üzere rüsum alunub re’aya ve askeri fark olunmak askeri libasında gezdürmeyüb re’aya libasıyla gezdürüb ve’l-hâsıl bu zamanı sa’ire kıyas eylemeyüb gaflet-i mahal değildir hizmet-i mahaldir avk ve te’hir ve ihmalden

deyü bahane ile hilaf-ı şer' ve kanun bir ferdi rencide ve remide ittirmeye deyü kıdveti'l-emasil ve'l-akran altıncı ağa bölüğünde Mehmed nam çavuş zide kadre tayin olunub iftiharü'l-emasil ve'l-ekarim kabir-i bi'l-fazıl Dergâh-ı Mu'allam kabir-i bi'l-fazıl Dergâh-ı Mu'allam yeniçerilerim ağası olan Salih dame ikbale tarafından mühürlü mektubun virmeğim mucebince amel olunmak emr olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu babda sadır olan emrim üzere Ağa-ı müşarün'ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mucebince amel idüb minba'ad hilaf-ı rıza ve cevaz göstermeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren evail-i şehr-i Cemaziye'l-ahir sene erba'a ve seb'in ve elf."

32.5

"Mahruse-i Trabzon'da merkum Hatuniye Vakfından yevmi ikişer akçe ile iki cüz'i şerif tilavet eden Mehmed fevt olub mahlûl olmağın yerine iş bu darende-i ferman-ı hümayun Es-Seyyid Mustafa her vech ile layık ve mehil ve müstehak olmağın yevmi dört akçe vazifeyle iki cüz'i şerif allahu âlem berat-ı hümayunum babında evkaf-ı mezbure mütevellisi Ahmed arz eylemeğın mahlûl ise sadaka idüb bu berat-ı hümayunu verdim buyurdum ki varub mezbur Es-Seyyid Mustafa müteveffa yerine cüzihurları olub hizmetin eda etmeğın mer'i kılındıktan sonra yevmi dört akçe vazife ile mutasarrıf olmağın... devletüm için da'ima hidemat idesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi evasıt-ı şehr-i Cemaziye'l-ahir sene erba'a ve seb'in ve elf."

33.1

"Hazerat-ı emval-i mükerrimun el alimunila'l-mekvun? ve'l-bade Anadolu'nun sol kolunda vaki' olan mevaliy-i azam ve kuzzat efendiler meclis-i şerife ve mahfil-i münife azim ve tekmil-i müştemil olandır davad-ı izafiye ve garir-i teslimat ve afiyat inhafından sonra muhasane inha olunan budur ki kıdveti'l-emasil ve'l-akran yeniçeri serdarları zide kadrehüm ilam olunur ki inşallahu te'ala iş bu sal-i hızır istimalin evvel bahar hızırın asarının nevrüz-ı furuzunda şevketlü ve muhabbetlü ve azametlü padişahımız azizallahu te'ala ensar hazretlerinin sefer-i hümayun sefer-i müsafirun müsarif olmağla taht-ı hükümetinizde nevahi ve kurralarda sakın olan emin-i sefer-i yeniçeri yoldaşları ve cebeci ve topçu sefer-i hümayuna ve serhadlü olanlar serhadlerine gidub ve korucu ve oturak ve acemi oğlanları ve kul oğlanları kanun-ı kadim üzere Asitane-i Sa'adetim muhafazasında mevcut bulunub ve yeniçeri serdarları emin-i sefer-

i nefer yoldaşlarıyla nevrüzda Mahmiye-i Belgrad'a gelmeleri babında ferman-ı alışan sadır olmağla kıdveti'l-akran altıncı ağa bölüğünden Mehmed nam çavuş zide kadre tayin ve ol canibe irsal olmuştur vüsulünde memuldur ki ber muceb-i ferman-ı celilü'l-kadrim ile amel olunub taht-ı hükümetlerinde nevahi ve kurrasında sakın olan tava'if-i mezburenin cümlesini ferman olunduğu üzere muhkem tenbih ve mecmu' nas olan mahallerde dahil ittürüb siz ki her birileri memur oldukları üzere nevrüzda mahallatta mevcut bulunasız şöyle ki bundan sonra gelmeyüb bir tarik ile kışdır deyü özr idüb gerü kalanların emr-i şerif ile zabitleri gönderilüb ahval üzere ferman-ı miriye kirfet virildikleri kat' olunmağla kana'at olunmayub hakkınızdan gelinür bilmeden dergah olmadık diyeler tecil ala tecil şevketlü ve muhabbetlü ve azametlü padişahımızın itmeğin her kim ise hidemat-ı hümayunlarından gelüb gelüb mevcut bulunanlar kovmayub gelmeyeler eser-i zecr-i ve ukuben mukarrerdir imdi siz dahi ana göre agah olasız müsamaha idersenüz kelle mes'ul ve mukayyed olub hidemat idesüz ve siz ki yeniçeri serdarlarısız serdarlıklarınızda sakın tava'if-i mezbureden gelür ise serhadlü olanları serhadlerine gönderüb asla itmeyüb bir ferde himayet eylemeyüb ve ittirmeye ve korucu ve oturak ve acemi oğlanları ve kul oğlanları Asitane-i Sa'adetim muhafazasına gelüb dahil-i sefer-i nefer olan yoldaşların önlerine düşüb ma'en cümleniz nevrüzda Mahmiye-i Belgrad'a gelüb mevcut bulmadan serdarları ile ma'en gelüb isbat-ı vücud idenler sahih-i asakirindendir gelmeyüb vilayetlerinde kalanlar asakirinden değildir re'ayadır ocakdan alakaları yokdur raiyyet defterine kaydolunup sair reaya gibi gelmeyenleri şer' ve kanun üzere hariç olunub ve asakir libasında görmeyeler sa'ir re'ayanın libası ve kıyafeti nicesi anları dahi evvel libas-ı kaviyyesi ki sahih-i asakirden olanlar ile re'aya bellü olub fark oluna el-hasıl bu zaman sa'ire kıyas eylemeyesiz gaflet-i mahal değil hizmet mahalidir avk-ı te'hirde ve ihmal ve gaflet zide ihtiyad ve ihtiraz üzere olalar ve lakin hilaf-ı şer' ve kanun bir ferdi rencide remide ittirmeyeler baki hemişe-i ve tescil eyleyesiz bade'l-haram Tahriren fi yevmi şehr-i Cemaziye'l-ahir sene erba'a ve seb'in ve elf.

Salih Ağa-ı Yeniçeriyan Dergâh-ı Ali"

33.2

"Mefahiri'l-kuzzat ve'l-hükkam madeni'l-fazl Vilayet-i Trabzon'da vaki' olan kadılar zide fazlehüm ve mutasarrıf el-mealim ve'l-akran kethüdası ve kethüda

serdarları ayan ve vilayetin iş erleri zide kadrehüm tevki’-i ref’ hümayunum vasıl olucak malum olaki ferhunde-i falde hâsıl-ı kayd olan Uyvar Kalesi ve tevabi’ kal’alar ta’iyat-ı allahü te’ala kadı gelüb bakiye sevk olan addeden sahima seni-i intizam etmek ve serhad-i islamiye karib-i küffardan karar yerlerinde olan kalelerin bu sal allahü te’ala kale demeksiz inşallahu te’ala ol bahar hücceti üzere sefer-i hümayun kemakan mukarrer olmağın bundan akdem feth olunan Yanık ve hala Yanık Mesd olan Uyvar ve tevabi’ kale sefer için sene-i sabıkda vilayet-i Anadolu’da vesa’ir eyalet ve sancak ve kalede vaki’ avarız hanelerin her birinden hanesinden bir nefer bildar ihraç ve mesafe-i ba’ide olan yerlerinden memur karib-i mahalde yerine bildar tutulmak üzere otuz bin akçe bedelleri tahsil ve teslim-i hazine olduğu defterdar-ı mestur olmağla bu sene-i mübarekede dahi serhadd-i islamiyeye karib-i nihayet mühim olan kal’a için toprak süvarimin ve asakir-i İslam murad idecek sarb yerleri ecma’i vilayet-i mezburede vaki’ beş yüz seksen avarız hanelerini her yigirmi hanesinden bir nefer bildar ihracı me’mur irsal ittirmek fermanım olmuş idi lakin eyalet-i mezbure mahalle mezbura tayin olub bildar gelmek ve bedelleri tahsil-i re’ayaya üç ve infi’a olmağla yerine mahalinde bildar tutulmak üzere ve bir neferine on akçeden ol mikdar avarız hanelerinin her bir hanesinden beş yüz akçe hesab üzere bildar yerine irsal-i evzan mehr-i yevm nişanlı mevkufat defteri suret-i mucibince ancak bu sene mecalen tahsil virdüm teaccüldür deyu orduy-ı hümayun hazinesine irsal ve bir gün teslim ittürmeniz babında ferman-ı alışanım sadır olmağın buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu babda sadır olan emrim üzere amel idüb dahi kat’a te’hir ve tevakkuf eylemeyüb varub mezburu vaki’ ol mikdar avarız hanelerinden bin bu sene-i mübarekede her bir hanesinden tahsil-i ferman olan beş yüz akçe bildar bedelleri irsal olunan mevkufat defteri suret-i mucibince te’cirat ve tahsil ve bir gün mukaddem orduy-ı hümayunum hazinesine irsal ve teslim ittüresiz zinhar ihmal ve müsahemele eylemeyesiz ve bundan ma’ada mübaşir-i mezburun cihet-i maişeti için her bir hanesinden yirmi beşer akçe dahi alub bundan ziyade selamiye ve hıdamiye ve kesr-i miran ve mehakim haracı namıyla ve bu bahane ile bir akçe alınmaya ve aldırmayasız ve alanlar sonra tahsil olunub haklarından gelinür bilmiş olasız ve umum üzere mi’ak ve gayr-i mi’ak dâhil olmağın defter-i mübaşir-i bildar bedeli kayd olunan mi’aklarından ma’ada taht-ı kazanızda vaki’ zikr-i mi’ak ve zikr-i gayr-ı mi’akdır her birlerinin tahmillerine göre tevzi’ ve azil hanelerini tahmiyesi murad eylemek üzere bilmeleri ve tahsil ittürüb kimesneye te’allül ve niza ittürmeyesiz

defteri için alınan riyali ve esedi gurus hazine-i amire alındığı üzere yüz akçeye aldırub ziyadeye ve tahsil aldirmaya akçe aldırub ziyadeye ve mugayyir aldurmayasız ve akçe alundukda halas-ı ayar akçe alub zinhar züyuf ve kırkık akçe aldirmayasız kesr-i defterden nısf-ı haneden hilaf-ı emr ve defter-i zulüm ve teallül tekayyid ihtiraz eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimat kılasız. Tahriren yevmi'l-hamis ve işrun şehr-i Rebiülevvel sene erba'a ve seb'in ve elf.

... Hisar-ı mezkurun der vilayet-i Trabzon el-vaki fi 1074

Kaza-ı Trabzon, hane 9 dur maan rub 1, 75 hane

Kaza-i Sürmene, hane 72

Kaza-ı Of, 9 hane

Kaza-ı Keşab, hane 51

Kaza-ı Kürtün, 42 hane, 1 rub

Kaza-ı Rize ve Mapaviri, hane 61

Kaza-ı Giresun, hane 23

Kaza-ı Yavebolu nam-ı diğer Görele, hane 28

Kaza-ı Maçuka, hane 18

Hane 580

... 290.000 Akçe

1074 senesi Rebiü'levvel 23"

34.1

"Mefahirü'l-kuzzat ve'l-mekarim madeni'l-fazl ve'l-kelam Anadolu'nun sol kolunda vaki' olan kadılar zide fazlehüm ve ma'a saray... zıkr olunan kadılıklarda vaki' yeniçeri serdarları zide kadrehüm tevki'-i ref'i hümayun vasıl olucak malum olaki iş bu sal-i ferhunde fal küffar ve zimmi karar üzerine sefer-i hümayunum mukarrer ve münhak olmağla taht-ı kazanızda ve nevahi ve kurrasında sakın ehl-i sefer-i nefer dergâh-ı Mu'allam yeniçerileri mütemekkin ve musallah olan cenk ve cidal ve cidal-i kıtar ile siz ki serdarlarsız önlerine düşüb nevrüz-ı furuzda cümlesi Belgrad'a gelüb ve

serhadlü olanlar serhadlerine gidüb ve korucu ve oturak ve acemi oğlanlarının ve kul kanun-ı kadim üzere Asitane muhafazasına varub mevcut olunması babında kayd.”

34.2

“İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i alilerine suniye? vardır davat safiyat ve adir-i müslimat ve afiyat eblağından sonra inha ve ilam olunan oldur ki haliya nefsi şehri deyü nefsi işbu bin yetmiş dört Şevvalinin ibtidasında üç ay tamamına değin sa’adettü paşa efendimiz hazretlerinin ağalarından kıdveti’l-emasil ve’l-akran ağadan zide kadreye tevcih ve sipariş kılındı şerfi vüsulünde gerektir ki zıkr olunan deyü nefsi-i tarih-i mezburdan muma’ileyh zabt ve tasarruf idüb vaki’ olan rüsum-ı örfiye ve bila-cümle tarafımızdan a’it olan cürm-i cinayet ve bad-ı heva-i aheri ve külli her ne ise olugeldüğü üzere ahz ve kabz ittürüb aherden bir ferd dahil itmeye tac-ı hazateyettir...”

34.3

“Mahmiye-i Trabzon Kazası muzafatından Akçaabad Nahiyesine tabi’ Bolatane nam karye sakinlerinden Yazıcıoğlu dimekle maruf Hızır bin Hüseyin nam kimesne meclis-i şeri’i hatır-ı lazımu’t-tevkirde zümre-i etibbadan olub hatdad ta’ifesinden Tabib Savik nam kimesne muvacehesinde ikrar-ı tam ve takrir-i kelim idüb bi emrullahi te’ala bana cüzam marazı isabet eyleyüb benim marazımı def’ için merkurum Tabib Savik hanemin bizi çıkarıb beni halefi eylemek murad eyleyüb lakin merkurum Tayib Savik sicil olunub yedime taraf-ı şer’i şerifden hüccet-i şer’iye verilmedikce sana... idemem deyu inba ider hala merkurum Tayib Savik’in bana tımarından ve hanemden biri çıkarmasından fevt olur ise adamlarından bir kimesne dem ve diyetimiz merkurum Tayib Savik’den da’va ve niza eylesinler eğer da’va idecek olursa inde’l-hükkamü’l-kiram makbule ve mesmu’ olamsun dedikde mukırr-ı mezburun her biri vech-i meşruh üzere cari olan ikrar ve kelimatı el mukırr leh el-merkurum Tayib Savik dahi bi’l-muvacehe tasdik idecek haze’l-vesika ala ma hüve tahkik der sicil-i temessük ketb olundu ma hurri zalike. Hurre fi evasıt-ı şehri-i Şevval-i Mükerrermin min şuhur sene erba’a ve seb’in ve elf.

Şühüdü’l-hâl: Elhac Hasan, Hüseyin Çelebi, Mehmed Alaca, Elhac Baki Çelebi, Mehmed Çukadar”

34.4

“Mefahirü’l-kuzzat ve’l-kiram madeni’l-fazl ve’l-kelam Karadeniz Yalısında vaki’ Sinob ve Samsun ve Trabzon ve Karahisar-ı Şarki ve Sivas ve İrmeniya ve Canik kadıları zide fazlehüm ve’l-karar taht-ı kazanızda vaki’ müteselimler ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sa’ir iş erleri zide kadrehüm tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum olaki haliya asakir-i zafer-i hümayunum üzerine serdar Paşa olan düstur-ı ekrem müşir-i fiham nizam-ı alem nazım-ı menazım-ı alam vezir-i azam ve serdar-ı ekrem Ahmed Paşa edamallahu te’ala iclale Mahmiye-i Belgrad’da kışlayub haliya mukate’l-melik ve’l-tayin? ada-i din ve küffar-ı vezc-i karin? üzerine tevcih ve garibet-i inkar imdi siz ki kadılar ve mütesellimler ve sa’ir iş erleri siz taht-ı kazanızda sakin olan sefer-i hümayunuma me’mur olan Dergah-ı Mu’allam mutasarrıf ve çavuşları ve Divan-ı Hümayunum ve defter-i hakani katibleri ve şakirdleri umumen zü’ama erbab-ı tımar ve sipah ve yeniçeri ve topçu ve cebeci ve arabacı ve bi’l-cümle süvari bin ve bine ve binden yüz bine varıncaya dirlik tasarruf idüb sefer-i hümayunuma me’mur olan asakir ta’ifesi yerlü yerinde ihrac ber vech-i te’acil kaldırub müşarün’ileyh vezir-i azam ve serdar-ı ekrem Ahmed Paşa edamallahu te’ala iclalehunun yanında nevrüz-ı furuzda mukaddem hazır ve mevcud bulunmaları babında taht-ı hümayun-ı sa’adet makrunumla ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki Dergah-ı Mu’allam kapucu başları iftiharü’l-ematicid ve’l-ekarim Mehmed dame mecd hükm-i şerifle vusul buldukda bu babda hatt-ı hümayun sa’adet makrunumla ısdar olan ferman-ı celil-i emrim mucebince amel idüb dahi bu emr-i şerifim varub dahil olduğu gibi berat ve bir sa’at te’hir ve tevakkuf itmeyüb mecmu’ nas olan olan mahallerde tera ve muhkem tenbih ve cümle ilam ve işa’at ittüresiz siz ki taht-ı kazanızda sakin olub ve Dergah-ı Mu’allam mutasarrıflar ve çavuşları ve Divan-ı Hümayunum ve Defter-i Hakani katibleri ve şakirdleri ve umumen zü’ema erbab-ı tımar ve sipah ve yeniçeri ve topçu ve cebeci ve arabacı ve bi’l-cümlelerden bin ve binden yüz bine varınca dirlik tasarruf eyleyüb sefer-i hümayunuma me’mur olan asakir ta’ifesinin üzerinde yedüğü ile mukit ve aram ittürmeyüb yerlü yerinden sorub çıkarub nevrüz-ı furuzda mukaddem kaldırub müşarün’ileyh vezir-i azam ve serdar-ı ekremin yanında göndersin ki inşallah varub hazır ve mevcud bulunalar ve’l-hasıl husus-ı mezbur mühimmat-ı din olunmadır bu zamanı sa’ir zamana kıyas eylemeyüb bu sefer cümlelizden ziyade tekayid-i hümayunum olub ona göre asakir ta’ifesi yerlü yerinde ihraç ve nevrüz-ı furuzda

mukaddem sürüb göndermekde berat-ı mukadder tam südür eyleyesiz şöyle ki siz ki kadılar ve mütesellimler ihmal ve müsaheleniz sebab ile zikr olunan asakir ta'ifesini bir sene mu'accelen kalkub vakit ve zaman ile müşarilileyh vezir-i azam aleyhi kadrehüm yanında olub istemeyüb hidemat-ı hümayununda mevcud bulunalar siz ki adem-i tekayyid görüb bildirüb bu babda özür ma'lul... mesmu' olamayub siz ki kadılar ve asakir ta'ifesinin varakları ahere virilmek iknaf olunmayub... içün asla aman virilmeyüb her birin... haklarında muhaseması mukarrer bilüb ekakür ve intibah üzere olasız şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi evahir-i Receb-i Mürecceb sene erba'a ve seb'in ve elf."

34.5

"İş bu darende-i ferman-ı hümayun suret-i makrun-ı hakani Mehmed Davud mehil ve müstehak olmağla mezid-i inayet-i padişahi zuhura getirüb Trabzon Kalesi beşlü dördüncü bölüğüne ser bölük olmağın cilay-ı vatan eyledüğü ecilden ref' olunan İbrahim yerine kıdveti'l-emasil ve'l-akran kala-i mezbure beşlülere ağası olan Osman zide kadrenin arz ve suret-i ruşen-i hümayun-ı mucebince bin yetmiş üç Muharremü'l-haremin ikinci gününde yevmi on iki akçe ulufe ile bölükbaşı nasb idüb bu berat-ı hümayun verdüm ve buyurdum ki mezbur varub hizmet-i lazimesi müeddi ve mevzi' kılındıktan sonra ta'yin olunan yevmi on iki akçe ulufesi sa'ir yoldaşları ile maen havaline oluna olunan ref' olunan mezbur İbrahim ve tarik-i aherden bir ferde mani' olmayalar şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasuz."

35.1

"Fezail ve sar Anadolu'nun sol kolunda vaki' olan mevali-i azam ve kuzzat efendiler hazretleri meclis-i şerife ve muhalif-i münife ta'zim ve tekrim müstemil olan der devamiye hülasai'l-hafinden sonra muhalisane olunan budur ki ve kıdveti'l-akran yeniçeri serdarları ilam olunur ki inşallahü'l-meliki'l-alam iş bu sal-i nusret elhamın nevrüz-ı furuzdan muavin allahu te'ala küffar-ı hakisardan kema... ahz-ı intikamı içün şevketlü ve azametlü ve muhabbetlü paşa... allahü te'ala... hazretlerinin sefer ve hümayun-ı zafer makrunları mukarrer-i muhakkak olmağla hükümetinizde ve nevahi ve kurrasında sakın olan ehl-i sefer-i nefer yeniçeri yoldaşları ve topçu ve cebeci ve... Bayrakları ile serdarları önlerine düşüb nevrüzda cümle cem'i Belgrad'a gelüb serhadlü olanlar serhadlerine gidüb ve korucu ve oturak ve acemi oğlan olanlar kanun-ı kadim

üzere Asitane-i Sa'adet muhafazasında mevcut bulunmaları babında ferman-ı ali sadır olmağla bundan evvel dergah olmak için çavuş ta'yin ve irsal olunmuşdu hala bu def'a ber muceb-i ferman-ı celilü'l-fevan ondördüncü bölümde Hüseyin nam çavuş zide kadre yerlü yerinden kaldırub getirmek için ta'yin ve mektub vardır ber vech-i te'cil-i irsal huzurlarına kılındı vüsulunde taht-ı hükümetinizde ve nevahi ve kurrasında sakın olan bi'l-cümle ehl-i sefer-i nefer yeniçeri yoldaşları ve cebeci ve topçu ve vilayetlerinden ve hisardan kaldurub bir an tevakkuf ve aram ittürülmeyüb ni'ayet-i şeri'at ve müte'accil ile serdarları ile gelüb nevrüz-ı furuzunda Mahmiye-i Belgrad'da mevcut bulunalar ve serhadlü olanlar serhadlerüne gideler ve korucu ve oturak ve acemi oğlan ve kul oğlanları olanlar Asitane-i Sa'adet muhafazasında kalalar te'cil ala te'cil her birileri me'mur oldukları üzere mahallinde mevcut bulunalar ve sizki yeniçeri serdarlarısız şöyle ki bu def'a giden çavuş mektubumuz ile vardukda kışdır deyü bir tarikiyle özr edüb ve bir ferde himayet idüb gerüye alı koyub ve siz dahi bi'l-cümle sefer-i hümayuna me'mur olan tava'if-i asakiriye ile nevrüzda gelüb Mahmiye-i Belgrad'a mevcut bulunmazsanuz bu vech ile özrünüz kabul ve cevabla mesmu' olunmayub eşedd-i ukubet ile hakkınızdan gelinmek mukarrerdir ve siz ki efendilersiz husus-ı mezbur ehemm ve elzem olmağla avk ve te'cil ve müsamaha idersenüz siz dahi külli ukubete mazhar olmanuzu mukarrer bilesüz ve bundan sonra vilayetlerinde ve evlerinde kalan her kim olursa olsun asakir değildir inek? gibi kalanları asakirden bilmeyesiz ve ocakla alakaları yokdur re'ayadır asakir libasında ve şeklinde ve kıyafetinde gezdirmeyesiz vesa'ir re'ayanın libas ve kıyafetinde ise anları dahi evvel libasa koyub ve sancak beği ve mütesellimler ve divan paşalara teslim ve havale eyleyesiz ki ol makule vilayetlerinde kalanları ra'iyet defterine kayd idüb onun gibi hidematda mevcut bulunmayanlardan şer' ve kanun harç alalar imdi ana göre agah olub bu zamanı sa'ire kıyas eylemeyüb ihmal ve gaflet ve avk ve te'cilden ziyade ihtizaz ve ihtiraz üzere olası bilmeden dergah olmadık dimeyesiz. Baki hemişe-i ulumü'l-hal. Tahriren fi gurre-i şehr-i Receb-i Mürecceb sene erba'a ve seb'in ve elf.

Muhafız Salih ... Ağa-ı Belgrad hala"

35.2

"Düstur-ı mükerrer müşir-i mufahham nizamü'l-alem müdebbiri umurü'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmimi mehamü'l-enam bi'r-re'yi's-sakıb müşeyyid-i

bünyani'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkani's-sa'adet-i ve'l-iclal el-mahfuf-ı bi-sunufi avatıfu'l-meliki'l-ala vezirim Yusuf Paşa edamallahu te'ala iclalehu tevki'-i ref'i hümayun vasıl olucak malum olaki hizmetü'l-mülükü'l-tasf el-süluk fehvasınca sen her dem mülayık-ı mahreminde sahib ve ber derde olmuş vüzera-ı azamımın emekdarları ve ihtiyarları ve umur dide ve kargüzarı olub ray-i remize isabet encam zemin-i kebirü'l-saadet her camın ihtimal-i hümayunum ve itikad-ı mefrumum olmağla haliya memalik-i vesikalari eknımında Anadolu ve Sivas ve Karaman ve Maraş ve Adana ve Haleb ve Rakka Eyaletlerinde vaki' sancaklarda mütemekkin Dergah-ı Mu'allam mutasarrıf ve çavuşları ve divan-ı alışanım ve defter-i hakani katibleri ve şakirdleri ve zü'ema ve erbab-ı tımar ve sipah ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve top arabacısı ve ale'l-umum sefer-i hümayunum akibet memur olan asker ve yeniçeri bin ve binden yüz bine varınca dirlik tasarruf iden asakir ta'ifesi serdarı celilü'l-kadrim olan düstur-ı ekrem müşir-i mufahham nizam-ı alem nazım-ı menazım-ı alam vezir-i azam ala kadrehüm Ahmed Paşa edamallahu te'ala iclalehunun inşallahu te'ala nevrüz-ı furuzda mukaddem yanına varub dernek ve cemiyet hazır ve mevcud bulunmaları üzere yerlü yerinden ihraç edüb ve önlerine gelen tava'if-i asakir sürüb vech-i mesari'at-ı mühil memur irsal ve isal eyleyüb sefer-i zafer eserim tekid-i hümayun sa'irlerinden ziyade olmağla vech-i meşruh kapum kulları ve gayri sefere me'mur asakir ta'ifesi gelüb her vechile bizi mukadder-i ve sağ ve hayrı namahsus eylemek babında hatt-ı hümayun sa'adet-i makrunumla ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu babda hatt-ı hümayun-ı inayet makrunum sadır olan ferman-ı celili'l-kadrim mucebince amel idüb dahi senki vezir-i müşarün'ileyhsin sefer-i Nusret makrunuma memur olub zikr olunan eyaletlerde vaki' sancaklarda mütemekkin gedikli ve mutasarrıf ve çavuş divan-ı alışanım ve defter-i hakani katibleri ve şakirdleri ve zü'ema ve erbab-ı tımar ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve top arabacısı ale'l-umum birden bine ve binden yüz bine varınca dirlik tasarruf iden Südde-i Ali makam kulları inşallahu te'ala vezir-i azam âlâ mukadderim yanına dernek ve cemiyet-i sa'adet vardukda hazır ve mevcud bulunmaları üzere yerli yerinden ihraç idüb ve önüne gelen tava'if-i asakir sürüb nevrüz-ı firuzdan mukaddem ber vech-i te'cil mühil me'mur irsal ve isal eyleyüb asla kimesneye te'allül ve tereddid ittirmeyesiz ve bu sefer-i hümayunuma ta'vin eyledim sa'irlerinden ziyade olub bir ferdin seferden kalduğuna rıza-i hümayunum yokdur şöyle ki buraltına? kalub sefere teveccüh etmeyüb evlerinde olan kimesneler sa'ir kim olursa olsun asla aman ve

zeman virmeyüb bila-tevkif haklarından gelüb bir kimesneye himayet ve siyanet eylemeyüb bu emr-i şerif vacibü'l-ittibamızın mazmun-ı münifi icrasında dakika kayd eylemeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimat kılasız. Tahriren fi evahir-i şehri Receb-i Mürecceb sene erba'a ve seb'in ve elf."

35.3

"Düstur-i mükerrer müşir-i mufahham nizam-ı alem müdebbirü umurı'l-cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmimi mehami'l-enam bi'r-re'yi's-sa'ib mümeahhid-i bünyani'd-devlet ve'l-ikbal müşeyyid-i erkan-ı devlet ve'l-iclal mahfuf-ı bi-sunufi avatıfu'l-melikü'l-ala Eyalet-i Anadolu'da asker ihracına me'mur olan vezirim Yusuf Paşa edamallahu te'ala iclalehu tevki'-i ref'i hümayun vasıl olucak malum olaki haliya asakir-i zafer makrunum üzerine serdar ve sipahsalarım olan düstur-ı ekrem müşir-i efham nizamü'l-alem nazım-ı menazım-ı alam vezir-i azam Ahmed Paşa edamallahu te'ala iclalehu inşallahü teala bu sene-i mübarekede aday-ı din ve küffar-ı düzri karin üzerine tevcih ve azimet eylemeleri mukarrer olmağın imdi memalik-i mahrusemde sakın olub sefer-i hümayuna me'mur olan gediklü Dergah-ı Mu'allam müteferrikaları ve çavuşları ve divan-ı hümayunum ve defterhane katibleri ve şakirdleri ve umuman zü'ema ve erbab-ı tımar ve sipah ve yeniçeri ve cebeci ve top arabacısı ve kul oğlanları ve bi'l-cümle birden bine ve binden yüz bine varınca dirlik tasarruf idüb sefer-i hümayuna me'mur olan asakir ta'ifesini ber vech ile meks ve aram ittirmeyüb yerlerinden ihraç ve bir vech tea'ccil kaldırub müşarün'ileyh vezir-i azam ve serdarlarım yanında bir gün mukaddem hazır ve mevcut bulunmaları babında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu babda sadır olan ferman-ı celili'l-kadrim mucebince amel idüb vazı-i memalik-i mahrusemde sakın olub sefer-i hümayunuma me'mur olan gediklü Dergah-ı Mu'allam mutasarrıfları ve çavuşları ve divan-ı hümayunum ve defter-i hakani katibleri ve şakirdleri ve umuman zü'ema ve erbab-ı tımar ve sipah ve yeniçeri ve topçu ve cebeci ve top arabacısı ve kul oğlanları ve bi'l-cümle birden bine ve binden yüz bine varınca dirlik tasarruf iden asakir ta'ifesi ber vech ile meks ve aram ittürmeyüb yerlerinden ihraç ve bir vech tea'ccil kaldırılub müşarün'ileyh vezir-i azam ve serdar-ı ekrem olan Ahmed Paşa edamallahu te'ala iclalehunun yanında hazır ve mevcut bulunalar ve bi'l-cümle sipah ta'ifesinden bazıları sene-i mübarekede esamileri kayd ittürüb seferden kalmışlar idi iş bu sene-i mübarekede zıkr-i vezir-i azam tevabi'leri ve sa'irleri hidematı kayd olanlar gerek muhafaza ve

gerek istihdam kalanların bi'l-cümle kaydları ref' olunmuşdur sefer-i hümayunum gelmekle memurlardır inşallahu te'ala bayram ulufesinde mecmu' hazır ve mevcut bulunmaları lazım ve mühümdür bundan sonra bir tarik ile bayram ulufesinde mevcut bulunmayanları dirlik ve sa'irleri kat' olunmakla iktifa olunmaz eşeddi aیتab ve ikame müstehak ve munzam olunmaları mukarrerdir ana göre agah oluna ve cümle etraf-ı memalik-i mahrusemde At ve Duna kadir olan kul oğlanları dahi bu sefer-i makrunuma me'mur olmuşlardır anların dahi muhkem tenbih eylesin ki asla yerlerinde bir tarik ile meks ve aram ittürmeyüb mu'accelen orduy-ı hümayunuma yollayub hidemat-ı hümayunumda hazır ve mevcut bulunanlar ba'de ihmal ve kasl olunmayub her ne vechile olursa bir gün mukaddem bu hizmetin itmamına bezl-i ikdam ve sarf-ı ihtimam eylesin alamet-i şerife itimat kılasız. Tahriren fi evail-i şehir-i Ramazan-ı Mübarek sene erba'a ve seb'in ve elf.

El-Makam-ı Edirne El-Mahruse

Kadvasale eyyam-ı selh-i şehir-i Şevali'l-Mükerrem Sene erba'a ve sebin ve elf."

36.1

"Mefahirü'l-kuzzat ve'l-kiram medani'l-fazl ve'l-alam Vilayet-i Trabzon'da vaki' olan kadılar zide fazlehüm tevki'-i ref'i hümayun vasıl olucak malum olaki Vilayet-i Trabzon'da vaki' beş yüz seksen avarızhanelerinin bin yetmiş beş senesine mahsub olmak üzere avarızları cem ve tahsil olunmak lazım ve mühim olmağın İstanbul Ağası kıdveti'l-ematicid ve'l-ayan Mehmed zide mecdeye deruhde olunub elinde mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti virilmek mucebince zaman hulul eyledikce cem' ve tahsil ittirilmek emr idüb buyurdum ki hükmi-şerifimle vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idüb dahi vilayet-i mezburede vaki' ol mikdar avarız hanelerinin tarih-i mezbura mahsub olmak üzere her bir hanesinden dört yüz akçe avarızları irsal olunmak mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri suret-i mucebince vakt ve zamanıyla cem' ve tahsil ittirüb kimesneye te'allül ve niza itdirmeyesiz ve bundan maada mübaşir-i mezburun cihet-i ma'ışet için her bir hanesinden ellışer akçe dahi aldirmaya bundan ziyade bir akçe alınmaya ve aldirmayasız ve miri için alınan kamil gurus seksen ... ve esedi gurus yetmiş iki akçe aldurub ziyade ve noksan aldirmayasın ve akçe alındıkda halisü'l-ayar akçe aldırub eyük kızıl akçe aldirmayasız kesr-i defterden ve nisf-ı haneden ve hilaf-ı emr-i ve defter-i hükmi ve ni'ayetinde bekayad

ihtizaz eyleyesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi şehr-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf."

36.2

"Mefahirü'l-kuzzat ve'l-hükkam madeni'l-feza'il ve'l-kelam Trabzon Sancağında vaki' olan kadılar zide fazlehüm tevki'-i ref'-i hümayun vasıl olucak malum olaki inşallahu te'ala evvel baharı ... asarda küffar-ı dürzi karar üzerine sefer-i hümayunum kemakan mukarrer olmağla sene-i sabıkda cem' i olduğu üzere memalik-i mahrusemde vaki' avarız hanelerinden bin yetmiş beş senesine mahsub olmak üzere bedel-i nüzülleri tahsil-i fermanım olmağın liva-i mezburede vaki' beş yüz seksen avarızjanelerinin dahi bin yetmiş beş senesine mahsub olmak üzere her bir hanesinden altışar yüz akçe bedel-i nüzülleri cem' ve tahsil ve divan-ı hümayunum hazinesine teslim olunmak lazım gelmekle irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri mucebince geçen sene mübaşeret olduğu kendüsün mübaşeret ve tahsil ittirmek fermanım buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukda bu babda sadır olan emrim üzere amel idüb dahi liva-i mezburede vaki' olan ol mikdar avarızhanelerinin tarih-i mezbura mahsub olmak üzere her bir hanesinden altışar yüz akçe bedel-i nüzülleri irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti mucebince geçen sene mübaşeret olduğu günden vakit ve zamanıyla cem' ve tahsil ve divan-ı hümayunum hazinesine teslim itdürüb kimesneye te'allül ve niza itdirmeyesiz ve bundan ma'ada mübaşir-i mezburun cihet-i ma'ışet için beher hanesinden otuz akçe dahi aldurub bundan ziyade bir akçe katibe ve sarrafiye ve hudamiye mehakim harcı namıyla vesa'ir bahane ile bir akçe almaya ve aldırmayasız ve hin-i tahsilde alınan kamilü'l-vezin gurus ve esedi gurusı yüz akçeye aldurub ziyade ve noksan aldırmayasız ve akçe alındıkça kamilü'l-ayar akçe aldurub züyüf ve kızıl akçe aldırmayasız kesr-i defterden ve nisf-ı haneden ve hilaf-i emr ve defterden teaddi ve tecavüzden ziyade ihtizaz idüb vech-i meşruh üzere olan emrimi yerine getiresüz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız. Tahriren fi yevmi's-sadis-i sebi' şehr-i Şaban-ı Mu'azzam sene erba'a ve seb'in ve elf.

Be makam-ı belgrad El-Mahruse

Kadvasele Eyyam-ı 18 şehr-i Seferü'l-hayr sene hamse ve sebin ve elf.

... Trabzon"

36.3

“Kıdveti’l-kuzzat ve’l-hükkam madeni’l-fazl ve’l-kelam Mevlana Trabzon Kadısı zide fazlehu tevki’-i ref’i hümayun vasıl olucak malum olaki Maçuka Kazasında vaki’ Sümela demekle maruf Manastırın rahiblerinden darendegan-ı ferman-ı hümayun Papa Lefter ve Papa Kostantin ve Papa Soştahud ve Papa Lavrenidi nam rahibler Dergah-ı Mu’allama arz-ı hal idüb manastır-ı mezburun defterde mukayyid vuk’u olub feth-i hakaniden berü zabt oluna gelen kaza-i mezburu tabi’ Bolatana nam karye sunuru ve dahilinde Abadiye nam mevzide vaki’ zeytün bahçesinin vakıf yerinde bir mikdar yerin Mir Mehmed nam kimesne babamın tapulu yerlerinden imiş deyü fuzuli zabt ve evlerin üzerine tegallüben bazı ebniye ve eşcar arz eyleyüb gadr itmekle mürafi’i şer’i olub ahvalleri şer’i ile görüldükde niza olunan yerler kadim-i tapu ile mutasarrıf oluna gelen yerlerden olmayub manastır-ı mezburun defter-i hakanide mukayyid kadim vakfi olan yerlerden olduğu şuhud-ı udul ile sabit olub ol yerler buna hükm olundukdan sonra üzerlerinde mevcut olan ebniye-i eşcarı dahi mezbur Mir Mehmed semen-i malum ile maen bunları bey’ idüb zabtıçün ellerine hüccet-i şer’iye virildikde bildirüb hüccet-i şer’iye mucebince amel olunmak babında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerifimle varduklarında hüccet-i şer’iye nazar idüb göresiz arz olunduğu üzere ise ol babda mukteza-ı şer’i münif ve ellerinde olan hüccet-i şer’iye mucebince amel idüb minba’ad şer’i şerife ve hüccet-i şer’iye ve emr-i hümayuna muhalif kimesneyi dahil ve taarruz ittirmeyüb men’ ve def’ eyleyesiz hak üzere olub kazanıza müdahil olmayanları dahil itdürmeyüb esamiyanı yazub Dergah-ı Mu’allama arz idüb husus-ı mezbur için tekrar emrim varmalı eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimat kılasız. Tahriren fi evail-i şehr-i Muharremü’l-Haram sene hamse ve seb’in ve elf.

El-Makam-ı Konstantiniye El-Mahruse

Kadvasele Eyyam-ı 5 Rebiü’l-evvel Sene hamse ve sebin ve elf.”

37-46 arası sayfalar yok

45.1

“Narh-ı habbazan umumat-ı ayan-ı vilayetü’l-vaki’ gurre-i şehr-i Cemaziye’l-evvel sene erba’a ve seb’in ve elf.

Nan-ı nehme dirhem 230.

Katmer dirhem 80

Kaba çörek dirhem 115

Uskuru malema vukiyye 8

Tuz-ı batman meblağ 4

Yağ vukiye 32

Sabun vukiyye 40

Mum vukiyesi 20

Asel vukiyye meblağ 20

Lahm-ı ganem vukiyye 6

Nan-ı nehme dirhem 220

Kaba çörek dirhem 110

Bi-marifet-i ayan-ı vilayet el-vaki' fî evail-i şehir-i Zilkaade-i Şerife sene erba'a ve seb'in ve elf.

Peynir vukiyesi meblağ-ı akçe 6

Nan-ı nehme dirhem 240

Taze soğan vukiyye meblağ-ı akçe 1

Narh-ı Kavun bi-ma'rifet

Kavun batman aded-i akçe 6

Karbuz batman kıymet-i akçe 4

Kabak batman aded-i akçe 2

Narh-ı kassaban bi-ma'rifet-i ayan-ı vilayet el-vaki' fî gurre-i şehir-i rebiülevvel sene hamse ve seb'in ve elf.

Lahm-ı ganem vukiyye 7

Lahm-i nefer? vukiyye 7

Lahm-i bakar vukiyye 5
Revgan-ı zeyt vukiyye 12
Mum vukiyye 24
Soğan vukiyye 8
Gayette ala işlenir bal vukiyye 20
Orta meyan bal vukiyye 15
Sabun vukiyye 48
Narh-ı Kassaban

Lahm-ı ganem vukiyye 7
Kuyruk sekiz vukiye ber yedi dirhem guruş
Revgan-ı zeyt sekiz ber yedi dirhem guruş”

46.1

“Mahmiye-i Trabzon mahallatından Ayasofya Cami’i imamı Hasan Efendi meclis-i şer’i hatır-ı lazımu’t-tevkirde yine mahalle-i mezbure sakinlerinden Vasili nam zimminin Ayasofya Mahallesinde olan beş yüz akçe benim aldım hak almışdım diğer hüccet tahrir olundu.

Şühudu’l-hâl: Kenan El-Muhzır, Çukadar Mehmed Beşe”

46.2

“Görelle Kazası Muzafatından Resulu? Mahallesi sakinlerinden Musa bin Ahmed Kulunoğlu Mustafa Mehmed bin Musa ve Verdi ibn-i Musa Süleyman Mustafa bin Oğuz ve Oğuz ibn-i Mehmed Sevindik ibn-i Musa nam kimesneler meclis-i şer’i hatır-ı lazımu’t-tevkirde yine kaza-i mezbure sakinlerinden Turkirli Mahallesi cema’atinden Kurd Beşe ibni Piyale ve Hüseyin ibn-i Piyale ve Seydi Oğuz Mehmed Ahmed bin Mehdi Kasım bin Aydın Hüseyin bin Bayezid Mehmed Beşe ibn-i Hamza Mehmed bin İsmail Mustafa bin Aydın Muvazin bin Hüseyin Mustafa bin Hüseyin nam kimesneler mahzarında üzerlerine da’va ve takrir-i kelim idüb bizim elli yetmiş seksen senedir iştiraken zabt ve tasarruf idegeldiğimiz ormanı ve karye-i merkumenin merasını Turkirli Mahallesi cema’ati bize zabt ve tasarruf itdirmezler su’al olunub icra-i hak olunmak

matlubumdur dediklerinde mahalle-i merkum mahallesini su'al olundukda bu zikr olan orman ve mera bizimdir ve bunların minba'ad alakaları yokdur dedikde ve karye-i merkum ahalisinin yedinde olan hüccet bizim yedimizde olmadı deyü inkâr edüb udul-ı ricalden Hasan bin Mehmed Piyale bin Ali İsmail bin Hüseyin Hüseyin bin Ali nam kimesneler şehadet idüb şöyle şehadet-i şer'îye eylediler ki fi'l-vaki' mahalle-i merkumenin zabt ve tasarruf eyledikleri orman-ı mezbur karyenin merasıdır bilürüz bu hususa bu vech üzere müşahidleriz şehadet dahi ideriz dedikde şahidan-ı mezburanın ba'de't-tadil ve't-tezkiye şehadetleri makbul olmağın mezbur Resulu Mahallesi tenbih olundu.”

46.3

“Defter oldur ki Kethüda Mustafa Ağa'nın dizdara verdiği keresteyi beyan eder.

Kiriş adedi 33

Direk adedi 12

Tahta 3 yük adedi 30

Hartama yük adedi 2

Çivik Bağı adedi 12”

46.4

“İş bu sene erba'a ve seb'in ve elf Şaban-ı Mu'azzam'ın... Mahruse-i Erzurum'dan Nefs-i Trabzon'a götürülen Kervanbaşı Rumlu Hasan yediyle kovan-ı yuvalak kal'a dizdarı İbrahim Ağa'ya teslim iki yüz altmış dört yuvalak Erzurum'dan kayd-ı sa'ir getirüldüğü elli altı kile gelüb teslim

Hisse-i Seydi Halil yük 8 yuvalak aded 64

Hisse-i defa Erzurum'dan Balahorlu Yusuf getürdüğü yük 5 yuvalak aded 40

Hisse-i Hisar-ı Bayburt Göşekli Esvader yediyle at yükü aded 13 kile aded 104

Hisse-i Bayburdlu Balahorlu yedinden yük 22 yuvalak aded 176

Hisse-i Bayburtlu Kiski yedinden yük 7 yuvalak aded 56.

Hisse-i Bayburtlu Canik Haçator yük 10 yuvalak aded 80

Hisse-i Gelikden Hasan yedinden yük 20 yuvalak aded 160

Hisse-i Erzincan Nahiyesinden Bayburtlu Harak yedinden yük 3 yuvalak aded
34

Hisse-i Erzincan Nahiyesinden Bayburtlu Hseyin yedinden yük 18 yuvalak aded
144

Hisse-i Kemah Nahiyesinden Bayburtlu Kadresekli Mustafa yedinden yük 2
yuvalak aded 16

Hisse-i İspir Nahiyesinden Bayburtlu Kirizli Estafon yük 4 yuvalak aded 32

Hisse-i def'a İspirden yük 21 yuvalak aded 168

Hisse-i def'a İspirden yük 8 yuvalak aded 64

Hisse-i def'a İspirden yük 1 yuvalak aded 8"

SONUÇ

1663-1664 yılları arasındaki kayıtları içeren 1840 numaralı Trabzon Şer'iyye Sicili hakkında yapılan bu tez çalışması ile Trabzon şehri sosyo ekonomik ve siyasi olarak incelenmeye çalışılmıştır. 1840 numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinde mülk satışı, sulh, borç-alacak, miras, nikâh akdi, köle azadı, hibe, ihtilaf, asayiş konulu kayıtlar bulunmaktadır. Ayrıca defterde 39 adet bulunan merkezden gelen hükümlerde de atama, sefer için asker talebi, vergilerin toplanması gibi konular vardır. İncelenen sicilde toplamda 175 adet mahkeme kaydı bulunurken, en çok bulunan kayıt türlerini 43 mahkeme kaydı ile mülk satışı, 39 adet merkezden gelen hüküm ve 30 adet nikâh kaydı oluşturmaktadır. Ayrıca sicilde çeşitli anlaşmazlıklar, narh, vekil tayini, vasi tayini, nikâh feshi talebi, arpalık tahsisi, vakıf mütevellisine akçe tahsisi konulu kayıtlar da bulunmaktadır.

İncelenen sicilde 174 kaydın 43'ünü mülk satışları oluşturmaktadır. Sicilde geçen mülk satışı kayıtları mekân, cinsiyet, dini grup, vekâlet durumu, fiyat gibi bilgileri içeren detaylı bir analiz yapılmıştır. İncelenen sicilde en çok bulunan diğer belge türünü nikâh kayıtları oluşturmaktadır. Nikâh kayıtlarının hep aynı formatta kaydedildiği gözlenmiştir. Buna göre, evlenecek erkeğin ismi, vekili varsa vekili, evlenecek kadının medeni hali (bekâr ya da dul), ismi vekilinin ismi, daha sonra şahitlerin ismi ve mehir miktarı yazmaktadır. İncelemiş olduğumuz sicilde 8 adet hibe kaydı bulunurken, bu kayıtların tamamının Müslümanlar arasında yapıldığı tespit edilmiştir. 1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinde toplamda 14 adet sulh, 6 adet borç-alacak konulu mahkeme kaydı bulunmaktadır. 1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinde mahkeme kayıtları konularına göre analizleri ve değerlendirilmeleri yapıldıktan sonra bu mahkeme kayıtlarının dini gruplara göre de analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. 1840 numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin transkripsiyonu yapıldıktan sonra sicilin analiz ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmamızın birinci bölümünde 1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin analiz ve değerlendirilmesi yapılırken; davaların kayıtlara göre tasnifi, mülk satışları analizi hibe kayıtları analizi, nikâh kayıtları ve köle azatları analizi ve değerlendirilmeleri yapılırken konularla ilgili tablolara yer verilmiştir.

1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicilinin Trabzon'a ait olması sebebiyle çalışmanın giriş kısmında Trabzon tarihinden kısaca bahsedilmiştir. Tarihi süreçte devletlerarası bir önem taşıyan Trabzon, fethedilmeden önce Roma İmparatorluğu'nun fethedildikten sonra Osmanlı Devleti'nin himayesi altına alınmıştır. Trabzon tarih sahnesine çıkışından Kurtuluş Savaşı sonuna kadar çeşitli kültürlerden birçok insanı bünyesinde barındırmıştır. Stratejik olarak bakıldığında Trabzon, Doğu Anadolu, İran ve Kafkasya'ya açılan bir kapı niteliğindedir.

Tez çalışmamızın konusu olan 1840 numaralı Trabzon şer'iyye sicili H. Ramazan 1074-Muharrem 1075/M. Mart-Temmuz 1664 tarihleri arasındaki 5 aylık bir zamandaki kayıtları ihtiva etmektedir. Ancak toplam 39 adet merkezden gelen hükümlerin tarihlerine bakıldığında, özellikle Uyvar Seferi için asker talep edilen hükümler, H. Evail-i Cemaziyelahir 1074/M. 31 Aralık-9 Ocak 1663 tarihinden başlamaktadır. 1663 Osmanlı Avusturya savaşının devlet için asker temininde ve hazineye ne kadar ağır geldiği merkezden Anadolu'daki eyaletlere gönderilen hükümlerden anlaşılmaktadır. Hükümlerin içeriğine bakıldığında sırf bu işle uğraşmak için memur tayin edildiği, asker toplanmasında acele edilmesi gerektiği, bunun için kaçanların hainlik edenlerin kellesinin vurulacağı, Belgrad'a gelenlerin asker olarak kalacağı, vilayetlerinde kalanların ise asker sayılmayacağı ve raiyyet defterine reaya gibi yazılacağı ve ondan sonra asker elbisesi giyemeyecekleri ve vergi verecekleri gibi hususlar gönderilen hükümlerde üzerine basılarak tekrarlanmıştır.

KAYNAKÇA

- 1840 Numaralı Trabzon Şer'iyye Sicili
"Kadı Sicilleri Projesi." *kadisicilleri.org*. Erişim 25 Mayıs 2025. <https://kadisicilleri.org>
- Akgündüz, Ahmed. *Kadılar, Türkler*. Cilt 10. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- Akgündüz, Ahmet. *Şer'iyye Sicilleri: Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*. Cilt 1. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1988, s. 12.
- Akyol, Serkan. "Şer'iyye Sicilleri'nin Arşiv Belgeleri Arasında Osmanlı Sosyo-Ekonomi Tarihi Açısından Önemi." *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Dergisi*, no. 6 (2021): 1128–1129.
- Albayrak, Nihat. *42/2034 Nolu Şer'iyye Defterine (Vr. 1–70) Göre Trabzon'un Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı*. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2001.
- Altındeğer, Sabiha. *XVII. Yüzyılın İlk Yarısında Trabzon'da Kölelik*. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2017.
- Altındeğer, Sabiha. *Uzak Ülkelerin İnsanları: XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Trabzon'un Sosyal Ve Ekonomik Hayatında Köleler*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2022
- Ansay, Sabri Şakir. "Aile Hukuku." *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 1, no. 2–3 (1952): 20–32.
- Arslan, Zühtü. "Türk Anayasacılığının Kökenleri: Osmanlı Tecrübesi Üzerine Düşünceler." In *Osmanlı*, ed. Kemal Çiçek ve Cem Oğuz, cilt 7, 387. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999.
- Aslan, Mahmut. "Nabi'nin Hayriyye'sinde Aile." *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, no. 44 (2017): 57–82.
- Aslan, Nuri. *İslam Uygulama Hukukunda Şuhudül Hal Juri – Osmanlı Devri Uygulaması*. Kayseri: Karahan Kitabevi, 2018.
- Atar, Fahrettin. "Kadı." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* 24 (2001): 66–69.
- Aygün, Necmettin. "XIX. Yüzyılın Ortalarında Trabzon'da Sosyal ve İktisadi Yapı." *Karadeniz Araştırmaları* 5, no. 17 (2008): 75.
- Aygün, Necmettin. *Onsekizinci Yüzyılda Trabzon'da Ticaret*. İstanbul: Serander Yayınevi, 2005, s. 58.
- Aygün, Necmettin. "XIX. Yüzyılın Ortalarında Trabzon'da Sosyal ve İktisadi Yapı." *Karadeniz Araştırmaları* 5, no. 17 (2008): 75.
- Baysun, Cavidan. "Ahmed III." *İslam Ansiklopedisi I*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1997.
- Baykal, Bekir Sıtkı. *Fatih Sultan Mehmet –Uzun Hasan Rekabetinde Trabzon Meselesi*, AÜDTCF Tarih Bölümü, Tarih Araştırmaları Dergisi, 2, 1964, s.67
- Bostan, Hanefi. *Karadeniz'de Nüfus Hareketleri ve Nüfusun Etnik Yapısı*. İstanbul: Nöbetçi Yayınları, 2012, s. 405–407.
- Bostan, Hanefi. *XV–XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2002, s. 18.
- Bostan, M. Hanefi. *XV–XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2002, s. 18.

- Bostan, Mehmet Hakan. *XV–XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2002.
- Cezar, Mustafa. *Mufasssal Osmanlı Tarihi – 3*, İstanbul: Tam Matbaası, 1959.
- Çiçek, Kemal. “II. Viyana Kuşatması ve Avrupa’dan Dönüş.” *Türkler*, cilt 9. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002.
- Çolak, Ali. *1868 Nolu Trabzon Şer’iyye Siciline Göre Kentin Sosyal ve Ekonomik Hayatı (1703–1705)*. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 1997.
- Dağcı, Şaban. “İslam Aile Hukukunda Evlenme Engelleri 1 (Devamlı Evlenme Engelleri).” *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39, no. 1 (1999): 175–190.
- Dinler, Veysel. “Osmanlı Devleti’nin Klasik Dönem İdari Yapısı ve İşleyişi.” *Telakki Sosyal Bilimler Dergisi* 1, no. 1 (2022): 15–16.
- Doğan, Kemal Cihat. “Osmanlı Devleti Klasik Çağında Kadılık Kurumu ve Fonksiyonları.” *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 6, no. 4 (2019): 37.
- Eken, Galip, ve Hanife Şen. “Tanzimat Dönemi Cizye Defterlerine Göre Tokat’ta Gayrimüslimler.” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, no. 2016 (2016): 162.
- Ekinci, Ekrem Buğra. “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü.” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, no. 5 (2005): 149.
- Erkal, Mustafa. “Cizye.” *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, cilt 8. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Fallmerayer, Jakob Philipp. *Trabzon İmparatorluğu’nun Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2011, s. 17–19.
- Gedikli, Fatih. “1560–1566 Yıllarında Akçaabat ve Köylerinin Sosyal ve Hukuki Durumu.” *Trabzon ve Çevresi Uluslararası Trabzon Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu*, Trabzon, 2011, s. 53–103.
- Gedikli, Fatih. “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicilleri.” *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 3, no. 5 (2007): 186.
- Goloğlu, Mahmut. *Trabzon Tarihi: Fetihden Kurtuluşa Kadar*. Trabzon: Serander Yayıncılık, 1975, s. 67–71.
- Goloğlu, Mahmut. *Trabzon Tarihi: Fetihden Kurtuluşa Kadar*. Trabzon: Serander Yayınları, 1993, s. 16.
- Gül, Muammer. “XIII.–XV. Yüzyıllarda Anadolu Türkleri ile Trabzon İmparatorluğu Arasındaki İlişkiler.” *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13, no. 2 (2003): 426–427.
- İnan, Kenan. “Trabzon’un Osmanlılar Tarafından Fethi.” *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 1, no. 14 (2003): 71.
- İnan, Kenan. “17. Yüzyılda Trabzon’da Yeniçeri Zabitleri: Berberzâdeler ve Berberzâde Mustafa Çavuş.” *CIEPO* 22, Cilt I, Kenan İnan, Miraç Tosun ve Deniz Çolak (ed.), Trabzon, 2018, s. 145–174.
- İnan, Kenan. “Trabzon Kadı Sicillerinde Girit Seferi Hakkında Kayıtlar (1648–1669).” *Uluslararası Osmanlı Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, 2000, s. 295–309.
- Keleş, Mine. *XVII. Yüzyıl Sonlarında Trabzon’da Yaşanan Asayiş Sorunları (1692–1700)*. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2019.

- Kılıç, Orhan. "XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Trabzon Eyaleti'nin İdari Taksimatı ve Tevcihatı." Kemal Çiçek ve diğerleri (ed.), *Trabzon Tarihi İlmi Toplantısı (6-8 Kasım 1998) Bildiriler*, Trabzon: Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, 2000, s. 179.
- Lowry, Heath W., ve Feridun M. Emecen. "Trabzon." *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, cilt 41, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2012, s. 296.
- Öksüz, Melek. "Kuruluşundan 19. Yüzyıla Kadar Trabzon Tarihine Kısa Bir Bakış (I)." *Karadeniz Araştırmaları* 5 (Bahar 2005): 14.
- Özcan, Abdulkadir. *İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları III*, İSAM Yayınları, Ankara, 2017, s.89
- Öztürk, Temel. *Osmanlıların Kuzey ve Doğu Seferlerinde Savaş ve Trabzon*. Trabzon: Serander Yayınları, 2011, s. 31.
- Parmaksızoğlu, İsmet. "Trabzon'un Fethi / 21 Muharrem 866 – 26 Ekim 1461", *Karadeniz Araştırmaları*, 5, Bahar, 2005, s. 16
- Sezen, Lütfi. *Türkiye'de Evlenme Biçimleri*, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 2005, sayı 27, s.185
- Şer'iyye Sicillerine Göre Trabzon'da Mülk Satışları (1148-1735/1153-1741). Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Şimşek, Eyyub. *Osmanlı-Fransız Diplomatik İlişkileri ve Kırım Savaşı (1853-1856)*. Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2007.
- Şimşek, Rasim. *Trabzon Belediye Tarihi I: Osmanlı Dönemi*. Trabzon: Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, 1993, s. 33.
- Tekindağ, Şehabettin. "Trabzon." *İslâm Ansiklopedisi*, cilt 12/1, MEB Yayınları, İstanbul, 1979, s. 460.
- Tekindağ, Şehabettin. "Trabzon." *İslam Ansiklopedisi*, Cilt XII/1, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1997, s. 455.
- Tezcan, Mehmet. "İpek Yolu Ve XIV. Yüzyıla Kadar İpekyolu Ticaretinde Trabzon'un Yeri." Trabzon ve Çevresi Uluslararası Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu Bildirileri, (3-5 Mayıs 2001), Trabzon, 2002, Cilt 1, s.75
- Tosun, Miraç. *XVIII. Yüzyıl Trabzon'unda Cemaatlerarası İlişkiler*. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı/Yeniçağ Tarihi, İstanbul, 2013.
- Uğur, Yunus. "Mahkeme Kayıtları (Şer'iyye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya." *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* 1, no. 1 (2003): 305-344.
- Usta, Sebahattin. *Şer'iyye Sicillerine Göre Trabzon'da Borç-Alacak İlişkileri (1112-1126/1701-1714)*. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Usta, Sebahattin. *Trabzon'da Vakıflar (1550-1650)*. Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2018..
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi*. Cilt 2. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2006, s. 55.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. *Osmanlı Tarihi*, Cilt 3 – 1. Kısım, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2023, s. 274

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل في خلقه
الغياض والنبات والاشجار
التي تزين الارض وتزود
الحيوان والانس
من الفواكه والثمار
والخشب والاعشاب
والتي هي ايات الله
التي لا يدركها
الابصار ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
القلوب ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها

الحمد لله الذي جعل في خلقه
الغياض والنبات والاشجار
التي تزين الارض وتزود
الحيوان والانس
من الفواكه والثمار
والخشب والاعشاب
والتي هي ايات الله
التي لا يدركها
الابصار ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها

الحمد لله الذي جعل في خلقه
الغياض والنبات والاشجار
التي تزين الارض وتزود
الحيوان والانس
من الفواكه والثمار
والخشب والاعشاب
والتي هي ايات الله
التي لا يدركها
الابصار ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها

الحمد لله الذي جعل في خلقه
الغياض والنبات والاشجار
التي تزين الارض وتزود
الحيوان والانس
من الفواكه والثمار
والخشب والاعشاب
والتي هي ايات الله
التي لا يدركها
الابصار ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها

الحمد لله الذي جعل في خلقه
الغياض والنبات والاشجار
التي تزين الارض وتزود
الحيوان والانس
من الفواكه والثمار
والخشب والاعشاب
والتي هي ايات الله
التي لا يدركها
الابصار ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها

الحمد لله الذي جعل في خلقه
الغياض والنبات والاشجار
التي تزين الارض وتزود
الحيوان والانس
من الفواكه والثمار
والخشب والاعشاب
والتي هي ايات الله
التي لا يدركها
الابصار ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها
الافهام ولا يحيط بها

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Esmanur SEVİNÇ	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Tarih
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	
1.	
2.	